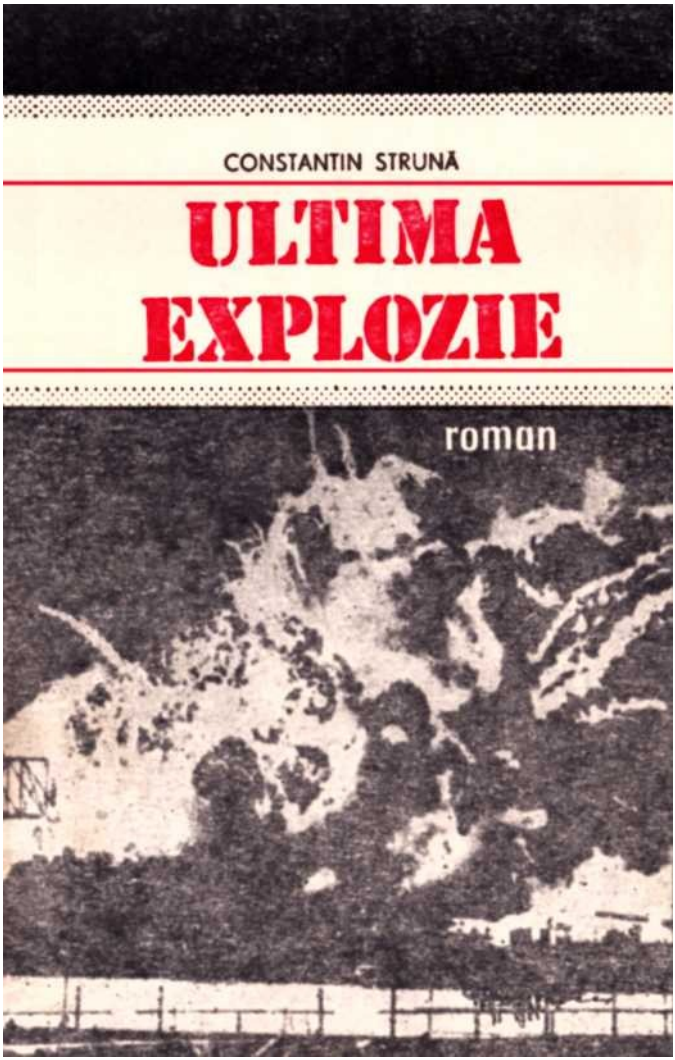

CONSTANTIN STRUNA
ULTIMA EXPLOZIE

— Roman –
EDITURA MILITARĂ, BUCUREŞTI, 1989

NOTA: Autorul asigură cititorii că niciun personaj din această carte nu este real.

Coperta: VICTOR ILIE
Bun de tipar: *27.03.1989*. *Apărut*: *1989*.

ISBN 973 – 32 – 0012 – 3

„În zona frontului au rămas enorme cantităţi de material de război împrăştiat pe vaste suprafeţe… Câmpiile din jurul gărilor sunt o masă compactă de tancuri sfărâmate; *în* lungul *liniilor ferate se înşiră stive cu lăzi de muniţie netrasă*; *prin tranşeele acoperite cu bălării*, *care străbat dintr-o parte în alta Moldova*, *se mai găsesc şi acum grămezi întregi de gloanţe*, *lăzi cu obuze*.
(GEO BOGZA – Pe urmele războiului în Moldova)

Detalii care nu-l ajutau cu nimic se învârteau în mintea maiorului Virgil Gliga ca într-o centrifugă: *viteza de ardere a nitroglicerinei – 8 200 metri pe secundă*; *explozia unui kilogram de nitroglicerină are loc în 0, 001 secunde* (*ce înseamnă asta pentru o fiinţă umană*?!); *lucrul mecanic degajat are valoarea de 1 710.000 cai putere*… Când repeta numărul îşi închipuia o căruţă trasă de un milion şapte sute zece mii de cai. O imagine convenţională, desigur… Stătea încordat, la ora aceea lacul era nemişcat (din pricina umezelii îl dureau oasele), cu imaginea celor trei copii intrată definitiv în memoria retinei. Miriştea gălbuie, soarele uitat deasupra orizontului, povârnişul pietros de dincolo de lac, limba de nisip îl făceau să caute împăcarea cu sine. Se propti de stâlpul noduros al debarcaderului. Era, totuşi, o fiinţă prea legată de pământ ca emoţia să-l copleşească. Ochii lui, de culoarea toamnei, iradiau forţă şi o mare stăpânire de sine. Un timp privi cum dă soarele în asfinţit. Apoi porni hotărât pe drumeagul ce traversa pădurea de salcâm…

Fratele mijlociu îşi şterse faţa de năduşeală. Alergase încolo-încoace să adune ierburi uscate şi vreascuri pentru foc. Băiatul cel mare stătea jos şi curăţa de lut, cu o custură ştirbă, proiectilul burduhănos. În dreapta lui mai

erau încă două, la fel de mari şi de murdare. Cum le dezgropase din malul râpei.

— Să-ţi dea o mână de ajutor Tilică!

— Întoarce vacile! Au intrat în lucernă, zise mijlociul, stând nemişcat, privind încordat la frate-său.

— Şi ce faci mutra asta? Diseară o să mulgem o găleată de lapte. Paznicul s-a prins? întrebă el îngrijorat.

— Nici vorbă.

Soarele amiezii ardea nemilos pe cerul gol. Doar spre apus încremeniseră doi nori de cretă. Fratele cel mic apăru gâfâind şi se tot minuna privindu-l pe băiatul cel mare cum ţinea proiectilul în braţe.

— Nu le dăm foc? întrebă el cuprins de nerăbdare.

— Mai adunaţi uscături, să cuprindă flăcările totul. Hai, căutaţi mărăcini, scaieţi, coceni! Leneşi mai sunteţi, vă împiedicaţi unul de altul.

— Chibrituri ai?

— Am.

Cei doi copii cu obrazul pufos se îndepărtară, privind cu duşmănie la soarele care-i bătea în cap, zăpăcindu-i, de parcă ar fi căzut pradă unor năluciri. Trupurile lor abia împlinite se mlădiau până la pământul scorojit de arşiţă. Adunau vrejuri şi buruieni uscate. Pe câmpul neted, parcelat de culturi de porumb, soia şi lucernă, nu se vedea ţipenie. Doar vacile care se apropiară de râul scăzut, căutând cu botul sângerat de mirişte un loc mai adânc pentru a-şi astâmpăra setea. Tot ce aparţinea de câmpie, de lac, de colinele din jur le intrase în conştiinţă, se contopise cu fiinţa lor. Acolo păşteau vitele, acolo se duceau la scăldat, se dezbrăcau între sălcii şi săreau în ochiurile din coada lacului în pielea goală. Când oboseau se întindeau pe prundiş, tăcuţi de atâta mulţumire. Uneori băiatul cel mare povestea că văzuse două fete fără cămaşă după trestiile de lângă iazul Oleni. Picioarele lor erau albe ca laptele, iar pe burtă în loc de buric aveau un ban de aur. Tilică asculta ca vrăjit, dornic peste măsură să atingă cu degetele acel ban de aur. Stătea cu umerii strânşi, privind printre sălcii o fâşie de cer. Ezita să le spună că fumase o

ţigară întreagă pe furiş, după care i se făcuse rău. De altfel, între ei exista un fel de înţelegere (îi legau misterioase amintiri comune) şi erau siguri că în lumea lor nu aveau de cine să se teamă, cu toate acestea nu îndrăzneau să-şi dezvăluie sufletul.

Copiii se întoarseră cu braţele pline de uscături şi înălţară rugul. Băiatul cel mare se arătă mulţumit. Surâse. Un fior straniu îi trecu prin tot corpul.

— Nu ţi-e frică? îl iscodi Tilică.

Obrazul băiatului mare se aspri. Chiar vocea părea alta.

— Păi de ce?

— Uite-aşa, zise şi uimirea se topi în el încet, încet.

— Le dăm foc şi gata, fugim. O să fie ca la nuntă, rosti el în şoaptă.

Nu văzuse niciunul o nuntă unde să se petreacă ceea ce puneau ei la cale, însă erau convinşi că va fi ca la nuntă. Şi asta îi linişti. Le spori încrederea că vor fi martorii unei isprăvi despre care urma să vorbească tot satul.

Câinele, ataşat de băiatul cel mare, întins pe burtă, se nelinişti subit. Începu să zgreapţăne pământul cu labele din faţă şi să mârâie, de parcă s-ar fi apropiat o haită de lupi.

— Na, Mustaţă, zise băiatul cel mare. Ţi-o fi sete. Du-te, râul e aproape, dacă nu l-au secat vacile.

Câinele nu-l auzi. Şi cu cât băiatul cel mare se îndârjea să cureţe mai bine tubul-cartuş, cu atât animalul devenea mai agitat. Un timp băieţii nu-i luară în seamă toanele. În cele din urmă Tilică mormăi nemulţumit:

— Cu Mustaţă se întâmplă ceva.

— Îl otânjesc eu! sări băiatul cel mare. L-a prostit soarele.

— Dacă a adulmecat vreun şarpe ce stă la pândă pe-aici?

— Aiurea! Ce crezi tu? O fi el deştept, dar nici chiar aşa.

— Zicea tata…

— Lasă-mă, bă Tilică, ştiu eu ce zicea tata. Mustaţă a

îmbătrânit, nu mai e bun să alerge după un iepure… Aranjaţi vreascurile. Am vrut să scot ceva pulbere pentru puşcoace, dar nu-i chip. Ne-ar trebui o daltă şi-un ciocan.

— Măiculiţă, ce obuze! se dumeri dintr-odată mijlociul şi căscă ochii de parcă s-ar fi pomenit abia atunci cu proiectilele alături.

— Coşcogeamite, îl aprobă Tilică.

— Există şi mai şi! le tăie avântul băiatul cel mare.

— Păi cât? făcu cel mic. De cinci metri sunt?

— Îhî, zise băiatul cel mare plictisit.

— N-o să ne creadă nimeni ce-am găsit, nu-i mai bine să le ducem în sat?

Câtva timp propunerea rămase fără ecou.

— Le cari tu? îl luă peste picior băiatul cel mare.

— N-or fi aşa grele…

— Pune mâna. Încearcă, Titilică.

Cel mic nu clipi. Când frate-său îl lua în zeflemea, spunându-i Titilică, obişnuia s-o facă pe surdul. Se căzni totuşi să ridice un proiectil. Nu reuşi nici să-l urnească.

Băiatul cel mare scormoni în mijlocul grămezii de uscături şi făcu loc. Apoi, icnind, aşeză proiectilele în poziţie verticală. Păreau nişte rachete gata de start. Le acoperi şi înălţă grămada de gozuri într-atât, încât cel mic săltă capul să-i vadă vârful. Scoase chibritul din buzunar, înainte de a scăpăra le spuse:

— Duceţi-vă colo, după dâmb, Luaţi-l şi pe Mustaţă.

Cei doi copii se grăbiră spre locul indicat, însă câinele nu voia cu niciun chip să-l părăsească pe băiatul cel mare.

— Javră afurisită! se supără acesta.

Îl lovi cu piciorul în burtă. Câinele se ridică şi, târâş, veni scheunând lângă picioarele băiatului. Se gudură, scânci, pe urmă începu să urle ca apucat de furii. Când băiatul scăpără şi apropie chibritul de vrejurile uscate, câinele se repezi să-l muşte. Băiatul cel mare îl lovi iar. Mustaţă îşi îndreptă botul către cer şi urlă ca turbat

Focul se înteţi repede şi băiatul o rupse la fugă spre dâmb. În urma lui pălălaia prinse viaţă şi se înălţă la cer

vertiginos, dogorind până departe. Mustaţă alergă pe urmele băiatului. Mijlociul şi cel mic se ridicară în picioare şi priviră speriaţi vâlvătaia. Vreascurile trosneau, flăcările încolăceau proiectilele ca nişte şerpi fantastici…

Urmă o explozie atât de puternică, încât cei trei copii asurziră în prima clipă. Timpul se opri în loc, învăluiţi într-o ploaie de schije, căzură ca nişte fire secerate. Deasupra lanului se ridică o coloană neagră de fum. Detunătura se răspândi odată cu suflul. Orbecăind prin trâmba înecăcioasă de fum şi praf, câinele, scăpat ca prin minune teafăr, urla a moarte.

Explozia vui până în sat. Plutonierul Vasile Domide ieşi fără chipiu din încăpere şi privi stupefiat fumul negru, vârtos, înfipt ca un stâlp în lentila de cristal a cerului. Încălecă iute pe motoretă şi se îndreptă, spre locul numit La Fântânele, ridicând colbul şoselei.

Presimţirea că s-a întâmplat o nenorocire se amplifică în momentul când auzi urletul câinelui. Descălecă şi se apropie cu grijă de miriştea care mirosea a pulbere arsă. Străbătu viroaga în fugă şi se opri în buza dâmbului. Jos, pe iarba pârjolită, zăcea nemişcat un copil. Ochii rotunzi, mari, nefiresc de albaştri, străluceau ca două mărgele de sticlă. Cămaşa, sfâşiată la coapse, lăsa să iasă în afară capetele zdrenţuite ale oaselor. Plutonierul Vasile Domide, om trecut prin multe, îşi încleştă gura. Mai la dreapta, făcut ghem, se afla şi prâslea. Cămăşuţa lui devenise purpurie. Subofiţerul se aplecă şi-l întoarse încetişor, cu amândouă mâinile. Îi dădură fără voie lacrimile. De câte ori nu mângâiase părul bălai al celui mic, năclăit acum de sânge! Se repezi, sărind peste muşuroaie şi descoperi, acolo unde urla câinele, cadavrul celui de-al treilea copil.

Plutonierul se îndreptă spre motoretă orbecăind. O ceaţă alburie i se aşezase pe ochi. Cerul parcă se mişca. Mustaţă, câinele cu blană albă şi pete negre pe labele din spate, se luă încet după el. Plutonierul respiră adânc, urcă pe motoretă şi porni val-vârtej înapoi. La post, ridică receptorul şi ceru centralistei să-i facă urgent legătura cu

miliţia judeţeană.

Pe urmă se aşează pe scaun şi recunoscu, în sinea lui, că nu mai avea tăria să meargă a doua oară acolo; îi cunoştea bine pe copii, erau băieţii lui Gheorghe Mândrilă, gospodar de frunte în sat… Nu mai avea oxigenul necesar, drama din ţarină îi tăiase stăpânirea de siiie. Strânse pleoapele, îl durea carnea şi-n cap simţea bătăi de ciocan. În încăpere intră timid o femeie, dar el nu-şi mai găsi cuvintele, îngheţaseră toate, stătea palid şi încruntat, pielea i se încreţise pe la tâmple ca suprafaţa unei ape înfiorate de o adiere, nu reuşea să-şi stăpânească imaginaţia, mintea inventa cu atâta uşurinţă, încât retrăia continuu scena de coşmar, ars de tristeţea câmpiei biciuite de vântul turbat al exploziei; în toată fiinţa lui se zbătea mânia ca o pasăre în laţ, mută, doar fâşâitul aripilor, strident, ca o gheară înţepenită sfâşiind o bucată de mătase. Tuşi, se strădui să izgonească nodul din gâtlej şi ridică din nou receptorul telefonului mut.

La Fântânele mulţimea se înghesuia ca la bilei, pământul uscat şi galben, tare ca bronzul, părea o amăgire, prelungirea unui vis absurd, a unei spaime din timpul nopţii.

Ana răsuflă puţin uşurată. În sinea ei simţea că Virgil are dreptate. Dar nici ea nu era făcută din lut. Totuşi, ceva parcă se schimbase în modul lui de judecată. Dacă… Se strădui să rămână nemişcată. El era de faţă, era aproape, stătea pe fotoliul celălalt, surâdea şi sorbea cafeaua cu înghiţituri mici. O privea printre gene. Ana nu cuteză să se clintească de teamă ca totul să nu fie decât un joc al imaginaţiei. Se bucura în taină, cu ceea ce mai rămăsese întreg în fiinţa ei lăuntrică. Îşi pipăi involuntar ceafa, mâneca largă a capotului dezvelindu-i braţul curat ca laptele, îmbietor. În felul ei de a fi nu exista nimic enigmatic, nimic falsificat. Se ridică, trase storurile şi începu să se dezbrace precipitat. Aruncă desuurile unde se nimeri: pe scaune, pe masă, pe jos. În clarobscurul camerei trupul ei deveni insuportabil de atrăgător. Virgil o îmbrăţişa ca în tinereţe. După atâta zbucium, iubirea se

aprinse simplu. Ana ridică ochii. Trupul îi era încordat ca un arc. El găsi în această atitudine doar bucurie copilărească, recunoştinţă şi afecţiune.

Soneria telefonului îl readuse pe Virgil la tensiunea iniţială. Stătu o clipă în cumpănă: să răspundă? să nu răspundă? îşi făcu puţin curaj. Telefonul suna neiertător.

La celălalt capăt al firului era ofiţerul de serviciu.

— Trebuie să trimiteţi urgent o echipă în comuna M.

— Ştiţi despre ce-i vorba?

— Nişte copii… Păşteau vitele pe câmp, au dat din întâmplare peste un depozit de proiectile şi au aruncat câteva în foc!

Virgil trăi senzaţia că totul s-a golit brusc în jurul său, făcând loc unui vid profund, apăsător. Comandamentul era din nou în alertă. Deschise fereastra, de afară veni o slabă adiere. Ana se apropie şi-i cuprinse gâtul cu braţele. Îl sărută pe tâmplă. Virgil îi strivi umerii între palme, se simţea sigur pe sine, liniştea şi bucuria căminului îi dădeau putere şi o teribilă poftă de viaţă. O ridică în braţe pe Ana şi o purtă prin toată casa. Trupul ei avea o fierbinţeală dogoritoare. Ana era tot ce-şi dorise de la Viaţă.

*

Abia primise steluţele de locotenent… Câţi ani trecuseră de atunci? Nu era vorba de ani. Socotea câte contingente au măsurat în lung şi-n lat platoul unde *băieţii* se căzneau la orele de instrucţie. Paşii se aşterneau, elastic, peste amintirea altor paşi, el, locotenentul Virgil Gliga, era de o vârstă cu soldaţii. „Să faci laborator din câmpul de instrucţie”, îi indicase colonelul! „Munca de educare, în primul rând, atenţie! este ti muncă de creaţie, de descoperire a unor metode noi”, – îl avertizase celălalt colonel. Ştia că poartă răspunderea unui pluton şi avea convingerea că trebuie să dea socoteală de fericirea fiecărui om, se simţea puternic, dar şi copleşit, siguranţa, fermitatea se topiseră, exact după trei zile înţelesese că e bine, e foarte bine să ştii unde să amplasezi în teren o puşcă-mitralieră –, cum să te strecori neobservat în

poziţiile adversarului, să urci pante abrupte cu armamentul şi tehnica purtate în spate şi pe braţe, fără să produci nici cel mai mic zgomot, să apreciezi corect o situaţie nou creată şi să iei măsuri de cercetare sau recercetare, completări, precizări, să trezeşti la viaţă simple lozinci precum: „mare e lopata mică”, „glonţul şi ţinta”, „în aplicaţie – ca în luptă”, „calitatea instrucţiei de noapte se vede şi pe întuneric”, e bine, e foarte bine să cunoşti toate acestea şi încă alte o mie de principii regulamentare, dar ceea ce contează e sufletul ostaşului, dacă l-ai dibuit, dacă ai pătruns în meandrele sale, ai oamenii în mână, eşti al lor şi sunt ai tăi…

În primăvara aceea fusese numit comandant al detaşamentului pirotehnic. La prima acţiune, plutonierul-adjutant Costică Ulişteanu arătase cu mâna cele două bombe de avion spălate de apele torenţiale şi aruncase o vorbă: „Le dezamorsăm pe loc, tov l’ent!” Aşa cum ai zice, când eşti de serviciu la bucătărie: „Hai să curăţăm cartofii. Locotenentul Gliga se aşezase pe malul gropii şi privise îndelung satul înşirat de o parte şi de alta a râului. Apa făcea în mijlocul câmpiei un cot. Din când în când trăgea cu coada ochiului la focosul bombei încărcate cu exploziv brizant.

Cât de frumoase erau valea, bucla cochetă a râului, casele albe cu acoperişuri de olane!

Pe Ana o lăsase singură în toiul pregătirilor pentru a se muta în garsoniera primită „cu prioritate. În colţul sting, al camerei, despărţit de restul încăperii cu o perdea, instalaseră aragazul, cumpărat din prima soldă, şi aşteptau să li se repartizeze o butelie…

Malurile apei erau înţesate cu stuf, papură şi pipirig. În minutele acelea de odihnă trecuse în revistă totul: bombele ruginite, cocoloaşe de oţel ghiftuite cu exploziv, aparent inofensive, se gândise la Ana, la tatăl său, bătrânul Gliga, pe care nu şi-l putea închipui decât şontâcăind prin ograda casei din T. Soldaţii, aflaţi în pauză, jucau bâza, nea Costică plecase în sat pentru a stabili împreună cu primarul măsurile privind evacuarea caselor din apropiere.

Dincolo de sat, în zare, se contura, în tuş verde închis, liziera pădurii. Garduri de zăplaz desenau patrulatere cenuşii pe fondul monoton al grădinilor. Smocuri de vegetaţie desprinsă de maluri, pe alocuri insuliţe împestriţând albastrul-turcoaz al râului, porniseră într-o călătorie la voia întâmplării în aval. Spre est, sub malul fortificat (imens zid natural de piatră), două bărci de cauciuc, pline cu tineri, pluteau în derivă. Arar, vâslele albe mângâiau oglinda apei.

Se stârnise un vânticel care le răcorea frunţile. Maiorul Virgil Gliga se aşează la umbra unui pâlc de salcâmi. În faţa lui se întindea câmpia – nesfârşite lanuri de porumb înspicat, parcele mari de rapiţă, de un galben fără cusur; în dreapta – valuri proaspete de pământ de la depozitul subteran. Un dreptunghi de tablă, prins între două şipci, fixat la intrarea în spaţiul îngrădit cu sârmă (organizarea de şantier a *civililor*), scârţâia în răstimpuri. Pe tabla galvanizată cineva scrisese cu vopsea roşie: ATENŢIE PERICOL DE EXPLOZIE. Fără niciun semn de punctuaţie.

— Tovarăşe maior! Tovarăşe maior! Aveţi o scrisoare, unde v-aţi ascuns, dom’le?

Era preşedintele cooperativei agricole de producţie din M: Trase brişcă în spatele vagonului-dormitor şi se apropie de maior, fluturând scrisoarea ca pe un steag. Lumina vie a soarelui îi scotea în evidenţă faţa arsă, împânzită de creţuri adânci, ochii vioi, cu albăstrimea lor ştearsă, tremurai perceptibil al pleoapelor. Deşi văzduhui era încins, preşedintele purta bocanci, pantaloni bufanţi şi o cămaşă-bluză de tip militar, de culoarea griului dat în pârg.

— E-he-he! făcu el, bine dispus. Dacă v-a găsit şi-n văgăuna noastră, e limpede! Cineva, acolo, departe, vă iubeşte. – îşi strânseră mâinile şi schimbară câteva cuvinte. Despre campania agricolă, despre hibrizii de porumb şi irigaţii, despre depozitul subteran de muniţii care, până mai deunăzi, fusese în *proprietatea ceapeului*, cum îi plăcea preşedintelui să glumească.

— Câmpul e ca un copil răsfăţat, nu cunoaşte ce-i sărbătoarea. Însă miroase a an bun. Nu ştiu ce să mă fac, dom'le, cu al bătrân, schimbă preşedintele vorba. Tată, i-am zis, stai şi matale acasă, că suferă cu inima, are optzeci şi cinci de ani. Al bătrân s-a holbat la mine şi s-a răstit: „Ce să fac, mă, acasă, că nu ştiu nici să pictez, nici să fac poezele!" De unde o fi scos chestia asta cu pictura şi cu poezelele! în fiecare zi sare din pat în crucea nopţii, schimbă o vorbă cu mama, se spală, îşi pune o cămaşă curată şi ne zoreşte pe toţi, bătând în geam: „Haideţi, mă, că se face amiază!" Şi dumneavoastră ce necazuri mai aveţi? Că m-am luat cu vorba şi mi-a scăpat să vă întreb.

— Noi lucrăm la averea asta a *ceapeului*, arătă maiorul cu mâna spre fostul depozit subteran de muniţii.

— Decât aşa avere, mai bine sărac şi curat. Bine că nu s-a întâmplat o nenorocire cu băiatul care conducea tractorul. Nţ-nţ-nţ! Ce spaimă am tras! Terenul a fost arat an de an şi tocmai acum să scoată plugul afară urgia! Obuze şi sticle cu lichid incendiar!

— O fi prima oară când se ară la profil normal, îl înţepă maiorul.

— Nu-i exclus, dom'le Măsori adâncimea brazdei, constaţi că e-n regulă, dar cum ai dispărut, gata, băieţii de pe tractoare slăbesc vigilenţa agricolă.

Dinspre vagonul-dormitor se auzi un nechezat Iapa cea şargă plecase cu tot cu brişcă la plimbare.

— Na la tata, Flavio! strigă preşedintele. Vă las, tovarăşe maior. Aveţi grijă, cu blestematele astea de bombe nu-i de glumit, îşi exprimă el îngrijorarea, arătând la tranşeea adâncă şi lată. Mâine o să primiţi, un caş proaspăt

— Şi ceapă verde, completă maiorul.

— Dacă nu trec eu, o să vină Ghiţă al lui Chiribuţă, supraveghetorul de ştuţuri de la irigaţii. Are drum încoace zilnic...

Maiorul Virgil Gliga recunoscu imediat scrisul îngrijit de pe plic. Se gândi că e întâia dată, după atâţia ani de căsnicie, când primea o scrisoare pe teren.

Se cufundă în lectură ca într-o baie obligatorie, fără să ştie dacă apa e clocotită sau rece; Citi tacticos, fără grabă, cu plăcerea de a îndepărta cât mai mult finalul. Parcurse cu sufletul şi cu mintea cele patru pagini şi rămase sub salcâmii uriaşi într-o stare de spirit incertă. Tam-nisam, îşi aminti de întrebarea unui reporter (inevitabilă, de altfel, pentru că nu lipsea niciodată din repertoriul celor străini de meserie); „Spuneţi-mi, tovarăşe maior, ce înseamnă a avea curaj în profesia dumneavoastră?”; „Nu ştiu ce să zic, râsese el într-un anume fel, care te convingea imediat că a trecut prin situaţii dificile şi că avea să mai treacă, mai degrabă hai să vorbim despre cumpătare, despre a fi realist, despre ce înseamnă să nu fii pripit şi să te gândeşti, înainte de toate, la copii, la soţie, la pensie, dacă vreţi. E greu până începi să învârţi cheia la focosul unei bombe, pe urmă nu te mai opreşti, îţi faci meseria, iar dacă cineva zice stop, este la fel cum l-ai opri pe aviator de la zbor sau l-ai obliga pe marinar să se reprofileze în cabanier. Orice obuz, orice cartuş sau bombă detectată şi trecută pe linie moartă a fost pentru mine un semnal de alarmă pentru ceea ce a însemnat războiul, dar şi o rază de speranţă că lumea va ieşi din conul de umbră al înarmărilor”. După apariţia reportajului, un coleg din comandament îl acuzase de retorism: „Puteai să fii şi tu mai cald, mai la obiect în răspuns. Să-i fi povestit ziaristului ce înseamnă să pipăi ţărâna, centimetru cu centimetru, echipat cu detector şi cască de ascultare. Ce înseamnă să mişti detectorul cu maximă concentrare, când semnalul bubuie în timpane, să sapi straturi subţiri cu meşteşug, să reiei acelaşi algoritm de o sută, de o mie de ori: detectare, cercetare, dezgropare, transport, distrugere… detectare, cercetare, dezgropare, transport, distrugere…” Culmea, colegul său nu lucrase un minut la deminări sau asanări!

Virgil Gliga avea un talent înnăscut – percepea intuitiv timpul şi ca atare putea să dea un verdict asupra mişcării privite mereu ca devenire, ca succesiune de evenimente. Acest dar nu era decât o alianţă de răbdare,

efort, experienţe repetate, obsedantă reflecţie asupra realităţii, şi multă, foarte multă dragoste pentru meserie. Era stăpân şi acum, ca întotdeauna, pe datele problemei. Citind scrisoarea, retrăise scene din viaţa de familie. Totul îi apărea seducător şi sigur în imaginaţie; era gata s-o înconjoare pe Ana cu atâta frumuseţe şi adevăr, încât aceasta să spună că nu-i mai lipseşte nimic pentru a fi fericită. Ana era fiinţa de la care reuşea să împrumute energie, chiar dacă fizic se aflau la sute de kilometri. Totul decurgea între ei fără vorbe multe, nu avuseseră niciodată o conversaţie mai susţinută. Din tăcerile lor tainice se clădise liniştea familiei. Şi totuşi, Virgil simţea că niciunul dintre ei nu-l cunoaşte cu adevărat pe celălalt. Se fereau să-şi destăinuie frământările mărunte, fiecare socotind acest lucru o protecţie necesară. Poate se înşelaseră; când omul de lângă tine îşi deschide sufletul fără nicio rezervă, ataşamentul devine total. Dar la drept vorbind există doi oameni între care să nu mai fi rămas niciun secret, nicio amintire, niciun vis nedestăinuit? Când avea douăzeci şi patru de ani… Dacă ar fi putut să ţină în palmele făcute căuş clipele de atunci! Fusese mai îndrăzneţ, deşi puţin teatral, se întâlneau la Curte, între brazi, îi plăcea să se dea mare, venea în hanorac şi cu o geantă agăţată de umăr din care scotea o carte de Federico García Lorca şi-i citea în original, era pe vremea când îi intrase în cap să înveţe spaniola – *Ciudad de los gitanos*! *Quien te vid y no te recuerda*? –, acum, când se întorcea cu gândul la anii aceia, cuvintele Anei: „Tu ştii nişte lucruri de care eu habar n-am” cădeau şi sunau în amintirea lui ca într-o fântână părăsită, dar nu cumva procedase aşa pentru că se lăsase în voia unei patimi adânci şi puternice? Reţinea exact cum înflorea chipul Anei când îi citea din Federico García Lorca sau din Magda Isanos *Poemul femeii care Vei culege şi vei huzuri / în lunga toamnă. / şti ce-nseamnă /* cu *aripa lor cocorii pe cer / pământ ce scrie plugul de fier*, / însă, din păcate, judeca lucrurile dintr-un singur punct de vedere şi în urechi îi răsuna o voce adâncă şi neînduplecată, care îl îmboldea să facă – nici el nu ştia ce

anume.

*

Urcând treptele de ciment ale străzii Mircea Vodă, Florin îşi aminti brusc de întâmplarea petrecută în clasa a XI-a. Profesorul îl chemase în cabinetul de fizică. Profesorul, supranumit Titirobil. Aşa îl alintau elevii…

Se aşezară de o parte şi de alta a mesei de stejar (nimeni nu mai ştia cum nimerise în şcoală o asemenea piesă de mobilier, lucrată în stil baroc, pretenţios; poate pe vremea directorului Băhnaru, cel mai pedant şi mai temător profesor de matematici din câţi se perindaseră prin liceu), în jurul căreia se alinia clasa la ora de laborator.

„Dragă Gliga, intră profesorul în subiect fără nicio introducere, dăm lovitura, anul acesta dăm lovitura la olimpiadă. Nu vreau, te rog să mă înţelegi bine, nu vreau să mai păţim ca anul trecut. Eu, fie ce-o fi, eu n-o să ies dintr-ale mele. Din pricina unor oameni, e vorba de mutălăul acela de Mihalache, din pricina unor oameni care aveau şi nu prea aveau de-a face cu fizica, am pierdut”.

Sinceritatea profesorului îl dezarmă.

„Asta înseamnă, Florine, priveşte în ochii mei, asta înseamnă muncă la cataramă, sechestru pe timpul liber. Te sperie

Elevul Florin Gliga, întru totul de acord cu măsura preconizată, schiţă un gest prin care îşi exprimă consensul. Apoi rămase cu privirea pironită la o planşă cu schema unei centrale electrice nucleare, urmărind drumul apei dezionizate.

De la o vreme încoace puterea de concentrare îi scăzuse. Nu pricepea ce i se întâmplă, bănuia doar, însă îi era teamă să delimiteze cu exactitate termenii problemei.

Terenul minat (deformaţie de la Virgil Gliga?), terenul minat, aşadar, pe care păşise îl debusolase… Vremea ţesea un vis în a cărui urzeală nu încăpea decât Constanţa. O vedea aievea ori de câte ori dorea, timpul se năruia, era cum ar fi deschis o uşă secretă şi ar fi păşit pe vârfuri într-o lume cu bolţi scânteietoare, cu case pustii

care nu făceau decât să-i aţâţe curiozitatea, cu ape de mică adâncime şi bancuri de nisip ocolite alene de bărci aflate în derivă.

„Ce-i cu tine Tse miră sincer profesorul de elevul său, pe care îl ştia cu capul pe umeri. S-a întâmplat... ceva?” De fapt, voise să spună: „S-a întâmplat ceva acasă?”, dar îşi frână tendinţa de a porni mereu de la rădăcina lucrurilor (în convingerea lui, de comportamentul elevului se făceau răspunzătoare preocupările extraşcolare, familia, anturajul etc.). Toate câte se petreceau în clasă nu-i erau străine (ţinea sub control „evenimentele interne”, cel puţin aşa credea, ca diriginte şi profesor de *prima materie*, cum îşi alinta obiectul la care era titular).

„Nu, nu”, tresări Florin, intuind că există o demnitate pentru orice situaţie. „Ascultă, dragă Gliga, sunt cal bătrân, nu mă duci cu una, cu două”. „Tovarăşe diriginte, am ascultat cu interes...”; „Mă băiete, nu ţine cu mine... Hai, dacă te frământă ceva, dă-i drumul!”

Îşi încrucişă braţele şi rămase perfect nemişcat.

Cu nervii întinşi, pustiit de el însuşi, simţind în inimă o satisfacţie nebună, uitată, elevul Gliga îşi luă capul în mâini şi se uită fix în ochii profesorului. Băgă de seamă că sunt incolori (o iluzie?), nu mai puteau nici înfiora, nici deruta, în schimb îi confereau o anume distincţie, o linie pură, geometrică, fără de care un profesor de fizică n-ar fi făcut doi bani în viziunea elevilor.

„Ce-ar fi, începu Florin, dar ezită, preocupat să imprime creionului, pe care-l răsucea nervos, o mişcare de rotaţie în jurul unui centru imaginar. Ce-ar fi, reluă el, cu un efort vizibil de a-şi face curaj, să vorbesc pe şleau...66 Simţi că se apropie cu vorba de preocuparea lui, că nu mai era de făcut decât un pas foarte mic. „Aştept”. „Sunt îndrăgostit, tovarăşe diriginte, sunt îndrăgostit de Constanţa Arnăutu”, zise el dintr-o smucitură şi înlemni, aşteptând să se răstoarne lumea. Niciun zgomot. O tăcere adâncă îi vâjâi în urechi mai grozav decât o tobă de metal bătută aproape. „Nu-i nicio tragedie, rosti grav profesorul. La vârsta dumitale este firesc, o exuberanţă juvenilă... Nu

eşti singurul om care iubeşte…”

Profesorul de fizică avu intenţia să continue, dar spre surprinderea sa nu mai găsi nimic potrivit de adăugat, nici pro, nici contra. Întoarse capul în direcţia uşii, aşteptând să se deschidă din moment în moment, deveni chiar nervos că nu se găsea nimeni să intre cu o treabă oarecare, indiferent ce. Mai pe urmă se regăsi.

„Constanţa Arnăutu ştie? Sau e o dragoste nemărturisită?” Pleoapele i se zbătură şi elevul respiră normal. „O aştept în fiecare zi, după ore. Nu plecăm împreună, pentru a nu stârni comentarii. Ne întâlnim într-un loc stabilit dinainte, de obicei pe o stradă mărginaşă sau în colţul dinspre gară al parcului, unde e un loc mai ferit, rotonda aceea împrejmuită şi înălţată, seamănă cu un bastion… O iau de mână, stăm pe bancă, dragostea se cunoaşte dintr-odată, eşti mereu treaz, alert, îngrijorat chiar, pentru că ai vrea să oferi iubitei ceva extraordinar, dar nu ştii ce… Nu se poate să nu fi trecut pe la rotondă niciodată! se înflăcără Florin. Acolo ne spunem câte-n lună şi-n stele…”; „Totul merge ca pe roate!”; „Ah, nu! uneori ne certăm… Se uită aşa, nu ştiu cum, la câte un coleg, râde cu gura până la urechi, spune vrute şi nevrute, nu-mi dau seama când glumeşte şi când vorbeşte serios, atunci mă copleşeşte un gând arzător, mi se pare că nu-i ajunge c-o iubesc şi între noi se aşază răceala, înstrăinarea, pe urmă devine din nou mărinimoasă cu mine, vocea îi tremură înduioşată, iar eu mă simt mult mai puternic şi mai mulţumit”.

Profesorul surâse. Căută să-şi amintească chipul Constanţei (stătea pe rândul din mijloc, banca a patra, pe locul din stânga).

„E o fată de mare sensibilitate, să fii generos cu ea, să nu-ţi pierzi cumva capul, vârsta e critică”, se trezi profesorul că-l sfătuieşte şi intuiţia îl puse imediat în gardă. Vorbesc prostii, îşi impută el, dacă o ţin tot aşa, poate mă prind să-i fiu chiar naş!

„Păi tocmai asta e!”; „Ce?”, întrebă profesorul ca din adânc, nelămurit, sesizând modificarea de ton. „Nu mai

ştiu de mine, nu-mi stă mintea decât la ea, sunt şi foarte gelos, vă rog să mă iertaţi... Sarcina mea este învăţătura, dar în jurul meu e un gol, închipuirile mi se par întâmplări adevărate, nu mă regăsesc...”; „Constanţa Arnăutu cum suportă arşiţa asta?”; „Eei... Dorinţele Constanţei se convertesc în scrisori. Zi de zi îmi aduce câte o scrisoare, iar mie numai la ore nu-mi stă mintea, citesc şi recitesc foile de matematică acoperite cu un scris mărunt, înghesuit, cu teamă că se termină hârtia... Dacă o ţinem tot aşa... O febră uscată ne-a cuprins, somnul îmi era uşor înainte, pleoapele aveau lipici, acum nu se mai închid... Până s-o cunosc pe Constanţa am fost foarte singur. Ea a devenit paznicul viselor mele...”; „Şi eu ce să fac? Să-ţi servesc un model?! Din proprie experienţă ştiu că o recomandare poate suna extrem de diferit în urechile unuia şi altuia... Adună-te, Florine, adună-te şi ai grijă să n-o sminteşti pe fata asta, pe Constanţa Arnăutu. Şi nu mai dramatiza! Aveţi timp să iubiţi, aveţi timp... Iar dacă vrei să fii cineva în ochii ei, înfurie-te niţel şi câştigă olimpiada! Mă asculţi? Oho! Toţi ne-am purificat la focul dragostei... Adolescenţa... Dar uite c-am devenit romantic. Eu, profesorul de fizică Pavel Anastasia, poreclit de voi Titirobil, pe motiv că vă sucesc la tablă de scot untul din voi...”

*

Ana lenevi în pat, încercând o voluptate nouă, care părea să-i deschidă o lume plină de farmec. Zgomotele străzii, dată fiind aşezarea blocului şi perdeaua protectoare de pomi, se amortizau. Oboseala încercată în ultimele zile o puse pe seama unei anemii trecătoare. De cum închidea ochii realitatea se prelungea fantastic în vis, era o izbucnire luxuriantă de umbre amăgitoare, înainta prin straturi de lumină şi întuneric, o lumină palidă-albăstruie învinsă şi un întuneric subţire, redus la o tentă pământie, ca o întindere de cenuşă, alerga după *ceva* sau din teama provocată de *cineva*, care încerca să-i smulgă o mărturisire; zăpăcită, se forţa să vorbească, să strige, dar abia scotea câteva silabe incoerente... Deschidea ochii şi

realiza mai bine ca oricând că visase…

Îşi recapitulă în gând programul facultativ: „Să trec pe la casa corpului didactic, pe la bibliotecă…” De cabinetul stomatologic nu-şi aminti intenţionat, încă nu se hotărâse să se ducă, îşi imagina durerea şi era suficient. „Dacă-mi rămâne ceva timp, trebuie să dau o fugă şi pe la anticariatul din strada Ozanei”. O cunoştinţă îi reţinuse *Eraldica română. Actele privitoare la stabilirea armenelor oficiale*, prima ediţie.

Ca profesoară de istorie făcuse o adevărată pasiune pentru steme, blazoane, insigne, ordine, scuturi etc., începuse un studiu minuţios, adunase sute de inscripţii incizate în metalul patinat, sobre sau vesele, cu o concizie şi o putere de sugestie ameţitoare, avea şi un cufăr ticsit cu fotografii, cărţi poştale, timbre, pliante, decupaje din reviste de specialitate, monografii, certificate, planşe alb-negru şi color, stampe, xeroxuri, clişee… Ordonarea acestora necesitase timp şi răbdare, cu răbdare fusese înzestrată, iar de timp dispusese mereu în lipsa lui Virgil. Cu toate acestea, studiul se închega greu, nu-i adusese nicio mulţumire, mai rău încă, oboseala (sau doar reflexul ei?!) îi tăiase entuziasmul, o îndepărtase pe nesimţite de această preocupare în care vedea acum o constrângere, o ameninţare directă la liniştea personală, chiar o mărturie a unei posibile refulări şi nicidecum o înclinaţie spre studiul acestei fascinante discipline a istoriei, ce mărturisea despre evenimente, oameni şi locuri, despre legende, tradiţii şi obiceiuri.

Singurul lucru nou care o afecta era comportarea lui Florin. Adesea îşi spunea: „Nu există nimic prin care copilul să-şi justifice atitudinea!” Se săvârşise un miracol, băiatul se înălţase peste noapte, îl întrecuse pe Virgil, în pielea lui se strecurase un necunoscut cu un aer oarecum rătăcit, nemulţumit, bântuit de vârtejuri ascunse, stările sale erau din ce în ce mai neobişnuite şi mai învălmăşite, „copilul ăsta grăbeşte timpul”, observase ea odată, „neliniştea îi învăluie sufletul”. Sesizase perfect modificările din ritmul său de viaţă, nerăbdarea,

constatase că îl deranjează tot mai evident intervenţiile ei, ca mamă, în programul său, că nu mai ştie pe unde umblă şi ce spune, că trăieşte un sentiment nou, de înfrigurare, iar Ana nu-l mai înţelegea, deşi era pedagog, deşi dăduse dovadă de generozitate şi bunăvoinţă. Băiatul se depărtase de ea, o atmosferă încărcată de ameninţări, înţepăturii tăceri şi istoveli era gata mereu să inunde casa.

Într-o zi îl căută la telefon un coleg. Ana ridică receptorul, iar Florin, fiind pe aproape, recunoscu vocea şi-i făcu semne disperate mamei prin care lăsa de înţeles că nu-i acasă, că nu poate fi găsit nici în zilele următoare.

„De ce fugi de prieteni, de colegi, măi copile?”, îl întrebă ea, iritată că o obligase să mintă. „Te rog să mă ierţi, mamă!”; „… Cu tine se petrece o schimbare. Florine!”; „E o părere, mamă. În lipsa tatii te preocupă prea mult persoana mea şi ajungi la exagerări. Nu vezi în mine decât o fiinţă neajutorată.”; „Nu-i adevărat! se răstise ea la băiat. Nu uita că meseria mi-a oferit ocazia să cunosc atâţia elevi de vârsta ta. În fiecare – profesor există un… spune-i cum vrei: fler, experienţă de viaţă, perspicacitate… Iar tu îmi răspunzi obraznic în acest moment!”; „De ce spui asta, mamă? Nu ştiu ce reprezint exact în ochii tăi, dar sunt convins că te-ar cuprinde furia dacă ai afla că am şi eu planurile mele, că aş fi mult mai mulţumit să mă descurc singur, să-mi croiesc viaţa după proiectele mele…”

„… Dar dacă, nejustificat, îmi tresare inima la te miri ce? reflectase Ana. Nu cumva mă bântuie tot felul de presupuneri fără temei? Nu retrăiesc scene pe jumătate închipuite? A fost un copil, iar acum e un adolescent sensibil. Menirea mea este să-i influenţez părţile lui cele mai bune. Important este să-mi păstrez cumpătul, chiar când Florin este refractar”.

Ana se ridică din pat, deschise fereastra încet. În casă pătrunse o undă de aer proaspăt, răcoros, cu îmbătătoare miresme.

Nu era chip să şi-l scoată nici pe Virgil din minte. În tăcerea fantomatică, bărbatul îşi pierdea uneori identitatea, atunci Anei i se făcea frică de ea însăşi, de

patima care o stăpânea şi o făcea, la anii ei, o femeie stângace, dar cu atât mai îmbujorată de frumuseţe şi slăbiciune. Clipele luminate de farmec şi de mister dispăreau, trupul bărbatului se stingea, ducând cu sine pacea şi armonia, imboldul care o împingea către fiecare nouă întâlnire cu un clocot nestăvilit.

Nu-i plăcuseră niciodată dimineţile de iunie. O indispuneau. Erau prea limpezi, îi tăiau răsuflarea. Lumina curgea nefiresc de violent, îi alunga somnul şi-o necăjea.

Îşi pregăti în grabă micul dejun: un ou moale şi o feliuţă de pâine crocantă cu un strat subţire de unt. Spălă vasele, sperând să-şi recapete elanul, să reintre în lumea unei vieţi normale, în care femeia îşi întâlneşte bărbatul în fiecare după-amiază, dar care ei i se părea a fi cel mai cu neputinţă lucru de pe lume.

În cele din urmă se aşeză la biroul instalat în sufragerie, unde întocmise sute de planuri de lecţii, trase cerneală în stilou şi se gândi iar la omul ei, care plecase în celălalt capăt de ţară. În sufletul Anei vui o orgă uriaşă, apoi freamătul se risipi ca o adiere peste vârfuri de copaci.

*

Firul rupt al amintirilor, tot atâtea întâmplări prin care trecuse Virgil, se înnoda uşor, conturând imaginea stenică a unui om care ardea de nerăbdare să-şi împlinească datoria.

Notă telefonică. *Maiorul Virgil Gliga va fi prezent miercuri, 27 iunie, la unitate. Un elicopter îl va transporta în municipiul... Transmite locotenent-colonelul Iacob Giurgea, ofiţer de serviciu pe comandament...*

Instalat confortabil în scaunul moale, maiorul Gliga era singurul pasager al elicopterului militar, o aeronavă puternică, rapidă. Motorul învârtea elicea uniform, în jur totul părea bine proporţional, metal şi plastic de culoare fildeş-gălbui. Plăcuţe de nichel cu avertismente şi comenzi tehnice ştanţate, beculeţe roşii, verzi, întrerupătoare, cadrane.

Maiorul Gliga privi lateral: cerul clocotea într-un senin ireal, metalic. Parbrizul de plexiglas se argintase.

Zburau într-un tunel de lumină violetă. Dedesubt, lucea cursul şerpuit al unui râu – traversau Oltul. În dreapta, apăru conturul Slatinei, apoi un sat şi iarăşi o apă, afluent al Oltului, şoseaua, în stânga rămaseră Craiova, culturile agricole, o baltă acoperită de ceaţă şi Câmpia Olteniei cu arcuiri domoale. Aici ziua se revărsa din plin. În văzduhul încremenit într-o îndărătnică muţenie se unduia, ca o fantasmă, un fum albicios. Cerul îşi pierduse din prospeţime, în azurul său pătat se desluşea o nuanţă de oboseală.

În interiorul vătuit, ermetizat, mirosea a piele, a tăbăcărie sau mai degrabă a petrol ars. Elicopterul asculta docil comenzile. Pilotul-şef, căpitan, comandant de escadrilă, îi spuse că are 2.200 de ore în aer şi n-a zburat decât elicoptere, adică fofeze, cum le „dezmierdau” cei de la aviaţia de vânătoare.

„Parcă vă cunosc de undeva, se auzi în căştile lui Virgil Gliga. N-am călătorit împreună în Delta Dunării?”; „Nu cred, nu-mi amintesc, tovarăşe căpitan, am cunoscut mulţi piloţi de elicoptere, dar îmi face plăcere să zbor cu dumneavoastră”.

Pilotul povesti ceva despre viscolul din iarna trecută, despre un câine ciobănesc, apoi descrise în detaliu cum salvase o femeie cu naştere grea, zburând sub un cer cenuşiu, morocănos, peste ape tulburi, năbădăioase, care duceau cu ele arbori, magazii şi instalaţii de funicular.

Maiorul dădea impresia că-l ascultă, plecase de-acasă în trombă, lăsându-l pe frate-său Gheorghe, care îi călcase pragul după o lungă perioadă de supărare, să mestece o ironie la adresa disciplinei sale.

„De ce nu bei un pahar cu mine?”, se necăjise Gheorghe. „Uite de ce nu beau! îi spusese, după ce aşezase receptorul jos. Peste câteva minute mă ia maşina din faţa blocului.”; „Arde?!”; „Da, arde...”; „Asta ţi-e meseria. Mie nu-mi plac însă lucrurile făcute în grabă”, constatase Gheorghe, cu ton arţăgos, şi-şi mai turnase un pahar şi încă unul.

Băuse în tăcere, absent, în vreme ce Virgil se echipa,

iar Ana pregătea valijoara din piele maro, cu cataramele nichelate.

„Să nu uiţi pâinea fără sare pentru mama”, îi spusese lui Gheorghe, când ieşise pe uşă, în loc de rămas bun, cu un licăr de furie în ochi.

Mama lor, Lucreţia Gliga, rămăsese să locuiască în casa bătrânească, unde crescuseră toţi copiii. Doar iarna şi-o petrecea la feciori, acasă fiind mai greu cu lemnele de foc. Se înfofolea în şaluri, punea într-o geantă de muşama ce găsea de cuviinţă, umplea un bidon cu vin şi pornea la drum, cosind cu piciorul drept, înţepenit din cauza reumatismului. Vara, urca şi cobora lespezile, de piatră ale casei cu o înverşunare mocnită, aducea apă de la fântână cu o singură găleată, aşeza ceaunul pe plita din ogradă şi mesteca domol câte un pui de mămăligă…

„Ce-o fi cu Gheorghe ăsta, cu frate-meu? încerca Virgil să radiografieze o stare de fapt. Vine o vreme când nu faci altceva decât să reciţi un monolog în care nu încap decât muştruluieli şi avertismente. Gheorghe are impresia că doar el se luptă cu viaţa şi este plin de răni, că numai el este amărât şi bolnav de plămâni, că numai el s-a sacrificat în tinereţe, a suferit privaţiuni peste privaţiuni pentru a-i ajuta pe ceilalţi fraţi, iar mai târziu a fost părăsit, că numai judecata lui e dreaptă şi ca atare poate să-şi întrebe fraţii cu justificată asprime: Voi ce-aţi făcut pentru mine!?”

Se cutremură o clipă la ideea că Gheorghe ar putea să aibă dreptate. Mai târziu regretă un asemenea raţionament. Şi totuşi… „Am fost oare destul de omenos cu Gheorghe?” îşi aduse aminte de vorbele acestuia rostite atunci când se întâlniseră cu toţii, fraţi şi surori (Virgil, Gheorghe, Radu, Maria, Ileana) la moartea lui Gliga cel bătrân: „Bă, să ne avem ca fraţii, că nu mai dă vaca lapte!” Ce voise să spună?

Seara coborî peste câmpie cu tot cortegiul de mistere. Maiorul se simţi vlăguit, singura dorinţă după care tânjea era un pat moale. În general avea teamă de oboseală, dar acum o chema, o ajuta să se instaleze în fiecare celulă a organismului.

Dacă ar fi dat dovadă de tărie şi iniţiativă, ar fi raportat la comandament să fie învoit două, trei zile pentru a merge acasă. Dar ce motiv să formuleze concret? Să aducă drept argument închipuirile Anei? Să încerce să descurce din învălmăşeala sentimentelor şi ideilor confuze („toane şi ţâfne de femeie, sau poate dragostea, marea dragoste a celei care nu a iubit decât un singur bărbat cu un simţ al absolutului?”), exprimate de Ana în scrisoare, sensul logic al unei nemulţumiri? Ar fi fost o soluţie, dar nu îndrăznea să pună în termeni precişi nimic din viaţa lor de familie. Totul decurgea normal, iubirea lor nu se ofilise, amândoi credeau cu toată puterea în două valori fundamentale: dragostea şi munca, erau mândri unul de celălalt şi tratau toate chestiunile vieţii cu seriozitate.

În definitiv putea să invoce o nevoie oarecare, dar iată că nu proceda nici într-un fel, peste câteva clipe se va ridica de pe iarbă, va ascunde scrisoarea într-un buzunar adânc al salopetei şi va porni către dormitor; acolo va asculta din nou glumele sergentului-major Vătămănescu, spuse în gura mare, ca să acopere sonorul radiocasetofonului cu volumul dat la maxim, apoi va adormi adânc, visând că se află în curtea casei părinteşti, alături de bătrânul Gliga.

— Tovarăşe maior i se auzi o voce dinspre tranşeea lată şi adâncă, unde se petreceau lucruri nu tocmai plăcute.

Caporalul Călin Roşea, un moldovean cu ochi scânteietori, de o agilitate care-i contrazicea statura impresionantă, cu braţe vânjoase, alerga spre ofiţer.

— Ce s-a întâmplat, Roşea?

— Pe fundul gropii se adună apă.

— Cum? De unde? întrebă el contrariat.

Ostaşul ridică din umeri.

— Şi tov adjutant Ulişteanu se miră…

— A pătruns cumva şi-n galeriile laterale?

— Dacă nivelul creşte în ritmul cronometrat de noi, inundă totul.

Maiorul Gliga îşi aranjă ţinuta şi se îndreptă spre

depozitul subteran aflat dincolo de salcâmi. Pe drumul de care, panglică albicioasă în negura albăstruie a înserării, grăbea vijelios un tractor. Lângă vagonul-dormitor doi soldaţi spălau marmitele.

În anii petrecuţi în misiuni, maiorul câştigase deprinderea de a se acomoda rapid cu modificările imprevizibile de situaţii. Chiar dacă stătea aproape zilnic pe un butoi cu pulbere, îşi păstrase intactă capacitatea de a se bucura de frumuseţile vieţii. Entuziasmul său, dragostea tumultuoasă pentru oameni, îmbibate de credinţa lui în perfecţiune, erau contaminante. Nimeni nu bănuia că dinlăuntrul său era câteodată pârjolit de dor şi singurătate, de precauţii exacerbate, de eventualitatea unui eşec (dar ce ar fi însemnat un eşec în cazul meseriei sale?!). Şi atunci un glas străin îi şoptea: „O să găseşti o funcţie în comandament sau la şcoală. E timpul să te retragi, să faci loc celor mai tineri, celor mai ambiţioşi…”

— Ce se întâmplă, nea Costică? se interesă maiorul, cercetând tranşeea.

— Poftim, ne plângeam că-i arşiţă, spuse cu năduf plutonierul-adjutant Costică Ulişteanu, iar acum ne bălăcim într-o mocirlă infectă. Ne-a inundat.

— De unde izvorăşte?

— Nu i-am dat de rost. Necazul e că apa se infiltrează în mal şi-l macină strat cu strat. Dacă se surpă? Malul e garnisit cu proiectile de 75 şocate…

*

Soldatul Haralambie Geamănu sta ca vrăjit, sprijinit de cabina DAC-ului, prevăzut cu steguleţe triunghiulare negre. Momentan îşi amintise că de la taică-său nu primise în copilărie decât palme în loc de poveţe. Îl mai frământau necazurile prin care trecuse nevastă-sa.

Leonora Geamănu lucra la o întreprindere de morărit, dispusă la vreo cinci kilometri în afara oraşului B. Ea, împreună cu alte trei femei, naşă-sa Luceta, Olimpia şi Dida, aveau sarcina să controleze la ora unsprezece tobele morii. Urcau o scară, se deplasau pe o punte îngustă, urcau altă scară şi ajungeau pe o platformă prevăzută cu

balustradă. De sus aruncau priviri pline de curiozitate: lumea avea alt aspect. Le stătea inima în loc. Îşi ţuguiau buzele şi se mirau: „Uite ce-i omul, o gâgâlice!”

Deschideau uşile metalice practicate în corpul tobelor şi curăţau praful din aspiratoarele uriaşe. Dida, grijulie să nu-i sară oja de pe unghii, scormonea alene prin unghere; femeile erau învăţate cu ea, avea o nepăsare veselă şi le dădea tot felul de sfaturi cum să se îmbrace şic. Aştepta să se mărite cu un bărbat cu situaţie, îşi păstra silueta (mânca doar morcovi cruzi, mere şi salată verde, din când în când mai bea câte un ou crud), era dată cu ruj şi purta pantofi cu tocuri foarte înalte. Când ieşea din cutia tobei strănutând, şifonată şi colbăită, Luceta pufnea în râs: „O, să pregătim repede băiţa pentru fetiţă, că nici pupezele nu arată aşa!”

Într-o dimineaţă, pe Leonora o încercase ameţeala (era gravidă în luna a şaptea) şi întinsese mâna, căutând un reazem în balustradă. Din nefericire, parapetul de lemn căzuse în tura de noapte, maistrul îl aşezase de formă, urmând să revină pentru a-l înţepeni în cuie. Luat de valul treburilor, uitase. Leonora Geamănu slobozise un ţipăt şi căzuse în gol. Marele ei noroc se dovedise a fi o grămadă de saci care-i amortizase contactul cu cimentul. Maşina o transportase fără cunoştinţă, mai întâi la spitalul din B., pe urmă la cel din Reşiţa…

— Haralambie! rosti sergentul-major Vasile Vătămănescu.

Soldatul tresări şi întoarse capul.

— Ce-i cu dumneata?

— Mă uit şi eu…

— Spune-mi, cum se mai simte Leonora?

— Au pus-o în ghips fără să-i facă radiografia.

— Cum se poate?

— E gravidă, în luna a şaptea.

— Care va să zică, aşa… zise subofiţerul, trăgând din ţigară.

— Coastele rupte s-au prins rău… Lucru făcut pe dibuite… O doare în coşul pieptului, la ceafă… Şi mai e

copilul, după o căzătură ca asta…

— I-au dat drumul acasă?

— Are concediu medical. E…

Soldatul rămase o clipă pe gânduri.

— Nu se poate apleca, merge greu, abia reuşeşte să facă mâncare.

Soldatul Geamănu rămase, ca şi până atunci, cu capul plecat. Apoi se răsuci şi porni către malul tranşeei. Se aşeză pe pământul reavăn, îşi sprijini mâinile de genunchi şi oftă.

— Mâine o să fie o zi frumoasă, zise subofiţerul. Asfinţitul e roşu… Tu cum ai ajuns la mină? întrebă el deodată.

— Aşa… Scoatem minereu de fier, dar oamenii sunt de aur. M-am înţeles cu ei, deşi am trecut prin şase meserii până la mină şi unii au strigat că sunt o lepră. „Am să te-nfund eu pe tine, tâlharule!”, aşa îmi zicea Mihăilă Guşan, şef de echipă la armături industriale, că am lucrat şi acolo, ca sudor. „Graficu, Geamănu, graficu, deşteptule, graficu ne mănâncă”, striga toată ziua… Ca boxer…

— Ce, tu eşti boxer?

— Mă jigniţi, tov major, am categorie. Păcat că au desfiinţat clubul din B. Un tip a pus mâna pe clădire şi a transformat-o în *local familial*.

Povestea din sud-vestul ţării petrecută cu ani în urmă. Cumpănă mereu încordată, experienţă la limită, discutabilă. Sau, tot atât de adevărat, o misiune dificilă îndeplinită cu un calcul lucid…

Elicopterul ateriză pe un teren viran, marcat cu var, situat în perimetrul şantierului naval. Maiorul Virgil Gliga era aşteptat de ofiţeri din statul-major de apărare civilă judeţean, de comandantul miliţiei şi directorul general adjunct al şantierului naval. Ceva mai în lături mustăcea un cetăţean în salopetă. Părea tulburat. Avea privirea înceţoşată, părul lins şi obrazul smead.

„El e buldozeristul, preciză directorul general adjunct. Şi-l conduse pe Gliga la muncitorul rezemat de un panou de tablă, din acelea cu care se maschează incinta

unui şantier. Ascultă, Hristea, spune-i tovarăşului maior cum s-a întâmplat”.

Omul ridică din umeri neajutorat. Se trase lângă paravan.

„Mda-a, mai pot drege busuiocul?!”, întrebă chinuit de griji.

„Să lăsăm busuiocul, Hristea, e vremea să te trezeşti”.

Buldozeristul transpiră puternic. Îl străfulgeră pe maior cu privirea iscoditoare.

„Hai vorbeşte, vreau să ştiu ce am de făcut. Aşadar, lucrai…”; „Da, lucram cu sârguinţă…”; „Nivelai pământul…”; „Nivelam pământul în spatele depozitului de cherestea… Tocmai dăduse o ploicică şi ogoise praful… îhm! râse el, deconectat puţin. Am coborât din cabină, că mi-e frică de fulger. După o vreme, norii s-au răzleţit şi s-a luminat… îhm! râse din nou, de parcă ar fi văzut un film de desene animate. Când am pornit, lama s-a izbit de ceva, mă iertaţi, sunt vechi în meserie, am simţit fierul rău. După ce-am împins maneta, motorul a tuşit. Fasolea mă-sii! m-am inervat eu. Ţi-ai găsit naşul, dacă intru-n tine, te sufoc! Hei, şi disperat dă-i la stânga, dă-i la dreapta, ceva – ceva se urnise: era ca un cazan, tovarăşe maior, nu de ăla, de ţuică, nuu! zău aşa, turui Hristea, privind la comandantul miliţiei. Un cazan cu cocoşei… Am chibzuit – doar nu sunt de la coada vacii, am fost şi controlor pe maşini – anunţă, Hristea, miliţia… însă una ziceam şi alta făceam, de parcă aveam o mână duşmănoasă. O fi fost şi din pricina emoţiei, că sunt puţin cardiac”. „Bine, bine, mai departe. Ai tăiat cu aparatul de sudură?”; „Da, probabil că eram hipnotizat…”

11 lăsară şi porniră în direcţia terenului decopertat. În vale, cât cuprindeai cu privirea, se înălţau schele, macarale şi poduri rulante. Şantierul naval trăia forfota unei zile obişnuite de lucru. Drept în faţă, printre arborii seculari, clădirea gării, cu cărămida prinsă de muşchi, urcând ca o dulce amintire dintr-un trecut solemn.

Elev fiind, Virgil Gliga îşi petrecuse în acest oraş o vacanţă de vară la unchiul Ion. Îşi amintea de o stradă

pietruită, întortocheată rău, pe stânga exista un magazin de chimicale, vizavi – croitoria La Petrică, iar ceva mai încolo, aşezate în fereastră, sicriele lui domnu' Grig. Din prăvălia lui ieşea zilnic o fată purtând pantofi cu tocuri *lui-chenz*, aşa spunea unchiul Ion: „Aia de la Grig-pastramagiul (cuvântul pastramagiu trimitea aici la alt sens) cu tocuri *lui-chenz*, cunoaşte dragostea de timpuriu…" O chema Irma.

Virgil se refugia după-amiaza în bălăriile din Răteşti, se întindea pe spate, închidea ochii şi asculta cum sună vântul în trestiile subţiri şi înalte. Erau clipe când îşi imagina marea întâlnire cu Irma şi-i spunea cu cea mai şoptită şi mângâietoare voce din lume: „Sunt singurul care te iubeşte cu adevărat, Irma, hai să fugim din târgul ăsta cu miros de peşte… Te-am îndrăgit, plâng noaptea şi te visez că pluteşti pe deasupra bălţilor, că ai în loc de mâini două aripi de mătase albă, desenate cu păsări şi flori…"

Iniţial, declaraţia îl înfierbântase, pe urmă, tot repetând-o, o găsise fadă, jse ruşinase de neputinţa lui şi-şi consolidase convingerea că n-o să aibă niciodată tăria să ţină calea Irmei.

Fusese o dragoste nemărturisită, curată şi statornică, atât de adâncă şi misterioasă, încât nu mai găsise puterea nici să-l urască pe Grig-pastramagiul după ce, într-o zi cu vijelie cutremurătoare, Irma avea să se spânzure în atelierul lui de sicrie…

Maiorul se întunecă la faţă când realiză ce făcuse buldozeristul. Avu senzaţia că lipsea o singură mişcare ca totul să se pulverizeze, iar destinul să se deruleze dincolo de pleoape cu o forţă extraordinară.

„Este o bombă de avion şi are 3.000 de kilograme, preciză Gliga sec, recunoscând imediat muniţia folosită în al doilea război mondial. O bombă-mină cu trei focoase mecanice, oferi el cu largheţe alt detaliu însoţitorilor. Prin mijloc trece un cilindru prevăzut cu exploziv de iniţiere foarte sensibil. Dacă buldozeristul mergea mai departe putea lesne declanşa o explozie. Şantierul trebuie evacuat câteva ore, solicită Gliga, prevederea e mama

înţelepciunii…”

*

Cu profesorul de fizică Pavel Anastasia se petrecuse un fapt inexplicabil. În loc să se apropie de elevul său eminent, devenise tot mai ursuz în relaţiile cu acesta. Ca şi cum ar fi aflat de la Florin un fapt extrem de neplăcut. Căuta să înţeleagă pasiunea arzătoare a băiatului pentru Constanţa, însă numai ce-şi amintea şi inima lui se asprea ca la cei ce n-au trăit o astfel de poveste.

Într-o dimineaţă anunţase în cancelarie că elevul Florin Gliga nu este cel mai potrivit pentru a reprezenta liceul la olimpiada de fizică. Colegii săi rămaseră stupefiaţi. Cunoşteau bine performanţele lui Gliga, chiar dacă erau titulari la alte materii. La întrebarea: „De ce?”, Pavel Anastasia se pierdu în fel de fel de explicaţii despre modelarea caracterelor omeneşti, despre o oarecare încăpăţânare a elevului şi o doză de romantism care-l face să plutească nu se ştie încotro. „E mult imprevizibil în acest Gliga!” Ulterior, câţiva îl încurajară, încredinţându-l că nu se amestecă, la experienţa sa el fiind cel mai în măsură să hotărască. În opoziţie, profesorii mai tineri susţineau că se face o gravă eroare.

„Scânteia, asta lipseşte celorlalţi, or, Florin Gliga are scăpărarea de moment, pe el nu-l interesează rezolvarea propriu-zisă a unei probleme de fizică sau de matematică, ci modalitatea de a ajunge cât mai ingenios la soluţie… Să nu îl îndepărtăm!”

Punctul lor de vedere nu avu sorţi de izbândă.

Profesorul dădea impresia că încearcă să-şi frâneze prietenia. Lui Florin i se păru că surâde la el răutăcios.

Îşi făcu nenumărate reproşuri pentru minutul acela de adevăr. Depuse eforturi serioase pentru a fi cât mai degajat în relaţiile cu eleva Constanţa Arnăutu. Niciun gest, nicio privire complice, acesta era consemnul. Avea senzaţia că Pavel Anastasia îi urmăreşte, simţeau prezenţa lui peste tot, fiecare cuvânt îl interpretau, îl încărcau de o semnificaţie particulară, naivă, exagerată. Schimbară chiar locurile de întâlnire. Cu părere de rău părăsiră bastionul

din parc, situat în direcţia gării, deşi regretară grădiniţa plină de muşcate, plante agăţătoare şi dălii, aflată în imediata apropiere a gardului, dinspre care venea un aer curat, răcoros, cu aromă de trandafir.

La ore, profesorul păstra un ton neutru. Elevii băgară de seamă că de la o vreme vorbea în parabole. Alteori nu prea înţelegeau unde bate, punctele de legătură, opiniile exprimate li se păreau şocante şi nu-i sesizau intenţia.

În sala de clasă glasul lui răsuna melodios, voia să fie foarte aproape de simţirea fiecăruia.

„Omul reprezintă o succesiune de anotimpuri, o sumă de indivizi posibili, fiecare cuprinzând în sine întregul univers, trecutul, prezentul şi viitorul. Aşa cum nucleul oricărei celule conţine în codul genetic însuşirile speciei. Omul e puternic, e atotputernic, dar… nu reprezintă nimic fără tandreţe. Să fiţi tandri, să rămâneţi mereu tandri. E o calitate care nu cere nimic celuilalt, ci numai ţie însuţi: delicateţe, drăgălăşenie, atitudine generoasă, priviri eliberate de orice povară, dorinţa de a ne cunoaşte cât mai bine, la nevoie chiar compasiune. Omul! Pe cât de puternic, pe atât de vulnerabil! Or, tandreţea, într-un anumit sens, înseamnă şi protecţie… Să nu vă miraţi de ce spun acum: natura înconjurătoare este plină de afecţiune, de loialitate. Nu trebuie să căutăm în aceasta nicio raţiune, căci logica este o invenţie a omului, este nevoia lui de ordine, de limpezire, de clasificare prin reguli şi norme. Cosmosul nu a tresărit nici când a fost descoperită legea atracţiei universale, nici la fundamentarea teoriei relativităţii. Însă omul a căpătat şi mai mult sentimentul că este dacă nu superior, cel puţin egal naturii, că poate fi la fel de tandru şi de loial…”

… Joia, când aveau patru ore, Florin şi Constanţa alergau în staţie şi urcau în autobuzul de Lunca. De aici îi înghiţea pădurea. Ascultau glasul păsărilor, se zbenguiau, atmosfera era nebuloasă şi deconcertantă. Poieniţa, înconjurată de carpeni şi tufişuri de alun, unde stăteau întinşi între ierburi şi flori sălbatice, reprezenta în imaginaţia lor o insulă de marmură albă, loc de întâlnire a

cocorilor. Se dondăneau dacă să se dezbrace sau nu pentru plajă, până la urmă nu se dezbrăcau, Constanţa invoca frica de guşteri, deşi la mijloc era altceva, poate severitatea ei, Florin încerca să şi-o imagineze goală, privea direct în soare şi ameţea uşor, îşi acoperea ochii cu palmele, toată povestea îl scotea din minţi, dar răbda, pe faţa lui puteai citi atunci satisfacţie şi viclenie, dacă nu cumva încăpăţânarea omului aflat într-o situaţie care-i solicită puterea de înţelegere mai mult decât sinceritatea firească. Treptat îi revenea seninătatea şi preciza copilăreşte:

„Nici nu ţi-ar sta bine goală în mijlocul pădurii…”

Ea îşi aţintea ochii la el şi-l găsea cu obrajii scobiţi, osos, deşirat.

„Mi-e teamă, eşti prea agitat…”; „Drept cine mă iei?”; „În împrejurări de acestea, bărbaţii devin mici tirani dacă se perpelesc prea mult.”; „Nu ştiu ce înţelegi tu prin *împrejurări de acestea*, însă vreau să-ţi mărturisesc deschis: când suntem numai noi amândoi am sentimentul unei sărbători neîntrerupte, mă cunoşti, una cu alta sunt un mutălău, or, cu tine îmi place să clevetesc, să trăncănesc despre o mie şi unu de lucruri şi mai e ceva, poate sună stupid, aş vrea să hoinăresc prin lume cu tine aşa pură cum eşti, dar numai cu tine, fără a dezvălui secretul nimănui, ca două comete surori ce umblă prin univers, fără să ştie nimeni de existenţa lor.”; „Interesant, mda, interesant, cine a mai pomenit atâta noroc?!”

Constanţa îl studia cu coada ochiului, luptând împotriva întâmplării. Florin se apropia şi-i sorbea cu nesaţ parfumul părului, picioarele ei lungi, cu pielea roză, îi dădeau fiori, pământul aburea sub umbra deasă, poieniţa devenea singurul colţ neîntinat unde locuiau numai ei doi, neliniştiţi şi fericiţi…

Băiatul era uimit de siguranţa fetei, căci detaşarea lui era mai mult o stratagemă. Situaţia era tot mai jenantă. „Circ, nu-i decât un circ suspendat de o singură clipă, dacă se prăbuşeşte clipa… Eu trebuie s-o păzesc, îşi impunea el, ocolind gând. ul mistuitor, rămânând nemişcat şi tăcut, s-o

ocrotesc în numele amândurora până va începe marele joc, adevăratul joc, miracolul bucuriei.64

Lângă râpă, aproape de râu, acolo unde se împroşcau cu apă fete şi băieţi goi, ca nişte şerpi bronzaţi, o porţiune din crâng fusese amenajată pentru distracţii estivale. Grijulii, cei care gospodăreau complexul asigurau aprovizionarea continuă cu bere, mai ales în zilele când zăpuşeala alunga jumătate de oraş în luncă.

O reţea de garduri vii şerpuiau în zigzag, alcătuind mici separeuri. Câteodată Florin şi Constanţa se retrăgeau la o masă liberă, pentru asta băiatul ducea muncă de lămurire nu glumă, îi reproşa fetei că era prea de modă veche, deşi critica chiar el cu violenţă atmosfera de discotecă şi barurile de noapte. Chelneriţa, o mucoasă antipatică, aşa i se păruse lui de prima dată, le zâmbea insinuant. N-o agrea nici Constanţa. Vorbea cu glasul răguşit; ca una căreia îi place să fumeze şi să bea tării. Cu toate acestea, nu le cerea niciodată socoteală de ce, stau două şi trei ceasuri în faţa unei sticle de bere abia începute.

Bani nu prea aveau (Florin reuşea să mai scoată de la Virgil Gliga câte o sută de lei), adunau mărunţişul şi-şi drămuiau averea comună cu convingerea că nu-şi pot refuza nicio dorinţă.

*

Noaptea se lăsă peste M. Şi aduse cu ea o teamă nedesluşită. Maiorului, singur în vagonul-dormitor, i se făcu dor de aglomeraţia oraşului, de magazinele cu fel şi fel de mărfuri, de chioşcul de ziare, de tarabagiii veseli, înşiraţi pe o latură a pieţii, făcând reclamă la nimicuri ieftine, de atelierele pitoreşti unde se confecţionau dormeze, jaluzele, rame. Gândurile nu-i rămâneau locului. Alergând fără nicio noimă pe colo, pe dincolo, se trezi iarăşi în portul de la Dunăre, unde fusese transportat de urgenţă cu elicopterul, meditând pe malul gropii... Lângă el se aflau radiotelefonul, detectorul şi trusa pirotehnică. Deschisese cutia de metal şi aliniase pe o lavetă chei mai mari şi mai mici, şurubelniţe, cleşti şi gheare, dornul de

bronz, ciocanul de alamă, răzuitoarele, lampa de control, dălţile* îşi adusese aminte de primul instructaj de specialitate: alama şi bronzul nu produc scântei... Nu credea nici acum că o scânteie ar putea declanşa un focos, însă e bună, e binevenită orice măsură de protecţie. Să laşi un spaţiu cât mai redus imprevizibilului, să reduci acest spaţiu la zero... Aşa lucrezi mai în siguranţă, loveşti cu ciocanul în daltă şi dalta alunecă pe oţelul strunjit, trecut printr-o baie de cadmiu, patinează şi atât. În capul tău se învârte ca o morişcă legea de funcţionare a mecanismului. Elicea n-a sărit la cădere; dintr-un motiv, dintr-o mie de motive. Prin urmare focosul poate fi scos fără a transmite fiecărei celule din organism un impuls codificat, tradus prin semnalul ATENŢIE!...

Dar poţi să nu fii în alarmă? Acolo unde este un om, un singur om apar şi fericirea, şi nefericirea.

Fericirea e relativă, se deosebeşte de la om la om, are aparenţe şi esenţe. Fericirea celor care dezamorsează bombe este încrederea că nu vor fi zdrobiţi de forţele oarbe...

Maiorul privise la colosul de oţel puţin neliniştit. Căzuse din avion şi se înfipsese doi metri în pământ...

Dacă elicea de siguranţă şi armare se deşurubează complet din blocul, percutor, acesta, la contactul cu obstacolul, presează arcul, percutorul izbeşte capsa, se aprind pastilele de pulverin comprimat, iar scânteia, flacăra, provoacă detonarea fulminatului de mercur sau a azoturii de plumb şi de aici, prin intermediul iniţiatorului de tetril, se produce explozia bombei. Focosul mecanic de fund, un MK-V, pentru bombele care explodează instantaneu, este din oţel strunjit şi cadmiat...

Maiorul sărise în groapă şi. măsurase cu ruleta dimensiunile bombei: 270 centimetri lungime, 112 centimetri în diametru.

Pentru un om, 2000 de kilograme. ori 200 de grame de trotil înseamnă acelaşi lucru...

Maiorul îşi aduse aminte iarăşi de figura lui Gheorghe. O cută adâncă îi brăzda fruntea între

sprâncene. Rămăsese singur, Ana conta doar ca decor. Om dintr-o bucată, acesta se simţea bine numai la sărbători, dar era un bine pe muchie de cuţit, în orice moment putea să izbucnească, să lovească fără cruţare dacă i se năzărea că partenerii nu sunt la bunul lui plac, spunea că fraţii lui orăşeni nu sunt învăţaţi cu greul. Virgil dorise cu toată fiinţa să audă din gura lui câteva cuvinte, dacă nu de încurajare, cel puţin de bună-cuviinţă: „Bine, frate, ştiu că trebuie să pleci…” Nu făcuse acest pas.

La început, Virgil încercase să privească lucrurile cu detaşare. Dar mai târziu, treptat şi din ce în ce mai des, îşi reproşa, că n-avea curajul să fie el însuşi, că îşi ascundea capul în nisip ca struţul: „În felul ăsta îi dau apă la moară”. Gheorghe n-avea nevoie de laude mieroase pentru a scăpa de amărăciunea care-l copleşea din senin. Singurul subiect tentant îl constituiau banii. Or, pe acest teren delicat Virgil nu angaja discuţii în prezenţa Anei. Îi dădea cât credea de cuviinţă, pentru că, la rândul său, nici Gheorghe, dotat cu bunul simţ al omului simplu, nu cerea nimic, numai făcea aluzii: „Mi-am ros unghiile tot căutând nişte bani să cumpăr o jumătate de metru cub de scândură pentru parmaclâc. Da’ nu contează, poţi trăi şi fără parmaclâc…”; „Ce tot bombăni acolo?”; „Nimic. M-a luat gura pe dinainte… Mă uit la magnetofoanele ăstea… Scumpe, scumpe… Nu vă ajungea unul?”; „Băiatul, Florin…”, îngăima Ana. El se bosumfla, dintr-o privire făcea inventarul apartamentului şi spunea cu voce albă: „Un lux să stea pisicu-n coadă!”. Apoi începea să turuie, că el fusese calul de povară, datorită lui învăţase Virgil şi, adicătelea, dacă lui îi e bine, să nu-i mai pese de alţii?

… Virgil aştepta să fie anunţat prin radiotelefon că zona a fost evacuată. De fapt, – era vorba de personalul a două depozite şi de constructorii care lucrau la hala nouă a portului. Peste coama reavănă a pământului împins de buldozer observa cum se precipită oamenii; se strecurau printre maşini, era o stare de febrilitate, mută, disciplinată, înţeleasă imediat, fără prea multe explicaţii.

Trupul ofiţerului ardea… Inspiră şi expiră aerul cu

pauze mari, amplificat, pentru a-şi oxigena puternic ţesuturile, pentru a purifica organele şi nervii. Observase că o respiraţie corectă îţi creează un echilibru stabil, îţi dă încredere. Flexă degetele, strânse pumnii, îşi masă palmele. De câte ori nu meditase în şcoala militară la acest moment crucial: secundele dinaintea luptei cu necunoscutul. Desigur, pe atunci nu avea experienţă, nu cunoştea nici teoretic tipurile de focoase din cele două războaie mondiale. Cu timpul, experienţa se consolidase, demontase zeci şi zeci de tipuri de muniţie. Cunoaşterea îţi eliberează fiinţa, te aşază de la început pe drumul cel bun, îţi dă puteri dacă eşti vlăguit, îţi readuce calmul dacă în ochi se adâncesc licăririle ciudate ale nesiguranţei.

Radiotelefonul păcăni. După ce vorbi cu comandantul miliţiei, coborî în groapă şi se îndreptă hotărât spre focosul de bază. Pregătind pompiţa cu lichid de frână, îşi aminti dintr-odată cuvintele lui taică-său. Era elev la şcoala militară şi în vacanţă muncea cât şapte. Tocmai clădeau un stog de fân în grădină. Bătrânul Gliga stătea cocoţat pe vârful căpiţei, iar el îi arunca poloage de nutreţ. Dar le făcea vânt nu ştiu cum, şui, ca omul care ţine furca în mâini o dată pe an. Iar bătrânul Gliga se proptise numaidecât în ţăpoi, îl privise sentenţios şi-i pusese, cu jumătate de gură, o întrebare de la care, în mod asigur, nu aşteptase răspuns: „Ce eşti aşa plăpând?” Plăpând avea la el un cu totul alt înţeles. Nu însemna nici pe departe debil, neajutorat, ci prostănac, bleg de-a binelea. Mai apoi, când aflase că băiatul lui dezamorsează bombe, îi strigase cu voce răguşită, înăbuşindu-şi hohotul sarcastic: „Ce vorbeşti, dom’le?! Cred că te bucuri de mare trecere… Şi câştigi bine, nu? Să-mi dai şi mie un pol să-mi iau o cravată… La urma-urmei, fiecare cu păcatele, cu meseria şi cu femeia lui. Durerea mea-i alta: se duce de râpă casă, se stinge neamul, Gheorghe are două fete, Radu trei fete, iar Maria doi băieţi! De-aş mai trăi să-ţi văd odraslele, să împlineşti, fiul meu, pofta ce mă arde…”

*

Privind la aripa dezgolită va depozitului de muniţii,

luat cu asalt pe dedesubt de şuvoiul murdar, maiorul tresări. Stătu o clipă locului să se dumirească şi avu revelaţia întoarcerii în timp. O vedea aievea pe Ana, vrednică şi iubitoare, pierdută între sălciile bătrâne din lunca râului, chemându-l într-o lume necunoscută, făgăduindu-i ceasuri de tihnă, de libertate deplină. Nu putea să nu-i dea ascultare. Ana aruncase cât colo bluza şi aerul dimineţii îi înfrigurase pielea albă, întinsă a pieptului. După un timp îşi dezbrăcase şi fusta; cu gesturi leneşe, de femeie care abia a părăsit culcuşul cald, deplin împăcată cu viaţa, amânând parcă plăcerea de a-şi învălui trupul în ceaţa stropilor, puzderie de cioburi mărunte ce-i pişcau pulpele goale. Virgil se apropiase şi-i mângâiase mijlocul încordat, şoldurile domoale, picioarele răcorite de bruma râului. Femeia nu răspunse imediat chemării sale mute, senzaţiile noi, măreţia dimineţii îi stârniseră, surprinzător, lăuntrice focuri. Legat de munca lui până la ultima fibră, Virgil nu numai că pretindea, dar luase toate lucrurile foarte în serios. Asta nu însemna că nu existaseră atâtea momente când era pus pe năzdrăvănii, când devenea copil şi o privea drept în ochi, îndrăgostit, repetându-i că este unica făptură pe care o iubea. Prima şi singura lui iubire. Fiind însă atât de ocupat, absorbit de răspunderea ce-i revenea în detaşamentul pirotehnic, uneori devenea ursuz, n-o auzea şi nu-i răspundea; alteori cuvintele i se învălmăşeau alandala pe buze şi Ana înţelegea cât de departe călătorea el cu gândurile şi se zbătea să-l apropie. Dacă nu reuşea, se considera lipsită de fantezie şi se întrista.

… Înnoptaseră într-o casă de ţară încărcată cu vase şi farfurii de lut smălţuite, cu urcioare borţoase şi amfore zvelte decorate cu păsări şi cu semnul soarelui sau al roţii. Pe o poliţă erau stivuite zeci de icoane pictate pe sticlă şi lemn, cu chipuri de domnitori bărboşi. În pat dăduseră peste un buchet de mentă şi levănţică. „Te simţi bine?”; „Ssst! făcuse Ana. Trezeşti oamenii. Pentru ei este o zi ca oricare alta. Sunt obosiţi, iar mâine vor fi în picioare dis-de-dimineaţă”.

Virgil se trântise în pat şi uitase că mai există. Plutea liniştit, imponderabil, furat de dezmierdările Apei. Din parte-i, timpul putea să se fi oprit în loc pentru totdeauna. Ana îi cuprinse obrazul în palme, murmurase ceva, exagerând poate bucuria. „E o noapte binecuvântată, înţelegi?”, apoi capoţelul alunecase de pe şolduri.

Pierdut între vis şi realitate, Virgil percepea şi acum, cu simţuri ascuţite, cuprins de o linişte adâncă, foşnetul de mătase al pielii, bătaia genelor, răsuflarea ei fierbinte. Cuvintele, şoptite arar, îi stăruiau în urechi: „Avem toată viaţa înaintea noastră... Să facem din ea sărbătoare...”

Dimineaţa, gazda le adusese o strachină cu lapte şi o pâine aburindă. „Luaţi, mamă... Dumneaei să mănânce mai sănătos, e tare puţintică la trup!”

Virgil aşezase strachina pe mijlocul mesei şi aruncase o privire la rucsacuri. Odihneau alături. Mai aveau acolo conserve, plăcintă cu mere, caşcaval, dulciuri, salam de Sibiu. Mâncaseră pe săturate lapte cu pâine. Strachina, în găvanul căreia se ciocneau lingurile de lemn, îi amintise de copilărie. „Când eram uite-aşa, mâncam cu frate-meu Gheorghe din acelaşi blid, iar mama ne spunea că astfel ne legăm să trăim frăţeşte toată viaţa.”; „Eu nu vreau să trăiesc *frăţeşte* cu tine! se alintase Ana. Viaţa noastră poate fi o iubire fără de sfârşit, zi-şi-noapte între noi poate stărui mireasma câmpului proaspăt, dacă vom şti să mergem până în miezul lucrurilor cu adevărat importante!”; „Viaţa e ca o călătorie! se trezise Virgil explicând şcolăreşte. Depinde numai de noi doi să fim fericiţi.”; „Mai mult şi mai mult de tine! sărise ea nemulţumită. Nu vreau o dragoste pe apucate! Hai să facemân aşa fel, încât să nu mai fie nicio barieră între clipele de taină, de sublimă înălţare, binecuvântate de sinceritate, şi clipele de viaţă obişnuită, cu măruntele certuri de fiecare zi, cu preocupările de serviciu, cu grijile şi vanităţile omeneşti!” >”.

Sensul acestor cuvinte îi dezmeticise pe amândouă „Iartă-mă, Virgile, până acum n-am vorbit deloc despre meseria ta... Trebuia să se întâmple! Era necesar un

inventar!... Ascultă-mă cu atenţie: ce-ar fi dacă ai întocmi un raport şi ai solicita să fii mutat în altă garnizoană?!; „S-ar putea să-mi aprobe, or, eu nu doresc să părăsesc detaşamentul pirotehnic!”; „De ce, dragul meu drag?! La mine nu te gândeşti? La frica...”; „E o prostie, o gogomănie!”; „Prostie, zici, gogomănie! Nu ţi-aş dori să ajungi vreodată atât de singur şi cu somnul veşnic speriat... Să asculţi trecerea timpului, să simţi că prin fiecare suspin trupul se descarcă de o înfrângere...”; „Pentru ce complici lucrurile? Ai o ocupaţie, eşti profesoară de istorie, plictiseala nu te dă afară din casă. O să avem în curând un copil, poate o fetiţă şi o să dormiţi amândouă îmbrăţişate, o să-i spui poveşti, o să hoinăriţi...”; „Tot mai des îmi ţiuie urechile, continuase ea, visez urât, sângele fierbe în mine, atunci deschid ferestrele şi în casă pătrunde un fâlfâit lipicios, rece, parcă mii de lilieci ar invada încăperea, colorând aerul cu pânze fluide. Pielea mi se aspreşte, buzele îmi devin amare, stau fixă, cum aş fi îmbrăţişată de o stafie gelatinoasă, dar nu vreau să mă dau bătută.”; „Femeie, femeie, o stea mică, nespus de mică, luminează acolo, sus, pentru noi. Ridică ochii din pământ...”

Ana se tulburase, nu mai fusese în stare să urmărească ideea începută. Ar fi vrut, din tot adâncul făpturii ei, să-l ajute, să-i arate un semn de înţelegere. Dar ştia prea bine că nu e uşor, de aceea forţase nota.

„Armata e mare, Virgile, cum de ţi-ai găsit locul chiar în această unitate?! Şi de ce ţi-au dat casă pe strada Cetăţii, în furnicarul acela?!”; „Nu te mai înţeleg. Ba te plângi de singurătate, ba eşti pornită împotriva forfotei din oraş!”; „De câte ori sună telefonul, de atâtea ori mă apropii de el cu sufletul la gură. Dacă s-a întâmplat ceva?!”; „Ce să se întâmple şi cu cine?”; „Cu tine, omule!”; „Glumeşti! Mie, Ana, nu mi se poate întâmpla nimic. Absolut nimic, să-ţi intre bine în cap!”; „Virgile, Virgile! Stai toată ziua călare pe bombele tale, iar acum încerci să-mi vinzi linişte de doi bani?!” „Nu sunt bombele mele. Şi mai află că orice mişcare la noi este calculată de o sută de

ori…”; „Da… Da… Şi plutonierul Dinu Crăciun?!”; „Taci! ţipase Virgil ca ieşit din minţi. Taci! Oh… A fost o clipă de bucurie şi ai alungat-o…”; „Sunt o proastă, iartă-mă, dragul meu!”; „îmi făcusem atâtea planuri cu concediul ăsta… Deh! Ca omul. Totul mergea prea bine! Ajunsesem să cred că e destul să-mi doresc ceva pentru a se îndeplini întocmai. Dar vorba ceea: ai văzut minune care să ţină mai mult de trei zile?!”; „Dacă aş avea putere, ţi-aş spune mai multe…”; „Lasă-mă să dorm, Ana… Cazi prea uşor pradă închipuirilor.”; „Nu sunt vinovată că privesc meseria ta cu ochii şi cu sufletul meu. Spune-mi deschis: tu te-ai îndoit vreodată?”; „Dacă e vorba de ceea ce fac eu – nu, nu m-am îndoit şi nici n-am de gând să mă îndoiesc!”; „Eşti îndărătnic, îmi pare rău că nu izbutesc să vin de hac încăpăţânării tale!”; „Uite ce e: orice s-ar întâmpla, din detaşamentul pirotehnic nu plec! Aceasta e viaţa sau acesta e destinul meu, zi-i cum vrei. Pentru asta m-am luptat, asta am învăţat, asta îmi place, asta fac. Te rog, cu toată fiinţa mea te rog să nu fii tulburată! Aşa este la început, te apasă nedumeriri, te neliniştesc şoapte şi eforturi, picioarele nu te mai ţin; eşti pe o corabie care se zgâlţâie zdravăn, cât cuprinzi cu privirea nu zăreşti decât valuri şi iar valuri, tânjeşti noapte de noapte după răsuflarea bărbatului, iar dimineaţă, când zorii abia răzbat prin storuri, ai vrea să te cuibăreşti la pieptul lui, ai vrea o fărâmă de compasiune. Aşa-i, dar te-obişnuieşti. Cu ce nu se obişnuieşte omul?!”; „Văd că eşti bine documentat…”

*

— Avem nevoie de o motopompă, avansă o propunere plutonierul-adjutant Ulişteanu.

— Buun! întrebarea e: de unde o luăm?

— Preşedintele, tovarăşe maior, ne poate ajuta.

— Se udă zi şi noapte pământul. Cu puhoiul de că-l dură care s-a abătut peste lanuri nu-i de glumit… Să facem totuşi o încercare. Vătămănescu! Unde-i băiatul ăsta?

— Ordonaţi, tovarăşe maior!

— De unde vorbeşti?

— Sunt aici, în tranşee, caut pacostea aia de izvor.

— E noapte-noapte şi voi umblaţi de colo-colo ca nişte lunatici! Vino la mine!

— Nu mai pricep nimic, se văită el.

— Asta te priveşte personal. Acum te duci urgent cu maşina în comună, îl scoţi din pământ, din iarbă verde pe preşedinte şi-l rogi, din partea mea, să ne împrumute o motopompă. Are, n-are, fără motopompă nu faci caleantoarsă. Ai înţeles? Ia trei, patru soldaţi cu tine. Îi explici…

— ’Nţeles, tovarăşe maior.

— Roşea! strigă ofiţerul la caporal, aduceţi găleţile şi organizaţi evacuarea apei. Cât se poate. Să luăm nişte cizme, nea Costică, şi să coborâm în baltă, se adresă subofiţerului.

— Dacă a lovit careva cu târnăcopul o ţeavă, o conductă? bombăni plutonierul-adjutant.

— Conductă în mijlocul câmpului? îngropată la doi metri?

— O instalaţie construită de nemţotei…

Subofiţerul îşi trase cizmele şi coborî în groapă călcând pe urmele maiorului. Apa bătea la tureatcă. Malul din dreapta, înalt de peste opt metri, aducea, la lumina lanternei, cu o felie de tort garnisită cu bomboane arămii de ciocolată: erau ogivele proiectilelor stivuite în lăzi cu lemnul putrezit…

Sergentul-major Vătămănescu îi descrise preşedintelui situaţia de la fostul depozit german în culori atât de sumbre, încât acesta lăsă furculiţa în farfuria cu tocăniţă de cartofi şi urcă imediat în cabină, lângă subofiţer. Se deplasară, pe La Ruptură, după Dealul Boştinei, unde funcţionau mai multe agregate ce sorbeau cu nesaţ apa din lacul de acumulare; Aici preşedintele avu parte numai de lucruri neplăcute.

— Eu port răspunderea, se răţoi un inginer tânăr, dumneavoastră nu vedeţi că nu plouă?!

— Da, păcat că nu plouă, însă avem nevoie de o motopompă, zise preşedintele blând.

— S-avem pardon. Pe arşiţa asta? Râdeţi de mine…

— Omule drag, ascultă-mă cu atenţie, militarilor le

trebuie urgent o motopompă.

— Nu se poate! răspunse ursuz inginerul.

— Băieţi, se adresă preşedintele ostaşilor, urcaţi motopompa de lângă gheretă în camion.

— Pe răspunderea dumneavoastră! îl repezi inginerul înfierbântat.

— Ei, haide-haide, cu cele şapte motopompe se poate asigura necesarul de apă.

— Şi la porumb? Şi la răsadurile de varză? Şi la ardeioase? Ştiţi că astăzi două aripi de ploaie s-au defectat? Iar echipa de remedieri hidro n-a înlocuit nici acum conducta de azbociment spartă…

— Te plângi ca o babă, zău aşa. Mâine-dimineaţă ai motopompă acasă.

Inginerul arăta o faţă crâmpoţită, ca după un chiolhan.

În jurul orei zece noaptea, sergentul-major Vătămănescu trase camionul la buza tranşeei. La înapoiere, preşedintele luase din aşternut vreo cinci băietani robuşti, pe care-i prezentă cu o vădită bună dispoziţie:

— Flăcăi din formaţiunea de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei. Vă stau la dispoziţie. Cafeluţele şi ţigările – după!

— Nu ne aşteptam la un ajutor atât de substanţial* sunteţi grozav, zise maiorul Gliga.

— Sunt mulţumit că pot face ceva. Cât despre flăcăiandrii ăştia… E bine să înveţe, să se afirme, să ştie ce-i cu răspunderea şi disciplina, că mâine le vin ordine de recrutare şi n-aş vrea să fie pe-acolo nişte tămâioşi. Nu-i aşa, Cristache? Asta e băiatul lui Trandafir, brigadierul, arătă preşedintele la nimereală, pentru că, oricum, în noapte abia li se desluşeau umbrele. Primul la horă! Când aude lăutarii, te, te! bate talpa de dau câinii să rupă gardurile! Acum, îi ghionti el pe tineri, prezentările fiind făcute, puneţi umărul la descărcat şi la racordat conductele.

Cu cizmele clefăind prin noroiul care se formase în

groapă, maiorul înaintă cu greu (la mijloc nivelul apei depăşise un metru). Cercetă or atenţie, la lumina lanternei, zidul de pământ supus eroziunii. Cunoştea starea muniţiei. O surpare putea produce un dezastru. Era ca o piramidă construită din ouă. Suficient să se rostogolească unul, ca toate celelalte să alunece în avalanşă.

Preşedintele îşi suflecă pantalonii şi intră în apă să potrivească sorbul.

— Nea Costică, zise maiorul „să rămână aici numai doi, trei oameni! Apoi, adresându-se preşedintelui: Scade nivelul?

— Scade, scade, bine lucrat. Trage afurisita, deşi e mai mult noroi…

— E timpul să plecaţi, îl întrerupse ofiţerul.

— Cum?! se împotrivi el.

— Ulişteanu se pricepe şi la motopompe.

— Orice-ar fi, eu nu vă las singuri, chibzui preşedintele. Băieţi, îşi chemă el ajutoarele. Aţi făcut treabă bună. Pe cai şi valea!

Curând, flăcăii şi ostaşii dispărură dincolo de gardul de sârmă.

Sub un proiectil stratul de pământ se subţiase. Maiorul Gliga apropie lanterna. Mâna îi alunecă uşor, elegant, pe suprafaţa metalică vopsită iniţial în galben-oranj. După zece minute proiectilul era gata dezgropat. Cei doi oameni îl transportară pe braţe şi-l aşezară în rând cu altele care aşteptau să fie încărcate în camion şi transportate în poligonul de distrugere. Maiorul nu-şi îngădui nicio clipă de răgaz toată noaptea. Preşedintele moşmondi la pompă şi la sorb, acesta înecându-se mereu cu pământ. Către dimineaţă, în groapă nu mai era strop de apă. Atunci descoperiră o conductă. Plesnise ca un cartof copt. Ipoteza plutonierului-adjutant Ulişteanu în legătură cu instalaţia de apă se dovedise justă. La lumina zilei, când se uitară mai bine unul la altul, pufniră în râs. Mânjiţi cu noroi, din creştet până în tălpi, aduceau cu nişte arătări coborâte din negura câmpiei.

*

Când se întâlneau, Constanţei nu-i tăcea gura o secundă (lucru ce compensa oarecum firea lui posacă, retrasă); turuia cu o voioşie gălăgioasă despre ea, despre familie (până la a treia spiţă), despre visul lor comun, care nu putea fi realizat fără o mare şi constantă iubire. „Paşaportul nostru pentru eternitate, obişnuia să spună ea, cu o anume intonaţie şi emoţie, va fi puterea de a depăşi tot ce-i meschin, de a ieşi învingători din orice criză, păstrând neatinsă credinţa în dragoste! u Florin asculta cu sfinţenie şi înţelegea că dacă se iubesc cu adevărat vor fi în stare să găsească energia necesară pentru a birui neajunsurile şi împotrivirile vieţii. Descoperise că fata are un timbru care înmoaie inima şi incendiază imaginaţia. Şi mai erau ochii ei cu o strălucire nefirească, mijlocul drept, graţios, mirosul natural al pielii. Adesea rămânea surprins de – capacitatea ei de observaţie. Întâmplări cotidiene, cărora nu le acordase nicio importanţă, fapte mărunte, banale, o vorbă aruncată în glumă de un coleg, conflictele, târguielile şi micile conspiraţii din clasă, criza de personalitate a lui V. de la chimie, ticurile profesorului de geografie, sub foarfecă inteligenţei ei sclipitoare îşi dezvăluiau gama de nuanţe pe care, el nu le percepea în mod obişnuit. Constanţa nu dădea dovadă de o ştiinţă anume, ci de un echilibru lăuntric, de o înţelepciune nativă care o îndemna să se confeseze îndelung şi amănunţit, să depene poveşti. Vorbele, ei întruchipau un neaşteptat suspin de uşurare. În faţă acestui spectacol uimitor, băiatul rămânea complet mut. Simţea că trece prin viaţă fără ca aceasta să-l atingă, că nu are acces la realitatea din colectivul clasei.

Încet, încet în ordinea sa lăuntrică se insinuase şi o stare incomodă de neputinţă, de intensă preocupare pentru condiţia sa umană, de scepticism, de anxietate, de confruntare cu prezentul, un fel de teamă faţă de perspicacitatea fetei iubite (cu atât mai mult, cu cât în comportamentul său nu putea să încapă niciun fals, deoarece Constanţa l-ar fi depistat imediat). Erau şi

momente când se întreba cu toată seriozitatea dacă nu cumva fata descoperise manevrele prin care evitase să o întâlnească de câteva ori, dintr-o neliniște inexplicabilă, datorate unei cenzuri interioare pe care el o numise, cu afectare, adâncă scufundare în jocul de lumini şi umbre al contemplaţiei de sine. Probabil frica de a nu fi văzuţi împreună şi de a nu da naştere la tot soiul de comentarii. În subţirea lui singurătate încercase (nu ajunsese însă la un rezultat satisfăcător) să-şi explice incapacitatea de a răspunde la unele întrebări ce sugerează senzualitatea trăirii personale. Era ca un exerciţiu de avânt liric în care percepţia lumii se realizează superficial în lipsa unui simţ al imaginii.

Astfel îl chinuia oboseala şi-i scădea speranţa. Veneau zile când se simţea bătrân, epuizat, lipsit de mijloace de apărare. Alteori manifesta un optimism exagerat, se angaja (iar Constanţa îl asculta cu răsuflarea tăiată) în construcţia unui viitor nimbat de lumini idilice, dădea lămuriri didactice, de pildă: „În viaţă să nu lucrezi după şabloane”, sau „a nu-ţi uita locurile natale e foarte important, există un spirit al câmpiei, unul al munţilor, altul al podişului, adâncimea perspectivei este în legătură cu poziţia orizontului copilăriei…”. Devenea băiatul de care se îndrăgostise Constanţa. De aceea ea îl şi necăjea: „N-o să putem să ne ascundem mereu. Odată tot vom fi văzuţi împreună”. Florin simţea că îl ia cu frig. „Şi ce vrei?! Să strigăm în gura mare: oameni buni, noi doi ne iubim, puţin ne pasă ce credeţi! Suntem hotărâţi să mergem până la capăt! Ştii prea bine, taică-tău e mereu cu ochii pe tine. Mai mult, nu mă poate suferi…”; „Hai, potoleşte-te! O vorbă, acolo… Or, vorbele nu pot deruta decât pe cei slabi de înger! Când vom termina liceul va fi atât de simplu…”; „O-la-la! Dar până atunci?”; „Ce-i până atunci? Să fim cuminţi şi să învăţăm. E singura soluţie!” „Ciudat, *Titirobil* mă povăţuia la fel! în realitate, tu poţi fi cuminte, poţi învăţa, te poţi controla. Nu te dogoreşte niciun foc lăuntric, n-ai creierul înfierbântat, nu eşti nerăbdătoare… Te iubesc, fată dragă! Şi nu mai există loc

de nimic…”; „Sunt o fată ca oricare alta, am şi eu inimă, o ştiu prea bine unde e, pentru că uneori îmi dă palpitaţii, am de toate, dragostea mă macină, mă nelinişteşte, mă înstrăinează de familie, sunt uşor speriată. Ceva trist mi se furişează în suflet când nu suntem pe aceeaşi lungime de undă, deoarece nu există alt remediu împotriva suferinţei decât încercarea de a depăşi cu eforturi comune condiţia noastră ingrată…”; „Vorbeşti ca un om mare!”, se maimuţărea el şi o privea cu profundă mirare n-o mai auzea ce spune, buzele ei se mişcau ca într-un film fără sonor şi rezista, rezista, îmbibat de năduşeală, de un chin dulce şi amar…

*

Prin anii cincizeci şi cinci Cristinca Poinăreanu fusese numită învăţătoare în comuna M. Primăria acceptase, la sugestia bărbatului ei, Grigore Poinăreanu, ca cei doi soţi să locuiască într-o cameră din *Vânătorului* (un conac boieresc părăsit şi transformat în casă de oaspeţi) şi să folosească o construcţie anexă drept bucătărie. Pe maiorul Gliga, preşedintele *ceapeului* îl sfătui să tragă în gazdă la familia Poinăreanu.

— Sunt cinci sau şase odăi goale. Noi le folosim pentru oaspeţi. În plus, învăţătoarea găteşte nemaipomenit! E ardeleancă, ce mai, dom’le! Toţi care trag aici se simt reconfortaţi, lacul, grădina le trezesc un sentiment de prea-plină linişte, de siguranţă. Avem în plan să înfiinţăm chiar o casă de odihnă, de ceva fonduri dispunem, dar nu găsim un om întreprinzător. Într-un timp îl vizasem pe Grigore Poinăreanu. Dar e ceva suspect…

— Cum, *suspect*?

— Ăăă! El… Cu Grigore e o poveste… în general se ocupă cu stupii, cu vânătoarea, mai pescuieşte în lac, nu pricinuieşte nimănui vreun rău…

— Pot să-l iau şi pe Ulişteanu cu mine?

— Aveţi loc berechet, v-am spus, în aripa dinspre nord sunt cinci sau şase odăi goale. Alde Poinăreanu nici la preţ nu-s prea scumpi, dacă e vorba de masă, iar locuinţa e aproape de S.M.A., unde aţi cazat militarii.

— Asta îmi convine de minune!

În momentul când pătrunse în rariştea unde se înălţa fostul conac (în comună i se spunea *Casa Vânătorului*) maiorul simţi un miros pătrunzător şi îmbietor de cantalup. (într-o vară, lucrând pe la Hanu Conachi, în împărăţia pepenilor galbeni, prinsese obiceiul să se aşeze pe malul râului; învăluit de umbra nopţii, cu privirea aţintită în nemărginirea câmpiei, în care dospeau aromele fantastice, pătrundea cu simţurile în zone de obicei inaccesibile percepţiei, îşi umfla plămânii cu aer, inspira şi expira mirosul electrizant de cantalup, ca pe o adiere de primăvară descoperită în amintire.) Curios, acest parfum dulceag, înăsprit de răcoarea nopţii, avea să se asocieze definitiv nu cu nopţile petrecute în câmpie, ci cu imaginea *Casei Vânătorului*. În orice loc s-ar fi aflat, în clipa în care îşi amintea de conac aerul se tulbura, tresărea de năvala unor seve moi, jilave, înecăcioase şi din tăriile pământului se ridica abureala pepenelui galben despicat de arşiţa verii. Atunci tot corpul i se învolbura de dorinţă, se lăsa purtat ca de un curent invizibil, era o zvârcolire neaşteptată a simţurilor, aşa cum ar fi atins pe coapse o femeie cu pielea lunecoasă.

Casa Vânătorului era construită din cărămidă arsă în cuptoarele din Rediu, un cătun situat la confluenţă celor două râuri. Sub streaşină, la nivelul de sus al ferestrelor cu gratii, pereţii erau împodobiţi cu un brâu ornamentat în relief. Uşile, cu geamuri ovale, mate, prinse în rame grele, filtrau discret vâlvătaia amiezii, fiecare hol fiind ca un ou cernit, din interiorul căruia realitatea părea înghiţită de o pâclă subţire. În grădină, unde copacii grei se topeau în lumina sticloasă a după-amiezilor, se înălţa un pavilion înconjurat de ierburi şi mărăcinişuri, părăsit parcă, impresia de pustiu fiind alimentată de zborul nervos al păsărilor care fel aveau cuibul sub cupola conică; un chioşc vopsit în verde şi albastru, unde soţii Poinăreanu îşi omorau timpul în zilele de sărbătoare cu table şi cărţi, mai nou cu Scrabble, un joc ingenios care se apropie, ca idee, de compunerea careurilor de cuvinte încrucişate, sau pur

şi simplu se retrăgeau aici cu musafirii pentru a servi o gustare şi un pahar de vin roşu din producţie proprie.

Atmosfera stranie pe care o emanau cele două construcţii, fostul conac şi chioşcul, *foişorul*, cum îl numea Cristinca, mobilele vechi, armele de foc din panoplii, obiceiurile şi chiar felul de a gândi al Poinărenilor dădeau impresia unui colţ de pământ uitat de lume.

— Aici veţi locui dumneavoastră, tovarăşe maior, îi prezentă camera Grigore Poinăreanu. Jumătatea asta de casă este rezervată oaspeţilor, nu ştiu dacă v-a precizat primarul…

— Preşedintele *ceapeului*, el ne-a îndrumat…

— Totuna, surâse gazda. E o convenţie, am acceptat să primim notabilităţile care vin cu treburi în comună, altfel mai introduceau două familii în aripa de nord şi nu ne-ar fi convenit. Nevastă-mea, Cristinca, le pregăteşte masa, primăria decontează cheltuielile.

— Perfect, zise maiorul, numai că în cazul nostru, spun *al nostru*, deoarece o să mai sosească un tovarăş, un plutonier-adjutant, noi suntem cei care achităm întregul cost. Lucrăm pe cont propriu! râse maiorul.

— Rămâneţi mai mult pe aceste coclauri?

— O lună, două, poate trei, depinde…

— Înţeleg, nu-mi puteţi spune exact, aşa e la armată!

— Nuuu! Nu e niciun secret, însă efectiv nu ştim nici noi.

— Nevastă-mea e învăţătoare, are cea mai mare vechime în comună. Oamenii o respectă, copiii care ies din mâna ei se cunosc, reuşesc la licee, la şcoli profesionale. Astea, mai tinerele, îşi dau ifose… Beţi ceva?

— A fi dascăl e un lucru sublim, trecu maiorul delicat peste întrebarea gazdei. Cine uită chipul omului care i-a pus condeiul în mână?! Şi nevastă-mea e tot cadru didactic.

— Nu mai spuneţi! Ce materie?

— Predă istoria la un liceu din oraş.

— Mă bucur, spuse el. Dacă într-o zi vom face cunoştinţă şi cu ea, va fi foarte bine.

Grigore Poinăreanu se retrase discret, uitând de invitaţia făcută, lăsându-l pe maiorul Virgil Gliga în mijlocul unei camere cu pereţii încărcaţi de arme de vânătoare cu o ţeavă şi cu două ţevi. Unele cu patul ferecat în alămuri, cu intarsii de fildeş sau argint, cu ţinte bătute adânc, adevărate opere de artă. Plăcuţele de metal erau înnobilate cu gravuri reprezentând scene de vânătoare, jocuri, animale imaginare, toate zvelte şi cu capul mic. Maiorul deschise şi alte uşi. În fiecare cameră, de tavan atârna un candelabru de bronz cu numeroase braţe ce sugerau siluete de cai în galop, iar pereţii erau îmbrăcaţi cu panoplii.

— Aici e un adevărat muzeu, spuse el într-o zi Cristincăi. Casa îşi binemerită numele. Numai trofeele de vânătoare lipsesc.

— Grigore are grijă de arme, au rămas de la proprietarul conacului, un împătimit al vânătorii. Sunt multe piese, unele de mare valoare, poate aţi aruncat o privire şi-n camerele alăturate.

Cristinca se mai învârti un timp fără niciun rost prin odăi, spuse că trebuie să angajeze o echipă de meseriaşi care să repare tocăria şi să zugrăvească, apoi dispăru în curte, pe aleea acoperită cu muşchi peste care Grigore Poinăreanu întinsese la soare maldăre de răchită.

Cristinca era o femeie firavă, ţi se oprea inima-n loc atunci când scotea apă din fântâna cu ciutură. Sub povara găleţilor mergea însă dreaptă, iar pe obraz efortul nu aşeza nicio urmă. Virgil Gliga bănuia că are până în patruzeci de ani, dar cine ştie ce supărări făcuseră din ea o fiinţă cenuşie. Dincolo de gesturile şi cuvintele femeii nu răzbătea niciun ecou interior…

Pe timpul verii, terenul neîngrădit din spatele casei, sărutat de apele lacului, cu pomi fructiferi, cu arţari, plopi şi stejari de-a valma, devenea o gură de rai. Era această grădină ca un bazar de imagini, senzaţii şi miresme. Pânze blânde de lumină pluteau fatomatic seara şi dimineaţa peste arbori, casă şi foişor. Din dreptul chioşcului de lemn terenul curgea domol către lac, valuri-valuri, iar maiorul,

cu simţul său practic, imagina un parc în formă de amfiteatru, un refugiu estival cu labirinturi vegetale răcoroase, cu torenţi şi cascade în miniatură, podeţe de basm şi chiar un mic debarcader.

*

Poarta scârţâi prelung. Ana Gliga, gata să izbucnească la cea dintâi iritare, îşi reprimă furia, alintându-şi ochii cu florile multicolore care străjuiau aleea. Plăpânda azalee cu potirul galben-roşcat, cameliile sfidătoare, hortensiile-buchet, iedera albă domesticită ca prin minune îi tulburară sufletul, încolţind în ea dorinţa violentă de a se întoarce imediat din drum şi a se închide în camera sa pentru a savura în linişte durerea pricinuită de un şir de dezamăgiri. De la poartă până la scările din lespezi de stejar, mâncate de putregai pe alocuri, faţa ei se aprinse şi se stinse de câteva ori, un sentiment ambiguu, ca un torent alimentat de răbufniri scurte, umplându-i pieptul.

Aici locuiau mătuşile ei, Sultana şi Ecaterina. Pentru ea – tante Sultana şi tane Tina. Într-o clădire joasă, cu pereţi cam strâmbi, acoperită cu tablă galvanizată, împestriţată de urmele ploilor şi ale zăpezilor. Scara de stejar urca lateral către un fel de mansardă cu ceardac, sprijinită de stâlpi rotunzi din piatră.

Ca de obicei, femeile stăteau la masa de sub gutui, acoperită cu un strat gros de praf, în faţa unei tăvi smălţuite, al cărei desen Ana îl învăţase pe de rost: un car antic tras de lei înaripaţi; de jur-împrejur artistul gravase o ţesătură fină de copaci stilizaţi, muzicanţi şi dansatori. Cele două mătuşi sorbeau în tihnă cafeaua şi din păhăruţele cu lichior de nuci. Erau îmbrăcate în rochii negre, simple, tivite cu dantelă neagră, şi în lumina filtrată de arbori păreau mulţumite…”

— A-aa! Uită-te pine vine i se miră eu voce falsă Sultana şi se ridică s-o îmbrăţişeze pe Ana.

— Soro, se schimbă vremea! comentă şi Ecaterina, făcând chipurile aluzie la vizitele ei din an în paşti. Ia loc, drăguţo, imediat îţi fierbem o cafeluţă. Dar un *licheor* bei?

Vaaai, în ce hal ai slăbit! Ce se întâmplă, drăguţo, cu tine? Nu cumva… Nu cumva nu te înţelegi cu maiorul?! Ala e un smintit, *Dieu mergi* că mai ai şi tu unde trage. Spune, Sultana, astea nu-s cearcăne?! Dar stai jos odată! Ia scaunul ăla, numai să nu te bâţâi că are un picior lipsă. Te duci să faci cafeluţa? se adresă ea, numai miere. În glas, Sultanei. Dar, cum aceasta se codi, simulând o amorţeala, o surzenie suspectă (tocmai scutura cu măturică praful de pe scaunul oferit Anei), Ecaterina continuă pe acelaşi ton: o pregătesc eu, aşa cum îi place păpuşichii. Şi un *licheor*, să nu zici nu „avem şi noi dreptul să ne înfruptăm din licorile astea indecente.

— Mulţumesc, tante Sultana, deschise Ana gura pe jumătate şi se aşeză cu grijă pe scaunul şubred.

Ecaterina îşi târşâi papucii spre bucătărie.

— De nu m-ar înjunghia păcătosul ăsta de reumatism, se văită Sultana, toate-ar fi cum ar fi… Aşa a murit şi bietul taică-tău. S-a întins răul ca un abces…

Ana, cu toate că se străduia să păstreze un surâs abia perceptibil, nu arăta probabil prea strălucit, pentru că sesiză şi. Sultana tremurai ei lăuntric, povara umerilor, teama şi nesiguranţa.

— Mi se pare mie sau eşti cam palidă?!

— Mă supără ficatul, zise Ana într-o doară, simţind că dorinţa de a se întoarce acasă şi a. se închide în cameră crescuse într-atât, încât îndeplinirea ei devenise iminentă, nu mai putea fi oprită nici de temerea de a fi socotită lipsă de politeţe.

— Deh! fată dragă, supărările sunt otravă pentru ficat. Venin fără antidot. Dacă îl serveşti în doze mici, te obişnuieşti. Dacă te prăbuşeşti dintr-odată, înecată în pretenţii şi speranţe, te cureţi. Nu le mai pune pe toate la inimă. Otrava îşi sporeşte efectul când devine dulce. Maiorul tot cu misiunile lui?

Mătuşile cunoşteau prea bine viaţa lor şi întrebarea era pusă cu un scris precis: *tot singură stai*?!

— Tante Sultana, ştii că nu singurătatea mă omoară… Când am acceptat să fiu soţia lui Virgil, am ştiut…

— O, ce sminteală e dragostea!

— În viaţă sunt motive destule şi de tot felul ca să nu-ţi mai faci iluzii, spuse Ana, fără să urmărească un înţeles precis. Sunt clipe când nu-ţi mai pasă de nimic, mărturisi ea, încercând să-şi ascundă stinghereala.

— E muieratic atunci? La un bărbat să nu te uiţi niciodată ca la un înger, o povăţui Sultana. Numai în adâncul inimii să ştii care-i preţul lui, în rest să te prefaci că nu-l înţelegi, să-l laşi să presupună vrute şi nevrute, să-l joci, drăguţo! Să-l joci, e o chestie cumplită şi necesară, este preţul adevărat al iubirii şi suferinţei, deşi totul e o prostie, un triumf plin de păcate, o deşertăciune, credemă, cu toate că n-am fost măritată…

Un timp cele două femei se studiară pe furiş. De pe poziţii care n-aveau niciun punct comun. Sultana, hârşită de viaţă, privea lumea cu calm şi resemnare. Cămara plină şi lipsa durerilor pricinuite de reumatism o mulţumeau pe deplin. Ana, mereu cu inima cât un purice, părea o fiinţă plăpândă, expusă primejdiilor ca un copac intemperiilor în mijlocul unei câmpii. Teama pentru viaţa bărbatului, sentimentul că fiecare plecare a acestuia poate fi şi ultima, zbuciumul adunat împotriva voinţei sale îi purtau uneori involuntar paşii către căsuţa mătuşilor. Ar fi stat zile întregi în scaunul acela incomod, pe care nu se putea foi, ameţită de vraja vocilor lor catifelate.

Ecaterina se întoarse cu cafeluţa, mormăind ceva încă din uşa bucătăriei.

— Ni s-a defectat boilerul, fată dragă, n-ai unde să te mai speli. Zău, am făcut cărare bătută la neisprăviţii ăia de la cooperativă: promisiuni, amânări, bătaie de joc, să scape de oameni. Nu mişcă un deget dacă nu le arăţi colţul plicului. Să zicem că până la toamnă îl repară, vezi că e fierbinte, nu te grăbi, o făcu atentă pe Ana.

Ecaterina, revoltată, dădu pe gât de duşcă păhăruţul cu lichior şi-l mai umplu o dată. Ana nu suporta gustul amărui-dulceag, combinat cu miros de spirt, i se întorcea stomacul pe dos, dar nu le refuza niciodată pe mătuşi. Închise ochii, înghiţi băutura direct, fără s-o mai plimbe

prin gură, cum făcea Sultana „care gemea de plăcere, cu organele gustului şi ale mirosului satisfăcute. Lucrul acesta se întâmpla numai joia şi sâmbăta. Atunci putea să ia casa foc, ele săvârşeau ceremonialul degustării într-o absenţă totală şi abia după aceea se interesau ce se mai întâmplă în preajmă.

— Păcat! exclamă Sultana. Nu mai e *licheorul* de nuci de altă dată. *Nucetul* ăsta vândut în sticle de bere… Uite, drăguţo, ce ambalaj! îţi piere cheful să mai repeţi comanda.

După un timp tot ea:

— Fleacuri… Cu tine se întâmplă ceva, drăguţo, ai un aer abătut, te roade pe dinăuntru. Hai, spune, te fereşti de tante Sultana?!

Ana Gliga nu se mai putu stăpâni şi izbucni în plâns. Atmosfera intimă „grija lor aparent sinceră, curtea liniştită, îmbrăcată. În verdeaţă, mirosul de cimbrişor îi treziră amintiri ceţoase şi-şi pierdu cumpătul. Gazdele îi respectară plânsul cu sughiţuri, înăbuşit. Ecaterina îşi pregăti câteva cuvinte de mângâiere, dar renunţă la semnul discret al Sultanei, un vârf de papuc înfipt în gleznă.

— Nu-mi erau… încercă Ana să se spovedească, însă plânsul îi stătu în gât ca un nod, nu-mi erau de-ajuns aşteptările, temerile… Acum şi Florin…

— Băiatul?! Ce-i cu băiatul? săriră mătuşile ca fripte.

— Florin, elevul-minune, nici nu s-a prezentat la examenul de admitere la facultate!

— Cum aşa?! strigară ele într-un glas.

— Nu ştiu! Nu ştiu! îşi frânse Ana mâinile.

— Ai vorbit cu el? Să nu fi intrat într-un anturaj de derbedei, drăguţo! Uite pacostea! Nici chip de alinare. Ieri am trecut pe lângă trei de ăştia, continuă Ecaterina. Erau îmbibaţi cu spirtoase şi strigau cuvinte spurcate.

— Vai de mine, fetiţe! se văicări şi Sultana, aranjându-şi o buclă rebelă.

Faţa Anei se îmbujorase. Ochii ei mari, tulburi, priveau acum lung şi calm.

— Florin s-a schimbat, tante Tina, nu mai e copilul de odinioară. De anul trecut, de când cu olimpiada… Vine acasă târziu, stă cu o carte în faţă ceasuri întregi fără să întoarcă pagina. Mintea nu-i este la învăţătură…

— O fi extenuat de-atâta carte, presupuse Sultana. Voi n-aţi ştiut decât să-l pisaţi cu învăţatul!

— La vârsta lui, ehei! se lumină Ecaterina. I-o fi rămas capul după o fetişcană…

— Există una, Constanţa. A adus-o în casă astă-primăvară, de ziua lui. Frumuşică foc, o voce limpede şi plăcută, părul blond, sfioasă…

— Vezi, vezi! Florin e îndrăgostit de ea. Şi dacă n-a dat la facultate, ce? E moarte de om?! Intră la toamnă, la anul, de ce să-ţi faci sânge rău, că de cuminte eu îl ştiu cuminte, manierat. Nu vrei să-ţi dau în cărţi?… Treaba ta, zise Ecaterina, după ce Ana respinse propunerea, scuturându-şi nervos capul, treaba ta, îşi drese ea vocea, repetându-i cuvintele pentru a „sublinia că refuzul o lasă indiferentă.

*

Cu Leonora, Haralambie Geamănu se însurase la nouăsprezece ani. Moldoveancă posesivă, aceasta îi turnase imediat o mândreţe de fată, pe Lucica. Soldatul Geamănu le ducea acum, după necazul care se abătuse din senin asupra Leonorei, dorul şi grija mai mult ca oricând. Şi le închipuia prinse cu treburile casei, ocupaţii mărunte şi plicticoase pentru el, care le lua toată ziua, fără să se cunoască seara că au mutat un pai de colo, dincolo. Dor îi era şi de B., târgul unde se stabilise ca miner, dispus de-o parte şi de alta a şoselei naţionale, de lunca râului şi dealurile domoale peste care verile treceau cu fierbinţeli iuţi, iar toamnele şi iernile fraternizau sub mantia unei clime de seră.

Locuiau în blocurile cu patru etaje, ridicate pe terenurile ce aparţinuseră unei vechi cazărmi. Puţini oameni din oraş îşi mai aminteau de falnicii roşiori de odinioară, care trimiteau cumva la numele zonei construite: cartierul Roşiori.

Soldatul Geamănu fuma o ţigară lângă vagonul-dormitor, se gândea la viaţa lui, dar i se părea că rememorează amintirile altcuiva. Fusese încorporat cu câţiva ani mai târziu, fiind ostaşul cel mai bătrâior din detaşament. Avusese timp berechet să treacă, pe rând, prin meserii variate: zidar, chelner, şofer pe autobasculantă (până a făcut praf cabina în lama unui buldozer), lăcătuş, sudor, tractorist şi în cele din urmă miner. Cum de ajunsese în detaşamentul pirotehnic? Era o problemă asupra căreia, îndeobşte, nu reflecta. N-ar fi putut uita însă clipa în care privirea sfredelitoare a maiorului Gliga se oprise asupra sa! Şi cuvintele acestuia (adresate, se pare, separat fiecăruia): „Vrei într-adevăr să lucrezi la deminări? Nu-i nevoie să-mi dai răspunsul imediat. Reflectează!” Spusese *da* fără să clipească. Ştiuse ce destin îşi asumă pentru perioada stagiului militar. În definitiv, era omul extremelor, al senzaţiilor tari. Aşa se întâmpla cu el: când observa că zilele se petrec teribil de monoton, pleca fără nicio explicaţie, căuta altă meserie, convingerea că nu şi-a găsit locul potrivit era mult mai aţâţătoare decât respectul pentru disciplina muncii, de altminteri nu mai auzea nimic, niciun sfat, niciun avertisment, „vezi, mă, nu te lăsa târât de ambiţii, prea nu te temi de nimic, o să te pierzi!”, în afară de clocotul unei chemări nedesluşite, umbla parcă ar fi călcat nu pe pământ solid, ci printr-o pâslă vâscoasă, prin praf de cărbune; în cartea lui de muncă era un talmeş-balmeş, un chin pentru cei de la *personal*, dar iată, venise vremea să spună că nicăieri nu simţise, de asta era convins, o mulţumire mai întreagă, pentru lucrul făcut, ca la mină şi ca în detaşamentul pirotehnic, cu toate că se trezea uneori noaptea transpirat, cumplit de dezorientat, tremurând şi abia-abia izbutea să-şi amintească ceva din scenariul coşmarului: se făcea că un tăvălug se rostogolea după el, iar când era gata-gata să-l strivească, visul se destrăma!

— Solda tu Geamănu? strigă sergentul Eugen Tatoanir. N-ai terminat ţigara? Hai, că ne prinde noaptea.

Soldatul făcu vânt chiştocului cu un bobârnac şi se

îndepărtă agale de locul amenajat pentru fumat. Coborî în tranşee. Claie peste grămadă, acolo zăceau, de peste un sfert de secol, proiectile şi bombe folosite de avioanele de luptă, inamice. Se îndreptă hotărât spre plaja amenajată în groapă. Pe proiectilele dolofane, expuse la soare, aliniate la sfoară, pământul moale-argilos formase o crustă galbenă, zgrunţuroasă. Unele, cu pământul proaspăt, cântăreau până la 150 de kilograme. Date fiind condiţiile de conservare, nu puteau, îl dezamorsate. La o aruncătură de băţ era tras autocamionul condus de sergentul-major Vasile Vătămănescu. Special echipat pentru transportul muniţiei în poligonul de distrugere... Ostaşii cărau proiectilele în maşină.

— Tu apucă-l de colo că eşti mai ţapăn! îi spuse Tatomir lui Geamănu.

Acesta prinse proiectilul, de capătul dinspre focos şi transpiră imediat; cămaşa de metal se încinsese la soare, iar soldatul o simţi în palme şi mai fierbinte. Înaintau în cadenţă, elastic, pas cu pas, respirau în cadenţă, obişnuiţi de-acum să facă această muncă şi-n cea mai teribilă beznă. La maşină, cei doi ostaşi săltară cu atenţie proiectilul şi-l culcară în lada cu talaş din capătul caroseriei.

Sergentul-major Vătămănescu ridicase capota şi intrase până la jumătate în cutia motorului. Fredona o melodie populară, semn că dibuise defecţiunea.

Către seară se întinseră pe iarbă frânţi de oboseală. Ziua, aprigă şi fierbinte, se retrăgea liniştit spre apus. Ostaşii sporovăiau. Nu-şi spuneau nimic deosebit. Vorba se depăna în voia, astupând golul nepotolit dinlăuntrul lor.

— Nu vi se pare, zise într-un timp soldatul Geamănu, că stăm cocoţaţi, zi şi noapte, pe o sârmă întinsă suficient de sus pentru a nu mai rămâne nicio speranţă dacă ne-am pierde echilibrul?

— Ce-i, măi Geamănu, ce-i? Te-a bătut soarele-n – cap? spuse domol caporalul Roşea.

— E un gând al meu...

— Interesant! îl luă peste picior şi soldatul Milică Băjenaru. Aş propune să-l depui direct la bancă, e o avere!

Maiorul Gliga îi asculta şi tăcea. La început, luni întregi suportase şi el totul ca pe o încordare supremă. Mai apoi intervenise obişnuinţa. Prin experienţă, conştientizase primejdia. Şi se întâmplase un lucru curios, îi crescuse rezistenţa la boli! De când luase în mină frâiele detaşamentului pirotehnic nu mai suferise de nimic, nu mai folosise nici măcar o banală aspirină! Se ţinea mândru de această performanţă (în secolul atâtor boli!) şi-o folosea drept argument forte, ori de câte ori instruia o serie nouă de militari în termen: „Aici, nimeni nu se joacă cu focul! Să nu mai aud asemenea vorbe! A fi pirotehnist e o mândrie! Uitaţi-vă bine la tovarăşul plutonier-adjutant Ulişteanu: a făcut războiul ca genist, e un erou în came şi oase! Detaşamentul pirotehnic o să scoată din voi bărbaţi, oameni adevăraţi, flăcăi fără caş la gură, vârtoşi, după care se vor bate fetele. Încet, încet o să vă lecuiţi de boli, de nostalgii, de orgolii. Eu sunt maior, n-am avut nicio zi de concediu medical, nu m-a durut capul, n-am fost răcit, nu m-a sâcâit un dinte. Veţi învăţa să vă stăpâniţi şi frica, cea care stă ascunsă pe undeva prin voi înşivă. Dar asta nu vine de la sine. Este o cale lungă, e un drum ca o învolburare, ca o viitoare încinsă, va trebui să urcaţi stăruitor, impetuos, cu încrederea că după trudă vine mulţumirea. Aţi înţeles?”; „Ţeles!” strigau ostaşii în cor –, vrăjiţi nu de cuvintele maiorului Gliga, stângaci, de altfel, în discursuri, ci de legenda vie pe care o întruchipa ofiţerul, transmisă prin viu grai, din contingent în contingent, tot mai fabuloasă, tot mai fascinantă. „Cine ştie ce-i în capul lor!”, şoptea nesigur ofiţerul la urechea plutonierului-adjutant Ulişteanu. Şi se imagina la vârsta lor, cea mai sublimă ipostază a simţirii şi fanteziei, cu un prea-plin sentiment de securitate, când nimic rău nu se putea întâmpla, când nu tresari în somn, când priveşti în străveziul cerului ca într-un ochi uriaş de sticlă. Ostaşii, cuprinşi de emoţie, îl vedeau pe maiorul Gliga aşa cum îl arăta felul: calm şi deschis la suflet, modest, omenos. Optimist chiar şi în clipele cele mai dificile. N-avea odihnă tind ştia că undeva, într-un punct de lucru, treaba nu

merge. Se scula cu noaptea-n cap, pentru a fi în locul acela la ivirea zorilor, să vadă cu ochii lui ce-i de făcut…

Dintr-un camion prăfuit, care oprise în dreptul conductei de beton precomprimat, sări Melania, o fată de pe şantierul de irigaţii. Melania şi atât. Nimeni nu-i cunoştea celălalt nume. Îmbrăcată în salopetă, zveltă, păşind energic, aveai impresia că execută nişte mişcări învăţate la o lecţie de balet. Vorbea totdeauna cu băieţii de parcă aceştia ar fi fost tari de urechi. Se cunoşteau de la serile de muzică şi poezie organizate în comună şi-şi permiteau să glumească.

— Nu te-ai măritat, Melania? o întrebă soldatul Costoiu şi zâmbi şiret.

— Nţ!

— Înseamnă că mă aştepţi…

— Da! Da! Da! Exact tu eşti cavalerul viselor mele. Din păcate, în vis ai trese de sergent!

— Aoleu! în cazul ăsta viitorul meu e tulbure. Pe gratis nu dă nimeni trese de sergent!

— Pe gratis! N-am ce-ţi face, puiule, afirmă-te pozitiv şi sunt gata-gata să dau apă la şoricei pentru tine.

— E o declaraţie de dragoste?

— Lasă-l, Melania, sări soldatul Şovei. Am auzit că sâmbătă seara aveţi bal la căminul cultural, se alintă el. Ne-ai adus invitaţiile?

— Abia se tipăresc. Dar chiar vreţi să dansaţi? întrebă ea provocator.

Soldaţii aplaudară.

— Sunteţi aşteptaţi în seara asta. Fetele v-au pregătit şi surprize.

— O-la-la! izbucniră ei în cor.

— Numai dacă tovarăşul maior dispune. Şi Melania făcu un gest prin care le aminti băieţilor că până la bal era un drum lung, presărat cu fel şi fel de exigenţe.

Oricum, invitaţia fusese lansată şi soldaţii fremătau.

Caporalul Roşea privi lung după Melania. Nu-i aruncase nicio privire şi ghimpele din inimă devenise mai ascuţit. Dansase cu ea la toate balurile. Când îi surprindea

pe chip semnele fericirii, o sorbea din ochi. Fusta simplă, evazată, bluza ţesută parcă din crini-de-pădure, mijlocul subţire, mlădios o propulsau în centrul atenţiei şi al dorinţei nerăbdătoare a flăcăilor s-o aibă parteneră de joc. Ea nici nu se ferea, nici nu încuraja pe nimeni, dar toţi făceau în aşa fel, încât să-i întâlnească privirea care-i năucea pentru câteva clipe. Melania nu-şi făcea iluzii, era conştientă de puterea ei de seducţie şi-i plăcea să-i zăpăcească astfel. În pauză, când fetele îşi trăgeau sufletul, Roşea şi Melania dispăreau în pădurea de fagi din coasta căminului cultural. Mâna ei tremura în mâna lui. Coborau într-o vale umbroasă. Din toată fiinţa, Melania emana numai bunătate. Impresia lui era că fata este din cale-afară de singură şi nu ştia cum să înceapă o discuţie pe această temă. Odată s-au întâlnit cu brigadierul silvic care se deplasa cu şareta. „Ce să-i faci, surâse acesta. Tinereţea...!” Oftau amândoi şi-şi spuneau tot felul de nimicuri: „Mai am câteva luni de armată”. „Tu aştepţi ceva... Eu... muncesc din zori în noapte, am în cap tot felul de canale de aducţiune, staţii de punere sub tensiune, conducte premo. Sub potop de soare, în bătaia vântului... Nici n-am vreme să-mi pun întrebări”. „Melania, ce pot să fac pentru tine?”; „Să stai în M., ca soldat, o veşnicie...”

Cristinca îi aducea uneori masa în cameră.

— Pot să mănânc în bucătărie, vă rog... Mă simt ca un om bolnav...

— Spune-mi Cristinca, simplu...

Pentru o clipă maiorul simţi flăcări în ochii femeii. Deveni mai atent. Nu observă decât faţa ei palidă, gura cu buze subţiri, genele lungi, mătăsoase.

— Ar trebui să mă tutuiesc şi cu Grigore Poinăreanu.

— Nu ţine nici el la convenţii. Din moment ce respirăm acelaşi aer nu văd ce ne împiedică să ne spunem pe nume. De ce să fim reci în relaţii atât de fireşti? ridică ea puţin vocea, speriată într-un fel de invitaţia adresată musafirului. Dacă vorbesc prea mult, continuă, îmi cer scuze. Deformaţie profesională. Am o clasă de zurbagii şi trebuie să-i temperez permanent. Toată ziua se ţin numai

de şotii. Unul a închis o capră în clasă…

— O capră?

Da.

— Copii!

— Copii şi copii. Jumătate din clasă nu se prea omoară cu învăţătura, dar toţi vor să plece din sat: pe şantiere, în şcoli profesionale…

— Dragostea pentru munca în agricultură trebuie cultivată.

— Se întâmplă ceva, simt asta ca învăţătoare şi ca ţărancă. Eu le spun elevilor că lumea lor este lumea asta, a satului, aici unde simt pământul sub talpa piciorului, însă părinţii au cuvântul hotărâtor, unii fac naveta, lucrează la oraş, în V., iar copiii le Urmează exemplul, alţii, deşi legaţi trup şi suflet de sat, îi cunosc bine, n-au odihnă până când nu ştiu fiecare bob la adăpost, suferă cu toată fiinţa când văd că porumbul n-are apă, îşi îndrumă odraslele către oraş. Mai sunt, desigur, şi ţărani adevăraţi, care şi acum se îngrijesc ca fiii lor să rămână ţărani de nădejde…

— Dragoste cu sila nu se poate. Totuşi, ceva loc pentru educaţie mai există. Mă refer la educaţia copiilor, dar şi a părinţilor.

— Pentru aşa ceva ne străduim. Ţăranului trebuie să-i vorbeşti frumos, să fii sincer cu el, să-i spui lucruri din suflet, dar mai ales să nu-l duci cu vorba. El este tatăl pâinii şi el ştie cel mai bine că pâinea agonisită cu sudoare are gustul cel mai bun. Şi încă ceva: simte ca nimeni altul când este respectat şi întoarce înapoi acest respect întreit!

— Mă uimeşti cum vorbeşti, Cristinca! Sunt şi eu fecior de ţăran…

— Dumneata ai copii?

— Un băiat, Florin. Zilele trecut» ai dat examen la facultate. Aştept cu emoţie rezultatul.

— Noi n-avem copii!

Pe faţa suptă a Cristincăi se aşternu regretul. Maiorul fu la un pas să întrebe: „De ce? M, dar înghiţi în sec.

— Mi-am dorit toată viaţa o fetiţă. Ca toate femeile…

Oftă, apoi continuă cu voce scăzută: Nu se poate… Pentru a umple pustietatea în care trăim ne-am gândit să înfiem. un prunc de la leagăn. Am fost în oraşul L. Şi directoarea, ne-a ajutat. Am intrat într-un dormitor… N-am să uit niciodată pădurea aceea de mânuţe albe, răsuflarea înteţită, dorinţele murmurate ale ţâncilor, părul numai cârlionţi, ochişorii ca peruzeaua. Atunci m-am îndoit pentru prima dată că o să fiu în stare să asigur unui copil, numai unui singur copil fericirea. Şi am plecat din mijlocul lor sleită de puteri.

— Copiii aceia aveau nevoie de o mamă, nu atât de fericire, iartă-mă…

— Ştiu, încuviinţă ea obosită. Apoi se întoarse şi insistă: Nu-i aşa, tovarăşe maior Virgil Gliga, că învăţătoarea Cristinca Poinăreanu pare o fiinţă puţin cam ciudată, care, hop-ţop, îţi îndrugă o poveste, o poveste care-i abia la început?!

Maiorul zâmbi. Privi cu atenţie în jur. Ochii lui păreau două oglinzi matisate.

— Poţi să spui ce vrei, poţi să exagerezi, eu te ascult cu plăcere, zise el cu un ton grav, uşor protector. Şir schimbă brusc subiectul. Băiatul meu, Florin, este foarte bun la fizică!

— Înseamnă că are în viaţă un drum precis, comentă ea profesional. Copiii-minune, de zece pe linie, adică buni la toate, cu rare excepţii, nu răstoarnă munţii. Pentru asta e nevoie de o înclinaţie, de un talent descoperit la timp şi îndrumat, de o pasiune cultivată, care să se manifeste, să devină puternică, să-l propulseze pe copil.

Cristinca se ridică să plece. Îşi netezi cu palma fusta gri cu şliţ în faţă şi doi nasturi mari, decorativi, îmbrăcaţi în stofă. Maiorul se răsuci pe scaun, 1 îşi lăsă capul în palmă, având cotul sprijinit de masă. Profită de faptul că femeia stătea neclintită, stăpânită de un gând şi-i privi cu luare-aminte obrazul curat, ars de soare, pieptul mic, şoldurile pe care se mula perfect rochia de in

— Furtuna de astă-noapte a culcat viţa de vie la pământ. De când îmi răcesc gura de pomană cu Grigore:

„Pune, omule, via pe spalieri! Aracii putrezesc repede, un vânt mai tăricel îi doboară, ciorchinii se scutură…” Şi iată că, din păcate, am dreptate…

— Grigore, în definitiv, cu ce se ocupă?

— Grigore?! în… Cu pescuitul, cu vânătoarea, cu prisaca… Sper să te simţi bine la noi, surâse ea din uşă.

— Avem mult de lucru prin împrejurimile comunei. Aşa că n-o să fie timp pentru nemulţumiri…

Maiorul se opri în faţa ferestrei. Observă că vopseaua scorojită căzuse de pe cercevele. Se rezemă de perete şi vorbi calm, străduindu-se să fie convingător:

— Am o sticlă de basamac. O port cu mine de multă vreme… Te rog, dacă eşti de acord, o desfac numaidecât. Un păhăruţ doar…

— Pe o asemenea zăpuşeală?! Fie… Nu-i diplomatic să-ţi refuzi oaspetele.

Maiorul căută repede sticla în geamantan şi turnă în păhăruţele aflate pe masă. Ciocniră. Femeia abia gustă. El o privi simplu, năpădit de gânduri. Îl intriga numele ei: Cristinea! Nu-l mai întâlnise până atunci. Şi, straniu, îi stârnea amintiri confuze…

*

Sergentul-major Vasile Vătămănescu asigură obloanele, verifică presiunea în roţi. Era un şofer profesionist de mare clasă, în stare să conducă *autocamionul groazei*, cum îi spuneau ostaşii, prin cele mai cumplite hârtoape, fără să clintească un fir de praf de pe bombele din maşină, cărora le zicea *murături*…

— Gata cu murăturile, băieţi?

— Gata, tov major!

— Veve-ul e în formă! se bucurau soldaţii.

Îl numeau Veve doar între eh de la cei doi V din numie şi prenume, şi nu era ostaş să nu-l fi îndrăgit, mai ales pentru grija de a fi cât mai des în mijlocul lor cu caravana cinematografică, după zilele pline de muncă. Avea carnetul de conducere *alb* şi-i plăcea să îngrijească de maşină. Exigenţa era însă pe măsura pasiunii. Deşi avea vorba tăioasă, nu supăra pe nimeni, oamenii ştiau că îi

place să facă totul cu seriozitate, cu temeinicie. Şi mai ştiau că se supără foc dacă găsea motoarele funcţionând în staţionare, acumulatoare neîngrijite sau scurgeri de ulei pe la garnituri.

Subofiţerul se urcă în cabină şi aşteptă să se apropie maiorul Gliga pentru a-i da liber. Acesta îl* numi pe soldatul Geamănu însoţitor al transportului (discutase mai înainte cu Vatămănescu), verifică maşina, se convinse că sunt respectate toate măsurile de securitate, apoi veni la geamul cabinei. O adiere uşoară fâlfâia cele două steguleţe negre pe care era imprimată litera P.

— Grijă mare, Vătămănescule! Şi nu te lăsa furat de cureaua asfaltului.

Urmă o tăcere. Ochii maiorului ardeau de-o arşiţă ciudată, simţindu-se dintr-odată îmbătrânit. Din pilcul de salcâmi ţâşni o căprioară. O urmăriră toţi trei nemişcaţi, hipnotizaţi parcă.

— Prin pădure – 5 kilometri la oră! Niciun metru în plus. O să mergeţi neînsoţiţi, drumul e pustiu, fără bătaie de cap. Cu benzina cum stai?

— Am făcut plinul.

— Ceva necazuri la carburator?

— Nu cred…

— Ce-nseamnă asta: *nu cred*?

— E-n regulă, tovarăşe maior, l-am etanşat.

— Biiine! Drum bun! Şi mare, mare atenţie! Ochii cât cepele!

Îşi strânseră mâinile bărbăteşte. Maiorul făcu un pas într-o parte. Ordonă ostaşilor care înconjurau maşina să facă loc.

Soldatul Haralambid Geamănu trânti portiera şi se afundă în scaunul moale, fierbinte. În clipa aceea se gândi la Leonora şi retrăi o scenă care-l râcâia ori de câte ori şi-o amintea. Erau în oraşul R., intraseră într-un magazin şi, pe nepusă-masă, ea se repezise să cumpere un combinezon cu găurele. Pentru el fusese ca o fulgerătură. „Ce să faci tu cu strecurătoarea asta?!”; „Sunt şi eu femeie tânără.

Îmi place.”; „Numai alea zăbăuce poartă aşa ceva…”

Leonora se pornise pe un bocet isteric, abia acasă, în aşternut, se liniştise, suspinând îndelung. Se speriase şi el, se vlăguise şi se îmbătase, amestecase rachiul de drojdie cu berea, deşi era perfect conştient că o să iasă rău…

Pornirea maşinii aducea cu o lansare în cosmos. Subofiţerul se aplecă peste volan, înregistrând cu urechea mersul motoriului. Torcea cuminte. Parcurse primii zece metri abia atingând acceleraţia. Comanda se transmise la angrenaje ca o mângâiere, roţile tresăriră şi se aşternură la drum cu eleganţă. Aşa începea întotdeauna cursa obositoare, ca o ascensiune pe un munte. Înalt, ca o spaimă care-ţi întunecă fericirea. Vătămănescu se lăuda uneori cu performanţele sale de alpinist. La puţin timp după ce luase fiinţă „Salvamontul", el fusese chemat să lucreze într-o echipă, cunoscând bine Carpaţii Meridionali, mai cu seamă traversa de la Avrig, unde mulţi aveau de furcă cu avalanşele. Activase o singură iarnă şi obţinuse rezultate meritorii în organizarea acţiunilor de salvare şi transport al accidentaţilor cu akya. Ulterior, renunţase fără nicio explicaţie, se retrăsese discret şi nici nu mai călcase pe munte. Îi căzuse în mână o carte, în care se publicase o anchetă efectuată de specialişti, referitoare la efectele nocive ale lipsei de oxigen asupra creierului în timpul escaladărilor celor mai înalte vârfuri muntoase de pe glob şi unde se citau numeroase exemple de luări de decizii iraţionale, cu efecte catastrofale, de halucinaţii sau comportamente stranii ale alpiniştilor aflaţi în ascensiune. Prin asociere parcă, se producea şi cu el un efect bizar în autocamionul groazei: transpira la volan, înghiţea aerul cu nesaţ, aerul rarefiat, asta era senzaţia, cobora geamul la uşă în plină iarnă până începeau să i se înroşească obrajii. La sfârşitul unei asemenea curse era sleit, nu avea decât o singură dorinţă: să fie lăsat să doarmă. Uneori somnul se prelungea şi maiorul instala un planton să nu-l deranjeze careva. Vătămănescu dormea dus douăzeci şi patru de ore, fiind gata apoi să pornească la drum mai în formă ca niciodată.

— Ce ai?

— Nu vreau să-ţi fie milă de mine, domnişoară studentă! zise Florin apăsat. Dacă nu m-am prezentat la examen nu înseamnă că am devenit prostul cuiva.

— Să nu mă înţelegi greşit, eu sunt mai greoaie la minte, n-am priceput şi nu voi pricepe niciodată hotărârea ta care i-a dezorientat pe toţi.

Glasul lui se făcu mai aspru.

— Am fost un elev *eminent* la fizică şi la matematică. Aşa spun toţi. Liceul e liceu. Când e vorba de facultate… îţi alegi o profesiune pentru o viaţă… Dacă te trezeşti prea târziu… Un drum nu mai poate fi refăcut. Ştiu, simt că nu am chemare pentru aceste discipline; s-ar părea că spun tâmpenii, dar e purul adevăr!

— De ce n-ai dat examen la altă facultate?!

— La care? E foarte drăguţ din partea ta să pui o asemenea întrebare! Eu mi-am pus-o de o sută de ori! Mă simt tare abătut… Am fost nehotărât, n-am ştiut să iau o decizie la momentul potrivit…

— Intenţia mea n-a fost să te supăr, Florine!

Şi Constanţa, palidă, chinuită de frământările lui, rămase cu ochii în lacrimi.

— De ce plângi?! exclamă băiatul tulburat.

Fata puse geamantanul jos şi căută batista în geantă, îşi frecă ochii cu exasperare. Lacrimile – îi curgeau fără voie pe obrajii aprinşi, îmbietori ca două rodii. După un timp oftă prelung. Cu o forţare vizibilă reuşi să zâmbească.

— Să mergem!

Intrară în Costineşti cu inimile strânse. În situaţia lor, cea mai convenabilă soluţie era să tragă la un particular. Sezonul abia începuse, comuna nu fusese luată cu asalt, iar mai la margine puteau nădăjdui la un preţ convenabil.

— Mergeţi tot înainte, îi povăţui o femeie care se învârtea în jurul unei plite. Pe stânga, la poarta cu avion, întrebaţi de Mărioara Nistor. Are spaţiu de cazare berechet, cu asta se ocupă! spuse ea tranşant.

Mărioara Nistor întindea rufele spălate pe frânghie. Îi primi imediat. Deprinsă să trateze cu tot soiul de oameni, în folosul ei, le puse pe tapet, înainte de toate,

preţul, condiţiile excelente de trai pe care le oferea, împreună cu o situaţie generală a comunei din care reieşea, fără echivoc, un singur lucru: să nu strâmbe din nas, camere disponibile în împrejurimi nu prea sunt şi, ca atare, un refuz sau o încercare de a se târgui la preţ ar putea să ducă la ratarea sejurului.

Florin nu se tocmi, deşi suma nu era deloc rezonabilă. Avea şi el interesele lui: Constanţa *uitase* buletinul acasă, aşa că… nu putea prezenta decât actul său de identitate.1

— Nr-are importanţă, zise femeia, sigură pe ea, privind cu luare-aminte la Constanţa. Dacă vă întreabă cineva, sunteţi nepoţii mei din Azuga. Copiii lui Ion Melinte. Ăsta e frate-meu, nu uitaţi!

Până la apusul soarelui, Florin şi Constanţa erau instalaţi. Se aflau pentru prima dată singuri într-o cameră străină şi nu ştiau ce să facă. Aşteptau cu fereală, ocupând o margine de pat. Geamantanele zăceau lângă uşă, în interior plutea un miros necunoscut, incitant. Erau atât de stingheri, încât nu îndrăzneau să rostească o singură vorbă. În schimb, imaginaţia fiecăruia lucra frenetic.

Lumina calmă a crepusculul cuprinse camera într-un abur şters, odihnitor, înceţoşând conturul pieselor de mobilier: şifonierul cu două uşi, masa de lângă geam, două scaune şi noptiera. Constanţa se smulse prima din toropeală şi trase geamantanul lângă pat. Scoase câteva lucruri de toaletă şi le aranjă pe noptiera fixată în partea stângă a patului. Un spray, săpunul, pasta de dinţi, periuţa şi o pudrieră veche, din argint, pe care Florin n-o mai văzuse şi se întreba prin ce colţ al casei o descoperise. Prosopul chinezesc, având brodaţi doi trandafiri galbeni pe mijloc, îl întinse pe spătarul scaunului. Cercetând absent unicul tablou din perete – un desen în tuş, sugerând, printr-o salcie răvăşită de vânt, o întindere de apă împâslită de mătasea broaştei, două bărci părăsite, lipsite de vâsle şi o plasă cu ochiuri dese, întinsă la uscat între doi pari, lăsată neterminată, un moment al genezei –, o moleşeală plăcută îi cuprinse lui Florin fiinţa. Singura lui

dorinţă, cu toată siguranţa pe care o afişa, era ca starea de amorţire, de lipsă de vlagă în mădulare (căreia trupul îi căzuse pradă) să se prelungească, să-l cruţe de orice efort, să devină una cu mintea şi cu inima lui, ochii să nu-i mai trădeze nedumerirea şi să nu mai simtă fata fermecătoare de lângă el ca pe o pasăre înspăimântată, temătoare de ce? de cine? dar înzestrată cu puteri misterioase, legată de un jurământ pe care nu poţi să-l nesocoteşti şi care trebuie împlinit la vremea lui.

— Fie-mi iertat, pun şi cu o întrebare, se adresă Grigore Poinăreanu către Virgil Gliga, chiar nu-ţi este frică atunci când…?

Maiorul sorbi din cafeaua fierbinte, groasă, amară, cu miros plăcut. Nu auzise sau nu voise să audă vorbele gazdei? se gândi un timp şi nu-şi putu închipui grădina fără existenţa chioşcului la umbra căruia se odihneau.

— Uite-l, suspină maiorul Gliga, împungându-l cu de getul pe plutonierul-adjutant Ulişteanu, ce bine se ţine! Beton armat!

— Un hodorog acolo, mormăi acesta.

— Bătrân şi înţelept!!

— Habar n-am cum e cu-nţelepciunea, iar cu bătrâneţile mă văicăresc!

— Multă vreme după ce-am fost numit la comanda detaşamentului privirile lui nea Costică m-au urmărit ca nişte suliţe de foc! rosti maiorul, privind mai mult la Grigore Poinăreanu.

— O părere, tovarăşe maior, eraţi cam timid, fugeaţi de lume, aţi fi stat toată ziua într-un colţişor, ca pasărea-n cuib, numai să nu fi fost necesar să luaţi o hotărâre…

— Eram puţin speriat. Ştiam, aflasem că eşti un om cu experienţă, sever, uneori chiar exagerat de sever, gata să faci tărăboi pentru orice lucru mărunt, tipicar şi ursuz. Da, chiar aşa mă avertizase un coleg: „Vezi că ăsta a făcut frontul, a văzut moartea, n-are texte cu subordonaţii, nici cu şefii!”

— De pe front nu te întorci nici mai bun, nici mai rău. Câteodată chiar te întrebi tu: cum a fost ACOLO? Şi-ţi

imaginezi războiul ca pe o călătorie într-un pustiu, o călătorie care durează cumplit de mult, cu întâmplări şi grozăvii de necrezut, iar când nimereşti printre oameni stai şi te uiţi prostit şi nu-i mai înţelegi. Te învârţi, nu ştii care ţi-e rostul, nu pricepi nici în ruptul capului cum de mai sunt oameni nepăsători, ranchiunoşi, lacomi, cum de-i mai rabdă pământul…

— Simţul moral, zise trist Grigore Poinăreanu, de la asta ni se trage. Uite, scândura asta, bătu el cu paharul în masă, n-are simţ moral. Nici câinele, nici calul, nici musca. Dacă l-ar avea, lumea s-ar încurca rău de tot. Ele nu ştiu ce-i binele şi ce-i răul, în schimb omul este înzestrat cu această calitate şi totuşi aţa îl trage uneori în tină, mobilurile egoiste, meschine răbufnesc, preceptele morale sunt încălcate.

— Educaţia omului nu s-a încheiat, reflectă maiorul, sunt mereu de învins stări de inerţie, manifestări de automulţumire, pasiuni moştenite, fenomene de indiferenţă, de indolenţă. Viaţa omului, spunea un scriitor, se împleteşte din fire subţiri şi fire groase, din firele binelui şi ale răului şi nu poţi scoate un fir din urzeală fără să dăunezi întregii ţesături. Binele este în afara voinţei subiective, el se impune ca un dat exterior, omul este angajat într-o luptă continuă pentru a-l atinge, pentru a-şi modela conştiinţa de sine. Bătălia cea mai grea, bătălia care ne va ţine încă în tranşee se dă pentru conştiinţă.

— Conştiinţa nu poate fi ruptă de interesele şi dorinţele noastre! sări Grigore Poinăreanu.

— Dar n-o rupe nimeni! îl linişti Gliga.

— Şi proiectul meu?

— Ce proiect?!

— Nu v-a ciripit Cris ţinea? zâmbi el cam forţat.

— Cristinca nu vorbeşte despre dumneata în lipsă.

— Hm! Negreşit o să vă arăt schiţele. La momentul potrivit. Observ însă că te fofilezi, nu vrei să-mi răspunzi la întrebare: îţi este sau nu-ţi este frică?!

Maiorul îl privi într-un mod nu tocmai plăcut.

— În război vezi şi trăieşti multe, rupse tăcerea

apăsătoare subofiţerul. În plină iarnă mă aflam cu subunitatea lângă oraşul Lučenek din Cehoslovacia, în faţa unui cast, el în care urma să fie cazat statul-major al unui corp de armată român. Nemţii, luaţi pe nepusă-masă, n-au avut timp să-l mineze. Pionierii noştri îşi făceau datoria. Ultima încăpere cercetată a fost magazia de provizii. Am pus detectoarele pe lângă lăzile cu alimente, părăsite datorită grabei, pe sub lăzi şi sub butoaie. Curat-curat! Mi-am ridicat privirea: pe o culme, sus, atârnau, ca pe la noi, şunci crestate şi afumate, bătute cu boia de-ţi sticleau ochii la ele. Alături, lângă perete, era o scară. Cineva s-a repezit s-o aducă. I-am strigat: „Atenţie, să nu fie vreo mină-capcană!”. Băieţii au tatonat cu grijă, au luat scara şi au sprijinit-o de culme. Imediat am dat să urc, dar iată, un consătean, Chiriţă al lui Stolnici, m-a prins de mină şi mi-a zis: „Mă leat, dă-mi voie, e ziua mea şi vreau să împart câte o bucată de slană şi-un dărăb de pâine la fiecare, să mă ţină minte o sută de ani!” urcat Chiriţă al lui Stolnici şi a început să se minuneze: „Tiii, ce mai miroase, frate! îţi lasă gura apă!” A scos baioneta să taie sfoara. În clipa aceea şunca a făcut explozie! L-am adunat pe sărbătorit în foaia de cort. În locul lui Chiriţă al lui Stolnici trebuia să fiu eu. Atunci mi-a intrat frica în oase. Nu ca spaimă, ca teamă de ceva, de cineva, ci ca un sentiment de scârbă faţă de război… Frica nici nu poate fi pusă în cântarele minţii. E ca un bubuit de tun, ca o nălucă intrată în sânge, e un monstru care anchilozează.

*

Soneria telefonului o făcu pe Ana să tresară. Se apropie cu paşi mari de biroul aşezat în colţul din stânga al sufrageriei, aşa ca lumina să nu vină din faţă puternic. O femeie căuta casa de comenzi Răieşti. Ana potrivi cu atenţie receptorul în furcă, de parcă ar fi umblat cu un obiect de sticlă. Lumea deveni mai pustie, deşi avea impresia că o mie de ochi clipeau mecanic din întuneric. Trase furioasă storurile şi aprinse toate becurile ce împodobeau lustra. Apoi dădu ocol mesei şi deschise televizorul. De la Ateneu se transmitea în direct un concert

simfonic. Acum, lumina diminua contrastul imaginii de pe ecran şi o înţepa în ochi. Stinse. becurile pe rând, lăsând aprins doar unul.

Asculta muzica şi privea abătută la cele două tablouri prinse în perete, sub care se găsea măsuţa televizorului; o reproducere după Grigorescu şi un original, nu mai mare decât o carte poştală, semnat de scriitorul şi pictorul P.V., cumpărat dintr-o expoziţie. Pas cu pas, concertul simfonic o transpuse în altă lume. Temerile care-i bântuiseră fiinţa se destrămară ca un fum. Se trezi uşoară, liberă, smulsă din aluatul frământărilor. Sentimentul de neputinţă dispăru. O cuprinse o exaltare nefirească:

Schimbarea se dovedi înşelătoare. Nu depăşi graniţele concertului. Gustul incert se întoarse. Şi zbuciumul găsi acum terenul şi mai prielnic pentru a zgâlţâi din ţâţâni fiecare celulă. Dureros de concret, în mintea ei se răspândi o împotrivire surdă. De ce nu fusese mai fermă cu Virgil şi lăsase lucrurile să evolueze de la sine? Nu cumva în anii lungi de căsnicie trăise cu visul unei alte vieţi şi deziluzia o împingea acum să săvârşească lucruri pe care nu avea dreptul să le facă? Pe de altă parte, apăreau firesc şi alte întrebări: Curţi a fost posibil ca fiul lor, Florin, să nu depună actele la secretariatul facultăţii? Şi unde dispăruse? Ce era cu el?

Neliniştea vuia în sufletul Anei ca un ocean dezlănţuit. Era suficient să-ţi apropii urechea de pieptul ei pentru a desluşi cântecul tânguitor al sirenelor. Nu împlinise douăzeci de ani când intrase în garsoniera lui Virgil, lipsită de orice confort, dar atât de odihnitoare şi dătătoare de speranţe! Era conştientă că alta era femeia de atunci care, pur şi simplu, nu-şi făcuse niciun fel de probleme, trăind liniştită după vechile deprinderi de la ţară. Nu, nu fugea de muncă, ar fi fost în stare să lucreze oriunde, doar nu venise la de-a gata şi nu-i ajutase nimeni cu un pai. Şi totuşi… Acum, când avea de toate, când era mereu la croitoreasă, când avea un apartament central, la etajul al treilea, cu piaţa aproape, cu teatrul la o aruncătură de băţ, se simţea golită de orice impuls, nu

avea puterea să-şi camufleze nemulţumirile. Se credea, în acelaşi timp, vinovată, îşi asuma răspunderea faptelor, mergea cu imaginaţia chiar mai departe. „Dacă sunt bolnavă?! Sau poate m-am prostit definitiv şi iremediabil, bat câmpii şi nu-mi dau seama?! Am şi eu întrebări la care nu sunt sigură de răspuns. De pildă, Florin. Mai este el un copil care trebuie mereu cocoloşit, pe care să-l apreciezi, numai după carnetul de note?!” La acest gând tresări. Nu meditase niciodată la drepturile lui. Florin depăşise adolescenţa, trecuse repede şi nervos prin ea, or, Ana, deşi profesoară, nu prea luase în serios sentimentalismul băiatului, nu cugetase un minut că Florin s-ar putea să nu accepte imaginea despre lume oferită de mamă, ci să fie preocupat să redescopere Viaţa singur.

„Nimeni nu se mai înţelege cu el. Nimeni? E vorba numai de mine, Virgil n-a avut timp să se ocupe de educaţia copilului. Viaţa lui s-a consumat în misiuni, pe *linia întâi*, cum îi place să spună. La urma-urmelor, Virgil nu reprezintă o excepţie. Ca ofiţer. Uneori îmi vorbeşte de revoluţie, de credinţa lui că fiecare om este perfectibil (prin urmare şi eu!), de dreptul la fericire, la respect, la linişte. Atunci nimic nu-i poate împuţina preaplinul inimii. Îl preocupă ideea de a avea o căsuţă la ţară (mai târziu, către pensie), în jurul căreia să cultive viţă de vie, un strat cu mărar, altul cu pătrunjel, varză şi ridichi, să crească iepuri şi să aibă sub casă un beci de unde să scoată vara ulcele cu vin brumat. Poate fi acuzat Virgil că nu s-a jucat mai mult cu Florin, că n-a fost martorul primului dinte care i-a răsărit, că nu ştie nimic de nopţile mele nedormite când *broscoiul* tatii ţipa ca din gură de şarpe şi niciun medicament nu avea efect, răul fiind în năsucul lui îmburuienat de polipi şi-n amigdalele mari cât nuca?!”

Maşina încărcată cu proiectile intră pe un drum lăturalnic. Ajunse la locul numit Stânişoara. Până la poligonul special mai aveau cale de un ceas. Celor doi militari peisajul le era familiar: livezi tinere, abia intrate pe rod, ogoare colorate de verdele porumbului sau de galbenul-roşiatic al griului. Motorul torcea îmbietor,

subofiţerul se bucura ca un copil. Trăia (pentru a câta oară?!)

clipele acelea unice, drepte şi cinstite, când îl încerca mândria pentru răspunderea încredinţată. Se afla la volanul unei maşini pe care n-ar fi râvnit-o mulţi şoferi.

Sergentul-major Vătămănescu privi concentrat înainte. Drumul de ţară avea pe mijloc o creastă de pământ uscat, pietrificat. Deşi nu era întâia oară când conducea maşina pe aici, un gând îi tot dădea târcoale: să nu lovească puntea din faţă. Săltă capul – în depărtare cerul se întunecase.

— O să ne prindă ploaia, zise el posac. Numai de-ar porni după ce urcăm dealul.

Soldatul Haralambie Geamănu măsură cu privirea înălţimea din faţă. Nu era cine ştie ce. În stânga, unde rupturile coborau în terase, pământul, se observa bine, îşi schimba treptat nuanţa, înspre pădure devenind argilos.

Vătămănescu acceleră puţin, în speranţa că ploaia îi va ocoli o vreme. La prima groapă săltară amândoi cu capul în parbriz. Pe Geamănu îl trecu transpiraţia. Ascunse cu dibăcie buimăceala faţă de subofiţer.

Opriră în dreptul unei fântâni şi săriră amândoi jos. Vătămănescu îi dădu o găleată soldatului să aducă apă rece. El trase prelata într-o parte; după o inspecţie fugară se linişti. Merse la motor, deschise capota şi desfăcu buşonul la radiator. Aburii îl izbiră în faţă, deşi se retrase la vreme.

Soldatul Geamănu vărsă apa din ciubăr în găleată, o prinse de margini şi-şi băgă capul înăuntru. Sorbi cu lăcomie. Când se ridică în lumină, păru alt om!

— Grozava apă! făcu el mulţumit.

Pe urmă cotrobăi în raniţă şi scoase o pâine rotundă arămie. O frânse în două şi începu să ronţăie coaja.

— Avem brânză, ceapă, conserve, îi zise subofiţerul.

— Mulţumesc, refuză el cu gura plină. Mă rezerv pentru poligon. Acum, doar aşa, o gustare la botul calului.

După ce sfârşiră cu motorul, porniră mai departe. Aerul se răcorea, dinspre nord se stârnise un vânt subţire,

care mâna şi amesteca norii ca pe nişte caiere negre. Din când în când veneau răbufniri de tunete.

Ploaia se dezlănţui după ce urcară dealul. Pădurea era aproape. Ştergătoarele de parbriz nu mai pridideau cu fâşâitul lor în doi timpi. Abia când intrară în tunelul înfrunzit, băgară de seamă că nu au unde parca. Cerul prinse a fi brăzdat de fulgere roşii.

— Drumul e strâmt, dar nu e circulat nici pe vreme bună, spuse subofiţerul, mai mult pentru propria lui convingere.

Din ceaţa ploii apăru pe dreapta indicatorul trecere peste calea ferată la nivel fără barieră. Automat, subofiţerul încetini. Acum nu mai ploua cu stropi, apa se învolbura peste pădure, rupând frunze şi crengi.

— Dincolo de calea ferată este un canton părăsit. Oprim acolo, hotărî sergentul-major.

În ropotul sălbatic al ploii nu se mai distingea niciun zgomot. Brusc, din faţă se iviră două lumini. O autocisternă cobora ca un bolid. Sergentul-major Vătămănescu acceleră calm şi viră la dreapta, spre terasament, unde spaţiul de manevră se lărgea. Autocisterna şterse colţul camionului şi Vătămănescu abia ţinu volanul. Din cauza loviturii, camionul derapă mult spre dreapta, încălecă şinele şi rămase, înţepenit acolo.

Sergentul-major nu-şi pierdu prezenţa de spirit. Înjurând crâncen, izbi portiera şi coborî în ploaie. Soldatul după el.

— Suntem pe jantă, oftă el. Afurisită treabă! Să ne blocăm chiar pe calea ferată. Şi cel de pe autocisternă! Cine i-o fi pus volanul în mână! Ce facem? Pe aici mai trece câte un mărfar, câte un personal…

— E lată rău, tov major!

— Uite cum procedăm, eu încerc să schimb roata, iar tu alergi până la canton. Fugi cât poţi, nu te cruţa!

— E departe?

— Ultima serpentină, după ce treci de pod. Cantonierul are telefon, ştie ce măsuri să ia. Circulaţia trebuie oprită în ambele sensuri până scăpăm noi de

bucluc… O să fiu şi eu cu ochii în patru…

— Am înţeles, tov major, să trăiţi!

După ce soldatul dispăru, sergentul-major se îndreptă spre cabină şi scoase cricul.

Soldatul Geamănu alerga pe o cărăruie năpădită de buruieni, croită paralel cu terasamentul. Pădurea emana o răcoare puternică, înmiresmată. Ploaia continua cu aceeaşi tărie. Soldatul tremura de grija camionului, îşi făcea gânduri negre, simţea cum răspunderea îi încovoaie umerii. Cerul gurii îi era uscat. Îşi lingea buzele şi înghiţea apa sălcie care-i şiroia pe faţă. Nu mai simţea loviturile crengilor; gonea cu privirea ţintită înainte, cu auzul încordat. De o parte şi de alta a căii ferate, trunchiurile groase şi negre de apă, coroanele dese formau două ziduri care se tot strângeau.

… Acelaşi simţământ îl încercase în primăvară, atunci când curajul lui frizase nesăbuinţa (sau poate inconştienţa!). Apele mării, verzi şi încâlcite, aruncaseră pe plajă (după o furtună cum rareori se poate vedea) o mină uriaşă. Desigur, o mină marină. Din acelea cu ţâţe din care poţi să mulgi „lapte de iapă”, cum zicea ironic soldatul Milică Băjenaru. Echipa, formată din maiorul Gliga plus trei soldaţi, printre care şi Geamănu, aterizase cu elicopterul pe un tăpşan înconjurat de stuf. Maiorul se apropiase de mină, o examinase pe toate părţile, fără s-o atingă, apoi mohorât, anunţase că este foarte degradată şi se mirase cum o rostogoliseră valurile până acolo. „Ce facem? întrebase atunci primul-secretar, explozia pe loc este exclusă. După calcule, rezervoarele combinatului se află la limită.66; „Poate reuşim s-o ducem iarăşi în larg. De acolo ar putea fi tractată fără riscuri şi distrusă prin trageri directe de pe o navă militară. Lăsaţi-ne timp până mâine dimineaţă şi vă raportăm”. „Bine, tovarăşe maior, aşteptăm soluţia dumneavoastră. Am o rugăminte: să nu vă expuneţi, căutaţi o ieşire de maximă securitate”. „Am înţeles, tovarăşe prim!”

… Alergând spre canton, prin vijelia de catran, în soldatul Geamănu creştea speranţa că între el şi ceilalţi

oameni se vor naşte raporturi mai bune, bazate pa adevăr şi încredere. Că nu vor mai exista curioşi care să-l tot întrebe de ce a schimbat zece meserii şi dacă arc de gând să rămână toată viaţa la mină, sau aşteaptă doar să primească apartament cu trei camere pentru a-şi putea face după aceea de cap…

Constanţa era îmbrăcată aşa cum călătorise cu trenul: fustă uni, de culoarea vişinei putrede, bluză din pânză topită, cu mâneci bufante, manşete înguste din dantelă, în picioare avea sandale împletite, iar la gât medalionul vechi împodobit cu o minusculă piatră albă la mijloc şi un căpăcele dublu, în găoacea căruia se afla presată o hârtiuţă cu un scris mărunt, mărunt. Părul îl purta scurt, îi acoperea lobul urechilor şi ceafa. Bine îngrijit (în apa călduţă adăuga totdeauna Un gălbenuş de ou bătut şi strecurat), fortificat cu decoct de rozmarin, părul Constanţei avea reflexe îndulcite şi-i dădea un farmec aparte. Florin era îmbrăcat cu blugi şi o cămaşă cu multe buzunare prinse în nasturi metalici.

— Ce-i cu tine?

Glasul lui Florin tremură.

— Nu ştiu, ridică ca din umeri, dorind să nu se arate faţă de el neajutorată. Ar trebui să mă bucur, să fiu fericită, nu?! Tăcu, îşi duse palma la gură şi-l privi cu ochii mari umezi.

— Arăţi grozav! spuse el şi-i ciufuli părul în joacă. N-ar fi mai bine să ieşim pe plajă? Hai să dăm o raită prin staţiune. În două secunde sunt gata.

Florin răsturnă geamantanul în mijlocul casei. Râse ca de o glumă bună, apoi cotrobăi îndelung în movila de lucruri inutile până găsi pantalonii scurţi. Trebuia să dea blugii jos, dar neavând slipul de baie pe el se găsi în încurcătură. Privi lung la Constanţa. Lumina amurgului see prelingea pe chipul ei ca o dulce mângâiere, izolând-o într-o totală uitare de sine.

— Nu ştiu cum să procedez, încercă el s-o facă atentă pe Constanţa.

Ea nu înţelese, poate nici nu auzise cuvintele lui.

— Sunt în chiloţi, pot să-mi pun slipul aici, în cameră?

Fata era absentă. Realizase că astăzi e ziua tatălui ei. Îşi închipui agitaţia din sufragerie, musafirii care-şi dădeau în petec pe la miezul nopţii, când Traian Arnăutu scotea din beci sticle cu vin vechi, etichetate pe ani şi soiuri, la de fiecare dată, bărbaţii aşteptau Zghihara neastâmpărată, aspră, iar femeile Busuioaca de Bohotin, cu aroma şi gustul ei inegalabil. „Tata-socru să trăiască! striga Traian Arnăutu, privind victorios la soţie. Şi ascultaţi sfatul meu, e bine să însuraţi băieţii cu fete din podgoria Huşilor! Oublă lovitură – iei o moldoveancă frumoasă şi un abonament la cele mai căutate vinuri!” Invitaţii ridicau paharele pline şi cântau cu o dăruire totală. Femeile ţipau la bărbaţi să se potolească, din camera ei, unde stătea la pândă ca o vulpiţă, cu uşa întredeschisă, de fapt îşi amintea de întâlnirile pe ascuns cu Florin, tot atâtea motive de îngrijorare şi nelinişte, Constanţa simţea neplăcut mirosul pătrunzător de carne friptă şi gogonele murate. Închidea uşa, stingea lumina şi număra în gând fără niciun rezultat, că tot nu putea să adoarmă.

— În definitiv, pot să merg şi în blugi, se hotărî băiatul, încurcat de tăcerea fetei.

Păşiră peste lucrurile răvăşite şi părăsiră încăperea. Mărioara Nistor spăla rufe într-o albie din lemn de fag. Stătea cu spatele către ei, rochia subţire se lipise de corpul transpirat, dezvelindu-i pulpele mari, sănătoase. Florin nu avu curajul, alături de Constanţa, să privească la picioarele femeii.

— Aaa! Sunteţi gata de plecare, puişori? zise ea cu miere în glas, simţindu-le prezenţa.

Îi măsură cu o plăcere perversă, convinsă că au fugit de-acasă fără ştirea părinţilor. Cum n-o interesau decât banii, îşi spuse n gând: „Treaba lor, le este bine acum, dar o să le fie şi rău dacă se lasă cu ochi şi cu sprâncene. Sau poate e o afacere serioasă, deşi sunt cam tineri, nu rezistă, *se* aprind repede! Căsătoria e o mare povară, trebuie parale şi iar parale…”

Continuă cu voce înduioşătoare:

— Cunoaşteţi bine tabăra?

— Aşa-şi-aşa, recunoscu Florin.

— Dacă vreţi să mâncaţi biiine, accentuă ea ultimul cuvânt, cu un zâmbet insidios, există un restaurant la bungalovuri. Întrebaţi acolo de domnu' Pavel, îi şopăiţi la ureche că v-am trimis eu şi pricepe el... Dorinţa de a şti în ce apă se scaldă tinerii o îndemnă să-i mai reţină un minut. Câţi ani aveţi? Dacă nu e cu supărare...

— Suntem studenţi, se grăbi Constanţa s-o asigure.

— Studenţi?! Frumos. Şi în gând: „Umblă cu fofârlica, n-au mai mult de 16 – 17 ani!"

Mărioara Nistor avea un dinte de aur în partea stângă, jos, şi-i făcea plăcere să împingă maxilarul mult în faţă, ca o maimuţă, dezvelindu-şi podoaba. Întinse cât putu zâmbetul, în semn de înţelegere şi sinceritate.

— Dacă sunteţi obosiţi, vă pot oferi o gustare astă-seară, adăugă, văzându-i cam palizi şi lipsiţi de entuziasm.

— Nu! se sperie Constanţa. Briza mării, o plimbare, s-ar putea să mergem şi la discotecă...

— Cum doriţi, copii, nu vă stric programul.

Mărioara Nistor îşi băgă iar mâinile în albie, continuând să frece rufele. Constanţa şi Florin traversară curtea. Un stol de vrăbii se legăna pe ramuri, ciripind de mama focului. Străbătură drumul spre tabără în tăcere, trecură pe lângă restaurantul unde se vindea bere la halbă şi pizza, rumenită frumos, în talgere colorate. În dreapta, la umbra pădurii, se înălţau căsuţele de lemn ale satului de vacanţă. Ca într-o poveste auzită în copilărie. Lumina curată scotea în relief jocul umbrelor; faţada caselor avea un aspect decorativ. Fără să rostească un cuvânt, trăiau amândoi acelaşi sentiment. Credinţa fetei, senină şi plină de candoare, se adună iarăşi în suflet, aducându-i o împăcare trecătoare.

La restaurantul de vizavi, chiar la poartă, era un afiş de carton pe care cineva scrisese cu tuş: SERVIM HOMARI!

— Păcat că n-am poftă de mâncare, suspină

Constanţa.

Florin îi aminti de domnul Pavel, apoi îi propuse să colinde plaja.

Deasupra mării cerul părea de staniol. Pierdut în furnicarul plajei, Florin cerceta oamenii lacom, convins că totul se întâmplase demult, iar acum retrăia halucinant de real clipele sedimentate în memorie. Constanţa vedea ochii lui sinceri, mult mai sinceri decât i se păruseră vreodată. Se aşezară pe o bancă. Marea tălăzuia la doi paşi. Delicată, plină de graţie, Constanţa simţea că aparţine în totalitate băiatului, care, avea, după judecata ei, o impresionantă putere de a uşura asimilarea situaţiilor prin care treceau.

*

În reverie, Virgil Gliga urmărea scenele petrecute cândva, în satul natal, ca printr-o lentilă migălos şlefuită, ce dă relief chipurilor şterse. Era singur în chioşcul din grădina Poinărenilor. Pe lac pluteau fuioare străvezii, nimic nu-i tulbura oglinda de spumă, frasinul prăbuşit în smârc lucea stins în amurg, asemenea unei aripi de porumbel prefăcută în piatră de calcar, colţul de pădure inundat, frământat de forţe ascunse şi sălbatice, conturat vag în ferestruica din stânga, deschisă larg, fumega, arborii se legănau, valsau, totul dădea impresia unui tablou desenat în tonuri estompate, animat de o respiraţie discretă, misterioasă.

Virgil ieşi pe terasa amenajată în faţa chioşcului şi se adânci într-un scaun de răchită. Avea faţa luminată de o fâşie de cer albăstruie care capitula încetul cu încetul, asupra ei năpustindu-se nori zdrenţăroşi. Dintr-un timp îndepărtat străbătea până la el glasul bătrânului tată…

„Unde spui că ai fost numit?”; „La un detaşament pirotehnic.”; „Şi ce faceţi acolo?”; „în… Căutăm, dezamorsăm şi distrugem grenade, proiectile, bombe de avion rămase din război…”; „Din care război?”; „Din toate războaiele… Ascunse prin cine ştie ce cotloane”.

Îmbătrânise Vasile Gliga. Se mişca greu, era neras, barba îi crescuse dezordonat, perii erau albi, ţepoşi, faţa – ciolănoasă, ascuţită. Era îmbrăcat cu o haină veche, de

când avea haina asta? şi-şi trăgea piciorul de colo până colo prin ogradă, trebăluind. Când înţelese bine ce-i spuse Virgil, se opri, aşează barda jos, cu teamă parcă, să nu strivească o vietate minusculă aflată dedesubt, se uită lung la feciorul său îmbrăcat ofiţer, cu un gând nerostit, încremenit pe buzele sale crăpate de vânt.

„Puteai să nu rămâi?”; „Puteam, nimeni nu este obligat să facă ceea ce facem noi împotriva voinţei sale.”; „Şi e greu?”; „Este, dar e şi frumos.”; „Ce anume?”; „Să faci să cedeze focoasele, percutoarele… Uneori tragi de cheie şi nu se deşurubează, sunt blocate de atâţia ani de când zac sub brazdă, te trec toate sudorile…”; „Şi dacă greşeşti?”; „Dacă nu eşti sigur, mai bine nu începi”. „Da, da…” făcuse bătrânul Gliga şi privise cerul.

Pe Virgil îl încerca un sentiment de milă pentru tatăl său. Îl doborâse tutunul, dar nu numai tutunul… Ochii lui Vasile Gliga! încerca să priceapă de ce l-au fascinat mereu. Ochii lui: albaştri, limpezi, cu o scânteie în pupilă ca un fir de aur!

„Tu, măi băiete, te întreb şi nu auzi?”

Virgil se scutură, trezit la realitate de tăişul privirii.

„Spune, tată.”; „Pentru cât ai venit?”; „O să rămân… o săptămână, o săptămână şi ceva… Mă duc înainte cu câteva zile să-mi aranjez locuinţa cea nouă. Ara primit o garsonieră.”; „Şi o să stai singur acolo? De-nsurat nu te-nsori?”

Un fior dulce! Era bucuros că Vasile Gliga avea încă putere să se intereseze de rostul vieţii sale.

„Mai e timp, tată…”; „Fii cu băgare de seamă, anul se duce ca o zi…”

Şi după o vreme:

„Ana lui Cojocaru, fata asta ce mai face?”; „Ana lui Cojocaru… Bine… Bine…”

Tăifăsuiau pe prispa casei. Începuse octombrie. Bătea un vânt rece. Virgil se chirci, căutând cu privirea în zare. Dealurile cu porumb băteau în galben-ruginiu. Viile, în parte desfrunzite, îşi dăduseră obolul. Pe şes, la poalele Lohanului, paralel cu calea ferată, argint mat, firicelul de

apă aspirat cu vigoare de râul Crasna.

„Ţi-e frig!”, se dumiri Vasile Gliga.

Băiatul nu spuse nici da, nici ba.

Veni aproape şi mama, Lucreţia Gliga. Îşi sprijini mâinile muncite de umerii lui şi întrebă parcă pentru sine: „De ce veniţi voi aşa de rar pe-acasă?!”

Salcâmii îşi lepădaseră ultimele frunze. Între părinţi şi fiu, liniştea ca o troienire. Cuvintele Lucreţiei planară, materiale, în aerul pe bare îl respirau. Bătrânul tuşi, apoi făcu un semn precipitat mamei. Să ia furtunul şi să scoată o oală cu vin din beci.

Turnară în paharele din sticlă groasă şi băură. Vin roşu. Bătrânul Gliga începu să-şi istorisească viaţa de campanie din războiul antihitlerist. Virgil o cunoştea secvenţă cu secvenţă, dar asculta cu sfinţenie.

Pe nesimţite, se lăsa noaptea. Tatăl şi fiul ciocneau paharele de fiecare dată când le umpleau şi-şi urau sănătate. Frigul îl amorţi pe Virgil.

Intrară în casă. Locul i se părea străin. Era convins că nu se va obişnui niciodată cu aceste odăi. Casa veche, unde se născuse şi copilărise, înălţată dincoace de Doguleasa, se pornise, alunecase pământul. Pe vremea aceea era elev. Bătrânul Gliga, Lucreţia, frate-său Gheorghe, vecinii, fiecare îi povestise evenimentul în alte culori şi altă succesiune. Nenorocirea se abătuse noaptea; pe lună plină. După unii venise mai întâi trosnetul, aşa cum ar fi pocnit osia pământului, după alţii „deşi luna intrase în nori, se luminase brusc, o lumină prăfoasă, pornită de jos, în vârtejuri, înnebunise oamenii şi animalele care dădeau să rupă funiile, să iasă prin uşi, iar după alţii prima dată izbucnise un pătrunzător miros de sulf… Toamna, când venise în concediu (o toamnă aidoma acesteia, în Moldova toamnele păreau trase la indigo), găsise casa nouă ridicată pe o costişă aparţinând Dogulesei. Mai trecea din când în când pe dincolo, se odihnea pe o rădăcină de cireş, încercând să refacă în minte vechea topografie. Nu reuşea, înălţimile se comprimaseră, panta dispăruse. Dealul venise ca un tăvălug peste via bătrână, plantată de bunicul lui

Virgil, Constantin Gliga, pe care el nu-l cunoscuse, o acoperise în întregime, nu mai recunoştea nici unde fusese temelia casei, nici nucul, nici mărul care înflorea de trei ori pe an, iar drumul strâmt, plin de bolovani, devenise fund de râpă…

În vecini se auziră lătrături furioase. Abia atunci Virgil realiză că, lângă bucătărie, cuşca câinelui era goală, paiele prinseseră rugină.

„Nu mai aveţi câine?”; „Nu”.

Îşi aminti… Avea opt, nouă ani… „Măi omule, strigă mama, tu ai plecat cu cojocul la pădure?”; „Da, zise tata morocănos, am plecat la pădure cu cojocul.”; „Şi l-ai băgat în casă când te-ai întors?”; „Ştiu doar atât, l-am atârnat în şa la spatele meu, era moină…”; „Nici pe Toporaş nu l-am văzut!”; „Măăă! făcu Vasile Gliga. Iau puşca şi încalec!”; „Vino-ţi în fire, bărbate! Unde să pleci în puterea nopţii? S-a lăsat gerul, umblă fiarele. Câinele ştie drumul înapoi, ca orice câine”.

Neclintit era Vasile Gliga în hotărârile lui. Atunci îşi agăţase puşca în cui, rupsese o bucată de jurnal şi răsucise ţigara. Câinele prinsese războiul şi fusese speriat de bombardamente. Când tuna a ploaie, mârâia îndârjit şi alerga în casă. Se adăpostea sub pat. Stătea încremenit, cu urechile ciulite. N-ar fi ieşit de acolo nici de-ar fi luat casa foc. Într-o zi îi vestise Gheorghe al lui Gheorghe Sodol: „Bade, ţi-e câinele acasă?”; „Nu.”; „Să ştii că a fost văzut în Valea Ursului. E turbat, s-a dat la om! Fă ceva şi termină-l! „S-a înnegurat bătrânul Gliga.

A luat puşca şi l-a poftit pe Virgil să-l însoţească. Geruia, câmpul se îmbrăcase într-o pojghiţă de sticlă, pe alocuri purta paşi de fiare. În fundul zănoagei – marginea pădurii. Copaci negri, uscaţi, malurile abrupte în care se vedeau rădăcini. Acolo au început să-l caute, în partea dinspre Curmătura Cornilor. Bolovanii scăpărau sub tălpile bocancilor daţi cu un strat de untură. Întâi s-a auzit chelălăitul uşor, mai mult un geamăt lung, în tremolo. Vasile Gliga a tras piedica la armă. Când a zărit câinele, a ochit… Toporaş s-a prăbuşit cu pieptul în malul de piatră.

Gliga tatăl şi Gliga feciorul au rămas un moment locului, apoi s-au apropiat cu fereală). câinele nu murise, avea ochii calzi şi curaţi, blana jigărită, plină de ciulini, botul îi sângera. Se tânguia îngrozitor. Picăturile roşii înfloreau cumplit zăpada, o topeau, cei doi oameni priveau cutremuraţi, ţeava puştii fumega încă, bătrânul strângea oţelul în mâini, năclăit de transpiraţie îngheţată. Alături se afla cojocul lui Vasile Gliga. Cojocul făcut din piei de berbec, pierdut pe drumul de la pădure. Avea mâneca agăţată într-o rădăcină. Toporaş nu se dezlipise de haina stăpânului, o păzise cu străşnicie şi pierise în bezna de nepătruns din prea marea lui dragoste…

Ţârâitul telefonului o smulse pe Ana din jocul închipuirilor.

— Da, vă rog!

— Nicolau la telefon. Iartă-mă, Ana, nu-i o oră potrivită pentru a suna…

Ana recunoscu" imediat vocea profesorului de matematică, Iancu Nicolau. Un bărbat cu mustaţă, celibatar convins, de o eleganţă proverbială (dar care *funcţiona sine*, cum îl tachinau colegii, deoarece nu urmărea nimic, mai concret, nu-l interesau femeile). De la o vreme, Nicolau o oprea zilnic pentru a-i spune câte un fleac; în cancelarie, pe scări, o însoţea câţiva paşi pe stradă. Se purta manierat, nu făcea nicio aluzie nelalocul ei, nu comenta nici într-un fel rostul strădaniilor sale. Iar Ana nu dăduse nicio semnificaţie acestor insistenţe. Constatase doar, cu surprindere, că Pătrăţel (porecla circula printre elevi) o place. Ce-i drept, mătuşa Ecaterina o avertizase după ce-i povestise cum o urmăreşte Pătrăţel: „A-a-a! făcuse ea pe un ton doct, când se aprind călcâiele unui burlac e de rău. Ăştia dau în mintea copiilor la primul flirt!" Ana nu se ferea din calea lui, dar nici nu-l încuraja. „Este insuportabil, dar ce pot face?! îşi zicea. Pentru el nu sunt decât o idee, o funcţie trigonometrică drăgălaşă, o teoremă care îl amuză grozav!"

— De ce taci? îmi cer încă o dată scuze, nu te sunam, însă te-am văzut foarte abătută astăzi.

— Nouă, femeilor „ne trebuie tare puţin pentru a înroura ochii cu suspine.

— E-e-e, ce prostie! se supără el. Capul sus, madam, ce ne facem dacă risipim forţele pentru slăbiciuni nepermise?!

— Trăim înlănţuiţi de sentimente, Iancule.

— Asta e una, şi alta-i să cedăm ambiţiilor întâmplătoare…

— Sfatul tău m-a pus în gardă. Dar e târziu, o să suport consecinţele!

— Ascultă, Ana, am impresia că dramatizezi. Nu există om căruia cerul să nu i se întunece uneori. Cu nori grei chiar, aducători de furtună. Puţină străduanie şi petecul nostru de orizont se poate limpezi din nou. Băiatul ce face?

— Florin… Cu Florin se întâmplă ceva… Ana îşi dădu seama că-i tremură vocea şi respiră adânc. Voia ca nimeni să nu ştie cât se clatină ea, cum îi sunt zilele şi nopţile când pendulează fără niciun rost din sufragerie în dormitor, căutând un punct solid de care să se sprijine… Iancule, Florin a părăsit oraşul, a fugit, nici nu s-a înscris la examenul de admitere, a plecat şi gata…

— Ce spui tu. Ana?!

— Exact ce-ai auzit.

Femeia tremura toată, de parcă o scuturau frigurile.

— Mai bine povesteşte-mi, să înţeleg, să pricep ce gânduri îi roiesc prin cap.

— În ultimul an s-a schimbat, probabil a început să fumeze, pentru că miroase a tutun, şi-mi vorbeşte cu asprime când îl apucă năbădăile. Îi place să speculeze orice vorbă, orice gest. Cred că i-a luat minţile o fetişcană. Se ţine scai de fusta ei. Nu mai vede, nu mai aude nimic în jur. Altă dată ne aşezam liniştiţi la masă, discutam câte şi mai câte, îşi primea porţia de observaţii, ştia să asculte…

— Despre ce fată vorbeşti?

— O cunoşti, ai avut-o elevă, Constanţa Arnăutu.

— Arnăutu?! Vai de mine, o fată eminentă…

— Şi Florin a fost un elev *eminent*!

— De ce o spui ironic? Arnăutu… Fată cumsecade,

plină de blândeţe şi veselie, dar îşi vedea de învăţătură. S-a înscris la facultate.

— O mironosiţă!

— Am stat de vorbă când va îmi aduc bine aminte, cu tatăl fetei, e inginer la *Mai*, un om puţin ciudat, m-a plictisit cu grija lui excesivă pentru copil.

— Aşa o fi, când apare dragostea lumea se transformă. Între îndrăgostiţi şi restul lumii e un zid.

— Şi unde sunt copiii acum?

— Nu ţi-am spus? Aiurea… Poate fac autostopul prin ţară. Nu. ştiu nimic. Ce-i spun lui Virgil 2!

Ana izbucni în plâns. O cută i se adânci pe frunte, iar pleoapa de la ochiul stâng se zbătu ca o aripă.

— Ana! deveni Nicolau dintr-odată autoritar. Vino-ţi în fire! Nu se poate… Vreau să-ţi fiu de folos cumva, spuse dppă o pauză.

— Din păcate, n-ai cum să mă ajuţi, sunt necazurile mele.

— Încearcă să te odihneşti. Sau poate vrei să ieşi puţin la plimbare. Liniştea serii ţi-ar aduce încrederea în tine. Sunt gata să te însoţesc, dacă nu cumva mă consideri un nesuferit…

Ana rămase în cumpănă. Dorea din tot sufletul compasiunea cuiva. Dar invitaţia o luase pe nepregătite. Inima îi da ghes să spună da. Cât mai repede. Altfel, simţindu-i ezitarea, Nicolau şi-ar fi retras propunerea.

— Nu e târziu? se interesă ea, deşi avea ceasul de pe masă sub ochi, pentru a câştiga timp.

— E şapte şi jumătate. Dacă ne grăbim, ajungem pe lumină în parcul Izvoarele.

Ana cunoştea bine parcul. Era mărginit de străzile Pictor Verona şi Trestiana. Adesea, când ieşea de la şcoală, se oprea un sfert de oră pe banca din dreapta monumentului de piatră, care îl înfăţişa pe Atlas ducându-şi în spate eterna povară.

— Parcul e mare, unde te găsesc? întrebă ea cu vocea pierită.

— În dreapta monumentului.

Ana lăsă receptorul jos şi înţelese că Nicolau o urmărise, coincidenţa nu era întâmplătoare. Îl vedea aievea pe Pătrăţel, sobru şi elegant, trăgându-şi nervos vârfurile mustăţii cu degetul mare şi arătătorul, cum se întâmpla ori de câte ori îl neliniştea ceva. Femeia se sprijini de perete. Un zâmbet trist, ecou al pustiului din suflet, se anină de buzele ei uscate.

Toropiţi de căldură, ostaşii se aşezară la umbra salcâmilor. Miresmele răspândite de seva florilor de câmp şi de ţărâna proaspătă îi înţepau plăcut în nări. Soldatul Geamănu stătea întins pe spate, mesteca un fir de iarbă şi visa. Abia aştepta să plece în permisie. Pentru „fapta meritorie îndeplinită în împrejurări grele”. Aşa se arăta în mulţumirea adusă prin ordin de zi pe unitate. El nu făcuse decât să fugă prin ploaie, să gonească mâncând pământul, cu plămânii aprinşi. Alergător bun nu fusese niciodată, dar atunci îi scăpăraseră picioarele, ajunsese la timp, explicase ceferistului în ce belea intraseră, apoi căzuse ca lovit de trăsnet… Ar fi făcut orice ca să reuşească. Clipele acelea i-au rămas în minte ca murmurul unei fântâni. Alerga în direcţia cantonului, pe cărarea paralelă cu terasamentul, şi simţea prin bluză, stranie suprapunere de situaţii, umezeala oţelului din mina marină atacată de săruri. O mină aruncată de valuri, în primăvară, pe coasta Mării Negre. Alerga epuizat şi îşi amintea, incredibil de exact, cum pipăia atunci nisipul cu talpa, cum îşi lăsa lin greutatea corpului şi piciorul se afunda, nisipul fiind îmbibat cu apă, plaja – presărată cu pietre acoperite de alge, cu scoici şi schelete mărunte, ca nişte beţişoare de mesteacăn lustruite de flux şi reflux, cerul vânăt sub care zburau alandala pescăruşii, săgetând marea şi uscatul, ţipând isteric). apa clocotea în bulbuci, adâncimea rămânea constantă, el şuiera vlăguit, i se făcuse milă de propria neputinţă…

Fusese iniţierea în prudenţă şi curaj. Acum privea detaşat viaţa în detaşament, într-o lumină cât se poate de favorabilă. Era în măsură să descifreze înţelesul a zeci de lucruri ce-i stârniseră la început o agitaţie febrilă, pe care

încercase mereu s-o ascundă, şi, în măsura în care strădania sa. fusese încununată de succes, izbutise să convingă că este făcut pentru a mânui muniţie de toate tipurile şi calibrele, ruginită, şocată, plesnită, împestriţată ca ciupită de vărsat, gata să explodeze în orice moment…

Lacul, în zare, avea culoarea cimentului. Soldatul Geamănu îşi încrucişă braţele după ceafă. Linişte…

Calm… Un nor răzleţ, subţire ca o eşarfă, se interpuse între soare şi pământ. Lumina scăzu puţin în intensitate, apoi se împrăştie pe câmp cu stridenţa de dinainte. Deveni atent: soldatul Toma Ticulescu povestea cu vece înfrigurată cum îşi găsise logodnica măritată.

— Sunt un nătărău, pricepeţi? I-am spus: „Lilişor, iată-mă-s!” Pe ea au podidit-o lacrimile şi a scâncit că s-a cununat. „Lilişor, n-am chef de bancuri, ţi-am adus o rochie, ciorapi şi pantofi.”; „Tu nu pricepi? M-am cununat. Îmi era frică să nu rămân nemăritată, Tomiţă. Şi pe urmă, el e tinichigiu auto, în fiecare zi aduce bacşiş.”; „Poftim?”; „Ce poftim?”; „Te-ai cununat cu individul pentru că ia şperţ?”; „Bă Tomiţă, s-a înfricoşat ea, nu cumva tu faci armata la miliţie?”; „Nu, Lilişor, eu fac armata la armată şi la revedere! Adio şi ai grijă de tinichigiu să nu ţi-l sufle… miliţia!” Fraţilor, o ceaţă mi s-a aşternut pe ochi, tremuram şi-mi ziceam: „Ce ghinion! Să mi se întâmple tocmai mie!”, pentru că o iubeam încă şi o iubesc, dar am vrut să joc tare, s-o fac pe grozavul, s-o dau gata.

— Femeile astea! zise cineva.

— Cred că am început să mă dezmeticesc. Dacă s-a cununat nu mai e nimic de făcut.

— Ai dus-o în fân?

— Am dus-o, era fericită.

Soldaţii ascultau şi făceau zâmbre.

— Era… bine? se interesă soldatul Mitru Costoiu.

— Mda, adică aşa o vedeam eu, se zăpăci Toma Ticulescu. Te ameţea când lua poziţia picior peste picior… Mă înţelegeţi, băieţi, nu-i aşa? zise apoi. Îi recitam poezii sub clar de lună pe malul iazului, trestiile foşneau, pielea ei albicioasă devenea fosforescentă. Acum, când totul s-a

terminat, mi-e inima grea…

— Cum să fie pielea fosforescentă?! se miră soldatul Milică Băjenaru.

— Minunile dragostei! îl lămuri Costoiu. Şi continuă, bombându-şi pieptul lat: Dacă nu eşti şmecher, nu obţii nimic de la o fată. Cât despre Lilişor, vorba aia, scrumbie-scrumbiuţă – îţi scapă printre degete! Poezii sub clar de lună! Cap sec la Tomiţă! Casă, toalete, maşină, televizor, poate chiar video, ăsta e chichirezul. Tinichigiul o să-i aducă multe…

*

Scorţoasă, din cauza crustei de lut întărit, salopeta maiorului Gliga suna ca tablă. Toată ziua dezgropase proiectile şi bombe de aruncător. Muncă de rutină pe şantierul deschis lângă Râpa Galbenă. Soldaţii transportau muniţia răzuită pe terenul de depozitare temporară, amenajat într-un clin al pădurii de salcâm. Treabă monotonă, încordată, obositoare.

Maiorul nu dormise aproape deloc, avusese o noapte de insomnie cruntă. Arăta ceva mai slab, în orice caz era tras la faţă, dar nu se contesă plutonierului-adjutant Ulişteanu. Se strădui să rezolve oportun toate problemele şantierului. Ca un făcut, nu exista zi să nu apară indisponibilităţi. Lama buldozerului, care descoperta între lac şi pădure, se înţepenise, nu mai răspundea la comenzi. Sergentul-major Vătămănescu plecase în poligon, iar caporalul Roşea se îndârjea să-i găsească hiba. Mâinile lui, mâini aspre şi muncite, mânjite până la coate de ulei şi motorină, nu stăteau locului niciodată. Caporalului Roşea, meseriaş bun, îi plăcea orice muncă. Umbla mereu cu geanta de scule după el.

— Apele astea vrăjmaşe ne-au răvăşit viaţa şi liniştea, zise plutonierul-adjutant Ulişteanu. Noroiul s-a infiltrat peste tot. Gunoaie, mâl şi gozuri au astupat proiectilele. Pompa trebuie păstrată.

— Hm, ce crezi, preşedintele *ceapeului* o să ne susţină? întrebă maiorul Gliga.

— Durerile noastre sunt şi ale lui. La curmătură, spre

lac, în nămolul acela unsuros, unde bălteşte permanent apa, am dat peste o mină antitanc. Mai sunt şi altele, la diferite adâncimi. Luni scot apa cu pompa şi încep forajul. Chiar dacă soarele te năuceşte… Ce mi-aş unge mustaţa c-o bere! plescăi zgomotos din buze Ulişteanu, văicărindu-se de căldură.

— Toate la vremea lor, nea Costică, zise maiorul în doi peri.

— Apropo… Cu pensia mea. De doi ani o amin. C-o fi azi, c-o fi mâine… La toamnă, gata… Nu mai am putere, bătrâneţe haine grele!

— E dreptul dumitale, nea Costică.

— Vă amintiţi de Crângul Sabinelor? oftă subofiţerul, cercetând cu atenţie sorbul de la pompă. Acolo e începutul nostru. Locuiam în corturi. Nu-mi iese din minte nefericitul acela de tractorist. Se făcea că lucrează şi ne urmărea cu binoclul. Noaptea s-a furişat în punctul de lucru, a sustras un obuz şi, p-a dus acasă, în iarmaroace erau la modă tiribombele şi el s-a aplicat să construiască un model rudimentar, pe bază de trotil. Au rămas în urma lui trei copii!

— Am avut noi odată un caporal, Florea. Îţi spune ceva numele? întrebă maiorul.

— Caporalul Florea… Nu, nu…

— Avea băiatul ăsta un pas apăsat, ca un tanc. Nu l-am văzut o dată zâmbind, cu toate că-l vorbea de bine toată lumea. Suferea de o boală cumplită. Nu ştiam încă nimic de necazul lui şi pornisem în doi într-o misiune spre Suceava. Unui locuitor din comuna Arbore nu-i creşteau merii pe o anumită porţiune din livadă. Arătau piperniciţi, nici nu înfloreau primăvara, trădau o suferinţă ascunsă, inexplicabilă, de parcă ar fi îndurat o arşiţă chinuitoare. Nedumerit, gospodarul a săpat în lung şi-n lat până ce a nimerit cu cazmaua într-o ladă cu proiectile. La faţa locului ne-am dumirit ce şi cum, am cerut sprijin autorităţilor din zonă şi ne-am înhămat la treabă. Aşa am dat peste depozitul acela de muniţii din primul război mondial: cartuşe de tot felul, obuze, câteva bombe de 75 de

kilograme…

— E povestea aia cu şobolanii, când trăgeaţi cu puşca după ei?

— Cu şobolanii s-a întâmplat la Forturi, nea Costică.

— Da!?

— La sfârşit, după ce am distrus muniţia în poligon şi am nivelat terenul în livadă, am fost martorii unei scene zguduitoare: săteanul s-a închiriat, şi-a lipit fruntea de pământul cu rănile oblojite şi l-a sărutat. Pe urmă ne-a poftit, pe mine şi – pe caporalul Florea, la o masă scoasă sub cerul liber, acoperită cu o pânză moale de in Ce crezi că ne-a pus dinainte, în luna mai? O strachină cu mere galbene. Avea el un secret de a păstra, frúctele peste iarnă. Merele erau reci, parfumate, proaspete, ziceai că-s culese atunci din pom. Îmbietoare de-ţi lăsa gura apă. Caporalul Florea nici n-a tresărit la o asemenea minune. Miezul auriu se topea în gură, el mesteca absent şi înghiţea cu noduri. Atunci mi-a vorbit despre boala lui: îi pierise cu desăvârşire, după o răceală banală, simţul gustului şi al mirosului…

*

De pe terasa foişorului privirile se plimbau în voie pe apa lacului Ulmetea. Înspre vest, la circa un kilometru, se înălţa malul abrupt, pierdut în ceaţă, aşa cum s-ar fi văzut printr-un geam aburit.

Grigore Poinăreanu îşi serba ziua de naştere. În jurul mesei vopsite în alb se adunaseră soţii Poinăreanu, maiorul Gliga şi plutonierul-adjutant Ulişteanu. Pe o tavă de inox – ceşcuţe albe, cu desene de un albastru pur, sifon şi o carafă obişnuită cu ţuică de cazan. Gustări de tot felul.

Cristinca părea mulţumită. Se întrecuse pe sine.

— Cocoş, strigă Grigore Poinăreanu la un băiat care se juca pe lângă foişor, du-te până în casă şi vezi că pe büfet se află tabachera şi bricheta. Adu-le iute!

Pe urmă turnă ţuică în pahare.

Plutonierul-adjutant Ulişteanu, înfierbântat, povestea ceva din război. Femeia *îl* asculta cu răsuflarea tăiată. Pentru ea; bărbatul acesta cu privirea vie şi înţeleaptă

Venea din altă lume. Maiorul Gliga nu era atent la întâmplările de pe front, îl studia cu atenţie pe Grigore Poinăreanu. Ce fel de om era oare de trecea atât de uşor de la o extremă la alta! Ascundea în sufletul lui o dramă, o neîmplinite? Acum Grigore se cherchelise, iar Cristinca îl cerceta cu oarecare teamă când ofta şi întreba derutat:

— De ce nu vine Ioana?! Doar a promis…

La o vreme, uită sau, cine ştie, se resemnă. Îl privi lung pe Virgil Gliga, frecând între degete o ţigară scoasă din tabachera adusă de copil.

— Tovarăşe maior, te uiţi la mine într-un fel care mă calcă pe nervi!

— E o glumă?

— Nu, o constatare.

„Ce fel de specimen o fi?!”, reflectă iar maiorul.

— Nu vreau să te dezamăgesc, dar am senzaţia că porţi mereu o mască, vorbi apoi. Te fereşti de ceva. Uite, chiar faptul că ai construit gardurile astea imense (gardurile aveau, într-adevăr, o înălţime de peste doi metri!), ce împrejmuiesc grădina şi curtea, poate fi interpretat…

— E prima oară când aud aşa ceva. Nu ştiu de ce am întrecut măsura. Pe vremea aceea aveam scândură, adică se procura mai uşor… în altă ordine de idei, mi-e teamă, sunt bolnav. Cristinca poate depune mărturie. Ce zici, nevastă?

— Da, acceptă ea blând, mă trezeşte noaptea şi zice: „Pune mâna pe inimă şi vezi cum bate!”

— Hait! Asta o făceam când dormeam în acelaşi pat!

— De ce nu mergi la medic? interveni ofiţerul, pentru ca remarca delicată să nu lanseze discuţia în altă direcţie.

— Nu e o *boală*, ci o *stare*, *o* obsesie. În urmă cu cincisprezece ani m-am trezit într-o noapte cuprins de o transpiraţie rece, abundentă. Ceasul arăta ora trei şi un sfert. Cristinca respira în tihnă lângă mine. N-am trezit-o, neliniştea m-a cuprins ca o pânză umedă, ca un giulgiu. Când s-a luminat, am început să vomit sânge. Cristinca n-a vrut să treacă pe la Ioana, la dispensar. Ea şi-ar fi dat

seama despre ce-i vorba. S-a dus direct la preşedinte, a luat o căruţă cu cai şi, hodorog-zdrong, hai la spital. Diagnosticul – melenă. Când au aflat medicii că am fost transportat în căruţă, cale de două ceasuri, cu o hemoragie profundă, au aruncat totul asupra Ioanei: „Cum a putut medicul de dispensar să facă tâmpenia asta?! Cu maşina salvării, bolnavul n-ar fi fost atât de expus. Dacă nu scapă, se va face anchetă!” N-am pierit, dovadă să beau rachiu şi mă trezesc în fiecare dimineaţă la ora trei şi un sfert. Din unul şi acelaşi vis. Aţi mai pomenit un om care să fie chinuit noapte de noapte de un singur coşmar?! Se face ca o roată mare de lumină, un galben seducător, care te constrânge, te uluieşte, un castan în floare luminat noaptea cu proiectoare colorate. După această feerie urmează urgia: turma de bivoli negri care se reped cu coarnele în abdomenul meu. E o senzaţie sfâşietoare, de durere şi neputinţă, însoţită de cele mai cumplite viziuni… Ca să mă apăr de bivolii negri am făcut gardul zid înalt şi solid. Dar mai bine să bem, că e arşiţă mare…

— Grig, scânci femeia, uşurel!

— În spatele bolii se ascunde uneori, sau poate totdeauna, spaima, zise maiorul.

— Aha! Aşa te vreau. Dumneata, tovarăşe maior, nu ai coşmaruri?

— Grig! se repezi Cristinca.

— Lasă-mă, dragă, ce-ai cu mine? Eu nu pot înţelege sacrificiul ăsta gratuit. Sau poate banii!

— Ce bani? îl fulgeră maiorul, ridicându-se.

— Banii. Doar aveţi un spor de muncă periculoasă, calculat pe minute, pe ore lucrate.

Lui Virgil Gliga îi fugi sângele din obraji.

— Nu te necăji, îl linişti Cristinca.

Grigore Poinăreanu veni şi se aşeză lângă musafir. Îl prinse pe după umeri.

— Povestea mea e aspră şi plină de tâlcuri, începu Grigore. În ultimii ani am trăit ancorat în trecut.

— Şi ţi-a făcut bine?

— Nu mi-a priit, rânji el.

— Joci teatru, Grigore.

— Cred că sunt născut artist, dar pe parcurs m-am ratat. Din diferite pricini. Acum însă vreau să îndrept totul şi nu ştiu cum.

— Ce să îndrepţi?

— Nu poate exista o viaţă plină, nu pot fi bucurii fără copii…

Grigore o fixă pe Cristinca. Ea încremenise.

Nu-i putea nimeni reproşa că n-ar fi fost inimoasă, gospodină, spirituală. Dacă şi-ar fi dat puţin silinţa, ar fi întregit portretul cu un aer mai vesel, mai bine dispus.

Când îl încerca melancolia, Virgil părea mai în vârstă decât în realitate. Atunci avea certitudinea că echilibrul din sufletul său se datora Anei. Sunt atâtea lucruri care te bucură, dar nimic nu contează ca liniştea interioară, ca pacea dulce, ce coboară dinspre un singur om, înţelept, misterios, îndrăgostit. Un om care îţi dă o mare siguranţă.

Avea motivele lui să-i fie dor de Ana. Nu se gândea la nimic precis, totul plutea în aburi, amestecat, fără contur. Voia. să stea de vorbă şi cu Florin, să afle amănunte despre examen, să-l întrebe de ce-i încăpăţânat, dacă a avut vreun pic de minte atunci când a cumpărat al doilea radiocasetofon, de ce fumează şi cum de n-o mai însoţeşte pe Ana la spectacolele de teatru. Aflase câte ceva despre Constanţa. În legătură cu aceasta dorea să-l avertizeze: „Dacă în viaţa unui bărbat pătrunde de timpuriu o femeie cu rafinata ştiinţă de a impune, de a se face ascultată, şi-l stinghereşte, şi-l frige la inimă, făcând să-i crească barba într-o zi cât în trei, atunci s-a zis cu planurile de viitor! Mare atenţie, băiete!” Când era ca o pasăre gata să-şi ia zborul, Virgil pornea agale către consiliul popular şi suna acasă. Ana, deşi blândă, la telefon devenea arţăgoasă, nu te puteai înţelege cu ea. Se plângea că-i bolnavă (în această disimulare, era convins, se ascundea dorinţa ei de a fi compătimită, nevoia sinceră de afecţiune, de căldură, de cuvinte frumoase şi mângâiere), totuşi, nu se hotăra să meargă la medic. Îi reproşa că apartamentul arăta ca vai de lume, trebuiau tocmiţi zugravii, neapărat în această

vară, instalaţia electrică de la bucătărie se defectase… „Te înţeleg Ana, căuta el s-o împace, din acest motiv te rog să laşi totul baltă şi să vii câteva zile pe şantier, la aer, curat. O să te odihneşti, poţi vizita împrejurimile, avem o şalupă la dispoziţie, te aştept, Ana!”

Femeia nici nu voia să audă. Spunea că este sortită să se ofilească în bătrânul oraş.

Pe Florin îl câştiga mult mai uşor. El aştepta cu nerăbdare, cu emoţie, un mic semnal, un cuvânt din partea lui Virgil pentru a urca în primul tren. Aşa se întâmplase cu un an în urmă când lucrau pe un canal în Delta Dunării…

*

… Osteniţi de muncă, militarii stăteau pe malul fluviului. După trudă, tensiune şi nervi – binemeritate clipe de odihnă.

Tocmai acostase Jonson-ul, o şalupă mereu cârpită, întrucât nimeni nu avea curajul s-o propună pentru casare, în sfârşit, apăru Florin. Cu rucsacul lui spate, încălţat cu adidaşi. Maiorul Gliga se ridică într-un cot să-l vadă mai bine…

Florin îmbrăcase blugii peticiţi (deşi avea o pereche nou-nouţă) şi un tricou marinăresc. Se apropie cu un zâmbet, pozând ostentativ. Salută. Plutonierúl-adjutant Ulişteanu sări în picioare. „Dar ăsta e băiatul tovarăşului maior! Bine ai venit, Florine! Eşti singur?”; „Singur, nea Costică, tradiţia…”

Virgil îşi îmbrăţişă băiatul şi-l privi lung în ochi. „Mama ce face?”; „Sunt zile când e veselă, sunt zile când îi ninge şi-i…”; „Bine, bine, fă-te comod, acolo e dormitorul, arătă el spre o construcţie de lemn. Prima baracă din şirul celor vopsite în alb. Sunt trei paturi, cel de la perete e liber”.

Florin se îndoi când intră pe uşa barăcii.

„E ditamai lunganul!”, remarcă Virgil. Şi gândi că băiatul se maturizase fără ca el să-şi dea seama. Ceva zdruncină certitudinile tatălui. Se impunea o reevaluare? Mulţumit cu ideea că cel mai bun sfetnic e timpul, că el

clarifică orice nebuloasă, Virgil bătu în retragere.

Drept înainte era o magazie. Uşa fiind crăpată, Florin îşi băgă capul înăuntru din curiozitate. Făcu rapid inventarul încăperii: unelte de geniu, colaci de sârmă, căşti militare, măşti de gaze, saci cu pâine, saci cu mălai, sare, apă minerală, un costum de scafandru; pe rafturile de sus – vrafuri de cearşafuri şi pături albastre. Trase uşa, puse cârligul, apoi intră în dormitor. Lăsă rucsacul pe marginea patului. Primul lucru pentru care se frământă: „Cum funcţionează poşta în pustietatea asta?” Plănuise să stea o săptămână şi să trimită Constanţei în fiecare zi câte o scrisoare.

Deschise la nimereală uşa unei noptiere. Cutii de conserve, revista Rebus, două pachete cu biscuiţi, săpun, lame ruginite, creioane, carnetul cooperatorului, un afiş împăturit. Îl desfăcu şi citi: ROMÂNIE ŢARA MEA DE DOR, spectacol muzical.

Noaptea, între el şi Virgil se legă o discuţie despre Constanţa. „Arată ca o fetiţă şi… e foarte frumoasă!”; „O să fii gelos, şi gelozia e boală grea”, îl preveni Virgil, „întotdeauna exagerezi!”; „încerc să te ajut. Dragostea, la anii tăi, e ca un meteor. Arde violent câteva minute, sau mai puţin.”; „Nu te contrazic, dar cred că între noi e ceva foarte serios.”; „Sunteţi colegi?”; „De clasă. E fata inginerului Arnăutu. Îl cunoşti, ale casă şi grădină cu zid de piatră, vizavi de hotelul Dacia. Tată, e o dragoste curată ca lacrima. Îmi lipseşte enorm când ne despărţim.”; „De ce n-ai venit cu ea în Deltă?”; „îţi mulţumesc! Dacă ar vedea lucrurile la fel şi inginerul Arnăutu…”; „E normal ca tatăl unei fete să fie mai prudent.”; „Asta nu e prudenţă. Imaginează-ţi, o trimite la piaţă, iese tiptil după ea şi o urmăreşte.”; „E caraghios! Şi spui că fata ţine mult la tine?”; „La ea totul este deschis, frumos, sincer. Constanţa face parte din mine.”; „Nu ştiu de ce, am impresia că este îndrăgostită ca de un… erou!” „Eşti cel mai bun la fizică din liceu, ai fost al doilea pe ţară la olimpiadă…”; „Nu, categoric nu!… De felul meu, tată, sunt un solitar. Până acum n-am scos nasul din cărţi, n-am judecat lumea decât

raportând-o la şcoală şi familie. Cu ea nu te poţi plictisi, ştie de toate, matematică, astronomie, literatură, muzică, istorie, se pricepe la sport, la pictură, cunoaşte pe cei doi anticari de pe Ozana. Constanţa m-a dibuit, m-a înţeles, mi-a deschis ochii şi mi-a arătat că în jurul nostru pulsează viaţa, m-a făcut să descopăr bucuria de a avea un prieten, de a împărtăşi gândurile cuiva. Ştii, chestia asta ou spovedania…”; „Ce spovedanie?”; „Ei, mă refer la cineva în care să ai o încredere totală şi în virtutea acestui fapt să-i comunici cele mai intime tresăriri ale ui tău, să-i faci confidenţe. Cui să fi mărturisit tot ce mă frământă? Mama – cu ale ei, tu ai destule pe cap.”; „Ai dreptate, nu prea am avut timp, băiete. Mai bine zis n-am ştiut să mă apropii cu tact de hăţişul gândurilor tale. Chiar când stăteam acasă. Îţi controlam temele, schimbam trei cuvinte şi semnam în carnetul de elev.”; „Eu te-am înţeles. Nu te-am acuzat şi nu te voi acuza niciodată… Uneori simt că-mi pierd capul în acest vârtej al iubirii…”; „Vraja fetei ar trebui să-ţi întreiască puterile, să-i dovedeşti prin sârguinţă că o meriţi: ceea ce este cu adevărat plin de sens şi de importanţă! Ţine minte, o dragoste pătimaşă, sfârşită prost, te poate abate de la drumul meritat în viaţă. Nu râde, eşti un boboc.”; „Dacă eram boboc nu discutam de la egal la egal.”; „Să terminăm cu şlepurile astea afurisite şi o să mă ocup mai mult de prietenia noastră. Important este că avem încă aceleaşi păreri, deşi uneori se simte în felul tău de a fi ceva… nervos, precipitat, o iritare din ce în ce mai puţin voalată, reacţii noi, o voce care încearcă să se impună cu autoritate…”

*

Timpul împrumutase Deltei sentimentul veşniciei, iar aceasta îl dăruia oamenilor. Trecuse a patra zi de când se găsea printre deminori şi de promisiunea băiatului se alesese praful. Nu scrisese un singur rând Constanţei.

— Dis-de-dimineaţă Florin înotă în apa gălbuie, auzi plescăitul peştilor care săreau împroşcând aerul cu stropi unsuroşi, se apropie de plaur şi intră, fără să chibzuiască, în amestecătura de rădăcini, lintiţă şi frunze, unde se

zvârcoleau mii de vietăţi mărunte, devorându-se una pe alta. Un şarpe de apă cu capul negru, oval, încovoiat ca un gât de lebădă, alunecă iute unduindu-şi trupul în volute graţioase, sâsâind cu limba roşie, aprigă, ca un sfârc de harapnic. Băiatul se bălăci cu o plăcere neînfrânată până la epuizare. Apariţia soarelui o recepţionă ca pe un avertisment. Se ridică pe grind şi se rezemă de o salcie, tremurând în aburul dimineţii, simţind în vârful picioarelor valuri mărunte de furnicături. Trăi o senzaţie de mare uşurare, o limpezime care-i alungă toată greutatea din suflet. Desluşi viaţa lui, alături de Constanţa, ca într-un caleidoscop. Îşi imagină prima scrisoare, pe care avea s-o expedieze, ca pe un dialog deschis între el şi Constanţa:…E ora *cinci dimineaţa. Am ieşit din apă, tremur. În clipa asta aş da orice pentru a fi lângă tine. Parcă te aud*: *„Nu ţi-a venit mintea la cap*?”

Ţin ochii închişi, închipuirea o ia razna, îmi fuge prin tot corpul, e suficient să mă gândesc la tine pentru a-ţi simţi degetele ca pe nişte şuviţe de căldură. Ar fi cumplit dacă tu ai dispărea din viaţa mea. Departe fiind, mă conving că te iubesc de o mie de ori mai mult ca înainte şi mă cuprinde furia pe timpul pierdut Ce miracol s-a petrecut în holul acela de la Izvor, cu canapea verde şi măsuţă de telefon, când ţi-am atins prima dată degetele lungi şi frumoase, iar în ochii tăi au început să fiarbă lumini tulburătoare? *Ce lucruri ciudate se întâmplă pe lumea asta*

Nerăbdarea se transformă în tristeţe. Când ne-am despărţit, nici n-am putut să-ţi spun prea multe. A apărut mama ta ca din pământ, privirea i-a rătăcit puţin în lungul străzii, obrajii i s-au aprins şi ne-a descoperit ca din întâmplare lângă apeductul roman.

Echilibrul meu (atât Cât mai este) se datorează numai ţie. Singur, devin vulnerabil. Sentimentele pe care mi le trezeşte Delta au ceva contradictoriu, mă intrigă muntele acesta de tăcere, singurătatea fără tine este ca o lamă ascuţită.

Tata, cu oamenii lui, scoate fără răgaz muniţie de pe

cele două şlepuri nemţeşti aflate pe fundul Dunării încă din august 1944. Aştept cu emoţie să îmbrac un costum de scafandru şi să cobor în împărăţia tăcerii. Tata mi-a promis că mă lasă. Îl iubesc pe acest om minunat. Nici nu-ţi închipui ce putere de muncă are! Şi câte iniţiative!

*A imaginat o platformă de lemn (un fel de cuşcă) trasă de un motor, un lift improvizat, cu care aduce la suprafaţă proiectile şi bombe din adâncuri. În privinţa asta au fost mai multe păreri, dar în final el a spus cu voioşia sa puţin uimită: „Nu ştiu de ce vă complicaţi. E simplu, avem Nobas-ul... * Adevărul este că îmi place grozav de mult cum gândesc şi ce fac aceşti oameni care iradiază sănătate, optimism.*

Car proiectile şi simt cum îmi cresc ţepii în barbă. E un lucru care te împlineşte ca bărbat. Trag ca un cal, dar sunt mulţumit. Aş *vrea să fiu soldat în acest detaşament, să mă impun, să dau sens vieţii...*

Cum se crăpa de ziuă, duminica, Grigore Poinăreanu se pornea să dea lustru, cu un petec albastru de catifea, armelor din colecţie. Obrajii îi erau rumeni de însufleţirea cu care lucra. Mângâia blând metalul, lemnul sau fildeşul, ochii îi luceau şi spunea cu glas pătimaş: „Ce bogăţii!” Pendula din colţul odăii bătea sferturile de oră cu clinchet argintiu. Grigore arunca într-acolo priviri alarmate, având senzaţia stranie că semnalul anunţă sfârşitul unei sărbători. Maiorul îl urmărea cu o curiozitate nedisimulată, în sinea lui aprecia grija dezinteresată a gazdei pentru colecţia de arme ce aştepta să ia drumul muzeului.

— Mi se pare ceva deosebit, îşi manifestă Virgil Gliga interesul pentru arma tocmai aşezată în panoplie. Mi-au trecut prin mână fel de fel de arme. Şi vechi, şi noi, chiar şi o puşcă artizanală construită de un braconier, dar aşa ceva...

— E o armă cu cremene montată în atelierul unui armurier din Braşov. Secolul al nouăsprezecelea.

— O armă cu cremene... Asta ţine de domeniul istoriei.

— Toate armele expuse aici au o valoare istorică,

despre fiecare se poate scrie o istorie proprie…

— Am cunoscut un om care a rămas pentru mine o enigmă. Avea un simţ special, ieşit din comun: depista cu precizie, folosind o nuieluşă de alun bifurcată, terenul unde se găsea îngropată muniţie rămasă din timpul războiului. De orice tip. Mergea agale, cu paşi mărunţi, concentrat, apoi, dintr-odată, nuieluşa pe care o ţinea în mâini începea să oscileze, el se oprea, fixa locul şi aprecia cam la ce adâncime trebuie săpat.

— Exact ca fântânarii din satele noastre, remarcă Grigore. Ei stabilesc fără să şovăie locul fântânii. Tatonează pământul şi zic: „Săpăm aici!” Şi nu se miră nimeni că acolo este, într-adevăr, un izvor.

— Interesant ce spui, zise maiorul. Ideea cu fântânarii… În legătură cu omul de care-ţi vorbeam, un ofiţer din comandament a lansat ipoteza că totul e un fals grosolan, adică el cunoştea zona de acţiune, eventual dispunerea unor amplasamente şi depozite. Pentru a risipi orice îndoială, l-am urcat într-o maşină şi l-am dus la o sută de kilometri în sud. Într-un raion în care urma să deschidem noi puncte de lucru. În decurs de câteva ore a marcat cu precizie patru sectoare. Din fiecare perimetru încercuit am scos focoase şi branduri.

Grigore Poinăreanu continua să lustruiască oţelul patinat. Maiorul Gliga îi studia chipul. În săptămânile de când locuia la *Casa Vânătorului* ajunsese la concluzia că omul din faţa lui nu e deloc un tip mediocru şi nici atins de nevroză (cum susţinea Cristinca), deşi chiar el invoca necesitatea de a se retrage într-un spaţiu izolat, liniştit, unde să nu-l tulbure nicio persoană, pentru a-şi duce la bun sfârşit opera… „Ce operă?! întrebase într-o doară maiorul pe Cristinca, deoarece Poinăreanu tot amina răspunsul. Lucrează la o carte? Pictează? Are un dosar de invenţie?” Femeia ridicase din umeri neştiutoare.

*

Leonora auzi cheia răsucindu-se în broască. Se sperie. Inima îi bătea să spargă pieptul. Era singură în casă, Lucica plecase în oraş după cumpărături. Trăgea o

rochie la maşina de cusut Singer, o rablă adusă din Moldova, singurul obiect care-i amintea de casa părintească aici, în Banat, *la capătul lumii*. Vara, în concediu, când se întâlnea cu bătrâna ei mamă, aceasta îi imputa unul şi acelaşi lucru: „Ce căutaţi, mamă, prin străini? N-aţi găsit voi o bucăţică de pâine mai aproape?! Mă doare sufletul pentru tine…”; „Nu pot să-l conving pe Haralambie, e îndărătnic, spune că mina e totul pentru el. Dacă insist, bombăne şi mă ceartă.”; „Eşti mulţumită cel puţin, îţi mai poartă dragoste?”; „Dragoste? Cine mai crede în dragoste…”; „Veniţi mai aproape, mamă, eu sunt bătrână şi singură, iar voi trăiţi la capătul lumii. Aşa cum s-a stins tată-tău şi n-aţi mai ajuns, la fel se va întâmpla şi cu mine!”; „Lasă, mamă, nu te necăji, eu tot mai trag nădejde…”

Leonora nutrea pentru maică-sa un amestec de milă şi dor. Simţea că trebuie să facă ceva concret pentru ea. Îşi frângea doar mâinile, şi când sentimentul neajutorării o biruia, începea să plângă.

Femeia se ridică anevoie de pe scaun şi încremeni. În uşa apartamentului stătea Haralambie îmbrăcat soldat, cu valiza de lemn în mână, stânjenit oarecum. Calmul comportării, siguranţa mişcărilor, seriozitatea nu-i trădară emoţia.

— Tu eşti?!

— Am o permisie…

Pieptul Leonorei se ridică atât de tulburător sub capot! Haralambie o strânse cu o singură mână şi-i sorbi parfumul din păr. O muşcă în joacă de vârful roz al urechii, de pielea albă a gâtului. Într-un târziu îşi aminti de valiză, o lăsă jos şi îmbrăţişă femeia cu amândouă mâinile.

— Uşurel, ursule, coastele mele, coastele rupte…

Bărbatul, fierbinte, plin de praf şi sudoare, îşi pierdu capul. Pielea femeii era curată, cu miros de liliac, numai ochii erau schimbaţi, mocnea în adâncul lor o încordare, o biruia, începea să plângă.

— Pe acasă ce s-a mai întâmplat?

— Toată ar fi bune şi la locul lor dacă aş fi sănătoasă!

În situaţia mea…

— Te doare rău?

— În partea dreaptă. Mă ţine când merg, când respir…

— Doctorul ce spune?

— M-au trimis acasă. Sunt şi ei legaţi de mâini, n-au voie să mă pună la raze. Asta micu’ mă pisează cu picioruşele. Ascultă…

Haralambie se aplecă şi lipi urechea de pântecele rotunjit al Leonorei.

— De o săptămână nu mai pot mişca mâna dreaptă. Doamne, să nu-mi paralizeze!

— Prostii! i-o reteză el.

— Nu-i prostie, abia de reuşesc să mai trag câte ceva la maşină.

— Fir-ar să fie de maşină!

Auzind aceste cuvinte, Leonora sări:

— Cu banii de pe concediul medical nu te poţi descurca uşor. Sunt aproape cinci săptămâni de când zac. Şi-mi dau seama că nu-i nimeni care să mă poată ajuta.

Soneria ţârâi de două ori prelung.

— E Lucica, şopti Leonora. Du-te şi deschide.

Se uită la el într-un fel aparte, i se păru mai matur. Haralambie roti butonul de la zăvor. În prag, Lucica rămase surprinsă, îmbujorându-se. Avea o pâine subsuoară şi sacoşa plină cu pachete în mână.

— O, tăticule! O, tăticule! strigă ea, bucuroasă. Lăsă, din zăpăceală, pâinea şi sacoşa pe ciment, în faţa uşii. Tăticuţule drag, ce dor mi-a fost de tine!

Haralambie o ridică în braţe. I se păru uşoară, fulg de păpădie. Ceva mai înaltă decât colegele ei, Lucica era subţire ca o răchită, avea pielea transparentă şi părul negru lung, până la mijloc, ca al Leonorei înainte de măritiş. Tatăl simţi strânsoarea aprigă a fetei. Familia, casa îi dădeau o mare siguranţă, îl fortificau. Iar Leonora făcea de obicei totul ca să se simtă dorit, ca să-i dovedească pe dată că altă bucurie mai mare decât să-l vadă nu avea.

— Gata, lăsaţi pupăturile! îi dojeni Leonora, cu

sufletul mulţumit. Mamă, se adresă Lucicăi, trebuie să mai faci un drum la alimentara. Şi îi arătă două sticle goale pentru vin.

Haralambie intră sub duş. Se debarasă şi de oboseală.

Seara, în timpul cinei, el se interesă de-a fir-a-păr cum se încheiase cercetarea privind accidentul. Maistrul Dobrotă, omul care descoperise balustrada ruptă şi o bătuse într-un cui, de formă, cu intenţia s-o fixeze mai târziu, ieşise basma curată. Vinovate erau cele două muncitoare – Leonora Geamănu şi Dorina Rusu.

— Am copiat ce scrie în procesul-verbal, arătă ea o hârtie. O minciună cât roata carului. Ascultă: *„Cercetările întreprinse de comisia… au stabilit că pe data de 21 iunie* a.c. *muncitoarele Geamănu Leonora şi Rusu Dorina au urcat să cureţe tobele. Rusu Dorina, aflată de cealaltă parte a podinei, i-a întins un cartof copt muncitoarei Geamănu Leonora, gravidă în luna a şasea, care s-a dezechilibrat şi a căzut peste balustradă pe o grămadă de saci. A fost transportată de urgenţă la spital… Ioan Hanganu, primitor-distribuitor, declară că maistrul Dobrotă a descoperit încă de dimineaţă că balustrada era ruptă şi a spus textual: mă întorc s-o bat în cuie nu avem necazuri! În aceeaşi zi, Ioan Hanganu a fost descoperit în stare de ebrietate şi sancţionat conform… în concluzie, nu se poate pune temei pe afirmaţiile sale… Gradul de vinovăţie fiind dovedit în totalitate în cazul celor două muncitoare, membrii comisiei propun ca Dorina Rusu să suporte concediul medical plătit… etc. etc”.*

— Eşti o bleagă! răbufni Haralambie. Te-ai lăsat călcată în picioare de o lepră ca Dobrotă! Trebuie să existe o dreptate pe lume!

— Termină, omule! Ce puteam să fac? Să mă bat cu toţi? Uite-aşa sunt, zise, împreunându-şi degetele de la mâini. O gaşcă: maistrul, contabilul Nelu, martorii mincinoşi, toţi! Te răţoieşti de pomană.

— Mâine mă duc la moară. Abia aştept să-i pocnesc peste mutră. Pe domnu’ Dobrotă, pe Nelu, pe martori, le

fac portretul în ulei!

— Eşti nebun? Tu pleci, dar eu rămân cu ei. Dobrotă e un beţiv, Nelu, un afemeiat; trage linie şi adună din burtă sacii lipsă, aşa cum scoate scamatorul la circ iepurii din pălărie. Că din moara asta s-au îngrăşat turme de porci şi cârduri de orătănii. Ehei!

Odată cu venirea serii afară se mai răcorise. Ana mergea visătoare în umbra zidurilor.

În jurul luminilor aprinse întunericul fumega. Pe lângă Ana zbură o motocicletă.

Trase aer adânc în piept. Nu ştia cum să numească ceea ce o lega de Virgil de-atâţia ani – dragoste? obişnuinţă? –, dar nu se putea imagina fără el.

Lăsă în urmă fântâna arteziană, un bazin hexagonal în mijlocul căruia se înălţa un crin de piatră. Când funcţiona, din pistilul său apa ţâşnea cu presiune într-un jet vertical, se întorcea iarăşi în corolă, iar de aici, prin ţevi cu diametrul de câţiva milimetri, şiroia în bazin, desfătând auzul.

Intră în parc prin poarta de fier şi se aşeză pe bancă, lângă felinar. Brusc, se ruşină ca o puştoaică la prima trăsnaie. Vina de a se întâlni cu un bărbat, fie el şi bine intenţionat (dar oare există asemenea bărbaţi?) începu să o chinuie. Se ridică şi fu pe punctul de a se întoarce acasă. Împinsă de un resort nevăzut, se aşeză din nou pe bancă.

„Ce o să discut acum cu Iancu Nicolau, omul îmbâcsit de matematici, care se poartă ca un june-prim, singurul profesor din liceu cu titlul de doctor în ştiinţe…” îşi aminti cum lua cuvântul la şedinţele de consiliu şi cum tăia în carne vie, cum propunea soluţii radicale pe tonul comun, obişnuit, al unei conversaţii între amici, cum răsturna obiceiuri şi lovea în prejudecăţi.

— Ana! exclamă Nicolau. Când ai ajuns aşa repede?

Femeia se ridică în picioare şi, cu sângele pierit din obraji, îngăimă câteva vorbe.

— Am venit, vezi bine… Stau mai aproape…

— Te-ai liniştit? se interesă el cu blândeţe.

Tam-nisam, Ana se trezi filosofând:

— Asta e viaţa. O luptă continuă pentru realizarea condiţiei de echilibru.

— Bine spus, deci nu trebuie să disperi, să te destram! la prima clipă de amărăciune. Problema este cum s-o iei de o mie de ori de la capăt cu o înţelepciune superioară. Florin a dispărut de-acasă…

— Nu numai atât, şi-a bătut joc şi de examenul de admitere!

— A fugit… O să se-ntoarcă, este o hotărâre pripită, de adolescent necopt. L-aţi supărat cu ceva? Ştii cum sunt tinerii de azi, susceptibili, nervoşi, cu idei năstruşnice, dar măguliţi când sunt băgaţi în seamă. Uneori e nevoie să te porţi cu ei cum ai umbla cu un ou.

— Nu ştiu ce să cred. Nu l-am certat, nu l-am obligat să facă nimic împotriva voinţei lui. Ce-i drept, nu prea l-am alintat, nu m-am băgat în sufletul său, cum se spune, poate că moderaţia mea… Iar Virgil a fost mai tot timpul plecat…

— Lipsa unei legături puternice se resimte. Dacă n-o găseşti în familie, o cauţi în altă parte. Ştii cum e cu dragostea – îţi poate dezvălui ce ai bun în tine, e o oglindă în care-ţi contempli faţa nevăzută. Florin s-a îndrăgostit… La anii lui… Vârsta îşi cere drepturile. Prezenţa unei fete în universul său încorsetat de formule e ca o ploaie răcoroasă în miezul unei veri fierbinţi. Se va întoarce! Atunci aş vrea să am o discuţie cu el…

— Dar eu, ca mamă, pot sta cu sufletul de lemn când se întâmplă asemenea lucruri? Suntem atât de… atât de neputincioşi uneori… Mereu vrem altceva, iar când se produce o ruptură preţuim ce-am avut, ce-am iubit şi ce-am pierdut.

— Tu n-ai pierdut nimic, Ana!

— Am pierdut încrederea băiatului meu.

— Să nu exagerăm.

— Nu sunt cuvinte mari. De tot, nu l-am pierdut, doamne fereşte! Vor mai fi insuliţe de armonie, accese de recunoştinţă şi generozitate, însă dăruirea aceea magică, totală, s-a dus…

— Vorbeşti cu patimă şi asta mă face să cred altceva.

— Ce anume? sări Ana.

— Eşti geloasă pe fiul tău. Pentru să eşti foarte singură şi pentru că el s-a îndrăgostit! E greu să accepţi ideea că locul sărutului matern a fost luat de sărutul iubitei.

Ana Gliga se încruntă.

— Cum să fiu singură?! Ai uitat că sunt femeie măritată? Că am un bărbat…

— Hai să mergem, o invită autoritar Nicolau. O plimbare prin parc te va linişti. Şi te rog, Ana, să nu-ţi pierzi credinţa în prietenia mea. Nu sunt un băieţandru care se foloseşte de slăbiciunea unei fete pentru a o seduce. De acord?

Ana îşi reveni din buimăceală. Nu ştiu ce să mai spună. Şi dintr-odată alunecă într-un optimism exagerat.

— Mi-ai descreţit fruntea, domnule doctor în matematici! Pesemne că deţii o formulă miraculoasă.

— Nu sunt deloc în stare de o asemenea ispravă, se scuză el. insă dacă o spui tu…

Profesorul se opri în mijlocul aleii betonate. Era întuneric şi Ana nu-i observă surâsul trist şi încordarea…

Ana îmbrăcase o fustă neagră din jerse, cu trei pliuri mari în faţă, o bluză albă cu guler rotund, scrobit, şi peste aceasta o vestă pepit. Părul, atingându-i umerii, pieptănat cu cărare, îi încadra armonios fruntea înaltă.

— Să ne despărţim, rosti la un moment dat.

Nicolau ridică privirea.

— Am să-ţi spun un mic secret, Ana… N-am fost niciodată îndrăgostit. E trist, nu?

— Nu se poate, toţi oamenii se îndrăgostesc…

Femeia îl privi cu milă.

Porniră amândoi, cu paşi mărunţi, imprecişi, către poarta înaltă, de fier.

*

Zilele petrecute în Deltă, mai că părea să fi trecut ani şi ani de atunci, fuseseră pentru Florin ca un test revelator. N-o putea scoate pe Constanţa din viaţa lui. Ea îl înălţase la acea putere prin care se întorcea candid la timpul

paşnic al plăcerilor copilăreşti, ea îi astâmpăra setea de dragoste, ea făcea parte din mândria lui, îi invada memoria ca o apă răcoroasă de fântână, îl ajuta să vadă în îndepărtate unghere cu o deosebită limpezime, ca în faptul dimineţii. Era dispus a-i dovedi de câtă căldură e în stare el şi aştepta cu înfrigurare ca porţile cetăţii la care bătea sfios să se deschidă mai lesne. Sălbatică, aspră şi melancolică, Delta îi vorbea de dragoste. Noaptea, Florin se furişa până la liziera pădurii de stejar brumăriu, unde arşiţa nisipurilor scădea miraculos. De pe un grind alăturat aducea pepeni. Mânca miezul roşu, parfumat şi asculta cum cresc lăstarii, întinerind pădurea. Fără Constanţa orele treceau anevoie, privea în neştire cerul înstelat, deasupra Deltei stelele aveau o strălucire intensă. Se retrăgea în fiinţa lui ca o meduză şi nu se mai bucura, nu mai trăia viaţa la gradul ei de intensitate. Constanţa se înfiripa în faţa lui într-o lumină tulbure şi numai se strângea într-un amestec de tandreţe şi îngrijorare.

Seară de seară, o barcă se apropia de mal. Pescarii descărcau direct în iarbă peştele viu. În grămada de argint sclipeau toate speciile şi mărimile. Plutonierul-adjutant Ulişteanu atârna ceaunul cu apă într-un cârlig, aţâţa focul de stuf şi-l zorea pe Florin la curăţatul solzilor. Fierbea plevuşcă (viză, baboi, plătică) până plesnea carnea dulce de pe oase. Pe urmă strecura zeama aburindă şi scăpa în ceaun bucăţi de somn şi păstrugă, adăuga felii de roşii, ardei graşi tocaţi, leuştean, lăsa ciorba să dea în clocot de câteva ori şi o împărţea în castroanele orânduite pe o masă improvizată din lăzi. La lumina focului mocnit militarii mâncau cu poftă borşul pescăresc şi istoriseau vrute şi nevrute.

Florin se ataşase imediat de maiştrii militari Parfene şi Ieremia, scafandri profesionişti, chemaţi special pentru descongestionarea şlepurilor nemţeşti sabordate în timpul războiului. Curând se tutuiră, primului îi zicea Aurel, celui de-al doilea – Mitriţă. Aurel avea darul înnăscut de a povesti curgător şi frumos:

„În urmă cu doi ani făceam scufundări în aval de

Crişah cu narghileaua, un sistem prin care aerul este trimis de la suprafaţă printr-un furtun, alături de care se mai leagă un cablu pentru comunicaţii, eventual un alt furtun cu apă caldă pentru încălzirea costumului pe vreme rea. Lucram tot cu tovarăşul maior Gliga. Scoteam bombe de pe fundul Dunării. Era vară. După o scufundare de trei ore am aşezat costumul de scafandru pe tufişuri să se zvânte. Înainte de amiază, am îmbrăcat din nou costumul şi am intrat în apă. În timp ce reglam aerul, operaţie prin care se uşurează deplasarea, am simţit mişcându-se pe coapse ceva rece, unsuros. Am ţipat în telefon din toţi rărunchii, cu mintea întunecată: «Mişcă! Trageţi afară!» M-au scos la suprafaţă şi am aruncat îngrozit costumul. În cutele lui se aciuase un şarpe. A ţâşnit în pulberea fierbinte năuc de aventura prin care trecuse fără voie… Despre uriaşa împărăţie a apei, Florine, se poate vorbi cu spor şi fără zăbavă zile şi nopţi. Apa este o cămară de comori şi frumuseţi nebănuite.”; „Cum supravieţuiesc oamenii sub straturile de apă care te presează fără milă?”, se interesă el curios. „Sunt diferite tehnologii de scufundare. La noi s-au elaborat iniţial amestecuri de respirat din heliu-oxigen pentru adâncimi de 300 – 400 de metri. În faza a doua s-a ajuns la 500 de metri. E greu, e tare greu, sub apă se transpiră, băiete. Este un mediu ostil. Cu antrenamente serioase am ajuns să lucrăm pe şantiere subacvatice 24 de ore din 24, la o adâncime de 50 – 70 de metri, folosind pentru respirat azot-oxigen, procedeu mult mai ieftin decât acela cu heliu”.

Florin asculta cu sufletul la gură întâmplări dramatice din lumea mărilor şi oceanelor. Află astfel despre un submarin Thresher, prăbuşit prin anii ’60 în străfundurile atlantice, află amănunte în legătură cu platformele marine de foraj, despre noduli polimetalici (doldora de mangan, cupru, nichel), thalasoterapie, medicamente obţinute din bogăţiile marine, energia valurilor şi despre aquapolis-uri. Descoperi, pe neaşteptate, că există o lume paralelă cu cea a uscatului, fabuloasă, despre care habar nu avea, care îl atrăgea cu

mii de fire nevăzute.

Dimineaţa, volbura apelor părea o şarjă de oţel evacuată din cuptorul Deltei. Ajutat de maistrul militar Parfene, maiorul Gliga îmbrăcă, la rândul său, costumul pentru scufundarea autonomă. Florin înregistră ca un automat fiecare gest al tatălui său: costum de neopren, cagulă, vestă de salvare, labe, centură de lestare, butelii dotate cu harnaşament de prindere, vizor, tub, lanternă subacvatică, cheie cu şocuri. Maiorul îi făcu un semn cu mâna şi dispăru sub oglinda tulbure a Dunării, însoţit de Aurel Parfene. Acesta din urmă ducea draga absorbantă prin care erau degajate mâlul şi pietrele depuse pe încărcătura şlepurilor. Peştii roiau în jurul lor ca albinele, ţâşneau de prin ascunzişuri, unii erau atât de blânzi, încât pluteau înaintea maiorului, călăuzindu-l parcă în negura fluviului. Curând, picioarele lor se afundară în smârc până la genunchi. Lanterna nu mai avu nicio putere. Aerul introdus în furtun stârnea trombe de noroi, care se înălţau la suprafaţă ca nişte ciuperci de smoală.

În afară de muniţia ridicată pe Nobas cu liftul improvizat, din apele Dunării macaraua mai scoase în acea zi o motocicletă Simson. Se păstrase atât de bine într-un compartiment etanş al şlepului, încât, după ce fu curăţată, unsă şi alimentată, la pornire motorul slobozi vârtejuri de fum. Maistrul militar Ieremia urcă în şa, acceleră şi se deplasă până la debarcader. Urmele imprimate pe nisipul umed evidenţiau textura cauciucurilor noi.

*

Autobuzul prăfuit se opri în comuna M. Cei câţiva cetăţeni din staţie se bulucirăla uşă. Maiorul Gliga se ridică de pe bancă şi porni agale spre poligon. Adia vântul şi firma de la magazinul sătesc se legăna. De undeva se auzea muzică. Virgil era conştient că ceva nu merge, calmul lui era calmul unui vulcan înainte de erupţie. Melodia îl tulbură. Îşi aminti că dansase cu Ana pe muzica molcomă, presărată acum de numeroase sincope, datorate uzurii discului. De dimineaţă plouase repede, mai târziu zările se limpeziră şi soarele apăruse strălucitor. Totul

fusese spălat, pădurea, spre vest, era verde-albastră. Mirosul de pământ şi de verdeaţă inundase valea. Ascultând muzica, lui Virgil i se umeziră ochii. Îl ajunse din urmă plutonierul-adjutant Ulişteanu.

— Avem parte de o zi frumoasă! spuse subofiţerul.

— Văd, văd, zise maiorul abătut.

Ulişteanu trăgea nădejde că maiorul e bine dispus, dar nu o nimeri. Nu se aşteptase să vorbească cine ştie ce şi cât, dar muţenia lui se prelungi neaşteptat.

— Sunteţi muncit de un gând, de o idee, încercă el să reia dialogul.

— Ţi se pare, nea Costică… Sau poate că e adevărat, cine ştie?!

— Sper că nu e ceva serios?

— Ba e serios…

Şi iar se făcu tăcere. Undeva se auzi un fluierat prelung, un copil care alerga pe marginea drumului căzu şi rămase locuiţii plângând.

— Aş vrea să stau de vorbă cu Florin despre o grămadă de lucruri, dar n-am timp.

— Să nu mai vorbim!

— De ce?

— De câte ori nu v-am spus să plecaţi! Luaţi-vă câteva zile din concediu, sau o permisie. Aici rămân eu şi răspund cu capul! „Nu-i nicio grabă, nu-i nicio grabă!” ziceaţi. Şi uite că e!

Maiorul înghiţi în sec. Băgă mâna în buzunar şi dădu iarăşi de scrisoare. Avea cerneala întinsă. O deschise şi privi hârtia îndelung, deşi cunoştea textul pe de rost: „*Dragă Virgil, cred că o să înţelegi…*” Nu înşele gea scrisoarea. Cuvinte, cuvinte, cuvinte… Parcă era, parcă nu era Ana cea blândă…

— Ce se mai aude cu tovarăşul locotenent? întrebă Ulişteanu.

— Cu Sandu Olani?

— Da, da.

Ştiu că a fost şef de promoţie la artilerie şi că ţine morţiş să vină în detaşament. Să se specializeze în

deminări…

— Pricep. Contează înflăcărarea cu care se apropie de meserie. Altfel spus, era timpul, era şi timpul să-mi vină schimbul. Schimbul meu, nu al dumneavoastră!

— Fugi de-aici! Sunt nopţi când nu dorm. Vorba cântecului: *Fosta-i lele, cât ai fost…*

— Dumneavoastră spuneţi asta?

— Nu-i nevoie să fii prea deştept ca să-ţi dai seama când ceva scârţâie. Adio atunci ambiţie, adio arme…

— Mi-ar plăcea să vă aud ca altă dată, reflectă subofiţerul. Cine spunea: „Bucuria de a curăţa trupul pământului de urmele blestemate ale războiului nu are egal”?

Zâmbetul maiorului era doar o grimasă.

— Ar fi o prostie să cred… înţelegi? Războiul, asta o ştii mai bine ca mine, a brăzdat pământul ţării în lung şi-n lat şi a scuipat în ţărână munţi de obuze şi bombe. Când am pornit, pe drumul ăsta, locotenent fiind, am fost convins că voi apuca ziua ultimei explozii paşnice.

— Să nu vă mustre conştiinţa pentru ce n-o să puteţi face.

— Lung şi blestemat a fost drumul ăsta, i-am pierdut pe Dinu Crăciun, pe Mitra Lazăr, pe Nelu Ciurea, pe Ilie Moncea…

— Sunteţi obosit, tovarăşe maior, aveţi nevoie de odihnă.

— Nu-i oboseala de vină. Mă gândesc la ziua când pământul va rămâne curat, vindecat de răni, proaspăt ca o mireasă. Şi poate că atunci nu va mai îndrăzni să-l întineze nimeni… Cunoşti însă care e cheia-înţelepciunii?

Plutonierul-adjutant făcu ochii mari.

— Să ştii să te retragi la timp! înainte nu eram atât de slab. A început să-mi fie frică…

Îşi trecu palma peste frunte.

— E bine, şopti subofiţerul, e bine că vi s-a făcut puţin teamă. Cred că asta e cheia înţelepciunii! Oamenii cu adevărat tari, reflectă el, găsesc puterea să se mobilizeze chiar din acte care se răsfrâng negativ în sensibilitatea lor.

— Sună admirabil, zise maiorul. Însă nu ştiu dacă mi se potriveşte.

Ochii lui Florin erau trişti şi rugători.

Constanţa puse cuţitul lângă farfurie. Tăiase cu chiu cu vai câteva bucăţele din friptură. Ridică paharul în lumina ceroasă, ce stăruia după asfinţit ca o aripă de fluture aşternută pe orizont. Vinul avea o consistenţă translucidă. Bău. Pe obraji i se prelinseră flăcări.

Florin îşi furişă palma spre mâna ei albă, ca de zăpadă. Fata nu protestă. Îl privi cu insistenţă. Nu se mai sătura de ochii lui, care puteau fi atât de limpezi şi de ireali în nostalgia lor trecătoare. Boabe de chihlimbar culcate pe un strop de soare. Îi iubea gura, genele tremurătoare, nasul, şuviţa rebelă de pe tâmplă. Văzuse cândva un cerb alergând prin pădure şi simţise că sufletul începe să-i fiarbă de atâta vigoare… Plăcerea aceea ciudată se repetă acum.

— Tu o să scoţi sufletul din mine, se alintă ea.

— Te iubesc! îi prinse mâna între palmele sale pe care şi le voia mai bărbăteşti. Te iubesc, fată dragă!

— Ssst! Cu prea multă uşurinţă o susţii în ultimul timp.

— Nu semeni cu nimeni, eşti bună, dulce, enigmatică, o ploaie de stele deasupra creştetului meu.

Fata avea gura uscată… Sorbi încă o picătură de vin.

— Urmăreşte-mă cu atenţie, schimbă el tonul, n-am face bine să terminăm cu jocul acesta de-a v-aţi ascunselea? Suntem oameni în toată firea, Constanţa…

— Cum?

— Să ne căsătorim!

Constanţa îl fixă cu respiraţia tăiată, ameţită. Surprinderea îi blocă gândirea.

— Abia am terminat liceul, îngăimă ea slab, cu o sinceritate derutantă.

— Ţi-ai pus altceva în gând?

— Nimic.

— Atunci de ce te ascunzi?

— Tata… El n-o să admită…

— Asta-i bună! Eşti majoră, eşti studentă, poţi hotărî. Eu mă încadrez undeva şi urmez facultatea la seral. Astfel o să dispunem şi de ceva bani. Voi face totul să ai linişte, să nu-ţi lipsească niciun capăt de aţă, să poţi învăţa, să te plimbi, să vizitezi muzee. Tata ne poate ajuta, el va fi întru totul de acord, este nerăbdător să te cunoască, să te audă vorbind, ştie, i-am povestit despre frumuseţea ta misterioasă, s-a întâmplat când am fost în Deltă, era noapte, stătea lungit sub cerul liber şi mi-a zis după un timp: „Ai grijă să n-o pierzi!”, ceea ce înseamnă că bătrânul ţine la tine. A repetat chiar şi cuvintele mele: „Când Constanţa e departe, am impresia că îmi lipseşte o parte din fiinţa mea şi cad pradă melancoliei!” Atunci l-am înţeles cel mai bine pe tata… Cu locuinţa va fi, probabil, mai greu. La început ne vom căuta o gazdă, cunosc pe cineva în strada Mătăsari, lângă stadion. În privinţa buteliei să nu-ţi faci gânduri, noi avem două, iar blocurile construite recent au instalaţii de gaze. Să fie clar, nu aduci niciun lucru de-acasă, e mai sănătos dacă pornim de la zero. Peste ani vom zice: tot ce se vede aici a fost făcut cu sudoarea frunţii, cu nopţile noastre nedormite! Cu tine voi fi fericit. Ţi-am spus, eşti altfel decât celelalte fete, alături de tine îmi potrivesc paşii fără nicio osteneală, trăiesc, aş spune, însutit şi înmiit, lângă tine voi putea să învăţ, să lucrez, să creez…

Constanţa nu făcu nicio mişcare. În cele din urmă schiţă un surâs, dar băiatul o simţi încordată.

— Taci, şopti el tandru, sunt fericit pentru că mă iubeşti.

— Nu-ţi pot oferi ce-mi ceri. Îţi aparţin, însă nu pot hotărî singură. Tu nu-l cunoşti pe tata…

— Prostii! Vrei să ne topim unul de dorul celuilalt?! îţi jur, Constanţa, vei fi cea mai invidiată femeie!

Fata uită de mâncare. Îşi rezemă coatele pe masă, vlăguită. Şi în clipa aceea îi veni să intre în pământ de ruşine. Deşi îl iubea din tot sufletul, nu era stăpână pe dragostea ei. Căută cu febrilitate o portiţă de refugiu. Buzele, ca de cretă, strânse cu-ndărătnicie, se mişcară fără

folos. Cuvintele, grele, nu mai aveau putere să răzbată la suprafaţă, deoarece prevesteau furtună. Clipi mărunt, circumspect, ştia că n-are sens să încerce să mintă, dar putea să amâne discuţia. Reţinu, din nou, ochii lui cu priviri duioase, faţa învăpăiată, răsuflarea obosită, dar şi expresia de tandreţe şi recunoştinţă. Asta-i dădu curaj să-l înfrunte.

— O să mai vorbim noi, n-au intrat zilele-n sac.

— Nu, serios, dacă mă refuzi sunt un om pierdut!

— Nu te repezi! Vrei să ne căsătorim în seara asta?

— Presimt că vei tărăgăna lucrurile. Asta mă face să mă îndoiesc de dragostea ta, zise el cu o inflexiune metalică.

— Florine, murmură ea tulburată, te iubesc mai mult ca orice pe lumea asta, dar înţelege că sunt paralizată de frica tatii. Peste un an, doi, o să am mai multă libertate, voi face după dorinţă. Iar pşnă atunci îţi aparţin. Of! Nici nu ştii cât sunt cu tine: dimineaţa, când mă trezesc în odăiţa mea, după-amiezile, când nu pot să te întâlnesc, la culcare, când somnul refuză să mi se lipească de gene. Mama, cu simţul ei de femeie, mă înţelege. Tata... Cu tata e altceva. Întrebarea lui preferată: „Ce note ai luat? bt mă urmăreşte şi-n vis. La sfârşitul anului şcolar era obligatoriu să fiu premiantă. Când veneam acasă cu coroniţă spunea: „Bravo! Se vede că eşti bucăţică ruptă din familia Arnăutu”. Dacă luam premiul doi sau trei ofta: „Mda... Mda... Ce s-a întâmplat anul acesta?! u

— Mama şi tatăl tău, deşi văd că în privinţa lui ai nişte rezerve, sunt oameni cu o căsnicie fericită. În casa noastră a intrat dihonia...

— De ce vorbeşti aşa?

— Tata lucrează, cum ştii, în detaşamentul pirotehnic. Mama l-a rugat să se retragă, el nici nu vrea să audă. Când s-a ivit ocazia să ocupe o funcţie de lector la şcoala de ofiţeri a refuzat şi mama a făcut o criză... Firea ei... Din momentul când tata iese pe uşă cu geamantanul nu-şi mai găseşte locul. Se agită, tresare când sună telefonul, noaptea se trezeşte la cel mai neînsemnat

zgomot, o aud cum umblă în dormitor de colo până colo, cum zăboveşte la baie, în bucătărie, mutând scaunele în neştire. Mama înregistrează, la o altă scară, amplificat, viaţa tatii. Curios este faptul că n-au discutat niciodată în mod serios, deschis. Fiecare se consumă în felul său, cât mai ferit, să nu deranjeze, altruismul e legea morală *number one* în familia Gliga.

— Eşti răutăcios.

— Eram la tante Sultana, când mama a zis: „Viaţa mea particulară nu priveşte pe nimeni”. Prin urmare, nici pe tata. „O femeie, a continuat ea, este datoare să-şi cruţe bărbatul prin toate mijloacele! a E sublim, nu? Eu cred însă că mama bravează, stă ghemuită în ea, înfricoşată şi orgolioasă, totodată, să n-o găsească tata epuizată, prăbuşită de temeri, răvăşită ca după o vedenie înspăimântătoare. Asta, pe de o parte. De cealaltă parte, sunt tăcerile tatii. El n-a deschis gura să spună: măi femeie, aşa şi pe dincolo, eu lucrez toată ziua cu muniţii etc. etc. Sunt lucruri despre care nu se vorbeşte. Am cunoscut detaşamentul pirotehnic, militarii nu merg la risc, ei ştiu exact ce au de făcut, cunosc la fix ce se poate şi ce nu se poate;

— Înţeleg, asta e mama ta... Şi tu cum o protejezi? Făcându-i zile fripte. Doamne, Florine, cum ai procedat cu admiterea la facultate!

— E un reproş?

— Te întreb: pentru ce?

— Pentru că nu vreau să urmez nici matematica, nici fizica!

— Ai avut înainte timp de reflecţie.

— Da, ai dreptate...

Florin închise ochii, apăsându-şi pleoapele cu degetele, îşi închipui, cu mare precizie, viitorul lângă Constanţa. Era ca o febră care te înmoaie, te istoveşte, îţi ia claritatea gândului, siguranţa. Simţi că îţi pierzi libertatea, că singura cale s-o recâştigi este suferinţa, lupta. Se hotărâse de mult să facă tot ce-i stătea în puteri pentru a ieşi victorios.

*

A doua zi, soldatul Haralambie Geamănu porni în pas agale către moară. Fiind singurul militar pe aici, avea senzaţia că e ţinta a sute de ochi. Îşi controla mereu ţinuta, îşi trăgea pieptul în faţă, ştiind că are obiceiul să meargă puţin adus de spate, cu capul în jos. Se întâlni cu Petrache Paşalega, cel mărunt de statură, cu părul cânepiu, care avea o vorbă când cineva povestea chiar un lucru banal: „Mi-ai luat maul!”. Lăsă în urmă calea ferată, liniile funicularului pe care alunecau, la deal şi la vale, vagoneţii goi sau burduşiţi cu minereu de fier, punctul terminus fiind staţia de flotare, aflată la piciorul pantei. Intră pe drumul de pământ croit în inima şesului. Mirosul de iarbă cosită, pornit din brazdele de fin răsturnate recent, behăitul oilor şi susurul pârâului peste care plutea o mireasmă stătută de muşchi umed îl înfiorară, îşi aminti de primii ani petrecuţi în B. O pace adâncă îi cuprinse sufletul, în pofida gândului buimac ce-l mâna spre moară…

De fapt ce urmărea? Avea el un scop precis? Voia să-l oblige pe Dobrotă să-şi recunoască vina? Dar cum? Ancheta se încheiase, cazul fusese clasat, dosarul era deja prăfuit. Comisia analizase, chibzuise, strânsese declaraţii, audiase martori. Nimic nu mai putea fi clintit din litera proceselor-verbale.

La poartă îl întâmpină un bărbat în uniforma pazei.

— Te-a chemat cineva?

— Nu.

— Înseamnă că n-ai notă de poartă şi nu pot să-ţi eliberez bilet de intrare. Eşti militar, ştii cum e legea.

— Nu m-a chemat nimeni, tovarăşe, dar eu (şi Haralambie Geamănu se bătu cu pumnul în piept) vreau să stau de vorbă cu şeful morii, cu directorul…

— Aăă, păi se schimbă calimera! îl puse portarul imediat la punct, cu tonul omului deranjat de pomană. Audienţe sunt numai joia, citeşte matale colo, arătă el un aviz scris frumos în tuş.

— Nici cu maistrul Dobrotă nu se poate?

— Cu Dobrotă? îl cunoşti?

— Da, suntem un fel de neamuri, zise inspirat Geamănu.

Portarul îşi frecă barba aspră şi se uită lung prin ferestruica practicată în peretele de lemn.

— Ştii ce, nea Dobrotă e lângă depozitul ăla, vino aici să-l vezi.

— Mulţumesc, he – întâlnim noi la Oglinzi, promise – Geamănu, indicând berăria din vechiul cartier.

Soldatul Geamănu se apropie de maistrul Dobrotă, salută politicos, rămânând la distanţă. Acesta îl privi în treacăt, strâmbă din nas şi continuă să facă semne cu mâna unui muncitor, care urca o roată metalică pe o platformă de lemn cu ajutorul unui scripete improvizat. După ce văzu roata sus, Dobrotă plecă la ale sale. Soldatul se ţinu scai de el.

— Cine eşti dumneata şi ce vrei?

— Sunt Haralambie Geamănu, bărbatul Leonorei.

— Care va să zică, aşa…

— Aş vrea să aflu unele amănunte.

— Despre ce?

— Despre accident.

— Nici într-un caz de la mine, bombăni Dobrotă.

— Păi, se-nfurie Geamănu, vreau să-ţi spun…

— Fii atent! mârâi Dobrotă, simţind că ceva nu-i în regulă.

Soarele ardea. În curtea morii se răspândise un iz de amoniac. Soldatul Geamănu stătea ca pe ghimpi.

— Uite ce e, spuse imediat Dobrotă, aşteaptă o ţâră.

Se întoarse şi dispăru într-un coridor. CÂteva minute se certă cu cineva. Pe urmă nu se mai auzi decât huruitul morii. Sub tălpi, pământul vibra. Haralambie Geamănu privi dezorientat la zidul cenuşiu de beton, la uriaşele recipiente metalice de formă cilindrică, vopsite odată în culoarea azbestului. Urmări electrocarul care ţâşni dintr-o magazie, încărcat cu saci, şi opri lângă rampa în dreptul căreia fusese trasă o garnitură de cinci vagoane. Se trezi ca dintr-o beţie.

— Leonora cum se mai simte? auzi un glas lângă el.

Era Dobrotă. Apăruse pe neaşteptate şi-l prinsese părinteşte de umeri.

— Nu s-a vindecat, şopti el repede, contrariat de atitudinea manifestată de maistru.

— Ooh! făcu celălalt mâhnit. A văzut-o cel mai bun medic din Reşiţa. La recomandarea mea. Când s-a întâmplat necazul, am pus mina pe telefon şi i-am zis: „Domnule doctor, ne-a lovit ceasul rău. Un accident de muncă. Te rog, maşina-i pe drum, ai grijă, e o femeie tare de treabă şi-i gravidă, în luna a cincea sau a şasea, iar bărbatul ei face armata!” Aşa că, vezi bine. Dar să lăsăm ce-a fost trist, se pare că eşti însetat, flămând, vino cu mine.

— Pentru ce? îl întrebă nedumerit.

Pe nesimţite, se pomeni mergând la pas cu Dobrotă. Ajunseră la poartă. Maistrul lăsă vorbă portarului unde se găseşte.

— Numai dacă întreabă şefu’, altfel – n-am văzut, n-am auzit, vericule!

— S-a făcut, tovarăşe maistru!

Portarul salută milităreşte.

Se îndreptară cu paşi repezi pe un drum lateral, în pantă. Geamănu se lăsă aproape tras de mână, de parcă ar fi fost bolnav. Trecură firul de apă. Dincolo se orânduiau casele cu pereţi tencuiţi, învelite cu ţiglă. Dobrotă se opri în faţa unei porţi din lemn vopsit în albastru. În curtea impunătoare se ridica o casă arătoasă, cu perdele albe la ferestrele dinspre drum.

— Iacătă, aici stau. Ce zici? Intrăm?

— Nu, îi răspunse Geamănu ursuz.

— Ce-ai, vericule?

— Păi, vreau să mă lămuresc…

— Aşa… făcu Dobrotă în doi peri.

— Exact.

— Bun… îmi vine şi mie greu. N-aş vrea să te mint.

— Spune pe faţă! îl rugă Geamănu.

— A fost grav!

Stătură câteva Clipe nemişcaţi, fără să clipească.

— Asta o ştiu… Cum s-a întâmplat?

— Ce rost are circul ăsta? Balustrada era veche, putredă, a cedat. La noi se munceşte din greu, n-avem timp de marafeturi. Moara macină de dimineaţă până seara şi de seara până dimineaţa, *vrea linişte face lichidarea şi se duce*. Şi mie o să mi se întâmple ceva cu inima, numai de la comisia asta cu accidentul. Câte declaraţii! Şi în scris, şi verbal, iar tu o iei razna, ţi se năzare ba una, ba alta. Leonora n-a avut, iaca, norocă

— Am citit procesul-verbal.

— Ei, şi?

— E o chestie măsluită, de la cap la coadă.

— Vezi-ţi de treabă, vorbeşti în dodii…

— Ba nu! protestă Geamănu.

— Domol, domol, vericule! Nu te pricepi şi ţi-ai pierdut firea, n-ar strica să bem ceva, eu sunt om, d-aia zic, hai să tragem o duşcă!

Curând plaja se goli. Cei doi tineri se aşezară pe nisipul fierbinte. Marea părea încremenită, în sipetele ei de cleştar erau ferecate comori nebănuite. Acolo, în marginea pădurii, frunzele toropite atingeau pământul acoperit cu smocuri de iarbă uscată şi pietre colţuroase. Sub stratul lichid, elastic, aparent liniştit, bănuiau învolburări şi fierberi surde; dinspre larg urma să se apropie şi să arunce ancora, pentru ei, o corabie de lemn cu pânze albe, cu echipajul sleit de-atâta căutare. Se visau izolaţi pe ultima insulă nedescoperită, timpul le era măsurat de o clepsidră care nu mai funcţiona demult, materia difuzase în forme nedefinite de jur-împrejur. Florin construia în minte o fiinţă delicată şi plină de graţie, cumpătată, cu bun simţ, care ştie să trezească mereu admiraţia; Constanţă inventa un bărbat tandru, făcut dintr-un material solid, cu iniţiativă, fin, generos, îndurător, o aripă protectoare, fără a avea sentimentul de posesiune. Cu puţin efort, se regăseau unul în imaginea celuilalt. Totul era acum clar ca lumina zilei, fetei îi reveneau în minte o mie de nimicuri, mărturisite în întâlnirile cu Florin, din care construia în secret edificiul romantic al iubirii:

coloane, marmură, frontoane, culori vii, tavanuri cu stucaturi, scări din stejar lustruit, oglinzi, catifea imprimată.

Se hotărâse, o dată pentru totdeauna, să lămurească lucrurile. Alţi prieteni apropiaţi nu avea, chiar dacă nu se plânsese de solitudine (Lucian fusese o himeră, nici măcar un prieten adevărat), îşi petrecuse scurta ei viaţă învăţând şi mai avea în faţă încă mulţi ani de studiu. Căzu pradă unui simţământ de frustrare. Cu orice preţ, trebuia să dărâme timiditatea lui Florin, să-i spulbere orice urmă de neîncredere, să şi-l apropie. O logică inefabilă îi spunea că totul merge cum nu se poate mai bine. În adâncul ei ştia însă că nu e adevărat.

Constanţa îşi aduse genunchii sub bărbie şi-i cuprinse cu braţele. Rămase în această poziţie minute întregi, cu privirea pierdută pe întinderea constelaţiilor marine, albite de spumegarea valurilor, în care se cuibărise liniştea goală, ca o enormă bilă de piatră într-un ocean de negură. Cu genunchii la gură, cu picioarele încrucişate, se războia din nou cu sinele său, alungind parcă voit gândurile bune. Hotărârea de adineauri nu i se mai părea de neclintit: „Ce-i aia *dragoste profundă*, cum spunea el odată? îl iubesc, îl iubesc… Dar e atât de greu să aduci cuiva fericirea! E un mic sălbatic, trebuie domesticit…”

Departe, în stânga, se profila epava cenuşie a unui vapor eşuat.

— Una din dorinţele tale s-a împlinit, şopti Florin, îţi aminteşti: „Aş *vrea să văd marea împreună cu tine*!”

— Dragule! scânci fata şi se ghemui la pieptul lui. Florin se simţi eliberat de toate legăturile pământeşti. Făptura ei gingaşă era atât de aproape! Constanţa, intuind aripile băiatului, se băgă şi mai mult în sufletul său, răspunzând magic dorinţei fierbinţi.

Un grup de băieţi şi fete, călărind biciclete-sport, trecură ca o fulguială subţire, grăbind, probabil, spre discotecă. Era acolo un colţişor confortabil, descoperit în prima seară.

— Eu ştiu să fac şi diferite feluri de mâncare, zise Florin simplu, dar puţin precipitat, puţin supărat că uitase un argument de mare efect.

— Şi ce *feluri de mâncare* ştii tu să faci?! îl maimuţări Constanţa.

— Ciorbă de găină, pilaf de pasăre, perişoare cu smântână, chifteluţe cu sos de roşii…

— Mă, tu eşti o comoară la Casa omului!

— Constanţa… vreau să-ţi spun că… vorbesc foarte serios!

— Linişteşte-te, dragul meu, n-am spus-o cu ironie, dar mi-a venit aşa, dintr-odată, să râd. Pedepseşte-mă!

Florin începu să se foiască.

— Uneori, noaptea, spuse el tulburat, visez că fac dragoste cu tine…

— Poftim?!

— Exact ce-ai auzit.

Multă vreme, doar marea fremătând le mângâie auzul.

— Suntem nişte caraghioşi, râse ea forţat.

Florin o fixă (îşi pironi ochii pe talia ei). Îi luă mâinile.

— Sunt o simplă fată, cea mai obişnuită, ţi-am spus-o…

— Da, da! se înseninã Florin.

— Mai poţi avea răbdare?

Îi aruncă o privire tristă. „Nimic nu-ţi orânduit, nimic nu-i clarificat! îşi impută ea. Până când să mai aibă răbdare?”

— Sunt atât de slabă, atât de neajutorată! Iar tu aştepţi nu ştiu ce minune. Mi-e frică să nu te dezamăgesc. Ai dreptate, dacă nu dăm fiecărei clipe sens, ne pierdem. Viaţa adevărată nu-i lipsită de gemete şi oftaturi, şi dacă ne e dat s-o ducem împreună, o vom duce, indiferent cât de lung e drumul, căldură şi dragoste să fie.

— Nu te mai frământa. Avem nevoie unul de altul şi aşa va fi.

*

În toamnă trecuse prin comuna T. Casa i se păruse

încărcată de şoapte, chemând sufletul într-un labirint de gânduri şi visări…

„Du-te şi te culcă, e târziu, măi băiete”, spusese Vasile Gliga. Virgil deschisese uşa (cum mai scârţâia!)

şi păşise în odaia cealaltă. Se aşezase cu îngăduinţă pe marginea patului. Pe peretele din fund atârnau crengi cu gutui mari, colţuroase, cu puful de un deget. Într-o ramă, fotografii ştiute: unchiul Ion cu soţia, Maria cu bărbatul, subofiţer, sergent-major paraşutist când se cununaseră, şi băiatul lor, Viorel, de unsprezece luni, într-un landou alb, dichisit; copilul era înfofolit, cu bonetă de lână pe cap, probabil că în 17 mai, când fusese făcută poza în studioul din Galaţi, era încă frig. Virgil contemplase îndelung fotografia Mariei, sora lui bună, înfiată de unchiul Ion, care nu avusese copii; Maria, în fotografie, era tânără şi frumoasă, cu ochii mari, pătrunzători, oh! şi ce suflet avusese Maria! într-alta, cele două femei ţineau băieţelul de mâini, chipul lui Viorel – plin, neted, rotund, blândeţea Mariei, o flacără tremurătoare, în întreaga ei înfăţişare se simţea durerea şi osteneala, buimăceala inimii, a inimii neajutorate ce avea s-o trădeze mai târziu, pe masa de operaţie, sub privirile triste ale unui chirurg renumit…

Virgil intrase înfrigurat sub plapumă. Ceasul, vechiul ceas din copilărie, măsura timpul neobosit, cu o eroare neînsemnată. Avea nevoie de un punct de sprijin, oricât de mărunt ar fi fost el. Instinctul de conservare alarmat îl dezmeticise de-a binelea. Se ridicase în picioare şi aprinsese lumina. Stătuse un moment în derută, apoi, tremurând, intrase din nou sub plapumă. Încercase o respiraţie adâncă, se sufocase şi trăsese plapuma sub bărbie. Privirea îi căzuse iarăşi pe rama cu pozele de familie. Erau acolo toţi fraţii: Maria şi Ileana, Gheorg He – tăbăcit-de-paza-de-noapte-şi-de-muncile-câmpului, Radu – primul-care-se-înstrăinase-la-oraş şi el, Virgil – ofiţerul…

Închisese ochii şi-l revăzuse pe maiorul Mircea Oţeleanu, fostul comandant al detaşamentului pirotehnic, în acel an, în măruntaiele dealului Sub-Grindu ostaşii depistaseră bombe de avion rămase din război. Unele,

unse, ambalate, cu vopseaua intactă. Altele, şocate, răspândite la diferite adâncimi în solul nisipos, în care nu creştea decât pir şi volbură. Terenul fusese împrejmuit, accesul locuitorilor pe drumul către carieră – oprit, vitele mânate din vâlceaua cu iarbă grasă în josul Dunării. Localnicii cârtiseră, nu prea le plăcuse, deoarece urmau să ducă vitele tocmai în lunca de la pescărie, unde se găseau doar câteva petice de verdeaţă…

Locotenentul Virgil Gliga se prezentase maiorului Mircea Oţeleanu. Era înflăcărat ca un copil şi vocea aspră, dură a maiorului sunase ca un corn de argint prevestitor de furtună: „Te rog să descoperi realitatea cu propriile dumitale simţuri, nu-ţi cer decât să fii cu ochii în paisprezece; când tatonăm terenul cu detectoarele, când jalonăm, când îndepărtăm nisipul sau ţărâna de pe metal, când ne apropiem de percutor cu cerul gurii uscat şi degetele noastre se transformă în antene, când tăcerea din noi se dublează şi orgoliul devine fum, când trebuie să fim inocenţi, cu gândurile curăţate de sedimente, când ochii îndură arsura oţelului gata să explodeze şi mintea e goală, sărăcită de înjurături şi blesteme, când trebuie să percepi pe viu timpul, ca o nelinişte, ca o apă cleioasă, umflată, clocotind peste cota de inundaţie!”; „Sunt tânăr şi ideea de risc nu-mi este bine conturată în minte.”; „Pe de o parte, e bine, n-o să-ţi tremure mâna, pe de altă parte, e rău, în această fază îndrăzneala are toate şansele să încline către un curaj gratuit… Vei învăţa aici o regulă de aur, să ştii când să nu începi!… Câteva luni o să stai pe lângă mine, apoi vei lucra cu plutonierul-adjutant Ulişteanu. Încearcă să te obişnuieşti cu atmosfera”. Ce frumos răsărise soarele în dimineaţa aceea! Venise aici, în linia întâi, cum i se spunea acestui front de lucru în armată, din dorinţa de a lupta cu afurisitele de bombe, şi de mine, şi de branduri, şi de lovituri de artilerie încărcate cu fosfor alb, cu clor, cu fosgen… Şi ce-i fusese dat să vadă chiar din prima zi la fortăreaţa în ruină, unde curăţau pământul fără odihnă, de câteva luni, maiorul Oţeleanu, un plutonier, un sergent, un caporal şi cinci soldaţi! Ce glas ţipase în el atunci că viaţa

este cea mai mare minune, că ambiţiile şi veleităţile nu au nimic comun cu deminorii, că undeva îl aştepta o fată, pe nume Ana, care îl iubea şi cu care hotărâse să se căsătorească în viitorul apropiat, iar acum îi părea rău că amânase, că omul poate fi uneori o frunză dusă de vânt? Trăise senzaţia omului care se trezeşte dintr-o anestezie. Dar, în chip ciudat, toate aceste gânduri nu-l făcuseră să fie mai puţin dornic de a lucra în detaşamentul pirotehnic.

După o săptămână, maiorul Oţeleanu îi ceruse să-l însoţească. Pe la ora zece ieşiseră din comună. Se opriseră dincolo de cordonul santinelelor, unde o suprafaţă de un hectar fusese delimitată cu fanioane. Un soldat şi un sergent curăţau movila de buruieni. Impresia că trăise o scenă de vis, în care timpul avea un curs mult încetinit, se fixase pentru totdeauna în mintea lui. Ulterior, reflectase că fusese doar un simplu martor al unei poveşti ce semăna cu o naştere.

În gesturile militarilor se acumulase prudenţă; plutirea, ralenti-ul mişcărilor, aerul că cel mai mic efort este epuizant, nu explicau decât „sarea” meseriei. Îşi amintea cu ruşine cum îl cuprinsese dorinţa de nestăpânit de a da bir cu fugiţii când lopata sergentului atinsese metalul bombei şi maiorul Oţeleanu îi luase imediat locul. Se aşezase într-un genunchi şi începuse parcă să numere firele de ţărână, alintând o spinare mâncată de rugină, umedă, care se lăţea în dreapta şi-n stânga. Pe fruntea maiorului observase broboane cât bobul de mazăre, deşi bătea un vânt aspru, cam aspru pentru septembrie. Maiorul îşi săltase casca, îşi trecuse dosul mâinii peste frunte şi privise în ochii lui calm, dar asta durase, simţise furnici în spate, jăratic mocnise în irişii decoloraţi. „Va trebui să plecaţi în adăpost. Samoilă, condu-i!”, ordonase el sergentului.

Într-o margine a tranşeei caporalul Treiciubere (un nume mai aparte, de aceea îl şi reţinuse) veghea la staţia de radio. Aştepta cu căştile pe urechi. Alături, pe o foaie de cort împăturită – franzele, cutii de conserve şi struguri albi, ceroşi, cu boaba mare. Târzâu, băgase de seamă că

există o lunetă-goniometru, focalizase şi, brusc, îi apăruse, uimitor de aproape, imaginea maiorului Oţeleanu încadrat de firele reticulare. Bomba, de peste un metru, era întinsă în pământul reavăn ca un pacient pe masa de operaţie. Afară se pornise o ploaie mocănească, aerul rece pătrundea şuvoi în adăpost. Spaima îi comprimase dureros stomacul, îl imobilizase lângă luneta-goniometru. S-a desprins de instrumentul optic tăcut, descurajat, cu fruntea adânc plecată. Abia atunci a recepţionat cuvintele cuiva din tranşee: „Afurisita, are focosul înţepenit…”

Virgil se răsuci în aşternut. Auzi uşa, era Lucreţia Gliga. „Ai adormit cu lumina aprinsă…”; „Nu dorm”. Mama se aşează pe marginea patului. Părea bunătatea întruchipată. Ţinea palmele una într-alta. Erau crăpate, cu pielea pergamentoasă. „Când pleci?”; „Peste o săptămână, vreau să-mi aranjez garsoniera…”; „Tu nu te însori, măi băiete?” Virgil râse şi deveni suspicios; şi tata se interesase de starea lui civilă. „Toate-şi au rostul lor, cu vremea omul devine tot mai cusurgiu, îl tachină mama. Să ne scrii şi să vii mai des pe acasă.”; „Nici frate-meu Radu, care ar putea să treacă pe-acasă din săptămână în săptămână, n-o face…”; „Cu Radu e altceva, ne-am obişnuit, tu eşti cel mai mic…”; „Cea mai mică este soră-mea Ileana…”

Mama îl privi lung pe Virgil şi clipi rar. Se aplecă şi-l sărută pe frunte. Virgil rămase drept, nemişcat. Privirile ei îl cuprinseră într-un abur ca de pâine caldă. „Noapte bună, băiete!”; „Noapte bună, mamă!”

Mersul bătrânesc, mâinile căzute pe lângă corp, glasul pierdut. Şi-o aminti cum plângea la moartea Mariei. Atunci se rupsese ceva în inima ei. Din doisprezece copii mai trăiau cinci…

Lucreţia stinse lumina şi intră în odaia cealaltă, unde tuşea înfundat Vasile Gliga. Un timp sporovăiră, nu aveau somn. De fapt, vorbea numai tata. Precis, filosofa ca întotdeauna: „E cam tăcut băiatul ăsta…”

Ceva se limpezi în mintea lui Virgil, o ceaţă se ridică din străfunduri de conştiinţă şi se risipi. Fiecare amănunt

al zilelor petrecute în T. Îi reveni pregnant în memorie.

Se bucurase de drumurile făcute prin sat, umblase încoace şi-ncolo pe-ntinsurile luncii şi ale dealurilor, reparase gardul, şura, acoperişul bucătăriei, fusese la moară, cumpărase un berbecuţ. Instinctul îl mânase spre tot ce era curat şi sănătos. Îl încerca o senzaţie de bunăstare, de bucurie. Cu toate că nu-şi găsea locul în casa nouă, de care nu-l lega nicio amintire; nici foşnetul ierbii cosite, nici izul de soc înflorit, nici zarva stolurilor de grauri. Oricât se căznise, nu scăpase de acest sentiment de stinghereală, de aleanul pe care i-l dădea trecutul apropiat legat numai şi numai de casa unde se născuse, rostogolită acum. În adâncuri.

Cineva bătuse în geam. „V-aţi culcat?” Era frate-său Gheorghe. Intră în odaia părinţilor. Povesti ceva, râse; un timp ţiui liniştea. Apoi răzbătu până la el vocea lui Vasile Gliga. Virgil îşi auzi numele, discutau despre el, nu înţelegea anume ce, dar tare ar fi vrut să ştie…

*

Niciun fior nu-i mai făcea să arunce în jur priviri neîncrezătoare. Ameninţările, primejdiile invizibile se topiseră printr-un efect de autosugestie, pentru care nu fusese nevoie de cine ştie ce eforturi.

Furnalul, gătit ca o mireasă, era aproape gata. Stiva de bombe, proiectile, mine şi grenade umplea un spaţiu înfricoşător. Pentru soldaţi, focoasele aduceau cu nişte ochi de viperă.

— Mă dor oasele, zise soldatul Mitru Costoiu.

— Nu sunt pe-aici urechi să te-asculte! zise cu o falsă îngrijorare soldatul Geamănu.

— Heeei! strigă Costoiu furios.

— Ce-i cu tine? Astâmpără-te! Sau strigă cât vrei, îl îmbie sergentul Tatomir.

Ostaşii aliniară uneltele pe mal, în iarba mare şi grasă; sorbiră din ochi cerul de o puritate stranie. Atât de pur, încât părea golit de el însuşi. Licărirea albăstruie se reflecta molcom pe frunzele verzi şi lucioase ale copacilor din apropiere.

— Soldatul Geamănu se îndreptă agale către locul de fumât: instalat dincolo de săpături; sorbind pe nări mirosul de pământ proaspăt, abia scormonit de buldozer, îşi aprinse o ţigară. Aproape de el se tolăni soldatul Costoiu. Erau buni prieteni. Ca urmare, organizaţia U.T.C. i-l dăduse pe Geamănu, cum se spune, în primire. Sergentul-major Vătămănescu fusese destul de limpede: „Nu-i putem ajuta pe oameni dacă nu-i înţelegem. Geamănu e un băiat de nădejde, un utecist destoinic, însă nu-i place să-şi spună oful, nu suferă să fie dădăcit. Stai pe lângă el şi bagă de seamă să nu risipească ce are bun. L-am văzut cu chipul asprit de efort, lucrând zi şi noapte fără să se plângă, am văzut cum râdea inima în el în joia aceea de pomină când a anunţat cantonul. Pentru oameni ca Geamănu trebuie să te baţi, Costoiule. Lupta începe cu tine, e o cinste acordată de organizaţia U.T.C”.

Costoiu se albi deodată la faţă şi scoase un ţipăt.

— Ce răcneşti ca proasta? îl dojeni Geamănu.

— Vai de mine, uită-te!

— La ce căşti gura?!

Geamănu întoarse capul şi rămase, la rândul. său, înţepenit. Un craniu alb se mişca printre bolovani cu un zgomot sec: clic! clic! clic! Ţeasta de fildeş parcă plutea printre brazde, apropiindu-se de soldaţi. Mai erau acolo Teodor Şovei, Petre Negrea, Toma Ticulescu, Milică Băjenaru şi Eufimie Cipcănescu. Ultimul, mai slab de înger, scuipă pe furiş în sân. Ceilalţi stăteau ca prostiţi, fără să mai sufle, fără să mai clipească, având inima strânsă şi părul zbârlit. Într-un timp, ţeasta se opri, apoi continuă rostogolirea.

Soldatul Haralambie Geamănu se ridică în picioare, strivi ţigara, fumată doar pe jumătate, cu talpa bocancului şi porni în întâmpinarea tigvei.

— Haralambie, stai cuminte! îl avertiză soldatul Ciocănescu.

— Nu fi nătărău. Cred că-i un bostan scobit pe care-l trage cineva cu aţa.

Geamănu îşi dori din tot sufletul să fie o glumă. Dar

nu zări nici urmă de sfoară, oricât căută împrejur. Ţeasta era o ţeastă în toată legea.

— Fie ce-o fi!

Întinse mâinile şi o ridică. O întoarse şi rămase stupefiat. Un broscoi uriaş o căra în spate, aşa cum îşi duce melcul casa. Se adunară toţi soldaţii în jurul lui şi observară cu uimire că ţeasta era străpunsă de un cui ruginit. Soldatul Geamănu găsi explicaţia pe dată:

— Cupa excavatorului a aruncat tigva afară şi cuiul a nimerit în pulpa broaştei.

— Şi cu tăbliţa aia ce-i? le atrase atenţia soldatul Negrea.

Soldatul Geamănu se căzni să desprindă dreptunghiul metalic de pe os. Îl şterse. Desluşi un nume de neamţ.

— A rămas aici, lângă depozit, pentru totdeauna.

— Şi cuiul?

— Nu-i lucru curat.

— La vreme de război se întâmplă o mulţime de lucruri necurate.

Geamănu se miră de propriile lui cuvinte.

— Trebuie s-o îngropăm.

— Aduceţi o cazma.

— În tranşeea de la Odăi am găsit un schelet lipit de mitralieră. Falanga de la arătător încremenise lângă trăgaci. În sacul putrezit pe şold avea două grenade…

— Încearcă să înţelegi.

— Atunci am simţit, mai mult ca oricând, pământul acesta al meu. Soldatul de la mitralieră era un ostaş român.

— Eşti sigur de asta?

— Dacă v-o spun, avea tăbliţă matricolă…

— Un număr…

— Armament românesc, şi un nume…

După ce îngropă ţeasta, soldatul Geamănu merse şi se spălă îndelung pe mâini. La o sută de paşi, între două povârnişuri pline cu vegetaţie, curgea un izvor limpede şi rece. (Militarii săpaseră o groapă şi fixaseră în mal un

capăt de ţeavă în care firul de apă îşi aduna puterile.) La sfârşit bău cu nesaţ. Apa, surpând pământul în formă de scoică, albăstrind argila, îşi croia drum clipocind spre viroagă. Îşi aminti de cearta violentă cu Leonora. I se făcu inima ghem. Şiragul de mărgele descoperit în buzunar semăna, ca două picături de apă, cu cel pe care Leonora băga mâna-n foc, aşa se jurase, că-l cumpărase de ocazie. I-l pusese Dobrotă intenţionat în buzunar?! „Haida de! N-am reuşit să mă răfuiesc o dată pentru totdeauna cu Dobrotă şi mi-a căşunat pe biata femeie!”

— Vătămănescu? se auzi strigătul maiorului Gliga, trage camionul la buza furnalului!

Soldatul Geamănu sări ca împins de un arc. Alergă în poligon.

— Sergentul Tatomir şi soldatul Geamănu, stabili maiorul, coboară în tranşee. Ceilalţi descarcă muniţia din camion şi o dau la mână. E ultimul ei drum. Fără zor inutil, avem timp, aţi înţeles?

— ’Ţeles! confirmară ostaşii în cor, tăbărând pe camion.

Soldaţii Ticulescu, Şovei, Costoiu, Negrea, Ciocănescu, Băjenaru şi caporalul Roşea transpirau cărând cu targa proiectile. Sergentul Tatomir cot la cot cu soldatul Geamănu le preluau, unul câte unul, şi le depozitau în stiva circulară din tranşee, astfel ca focoasele să fie îndreptate tot spre centru. Nu rămânea niciun spaţiu gol. Cei doi militari câştigaseră experienţă. În afară de Tatomir şi Geamănu (asta nu înseamnă că erau pizmuiţi!) nimeni nu obţinuse până atunci permisiunea de a pătrunde în tranşee pentru a clădi furnalul. Geamănu, ţinând morţiş să se fofileze, inventă, după-amiază, o indispoziţie.

— Ai timp să-ţi dezmorţeşti picioarele şi spatele, nu te văicări, zise sergentul Tatomir.

— Nu mă cam, încerc doar să mă repliez…

Focoase turtite, strâmbe, rupte, curate sau înfundate cu ţărână, focoase roşcate, galbene, negre, focoase stabile sau şocate se înălţau ca o fântână. Furnalul, *jugasa*, cum o numea maiorul Gliga, constituia punctul terminus al

muniţiei culese din raioanele unde se purtaseră lupte.

Înainte de a fixa porţia de trotil în mijlocul furnalului, ostaşii îşi luaseră o pauză şi se întinseră pe iarbă.

Trecuseră două luni de când soldatul Geamănu se înapoiase de la un punct de lucru din judeţul Iaşi. Zeci de hectare de teren fuseseră înscrise, cu proces-verbal, în circuitul agricol, datorită misiunilor îndeplinite cu succes, de-a lungul anilor, de ofiţeri şi ostaşi pirotehnişti. Geamănu retrăi încordarea unei dimineţi de aprilie. Din timpul verde, griul era de-o palmă, se ridica liniştea mirifică, o pace trainică, înfloritoare. Bătrânul care îi însoţea, veteran din războiul antihitlerist, povestea cu şoapte de pelin: „Pe locurile astea a fost o golgotă de foc: brandurile, timpul de mine, meliţa mitralierelor, tirul puştilor… Aici i-am pierdut, în confruntarea cu nemţii, pe Munteanu, pe Sava, pe Ababei… Acolo, a arătat spre apus, a fost depozitul de muniţii care a sărit în aer…”

*

De ce-şi chinuia cu atâta îndârjire memoria? Din dorinţa de a afla calea dreaptă a trecutului? Explorând amintirile şi sentimentele de altă dată, constată că nimic nu mai era de adăugat. Obsesia adevărului se năpustea spre el ca un personaj din povestirile unui străin, care te sâcâie, de care însă nu te poţi dispensa. Nu îndrăznea să formuleze ceva concret. Cuvintele ţâşneau ca nişte aburi, în zadar le voia legate fedeleş. Trăise el, Virgil Gliga, viaţa familiei doar din povestirile Anei?! „Uite, cicatricea de sub ochiul drept al lui Florin…”; „Hm, nu-mi place, e cam adâncă”; „Fii pe pace, nu lasă urmă… Ei! Când am ajuns săptămâna trecută la grădiniţă şi l-am văzut stropit de sânge, cu rană deschisă sub ochi… Să-mi iau lumea-n cap… Viaţa nu te-nvaţă nimic dacă nu muşcă din când în când…”; „Dar ce s-a întâmplat?”; „Un copil din grupă cu el se juca alături. Legase cu sfoară o jucărie metalică şi o învârtea; nu observase nimeni, educatoarea se refugiase, la o cafeluţă. Florin, fără să bănuiască primejdia, a intrat în raza cercului ameninţător… Putea fi mult mai rău! L-a plesnit în obraz, mai jos de ochiul drept Dacă se întâmpla

cu o jumătate de centimetru mai sus?!”; „Nu mai pune pe *dacă* în faţă!”

Privirea arzătoare a femeii lui. Ochii Anei întrebau cu o temătoare speranţă: „Ce facem?” El nu avea în faţă decât apele clisoase ale râului şi silueta bombei înveşmântate într-un strat ruginiu. Un trăsnet căzuse chiar pe depozitul de explozibil ascuns de nemţi într-o grotă bine mascată de stânci şi vegetaţie... în clasa a treia Florin învăţase, stimulat de alţi colegi, un joc periculos: cine traversează strada mai aproape de botul unei maşini care se apropie în viteză! Cu toate eforturile, şoferul nu avusese cum evita accidentul. Îl agăţase pe Florin cu aripa. Ana a stat zece zile în spital cu băiatul fără să-l anunţe pe Virgil. „De ce?”; „Am înghiţit numai eu otrava, nu e vorba de o simplă amabilitate.”; „Atunci?”; „Nu le pune pe toate la inimă, a fost un gest din multele posibile.”; „N-am să te pot ierta pentru asta!”; „Trebuie să ai încredere în mine. Te-am necăjit?” întrebase ea cu duioşie. O flacără parcă aprinsese obrajii Anei. „Orgoliul tău, să nu înţelegi greşit, mă doare, e şi băiatul meu, nu?” Şi, dintr-odată, Virgil Gliga se simţise bătrân. Intuise că în adâncul sufletului Ana avea dreptate, dar, dintr-o oarecare îndărătnicie, el nu voia să cedeze.

Era duminică. Grigore Poinăreanu pornise cu „treburi la oraş. Cristinca, maiorul şi Ulişteanu vegheau din chioşc, la ceasul, înserării, zvâcnirea de argint a lacului. Dintr-un pick-up vechi, cuplat la priza meşterită îndărătul băncii vopsite în bleumarin, se răspândea o muzică plictisitoare la culme.

Plutonierul-adjutant Ulişteanu se lăsă bătut la table de învăţătoare, iar aceasta, în compensaţie, le pregăti de îndată plăcintă cu brânză de oi îndulcită cu brânză de vaci. Completă masa cu un litru de vin, din acela care-ţi umple nările şi cerul gurii cu irezistibila aromă de muşcat.

Pe neaşteptate, Cristinca se interesă îndeaproape de familia şi casa lui Virgil. Îl iscodi pe maior despre Florin, despre cum e mobilat apartamentul, unde îşi comandă Ana rochiile, ce coafuri poartă, dacă-i plac automobilele, dacă-i

iartă maiorului lipsurile, cum este ea, Ana: inteligentă, echilibrată, harnică? E mulţumită de căsătoria lor? Încântat de buna ei dispoziţie, maiorul îi povesti cum s-a devotat el cu fervoare Anei, o fiinţă onestă, practică, dar şi foarte fragilă. Îi mărturisi că Ana şi Florin înseamnă totul pentru el, că fără ei nu şi-ar putea continua munca sa aspră, care nu cunoaşte pasiuni sau sentimente.

Cândva maiorul lansase promisiunea s-o invite pe Ana în comuna M., la familia Poinăreanu, dar nu precizase când, cum, aşa că făgăduiala devenise deja o vagă speranţă, deşi Cristinca îi mai amintea uneori.

— Păcat că nu-i şi Grigore să se înfrupte din plăcinta asta, remarcă Ulişteanu.

Când se rostea numele lui Grigore, Cristinca păstra un moment de linişte, ca la un cuvânt magic. Departe fiind, prezenţa sa era totuşi vie, fiecare şi-l imagina aşezat la dreapta Cristincăi, îmbrăcat în salopetele mirosind mereu a fagure, cu pălăria verde acoperindu-i fruntea, ţintind cu ochii cenuşii o crăpătură din zidul casei.

(La capătul săptămânilor trecute, maiorul Virgil Gliga nu stăpânea încă elementele care să-i permită să-l caracterizeze cât de cât pe Grigore Poinăreanu. El rămânea mai departe un amalgam de promisiuni, mândrie, linguşeală, ameninţări uşoare, lene, isteţime şi renunţare, un bărbat îmbătrânit înainte de vreme, de parcă nu găsise răgazul să-şi tragă o singură dată sufletul, însă gata să afirme cu furie: „N-am prea ştiut să-mi orânduiesc zilele şi nici sentimentele, priviţi la Cristinca, are trupul însemnat de vanitatea şi răbufnirile mele, o iubire veşnic hărţuită, din vina mea şi numai a mea a devenit o făptură ştearsă, fără dorinţe, bântuită doar de presimţiri şi spaime!”, dormind pe vreme frumoasă zgribulit, uitând să se adăpostească de ploaie, o povară pentru Cristinca, dar legaţi unul de altul prin mii de amintiri, încăpăţânat uneori până la sălbăticie, ridicol, ursuz, scamator, cu ştiinţa de a ignora o insultă şi de a pierde cu sânge rece, prăfuit de parcă ar fi mers vara numai în urma căruţelor. Acesta era Grigore Poinăreanu în meandrele imaginaţiei sale.)

Lumina apusului se limpezi, soarele se rostogoli printre frunzele grele de sevă şi câte o rază scăpa pe chipul Cristincăi, transformându-i irişii în aprinse pete căprui. O şuviţă de păr îi căzu de-a lungul obrazului.

Maiorul Gliga se uita la Cristinca. Arăta aşa cum o visase pe Ana în noaptea petrecută în Insulă. Simţi nevoia să-i îmbrăţişeze umerii firavi şi să-i spună un cuvânt de mulţumire în locul lui Grigore. Pentru ca cine ştie ce mocniri ascunse să nu izbucnească subit, maiorul se ridică şi, fără o vorbă, părăsi chioşcul.

— Apele din coada lacului s-au retras, mormăi plutonierul-adjutant. Acolo, pe plajă, nu departe de termocentrală, este o bombă de avion uriaşă.

Cristinca, absentă, nu-şi mai lua privirea de la oglinda mirifică a lacului. Se părea că în adâncul fiinţei sale se înfiripa o concluzie definitivă privind destinul omului pe pământ. Umerii îi tresăltau într-un tremur rar. Ulişteanu înţelesese starea femeii, de uşoară tristeţe, ca pe ceva necesar, şi explică mai departe pentru a depăşi momentul:

— Amorsele, pentru că e vorba de două focoase, trebuie făcute inofensive pe loc şi tovarăşul maior lucrează de câteva zile. Ca să fiu înţeles, dă-mi voie să te lămuresc ce-i acela un focos…

— Bine, spune-mi, şopti Cristinca, Grigore mi-a istorisit întâmplări ciudate şi mi-a descris aparate bizare.

Subofiţerul îşi dădu silinţa să lămurească ce este un focos mecanic, ce putere uriaşă, distrugătoare declanşează acel mic cilindru de oţel, care nu poate fi demontat chiar atât de simplu, nu-l deşurubezi ca pe un dop de sticlă, îi vorbi despre momentul iniţial când stai nemişcat, cu răsuflarea tăiată, pentru că în faţa ta se află un prag, îl treci sau nu-l treci, asta nu înseamnă că trăieşti din întâmplare, totuşi nimeni nu poate spune exact către ce anume poate duce o banală rotire a osiei prevăzute cu un sistem perfid de capcane.

— În munca noastră trebuie să ştii la perfecţie regula, dar mai mult şi mai mult abaterea de la regulă.

Dacă eşti cuprins de îndoială e mai bine să renunţi. Cu bomba de pe malul lacului e ca în legenda meşterului Manole… îndepărtăm nisipul pentru a elibera focosul, însă bomba se afundă tot mai mult, fiind foarte grea. De renunţat nu poate fi vorba, mâine e ziua judecăţii.

Cristinca asculta şi nu asculta. Părea că aţipise cu capul proptit în căuşul palmei. Ulişteanu se duse pe malul lacului încărcat de papură şi stuf. Piatra rotundă de râu din pavajul potecii sclipea de parcă ar fi fost smălţuită. În ultimele nopţi subofiţerul dormise afară. Din pricina oboselii, a căldurii ce mistuia întunericul şi pământul, somnul îl cuprindea adânc, în miros de lucernă şi frunză de viţă, adeseori pe neaşteptate, chiar aici, în chioşc, stând la masă, ascultând cum Grigore tăia lemne cu ferăstrăul. Se trezea cu oasele înţepenite. Acum se străduia să meargă cât mai încet, păşea mai mult pe vârfuri să n-o deranjeze pe Cristinca. Trunchiurile arborilor aduceau cu nişte oameni neverosimil de subţiri şi lungi… Atunci, pe linia frontului, care se deplasa mereu spre apus, văzuse oameni scheletici, cu ochii în friguri, din trupul cărora se scursese toată tăria, dar care se ţineau totuşi drepţi, ca nişte copaci care mor în picioare…

*

Deasupra câmpiei, lumina difuză, tremurândă, albăstrea orizontul, trezind pofta insectelor de noapte. Arar, câte un meteorit îşi imprima focul efemer în catifeaua cerului. Pe dreapta, aproape de şoseaua asfaltată, se înălţa clădirea unei ferme înconjurate de plopi. În grajd, caii tropăiau nervoşi, îmbătaţi de tăria finului din căpiţe. Se auzi uruit de maşină. Florin o trase pe Constanţa către marginea drumului. Pe lângă ei trecu val-vârtej un microbuz fără călători.

— E târziu, suspină Constanţa, alintându-se. Luna, înconjurată de franjuri, pescăruşul acela rătăcit, larma de la discotecă, sclipirile roşietice ale reclamelor… plăceri pentru care nu nutresc acum o poftă adevărată. Parcă am fi debarcat pe o planetă străină. Valuri de lumină şi de întuneric, suprapuse, îi bat ţărmurile. Am senzaţia că

planeta e ca o tipsie, aşa cum era imaginat altă dată pământul… N-ai unde te cuibări pentru că nu există decât o singură dimensiune…

La gazdă – nicio mişcare. Intrară pe vârfuri în odaia rezervată.

Încordată, Constanţa se aşează pe canapeaua extensibilă. Îl rugă pe Florin să-i aducă un pahar cu apă de la cişmeaua din curte. Aflată într-o ambianţă nouă, îi venea greu să se adapteze. Multe lucruri i se păreau ostile. După ce Florin reveni, îi pândi fiecare mişcare, îi studie figura din profil şi dintr-odată îl găsi slab şi urât, cusurgiu, acel adolescent era mai degrabă umbra lui Florin. Ce voia să afle de la ea? Orice om poartă în el taine ce nu sunt rostite niciodată. E o povară dulce şi un chin. Sau poate că nici nu sunt taine, ci dorinţe şi vise, închipuiri ale păcatului, orgolii rănite, instincte. Era pregătită pentru o ripostă abilă şi tăioasă. Cu toate acestea ştia precis că ţine la el, suferea când nu-l vedea. Cu ceva mai mult curaj îl rugă să spună ceva, să sperie liniştea.

— Parcă simt gustul amar al mării, Florine.

Un tren fluieră undeva, departe.

Cu o înclinare a capului, băiatul îi arătă statueta de alabastru înfăţişând, în maniera bibelourilor de bâlci, o femeie-marinar manevrând timona unui vas ce plutea pe imense zăpezi. Din recuzita vestimentară nu lipsea tradiţionala beretă.

— Cum îşi bat joc de bunul-gust!

Chipul fetei părea acoperit de brumă. Semăna cu o pasăre speriată, gata să zboare prin tufişuri greu de străbătut.

— Te iubesc! izbucni băiatul. O să ne căsătorim, nu va mai fi nimeni între noi, sunt omul hărăzit ţie, nu voi putea vreodată renunţa la bucuria mea.

— Pentru a afla toate acestea a fost nevoie să fugim de-acasă? Doamne, Florine, ce furie l-ar cuprinde pe tata dacă ne-ar vedea acum!

Fetei aproape că i se umeziră ochii.

— Asta te frământă? Nu eşti stăpână pe tine? Nu poţi

birui teama? Domnişoară Arnăutu, bravă el, în iubire trebuie să dai totul. Merită! E cum ai scrie un poem. Crezi că exagerez?

— Nu. Prostia-i alta: uneori eşti prea lucid, vezi prea distinct conturul ideilor. Mai lasă-le să plutească în ceaţă, priveşte-le ca din spatele unui perete de sticlă groasă, a unui geam aburit… Ei, n-ai limbă să vorbeşti?

— Sunt mândru că mă iubeşti. O mică vanitate, dacă vrei…

Constanţa nu cugetă prea stăruitor la asta. Se miră că nu se simte ea însăşi îndeajuns de bucuroasă. Obrajii îi ardeau, situaţia în care se aflau izbutise să-i aţâţe flăcările închipuirii. Dorea să fie veselă. O oprea ceva ca un ghimpe. Îl cunoştea bine pe Florin. Băiatul aflase, prin cine ştie. ce întâmplare, de Lucian Mihalache, de zilele confuze când, în culmea neastâmpărului fiind, ea fugise de acasă cu Lucian o săptămână în Insulă. O ispitise dulceaţa aventurii. O cuprinsese un fel de exaltare nedorită. Dar putea să jure, cu mâna pe inimă, că o chemaseră doar emoţiile, nu slăbiciunea sau instinctele. Nu încercase nicio tulburare alături de Lucian, iar după ce revenise în oraş nici nu se mai întâlnise cu el, de parcă ar fi tras poarta la capătul unei vieţi trecute.

Fata înţelegea bine de unde venea refuzul lui. Florin mai păstra încă, dintr-o neîncredere făţişă, o împotrivire surdă, care o exaspera. Pentru a nu întinde coarda şi mai mult, născoci o indispoziţie şi se ghemui în pat.

Băiatul gândi: „E prea frumoasă şi prea rece! Da, acum seamănă cu un înger”.

— Îmi lipseşte voinţa, mărturisi fata.

Florin o prinse cu gingăşie de mână. Tremura toată. Inerţia ei, paloarea sporeau închipuirile băiatului.

— Aş vrea să-mi povesteşti ceea ce amâni de atâta vreme. Viaţa ta din Insulă. Când mergeai cu năvodul în baltă şi era gata-gata să te pierd. („Sau să te piardă Lucian Mihalache?!” se înnegură el.) Când dormeai pe un braţ de fân şi mâncai porumb copt la dogoarea jarului…

— Te ştiu înţelegător, zise ea cu glas moale. De aceea

îţi repet că n-am s-o pot face. Amintirea acelui timp se află la marginea memoriei.

Florin se aşează în genunchi lângă pat.

— Nu vreau să suferi, nu vreau ca slăbiciunea mea… Cred în iubire, Constanţa, în tinereţe, în statornicie şi aştept. Acum aş dori să cântăm în şoaptă ceva…

Constanţa nu-l mai asculta. Se gândea la Traian Arnăutu. Ţinea, desigur, la tatăl ei. De-a lungul timpului o fascinase judecata lui rece, voinţa de a conduce, de a domina în micuţa lor familie. Câteva clipe mai târziu, sub privirile mirate ale lui Florin, fiinţa ei spunea, ca şi cum ar fi scos un strigăt de avertisment: „Fiecare om are în urmă o poveste mai scurtă sau mai lungă. La ce ajută s-o cunoşti!? E timpul să ne bizuim unul pe celălalt. Uite, acum, oricât te-aş iubi, niciun cuvânt nu-mi trece prin minte. Ajută-mă, băiete drag, am nevoie de căldură şi lumină, am nevoie de tine, hai să ne bucurăm ca nişte copii…”

Se treziră amândoi cântând în şoaptă.

O porţiune din drumul asfaltat ce ocolea clădirea S.M.A.-ului fusese stabilită ca loc de adunare pentru subunitate.

După ce sergentul trecu în flancul drept, maiorul încremeni în faţa formaţiei. Ofiţerul ordonă soldaţilor Haralambie Geamănu şi Mitru Costoiu să iasă din front.

— Raportează, tovarăşe soldat, zise maiorul, fixându-l pe Geamănu, unde ai fost aseară?

Soldatul se fâstâci. Strânse pumnii şi lăsă capul în pământ.

— Vorbeşte, doar n-ai de gând să iei poziţia mutului!

— La căminul cultural din comună…

— Pentru ce?

— Să aduc acordeonul de la reparat.

— Exact. Acum povesteşte ce s-a întâmplat. Să audă toţi militarii.

— Tovarăşe maior, eram însoţit de Costoiu, de tovarăşul soldat Costoiu… Ne întorceam cu acordeonul, în dreptul Bufetului am dat peste al lui Ţurlea, cel tânăr de

pe deal, e tuns scurt şi are…

— Sigur, al lui Ţurlea poate fi tuns scurt, dumneata de când n-ai mai trecut pe la frizer?

„Ce-am făcut aseară? se întrebă Geamănu, încreţindu-şi fruntea, ridicând neputincios din umeri ca răspuns la întrebarea în care găsise un refugiu temporar. De ce se sparge scandalul în capul meu?!”

— Al lui Ţurlea ne-a îmbrobodit, ştiu că ne-am trezit în Bufet. N-am băut decât o jumătate…

— Şi tărăboiul? Cine l-a stârnit?

— Nu eram băuţi, tovarăşul sergent Tatomir e martor. A tras o linie cu creta pe ciment şi ne-a ordonat: „Mergeţi pe linia asta dacă susţineţi că nu sunteţi ameţiţi!” Iar noi am ţinut linia.

— Ţi-am ordonat să raportezi cum a izbucnit scandalul. N-am fost clar?

— Unul, e tractorist, nu-l cunosc, s-a legat de noi. I-am zis: „Domnule, te văd întâia oară în viaţa mea. Eşti criţă, n-avem ce discuta.”; „E formidabil! a spus el. Dă-mi o ţigară”. I-am dat. „Să-ţi speli mai bine urechile!”, m-a sfătuit el după ce şi-a aprins ţigara. L-am studiat din cap până-n picioare şi asta l-a deranjat. Şi-a suflecat mânecile şi mi-a arătat muşchii: „Cale de şapte poşte nu mai există aşa ceva! Vezi că-ţi curge mucu-n pahar”. Am stat cuminte, deşi m-au trecut toate năduşelile. El s-a apropiat înfuriat şi m-a împins cu mâna. Mi-a aruncat apoi nişte vorbe: „Hai, fă paşi, altfel îţi altoiesc muianul!” Mi-a dat brânci şi m-am trezit lungit pe duşumea. Atunci m-am ridicat şi i-am zis: „Porc motorizat!”, apoi l-am pocnit. Eu am mâna grea, aşa sunt minerii, am făcut şi box:… Pe urmă lucrurile s-au încâlcit. Unii erau cu noi, militarii, alţii cu tractoristul. Pârâiau mesele, sticlele săreau în ţăndări, vreo doi au pisat acordeonul cu scaunele, piftie s-a ales… O să-l plătesc…

Soldatul Geamănu tăcu şi se scutură de parcă îl apucase deodată frigul. Lui Costoiu, care stătea alături în poziţia drepţi, îi crăpa obrazul de ruşine.

— Bună treabă! exclamă maiorul în loc de concluzie.

Apoi adună cadrele şi discutară îndelung incidentul

de la Bufet. Plutonierul de miliţie îi raportase că soldatul Geamănu ar fi pasibil de o amendă.

— Întrebarea este: îl ţinem sau nu-l mai ţinem în teren? Geamănu a mai pus probleme cu disciplina. Este o fire dificilă, voluntară. Mă miră însă comportarea lui Costoiu. Ce părere aveţi, tovarăşe sergent-major? Sunteţi secretarul organizaţiei de tineret.

— S-a discutat în birou. Ultima dată am luat hotărârea ca soldatul Costoiu să se ocupe mai îndeaproape de Geamănu. În virtutea acestui fapt i-a trimis sergentul Tatomir pe amândoi la căminul cultural…

— S-a orientat şi Tatomir! zise plutonierul-adjutant.

— Costoiu e un militar bine pregătit, a mai lucrat şi în alte puncte: la Stânca Roznoveanu, în livada de lângă Focşani, la Galaţi, Craiova… E un pirotehnist de ispravă. Mai are şi darul de a şti să se apropie de oameni, iar cu Geamănu se are foarte bine. Argumentul acesta mi s-a părut, în primul rând, suficient. Din pricină că Geamănu e cam izolat. Şi acum iată surpriza!

— Mai degrabă se poate spune, reflectă maiorul cu maliţie, că l-aţi dat pe Costoiu în „grija” lui Geamănu.

— Hotărârea a fost luată de biroul organizaţiei U.T.C.

— Adevărul despre oameni, interveni plutonierul-adjutant Ulişteanu, nu iese la iveală peste noapte. Geamănu are personalitate…

— De aia ne-a făcut pocinogul!

— … Domină cu un cap peste ceilalţi ostaşi, are iniţiativă, e inimos, dar s-a abătut un necaz asupra lui. E vorba de accidentul soţiei…

— Cei doi soldaţi sunt vinovaţi că au intrat în Bufet şi au cumpărat vin. Sămânţă de scandal se găseşte acolo de la te miri ce. Poate ar trebui să-i trimit la unitate pentru tot restul stagiului militar.

— Sunt amândoi foarte pricepuţi! îşi susţinu Ulişteanu punctul de vedere. Cred că s-ar consuma amarnic în sufletul lor.

— Pe băiat l-aţi corcolit. Or, bărbaţii, ceac-pac! îi impută Ecaterina, ştergând ceştile de porţelan. Trăgeai

nădejde să se încurce în fustele tale până la bătrâneţe? Hai, nu mai fi amărâtă!

— Dragă, – sări intrigată Sultana. Dacă-l ţineau din scurt, cum spui, ieşea din el o domnişoară, nu un craidon!

— Adică, mă doare inima de fata asta, se tângui Ecaterina, ignorând-o pe Sultana. Mi-am dat cu presupusul de la început ce fel de oameni-or fi alde Gliga: neam de fuduli, cum îi calci pe bombeu, cum se şifonează. Băiatul ăsta – leit taică-său. S-o fi dus pe la barăci, s-o fi lăsat ademenit…

— Ce barăci? întrebă Ana, complet zăpăcită.

— Vrei şi o cafeluţă? se interesă Ecaterina grijulie. A fost una aici, în mahala, continuă, după ce o expedie pe Sultana la bucătărie printr-un simplu gest. S-a aciuat în vila unui saxofonist care a crăpat. Avea o rochie foarte decoltată şi l-a bocit cu un talent de-ţi lua minţile: „Fioncelule, Floricelule, o să răsară iarba deasupra ta şi ninsorile te vor troieni, ce-ai făcutîî, ce-ai pătimitîî cu tebeceul tău…” Cu mănuşi negre, cu voal, cu ochii rimelaţi; prietenii lui, instrumentiştii, cântau un vals duios, ca la operetă, dragă, iar coţofana a rămas cu vila lui Floricel şi cu automobilul, un Renault 12… Ascultă-mă pe mine, cu norocul te naşti şi el lucrează pentru tine zi şi noapte.

— O iei razna, interveni din nou Sultana, revenită între timp”.

Ana privea prin cele două femei ca şi cum ele nici n-ar fi existat. Se făcea că este atentă pentru a le da satisfacţie, ştia că macină vorbe goale, că sunt în stare să-i împuie capul cu sămânţa răului, că judecă lucrurile cu o balanţă ruginită care, una-două, vinde şi cumpără omul ca pe o nimica. Stătea ascultând atât de absentă, încât pierduse complet orice noţiune a timpului.

La o parte de masă, ţugui, movila de ciorapi la care cârpea în neştire Sultana. Ochelarii cu sticle de prezbit stăteau răsturnaţi pe masă lângă un toc metalic vechi pe care se distingeau pete de vopsea neagră. Ecaterina începu să molfăie o bomboană.

— Vrei un bombon, scumpo? Norocoşi mai sunt unii! repetă, plescăind de plăcere. Mă refer la bărbatu-tău. Mai găseşte el una ca tine? Frumoasă, deşteaptă, cuminte! Gata să te arunci în foc de dragul lui! TU, fata mea, rău faci că te zbaţi şi te consumi. Pentru ce? Nu-i nevoie să te mărturiseşti, înţeleg, l-ai iubit, treaba voastră, însă bărbatul, când e prea sigur de femeia lui, devine nepăsător. Nu te sfătuiesc să-ţi ridici poalele-n cap, dar fă-l să înţeleagă că eşti tânără, că ai nevoie de afecţiune, de prezenţa lui, cu temperamentul ăsta inofensiv nu-l scoţi din minţi, nu-l faci să-i sângereze un piculeţ inima, să alerge cu limba de-un cot acasă (Arde-l cu gelozia! Joacă-l pe degete!

— Ana nu-i chiar aşa de nefericită cum îţi imaginezi tu, e o prostie, ripostă Sultana, străduindu-se, deşi îi tremura mâna, să umple ceşcuţele.

— Eu nu-mi imaginez, eu ştiu ce ştiu, bombăni Ecaterina şi împinse ochelarii mai încolo, nemulţumită.

— Exagerezi, dragă, Ana are probleme cu Florin, nu cu Virgil.

Treptat, aburii, mirosul dulceag-amărui le atrase spre cafele.

— Vrei să spui că Ana se are cu Virgil uite-aşa? ridică tonul Ecaterina, împreunându-şi degetele.

— Ce tot îndrugi?! Virgil nu-i un om grosolan, nu-i beţiv, nu-i afemeiat…

— Îi ridici statuie?! %

— Mintea de femeie tot minte de femeie!

Ecaterina se supără.

— Să ne gândim la rece, sugeră Sultana.

— Ce-i cu zeama asta lungă? Nu te-ai îndurat să pui câte două linguriţe de cafea? Haide, nu înţeleg din ce pricină iei apărarea lui Virgil. Te pomeneşti că dintr-o ambiţie păcătoasă!

— Visezi cai verzi. Omul ăsta n-are timp să-şi tragă sufletul, e chemat ba ici, ba colo, nu poate zice nu, e militar, soro, nu umblă creanga pe coclauri!

— Mare brânză. Unul e militar, altul e director, nu

pun preţ pe meserie, azi toţi sunt dăştepţi, toţi n-au timp, părerea mea este că trebuie să vrei, să te zbaţi, să-i fierbi fără apă.

Ana urmărea cu privirea norul răzleţ care se legăna în unduiri leneşe. Atitudinea ei trăda resemnare, deşi era convinsă că există cineva gata să-i întindă o mână de ajutor, să-i ofere alinare. Nu avea decât un singur gând şi totodată o singură dorinţă – să ajungă cât mai repede acasă şi să plângă pentru a se uşura de spaima nelămurită ce-i biciuia simţurile. Neclintită, cu mâinile încrucişate pe tăblia mesei, construia planuri nelămurite, imposibile în care îl regăsea pe Virgil din tinereţe, îmbrăţişările lui, sinceritatea ochilor frumoşi care mărturiseau lucruri ce-o înfiorau şi acum.

*

Într-o vară de început Virgil Gliga se îmbolnăvise. Dăduse peste un focos la care percutorul perforase ştiftul şi se sprijinea în capsa de aprindere. Fiind într-o poziţie critică, percutorul nu putea fi atins nici cu răsuflarea! Pe Virgil îl dureau muşchii de încordare, îl înţepau ochii de parcă ar fi trecut printr-o furtună de nisip. După o lungă concentrare, marcată de calcule mintale şi trecerea în revistă a numeroase modele de focoase, cu construcţia şi modul lor de funcţionare, uriaşa ameninţare a bombei-colos de la poalele măguricii pălise. „Tinere, nu te-mbăta cu apă de trandafiri!”, îşi spusese, amintindu-şi o întâmplare asemănătoare, „asemănătoare şi nu prea, când e vorba de muniţie şocată situaţiile nu mai pot fi tipice”. Şi tocmai atunci observase un lucru straniu: furnicile din muşuroiul alăturat ieşeau în grabă prin sute de orificii minuscule şi se depărtau pe mai multe coloane, într-o ordine perfectă, fugind parcă de un dezastru. „Măi, să fie! Aşa ceva se petrece în preajma unei ameninţări iminente: inundaţie, cutremur, foc…” Poate că era o întâmplare, poate că nu era o întâmplare. Părăsise imediat locul acţiunii şi-şi căutase adăpost sub un pod. Rămăsese acolo cam o jumătate de oră. Îşi simţise slăbiciunea ca pe o pasăre cu ciocul otrăvit, muşcând din suflet, şi invocase un

întreg arsenal de argumente prin care să-şi justifice raţional atitudinea.

Zona fusese asigurată, rera păzită de militari, nu putea pătrunde nimeni în acel perimetru. Tovarăşii lui erau convinşi că moşmondeşte la focosul bombei, iar el se aciuase cu frica în sân sub pod! Frică sau prudenţă?

„Noi, pirotehniştii, gândim fiecare mişcare de o sută de ori, ne ştim bine limitele, şi nu-i nicio umilinţă în aceasta* după cum ne ştim forţa, nădejdea şi curajul, şi nu-i niciun orgoliu în aceasta… Bine, bine, dacă ar fi acum bătrânul Vasile Gliga lângă tine nu ţi s-ar face ruşine!?” Focosul se dovedise a fi dublu, mecanic şi chimic, şi avea o cursă în „plus la demontare, necunoscută, *cursa de şoareci*, cum o botezaseră în glumă deminorii. Desfăşurându-şi în minte schema lui posibilă, auzise o bubuitură năprasnică. Suflul exploziei retezase parapetul podului. Ieşise din adăpost şi pornise spre locul unde zăcuse bomba-colos. Îl cutreierau teama şi furia, refuzând presentimentul fatalităţii. Stătea înlemnit pe malul craterului uriaş. Pământul era pârjolit în jur, nu mai exista nici urmă de muşuroi. Colonia de furnici roşii se evacuase din instinct şi supravieţuia pe undeva prin câmpul cu maci.

După două zile se îmbolnăvise. Intrase îngrijorat la medic. „Locotenente, eşti ca o stâncă, n-ai nimic. Praful se alege dacă intri la idei!” Uşor de dat sfaturi. Repetase analizele. Totul era în limitele normalului.

Peste o vreme se îmbolnăvise însă de-a binelea de stomac. Nimerise la medicul cu care avusese ultima discuţie. Acesta îl anunţase că diagnosticul e precis, nu mai încăpea nicio îndoială: „Ei, aşa da, tovarăşe locotenent, putem sta de vorbă. Să ştii că posezi un ulceraş…” Dar locotenentul nu urmaşe tratamentul prescris – se însănătoşise pur şi simplu.

Mai presus de orice, Virgil Gliga susţinea că munca te ţine sănătos; ca atare, nu povestise niciodată acel episod al vieţii sale.

— Soldatul Geamănu?

— Ordonaţi, tovarăşe maior!

— Stai jos. Eşti cumva supărat? Poţi fuma…

Soldatul avu senzaţia că între ei se restabilea relaţia de comunicare. Firavă, însă dătătoare de încredere.

— La ce vă referiţi… cu supărarea? îngăimă el, căutând să-i descifreze intenţiile.

— La toate, la viaţa ta, la căutări şi nelinişti, la doruri şi speranţe, glumi maiorul.

Soldatul scoase o ţigară Mărăşeşti, o aprinse de la brichetă şi se aşeză pe iarbă, cam la doi metri de ofiţer.

— Soţia ce mai face

— Leonora? Bine… Mai bine, spuse el cu obrajii îmbujoraţi, derutat de timbrul cald al vocii şi de îngăduinţa comandantului.

— A suferit mult.

— Dacă puteam să iau asupra mea o parte din durerile ei… Acum aşteptăm copilul. Vreau să fie băiat şi să-mi semene.

O descumpănire de o clipă pe chipul ostaşului.

— Nu mă mai recunosc, tovarăşe maior.

— Ei, ce te-a descurajat aşa?

— Încerc să judec limpede, asta-i tot. Când am fost în permisie nu m-am purtat prea grijuliu cu Leonora. Viaţa dă uneori buluc peste mine şi mă găseşte nepregătit. Aşa a fest cu Dobrotă, maistrul de la moară. Ce neghiob am putut să fiu! M-am lăsat ademenit în casa lui, am băut…

Vocea soldatului nu mai tremura, confesiunea îl apropiase de ofiţer. Dădu din mână a lehamite şi strivi ţigara în nisip.

— Şi acum, ce tevatură o să iasă cu bătaia de la Bufet, cu acordeonul făcut harcea-parcea!

— Bineînţeles c-o să iasă! confirmă ofiţerul. Dar spune-mi, îţi place serviciul militar aici, în detaşament?

Geamănu încremeni, nu mai ştia ce vrea, parcă s-ar fi temut de ceva. Simţi nevoia să uite grabnic întâmplările prin care trecuse, să-şi schimbe definitiv nu numai felul de a gândi şi interpreta lucrurile, dar chiar comportamentul în ansamblu, deşi nu era pentru prima dată când ajungea la o asemenea concluzie, însă acum intervenise un element

nou ce-l încingea ca o arşiţă – dorinţa de a deveni un om cu adevărat chibzuit, stăpân pe sine, în stare să se bucure sincer, să viseze senin, dorinţă atât de acută încât simţea cum îl sufocă şi aceasta cu atât mai mult cu cât intuia dispreţul ce avea să-l copleşească mai târziu, pentru că se înfierbânta repede, nu-şi putea stăpâni mânia, era pătimaş, simţea plăcerea de a fi uneori grosolan şi chiar avea un fel de a vorbi bolovănos. Când nu suporta pe cineva, îl altoia cu cuvântul, cu palmele sau cu pumnii. Pe urmă amuţea, stătea ceasuri întregi cu ochii în pământ, cu o durere nedesluşită în piept, lupta pentru o nouă reînălţare la demnitatea de om, suferea cu o furie ce nu-şi găsea răbufnirea şi se întreba de ce nu poate fi ca ceilalţi, de ce n-are în el tăria de a răbda, de a se înhăma la treabă fără să cârtească, de á lăsa de la el fără să aştepte vreo compensaţie. Cunoscuse oameni care reuşeau să trezească permanent buna dispoziţie. Nu putea fi ca ei. Lumea e mare şi e loc pentru toţi, îşi zicea în chip de consolare. Şi pe urmă avea timp să mai reflecteze la toate acestea. De ce să ia o hotărâre pripită?

Puzderie de păsări fâlfâiau deasupra lacului învăluit în lumina ireal de limpede…

— Am procedat ca un băieţandru fără minte, zise într-un târziu. Dar a sărit la mine, mai-mai să-mi scoată ochii…

— Ascultă, băiete, când te urci într-o maşină e musai să ştii la ce staţie cobori. La tine e un soi de sminteală copilărească…

— M-am născut lângă o schelă petrolieră, tovarăşe maior, de la casa noastră până la cea mai apropiată sondă era o aruncătură de praştie. Tata lucra împreună cu frate-meu, când soseau din schimb mirosea în jurul lor a ţiţei ca la gura puţului. Dorinţa tatii a fost să mă vadă sondor. Eu, ca să-l contrazic, m-am dus la tractoare, pe urmă am luat şi diploma de lăcătuş, am lucrat o vreme şi la schelă… Sunt convins că fiecare meserie are un miros specific şi un risc al ei. Aici, dezgropând bombe, noi mirosim a pământ şi a iarbă verde. Îmi place mirosul de pământ şi de iarbă verde!

*

— Cu paza cum stăm?

— Militarii sunt la posturi, aşteaptă semnalul) Circulaţia în zonă a fost întreruptă dis-de-dimineaţă. Îţi foişor a fost înălţat steagul alb.

— Perfect! Vătămănescu! strigă apoi la sergentul-major, prin radiotelefon. Scoate maşina dincolo de biută.

Terenul din poligon era atât de frământat, încât părea o mostră de cum va fi arătat pământul după marile seisme. În sud, spre coada lacului, plutea un abur verzui, ca o gelatină transparentă, nemişcată. Maiorul muncea cu o îndârjire colţuroasă. Trupul lui era freamăt şi jar. Priveliştea din poligon i se dăruia privirilor ca şi cum atunci i-ar fi descoperit bogăţia de culori şi forme. La poarta sufletului se îmbulziră impresii de altă dată.

… Braţele şi parfumul Anei se uniseră într-un fluviu de blândeţe care-l acopereau protector. „Ce este un destin?”, medită el. Trecea senin prin viaţă, cu conştiinţa că îndeplineşte o misiune, ca militar şi ca om; cu toate acestea, fiinţa lui preluase ceva şi din îndoiala, şi din teama, şi presimţirea, şi din încordarea Anei… Ana cea de toate zilele, care-l aştepta să sune la uşă, s-o îmbrăţişeze, apoi să privească tăcută cum se spală, cum se schimbă, cum se aşază pe scaunul lui din capătul mesei, unde, altminteri, nu stătea nimeni, din obişnuinţă sau din respect. Ana, umbră şi lumină de amurg… „Ce faaci? îl întrebase ea cândva cu disperare. Crezi că dacă ai albit înainte de vreme (dar el nu albise, de unde şi în ce scop născocise Ana acest pretext?!), crezi că dacă m-ai albit şi pe mine (în cazul acesta afirmaţia era, în parte, adevărată, dar el tot nu înţelese agitaţia femeii, deşi îl avertizase că vor avea o discuţie serioasă; bine, bine, serioasă, dar nu agresivă! sau poate glasul ei trăda înfrângerea, suferinţa?!), o să-ţi ridice un monument? Nu! Nu! Ce-a fost a fost, trăind pe cont propriu, bărbate, fiecare îşi face viaţa cum crede că e mai bine, dacă eşti nefericit, tu singur eşti vinovat, nu renunţa la luptă şi nu tânji după monument”; „N-am nevoie de niciun monument, femeie, îi replicase el

pe un ton liniştit. În viaţă nu te tocmeşti nici pentru soclu, nici pentru statuie. u; „Care viaţă?”, îl maimuţări ea. „Viaţa noastră! Vrei să ai fără să dai?!”; „Nu vreau decât linişte. Sunt multe locuri de muncă unde poţi obţine exact aceeaşi satisfacţie fără să te expui. Virgile, omule, uită-te la mine, scânteia din ochi s-a stins, am îmbătrânit.”; „Prostii, prostii! Nu pot să mă întorc, Ana. Acesta e drumul meu şi voi merge până la capăt. A-l părăsi fără nicio explicaţie e o dovadă de laşitate.”; „Vorbe mari, omule, a şti când să te opreşti nu echivalează cu abandonul şi nici cu lipsa de curaj. Reprezintă clipa de luciditate necesară. Victoriile tale le asemuiesc, iartă-mă, cu o beţie primejdioasă.”; „Cum poţi să afirmi aşa ceva? E<trist, dar n-ai înţeles ce gânduri îmi roiesc în minte atunci când scot focosul unei bombe de avion sau de-cine-mai-ştie-ce… Nu e vorba de risc, Ana, îmi păstrez sângele rece şi demnitatea de ofiţer, să-ţi intre în cap pentru totdeauna! însă ai şi tu dreptatea ta. Câteodată mă simt vlăguit şi mă întreb: Ce va zice lumea dacă eu, maiorul Virgil Gliga, mă voi retrage pe motiv că mi s-au terminat bateriile?! Nu pot finaliza ideea. Parcă mă înfăşor într-o eşarfă. umedă. În memoria mea sunt fixate definitiv tranşeele de unde scoatem muniţie şi scheletele sprijinite de parapet, cu sacul de merinde după gât şi grenadele mâncate de rugină în sac, cu bănuţul matricol alături, deci cu o identitate zguduitoare… Datoria mea este să continui să curăţ pământul”. „Am ştiut, mi-am imaginat, dragul meu, dar coarda nu poate fi întinsă prea mult, plesneşte”.

Ana avea ochii fascinanţi. Şi o feminitate care încă îl cucerea. Îmbrăcată în halatul de casă trandafiriu, pe care i-l cumpărase mai demult, păstra prospeţimea şi farmecul descoperite în primele lor zile de iubire…

— Rămâne pe loc numai echipa de distrugere!

Maşina porni cu Vătămănescu la volan. Mirosul de carburant. ars ajunse la nările ofiţerului.

— Îl simţi, nea Costică?

— Ce anume? întrebă acesta surprins.

— Fumul. O singură maşină şi s-a terminat cu aerul

curat. Să mai umbli la carburator! strigă după şofer.

Cele două fugase aşteptau gătite ca de nuntă.

*

Constanţa făcu feţe-feţe când zări *Dadă* de culoarea portocalei trasă lângă poarta Mărioarei Nistor.

— A venit tata! şopti ea pierdută.

— Nu se poate! Cum?! De unde ştie că suntem aici?

— E maşina noastră. Simt că-mi plesneşte capul.

Cei doi tineri se priviră îngrijoraţi. Constanţa avea părul ciufulit, aspru din cauza apei de mare, câteva şuviţe tot cădeau şi-i acopereau ochii speriaţi. Dinţii mici şi albi sclipeau frumos. Obrazul ei înviorat de alergătură semăna cu al unei şcolăriţe intimidate de un profesor sever.

Se opriră şi spionară curtea. Înaintară cu băgare de seamă. Maşina era goală. Pe scaunul din faţă era aruncată o cămaşă-bluză în carouri. Florin socoti că e de datoria lui să evalueze just situaţia şi să intervină. Nesiguranţa se transformă însă brusc în panică atunci când auzi o voce bărbătească:

— Haideţi; copii, de ce v-aţi oprit?

Traian Arnăutu trase de portiţă şi ieşi în uliţă. Îmbrăcat în pantaloni scurţi, bluză albastră şi pălărie de pai, zâmbind exagerat, dădea impresia unui părinte iubitor, dorinţe să petreacă o lună la mare, din cale-afară de bucuros că-şi revede fiica în compania unui băiat simpatic.

Se opri în faţa lor cu braţele încrucişate şi-i examină îngăduitor.

Aceste semne de bunăvoinţă îi uimiră şi le dădură curaj. Florin o prinse pe Constanţa de mână şi se apropiată de portiţă. Arnăutu întinse mâna băiatului. Palma grea a inginerului îi transmise un avertisment.

— Poftiţi în casă, în camera unde se instalaseră îi aştepta altă surpriză: pe o măsuţă scundă se aflau de-a valma tot felul de bunătăţi. Feliuţe de şuncă, măsline, ridichi, plăcinte cu brânză, crenvurşti, limonadă.

— N-am putut scăpa de grija mamei, le-a pus în frigiderul de la maşină, se adresă el Constanţei. Cred că nu v-am stricat seara.

„O face pe clovnul, gândi Florin. Rămâne să mai ceară nota de plată”.

— Ne aşezăm, spuse Traian Arnăutu, privind la fată.

Constanţa îşi descleştă mâinile şi se lăsă uşor pe Scaunul dinspre geam. Arnăutu avea un tic. La intervale neregulate clipea rapid, apăsat, de patru-cinci ori, cum s-ar fi păzit de o lumină violentă. Când nu era în apele lui ritmul se accelera ca la o păpuşă mecanică. Acum se părea că nu există un motiv de îngrijorare, indiferent dacă prezenţa lui producea sau nu plăcere.

— Luaţi şi mâncaţi. Vă rog, nu vă fie jenă! Aşa-i viaţa. Şampanie şi ananas n-avem, dar şuncuţa, plăcinţelele se topesc, exclamă noul amfitrion voios, silindu-se să zâmbească.

Nu-i gustară umorul, niciunul nu se apropie de bucate. În sufletul Constanţei se stârni un vânt din acelea care fac libertatea dureros de dulce şi de aşteptată.

— Tată, mă priveşte ce fac, am luat *din prima* examenul la facultate…

Se simţi strivită de privirea lui.

— Nu te-am acuzat cu nimic, draga tatii.

— Mai bine îmi trăgeai câteva palme!

— Nu eşti în apele tale, îi atrase el atenţia blând. Probabil din cauza soarelui. (Nu-ţi prieşte marea… Mănâncă Florine, te rog, eşti ca un musafir, nevastă-mea e moldoveancă, viţă nobilă, ce mai, plăcinţelele vorbesc de la sine.

— Mulţumesc, aveţi dreptate, gustoase e puţin spus, îi ţinu băiatul isonul, înghiţind cu noduri.

Era tare cald, pe Florin îl apăsa o greutate. Se scurse un timp până când reuşi să fie el însuşi. O găsi pe Constanţa palidă şi frumoasă, fiinţa-i fremăta, speranţa pâlpâia în ea ca o flăcăruie bătută de vânt. Dintr-un sentiment de solidaritate cu fata îl înfruntă cu privirea pe Traian Arnăutu. Deşi cuvintele nerostite ale acestuia îi ardeau mădularele, îl îmbărbătă convingerea că nu va abandona uşor lupta, iar dacă aceasta înseamnă mândrie, va fi şi mai înaltă prin aceea că iubea şi era iubit. „Ce fel

de om o fi?”, gândi băiatul. Ar fi fost pentru el ca a doua naştere să şi-l poată face părtaş la preaplinul inimii, să-i încredinţeze preocupările, dragostea pentru Constanţa, să-i explice planurile de viitor. Încercând să şi-l imagineze pe adevăratul Traian Arnăutu se trezi că-l aşază într-o ramă de îngustimi şi prejudecăţi de la care nu se putea aştepta decât la un refuz categoric.

— Ne-aţi găsit, zise el încurcat.

— Chestie de fler, am alergat în zigzag prin toată comuna.

— Da… Nu ştiu cum de-aţi venit tocmai la Costineşti. De ce nu v-aţi dus, de pildă, la cabana Vârful cu Dor sau la Buziaş? Aţi colaborat cu miliţia?

— Exagerezi! Ce nu ştie un tată care-şi iubeşte fiica!

Pe Florin îl cuprinse o dorinţă aprigă de a se lua la harţă cu Traian Arnăutu.

— Am cafea în termos. Cine doreşte?

Inginerul scotoci în vraful de ambalaje îngrămădite lângă masă şi scoase un termos de doi litri. Florin adună paharele şi le puse pe masă la îndemână. În momentul acela nu-l interesa decât un singur lucru: să nu-i tremure mâna sau vocea. Aştepta calm ca inginerul să izbucnească. Cu umerii căzuţi, cu fruntea încruntată, Traian Arnăutu zise desluşit, mijindu-şi ochii aţintiţi la statueta de bâlci:

— La noapte ne odihnim în Costineşti. Mâine, dis-de-dimineaţă, cap-compas, parcă aşa spun marinarii, oraşul de baştină. Închidem mustăria.

Pornirea băiatului de a se duela cu Traian Arnăutu se destrămă ca prin farmec. Urechile i se înroşiră, nu mai găsi nimic potrivit pentru a lega cât de cât discuţia. Se simţi frustrat, înţelese că cei mari fac totdeauna ce vor (indiferent prin ce mijloace, sau exagera el?), însă în acest caz trebuia să reevalueze dragostea privită ca formă a libertăţii individuale, să ia în consideraţie noi căi pentru păstrarea fiinţei iubite –, avea nevoie de Constanţa şi pentru asta era gata să-i facă vânt lui Traian Arnăutu, dar nu se putea, mai mult, era nevoit să-l suporte în continuare, să nu-l înţeleagă în mod restrictiv, era tatăl

fetei, comportamentul său trăda o dramă sufletească, în fond eternul feminin a presupus dintotdeauna luptă şi sacrificiu, dorinţa lui ardentă putea fi cenzurată, intenţiile amânate, între el şi Traian Arnăutu exista loc pentru explicaţii, niciunul nu putea tranşa subiectul rănindu-l pe celălalt, făcându-l să se fere. O să elucideze acum toate neînţelegerile. Ce ştie Traian Arnăutu despre maiorul Virgil Gliga, despre curaj, teamă, asanări, deminări, linia întâi, grija şi întrebările Anei, ale sale, scapă, nu scapă, ce ştie el despre Florin Gliga premiantul şi Florin Gliga cel-care-a-dat-bir-cu-fugiţii de la examenul de admitere în facultate, deoarece nu acesta era drumul lui, nu era chemarea, toate firele îl atrăgeau către şcoala militară, aceasta îi aţâţa interesul şi-i stimula ambiţia, putea oare decide altcineva în locul său?

Ceasul arăta ora douăzeci şi două. Liniştit, Traian Arnăutu lăsa impresia că se distrează pe seama zăpăcelii lor.

— Unde aţi dormit până acum? se interesă el cu un sclipăt în ochi.

— În camera asta, mărturisi cu sinceritate fata.

— Bine, bine, dar nu văd decât un singur pat.

Ascultându-i, Florin se înfierbântă din nou. Aerul lui ponosit începu să capete viaţă şi se revoltă iarăşi. Îl urî pe Traian Arnăutu pentru că îi fura visele, substanţa existenţei sale, oferindu-i cu dărnicie aşteptarea şi neliniştea. Cu toate acestea, valul de forţă care-l propulsase în Costineşti deveni o biată undă ce înfioară suprafaţa unui lac. Şi asta pentru că nu fusese niciodată suficient de abil, se pierdea totdeauna la o ciocnire mai serioasă cu realitatea. Oare nu era suficient de matur? Nu era dotat cu acea construcţie solidă în măsură să ofere protecţie fiinţei iubite?

— Mai aveţi prieteni în tabără?

Florin înălţă capul, încercând să fie arogant.

— De ce vă interesează?

Ochii inginerului străluciră ca două picături de ulei. Constanţa tuşi semnificativ.

— Aţi plătit camera?

— Da.

— Cât?

— Un avans, câteva sute de lei…

— Mâine o să discut cu femeia, lămuresc eu totul.

Cineva aprinse becul înşurubat deasupra uşii de la bucătăria din curte. Roiuri de gâze îl înfăşurară ca nişte sfere fumurii rotitoare. Constanţa urmări fără interes spectacolul nocturn; era obosită, descurajată, cu un gust amar pentru toate cele întâmplate.

— Eşti o fată norocoasă, spuse într-un târziu tatăl ei.

Urmă o tăcere prelungită.

— Nu înţeleg ce vrei să spui.

— Lucian Mihalache ne-a vizitat.

— Când? Vorbeşte mai limpede.

— Chiar în ziua când ai plecat. Pentru a nu-şi imagina că eşti o fetişcană fără minte, l-am asigurat că îţi petreci vacanţa la bunici.

— Tată! zise ea cu arţag.

— Te rog să nu te enervezi!

— Aşa-aşa, îşi muşcă ea buzele, cuprinsă de o agitaţie stranie. Şi pentru ce-mi spui asta?

Fata mlădioasă şi ascultătoare avea acum inima amorţită. Unde erau zilele când soarele topise strălucirea pe creasta valurilor? Unde era tânăra ei iubire care luase chipul lui Florin, înţelepciunea, adevărul, dulcea muzică ce se revarsă în inimile a doi tineri care repetă o poveste veche de când lumea?

— E secret! accentuă tatăl într-un mod original.

— Pur şi simplu nu vreau să mai ştiu nimic de Lucian Mihalache, gemu ea.

— Ai uitat ce s-a întâmplat?

— Ce s-a întâmplat, tată? întrebă cu o voce aspră şi îngheţată.

Traian Arnăutu se ridică mulţumit şi aprinse lumina în cameră.

— Să ne vedem la ochi… Cu Lucian, se adresă el băiatului, e o poveste… I-a sucit capul Constanţei, au fost

amândoi în Insula Mare, continuă imperturbabil.

— Te urăsc, tată! strigă fata şi se ridică în picioare.

— Nu ţi-e bine? Poţi ieşi la aer, eu mai rămân puţin cu Florin”.

— Adevărat? făcu băiatul cu mare interes şi un val de sânge îi năpădi obrajii.

— I-am găsit după o săptămână la Mami, o localnică la care trăgea uneori Lucian Mihalache. Dormeau amândoi într-o odaie mare şi întunecoasă unde domnea un aer năduşitor de scrumbie afumată. N-aş vrea s-aduc supărare nimănui. Lucian îi dăruia cutii de bomboane, tot felul de lucruri mărunte. Presupuneam, eu şi mama, că o să primim veşti bune într-o zi.

Constanţa nu mai sufla. Părea că se cufundă tot mai adânc în pământ strivită de greutatea vorbelor.

— Asta e, pe scurt, povestea cu Lucian Mihalache.

Se auzi un scâncet, sunete înăbuşite, apoi un plâns în hohote.

Florin, înfrânt, văzu în faţă un roi de fluturi aurii care se învârteau, se multiplicau la infinit, milioane de bătăi de aripi îi sfâşiară timpanele. Îşi duse mâna la gură şi părăsi camera împleticindu-se.

Soldatul Haralambie Geamănu veghea de pe priciul de scândură. Visa, dorea să fie singur şi nestingherit de nimeni. Din pricina căştii, trasă pe frunte, nu-i zărea nimeni ochii tulburi, nu-i ghicea nimeni gândurile menite să-i înteţească bătăile inimii. Leonora îi scria că nu i-au mai prelungit concediul medical. Şi dacă ea abia se mişca de colo până colo, cum avea să se descurce la moară? Albă de făină, când era sănătoasă şi voinică ducea cu uşurinţa unui bărbat un sac în spate. Acum nu se bizuia să mai ridice nici a zecea parte din greutate. „O să-şi găsească un loc de muncă potrivit”, îl linişti soldatul Mitru Costoiu. „Păi unde? Mă tem că nu.”; „Fleacuri, moara e mare, bă Haralambie, sac fără fund.”; „Oh, fraţilor, Dobrotă e tartorul… O să-i rup gâtul ca unui pui de găină!”; „în sinea ta îţi dai perfect seama că nu-i acesta adevărul, însă ţi-e greii să recunoşti.”; „Ce vrei să spui? Că Dobrotă e un

îngeraş?! Aooh!”; „Nu zic, s-a fofilat de răspundere, dar concediul medical nu-l prelungeşte el”.

I se făcu dintr-odată dor de Leonora, de Lucica, de serile tihnite când se adunau în jurul mesei şi povesteau întâmplările de peste zi. (Leonora, uite-aşa se ambala, cu cât evoca mai mult atmosfera de la serviciu, cu atât se antrena mai tare, nu mai ştiai dacă fabulează sau descrie cu lux de amănunte întâmplări fascinante, nici nu mai mânca, îşi sprijinea coatele robuste de masă şi, fir cu fir, fără să obosească, fără să dea semne că naraţiunea s-ar epuiza, îşi dăruia întreaga imaginaţie istorisind o sută de lucruri adevărate şi incredibile, triste şi nostime, de ziceai că moara aia, unde muncea în trei schimburi, e babilonul, iar ea este plătită să adune toate poveştile care se consumau între zidurile sale.)

Haralambie o asculta calm, o aproba mereu, la acest capitol nu discutau în contradictoriu, de aceea erau clipele cele mai fericite. Ludea stătea cu gura căscată şi se minuna, iar Haralambie o înţepa poznaş: „Ce mai faci, Pisicuţo, prinzi muşte? u

Timpul înfăşurase pe roată un fuior atât de lung care? Doar nu trecuse prea mult de cânţi fusese în permisie. Altele erau însă arderile în armată, în detaşamentul pirotehnic, pentru că acelaşi interval de timp zbura acasă într-o clipită.

Scotoci în buzunar şi scoase hârtia pe care-i scrisese Leonora; o foaie ruptă dip caietul de şcoală al fetei. Reciti la întâmplare:

… Am *încheiat rochia pentru Aurica, lui Tur can, o ştii tu, stă la parter. A venit s-o ia şi mi-a dat hanii, două sute de lei. I-am cumpărat Lucicăi o geantă, că ultima s-a descusut. M-am îndurat să-mi iau şi mie o pereche de ciorapi (dresuri) şi o cămaşă de noapte mai acătării, dacă o fi să mă internez din nou. Noi ne descurcăm anevoie fără tine, iala de la intrare s-a blocat şi închidem uşa numai, la broască. Mă trezesc noaptea şi nu mai pun geană peste geană până la ziuă, s-au întâmplat atâtea. Nu ştiu cum să fac, mama a scris c-o aşteaptă pe Ludea la ţară. De aici în*

*Moldova e cale lungă, n-am curajul să-i dau drumul Pisicuţei singure pe tren, dar n-aş vrea s-o amărăsc nici pe mama şi asta mă chinuie. Tu cum zid că e mai fain? Haralambie, mă doare într-o parte, mâna îmi amorţeşte, mi-e teamă să nu mă lase; ştiu, te enervează când îţi aduc aminte, zid că mă sperii ziua de ce visez noaptea, că sunt aiureli. Cui să mă plâng dacă nu ţie? Mă canonesc singură, e atâta treabă şi nimic nu se cunoaşte de parcă o duc numai în trândăvie. Rezist eu, dacă aş putea să-l cruţ măcar pe ăla micu'!... Ieri, pu*nând *ordine în debara am găsit cuierul din coarne de vacă pe care l-am cumpărat împreună de la Timişoara şi l-am agăţat lângă uşă, unde a fost oglinda, pe care am mutat-o, cu ajutorul naşei, pe hol, unde ne sfătuisem noi să atârnăm tabloul cu femeile care scot cânepa din baltă şi o întind la uscat. Am făcut bine? Eu cred că da, pentru că holul e întunecos şi nu se vede cânepa, numai dacă aprinzi lumina. Tabloul merge în sufragerie. L-am şi bătut în cuie deasupra vitrinei. Naşa e o femeie bună, nici n-am cunoscut-o ca lumea până acum, altele sporovăiesc numai despre rochii şi cum să-şi vopsească părul, dar ea se interesează cum trăim şi ne iubeşte pe amândouă... Află că am cumpărat, cu banii rămaşi de la C.E.C., o carpetă pluşată cu un cerb cafeniu în pădurea verde, de la Genoveva lui Iuliu... Tu eşti sănătos? Pisicuţa îţi duce dorul, mă ajută la piaţă şi la bucătărie, ce mai, munceşte cot la cot cu mine, însă iar ne-a fost dat s-o tragem, mare e Dumnezeu, i-a apărut o bubă pe pulpita dreaptă, îi ţine piciorul când calcă... Din când în când te mai gândeşti la mine? Eu te pomenesc mereu..."*

De buba Pisicuţei uitase. Oftă, împături scrisoarea şi o băgă în buzunar. „De ce n-a dus-o imediat la policlinică? Eu o pot vindeca doar cu sfaturi? Ce femeie!", o repezi el în gând pe Leonora.

Îşi auzi numele. Se ridică, luă arma la spate şi părăsi adăpostul în fugă.

Ceaţa se destrăma. Malul înalt al lacului, gălbui din cauza loessului, se pierdea dincolo de pădure. Pe luciul apei luneca o barcă ca o nălucă. Atât de departe, încât

zgomotul motorului abia se auzea.

Îşi verifică din reflex echipamentul – masca contra gazelor, geanta portîncărcătoare, lopata mică, sacul pentru grenade. Nici nu-şi dădu seamă când străbătu distanţa până la şanţul de tragere.

Pentru Virgil devenea tot mai acută dorinţa de a hoinări cu Ana prin locuri neştiute, de a-i povesti despre viaţa nevăzută ce clocotea în toţi porii fiinţei sale, de a se înflăcăra ca odinioară când un singur cuvânt al Anei îl smulgea definitiv dintr-ale sale şi-l reda unei bucurii pure. Revedea cu ochii minţii dansul ei solitar din Insulă, de o eleganţă rară, mişcările grele de sensuri, darul inegalabil de a exprima atât de concret, cu umerii ei subţiri, cu gesturile care transmiteau energia gândurilor îndrăzneţe şi nemărturisite, cu o savoare duioasă, dragostea, contemplaţia, bunăvoinţa, dorinţa de a se dărui cu frenezie… Era o demonstraţie (ascunsă) că se măritase cu un om, nu cu un robot planificat să dezamorseze bombe? „Ştii prea bine că odată şi odată se va încheia epopeea muniţiei ascunse în pământ.”; „Mă tragi pe sfoară, maiorule. Chiar crezi că vei fi martorul ultimei explozii paşnice?! Războaiele, crude, nenorocite, au scuipat în brazde mult prea mult. Omenirea a cam uitat…”; „Poate că n-a uitat. Eu, cel puţin, mă gândesc la toate acestea când lucrez acolo. Nimic nu se poate da uitării, firul cu trecutul nu poate fi rupt atâta vreme cât mă străduiesc să fac inofensivă muniţia care a refuzat să explodeze în războaiele mondiale pe pământul nostru sau n-a mai fost folosită dintr-o pricină oarecare… Pe unde trecem noi se poate face orice; pământul rămâne curat, solid, se pot construi locuinţe zvelte, se poate semăna, se pot ridica tobogane, scrâncioburi, monumente, se pot scrie poeme. Abia acolo realizez ce înseamnă atmosfera reconfortantă a căminului conjugal… De ce te-ai întristat? Ce te frământă?”; „Sunt nemulţumită de mine, Virgile, reconstitui viaţa pe care o trăim şi caut să înţeleg ambiţiile care mă chinuie. Sunt uneori nedelicată faţă de tine! Uite că a venit şi momentul sincerităţii! Ana râse şi se uită

candid în ochii bărbatului. Caut cu patimă cauza propriei mele vinovăţii, vreau să ştiu precis de unde vine acest sentiment nelămurit de amărăciune. Scânteierea poznaşă din ochii ei se stinse brusc. Sunt complicată, nu?”; „Deloc, e monologul tău interior frust, neconvenţional, e dragostea pentru pace şi armonie…!”; „Anulată de încrâncenarea cu care mă lupt pentru ca Virgil Gliga să rămână numai al meu, să fie axa în jurul căreia să mă învârt, eliberată de încordare. Eşti atât de bun, dragul meu, sunt clipe când simt nevoia să te ocrotesc aşa cum îşi ocroteşte o mamă fiul.”; „Iar* eu sunt gata să admit că s-ar putea să ai dreptatea ta.”; „Să ştii că mă pot schimba, depinde numai de tine. Am conştiinţa că sunt un pic egoistă, cu dorinţa asta absurdă de a te lega de casă, cerându-ţi să renunţi, să uiţi că există pe lume explozivi. Actele tale de sacrificiu te înalţă. Pe mine mă macină orice clipă care pe desparte, lăsându-mi un gust de cenuşă, de fum. Pentru că un om nu poate învinge mereu.”; „O să fie bine, o să fie bine, Ana”.

După această discuţie făcuse o descoperire uimitoare: teamă nu exista pentru el în prezent (*teama*, aşa cum este înţeleasă, cum este explicată în dicţionare, ca *insecuritate*, *neliniște*, *alarmă*, *agitaţie şi tendinţă de evitare în legătură cu un pericol iminent sau îndepărtat*), nu făcea obiectul trăirilor sale, ci se acumula în memorie aşa cum se depozitează amintirile. Acesta să fi fost mobilul inerţiei lui când era invitat să povestească despre munca depusă zi de zi? Politicos, refuza pe oricine, deşi amintirile îi dădeau ghes, tocmai pentru că trecutul era o certitudine. Prezentul însemna pentru el dorinţa de a distruge cât mai multe simboluri ale morţii. Speranţa îi mobiliza energia, îl ajuta să suporte greutăţile. Reflectând la faptele proprii, îi stăruia în minte şi temerea „dar dacă…” şi ea îi frâna avântul. Ca un făcut însă, nu putea scăpa de reverberaţia trecutului. Mai ales când răsfoia documentele unde notase amănunţit întreaga operaţie de dezamorsare a bombelor: explicaţii tehnice, funcţionarea mecanismelor, curse şi alte te miri ce inovaţii mărunte – *marca fabricii* – care te puteau trimite unu-doi pe lumea cealaltă…

Trecând în vârful picioarelor dintr-o cameră în alta, Cristinca avea un aer de conspirator. Se încorda din toate puterile să nu deranjeze. Iradia tandreţe şi siguranţă. Maiorul era însă convins că între ea şi bărbatul său se căscase o prăpastie. Pe Grigore nu-l mai interesau graţiile Cristincăi, nu-l mai ispiteau pieptul care palpita uşurel, împotrivirea moale, curba aurie a umerilor, prospeţimea fragedă a buzelor.

De ce îl interesa pe Virgil ruptura lor sentimentală? Exista în subconştientul său o vină? Descoperise trăsături comune în situaţia celor două familii – Gliga şi Poinăreanu?

Se îndoia de toate acestea. Îşi impunea să se descotorosească de acest fel de a gândi. „Îmi fac datoria de militar, de ofiţer pirotehnist, de soţ şi de tată. Am exagerat şi în privinţa Anei şi a lui Florin”.

Până la urmă renunţă la această bătălie interioară seacă; se mulţumi să constate că îi era bine tind se prăbuşea seara istovit în patul din odaia răcoroasă a *Casei Vânătorului*. Fără nicio legătură cu căutările sale, avea senzaţia că aici mocnesc focuri ispititoare, ca nişte crini-de-pădure înfloriţi iarna; or, asta îl silea să dorească o făptură blândă aproape, care să-l facă să uite şi bune şi rele, să-i trezească speranţele.

Cele două fugase ticsite cu proiectile, bombe de aruncător „focoase detaşate, grenade, stivuite în straturi radiare, erau pregătite pentru distrugere. În groapa din stânga fusese introdusă şi bomba de aviaţie de 100 de kilograme, cu exploziv brizant, descoperită de soldatul Mitru Costoiu în şanţul de lângă lac, acoperită de pământul argilos şi de un morman de frunze uscate. Deasupra muniţiei ciupite de petele galben-roşiatice, sergentul Eugen Tatomir aşează în ordine calupurile cernite de trotil.

Maiorul Gliga verifică încărcătura activă şi dădu ordin să fie introduse capsele electrice în calupuri. Se uită la ceas.

— Soldaţii Geamănu şi Costoiu să fixeze brazdele de pământ!

Deasupra trotilului soldaţii clădiră un acoperiş de brazde decupate cu cazmaua din solul înţelenit, astfel ca la detonare efectul să fie maxim. Verificară să nu rămână niciun loc gol, nicio supapă pe unde să scape suflul exploziei. Geamănu mai aruncă două, trei lopeţi de pământ şi trase o înjurătură la adresa războaielor. Înainte de a se retrage, îl atenţionă pe sergent (deşi acesta îşi cunoştea la perfecţie rolul), pentru a-i pune răbdarea la încercare:

— Să nu uitaţi conectarea la cablul principal!

— Ţţ! făcu sergentul, e de-a dreptul extraordinar fi Cunosc bine firma.

Geamănu săltă lopata pe umăr şi plecă după Costoiu „îngânând o melodie la care adaptase un text original: *Nu te uit, nu mă uita, asta e dorinţa mea*...

Sergentul Eugen Tatomir provenea dintr-o familie de sticlari în care meseria se transmitea din tată în fiu. El nu dezminţise faima consolidată în vreme. Devenise tehnician la *or* renumită fabrică de porţelanuri. Degetele, lui „neobişnuit de subţiri pentru un bărbat, scânteiau misterios în întuneric, aşa cum ar fi rămas pătate cu pilitură de sticlă. De o vârstă cu Geamănu, se străduise şi ajunsese gravor în sticlă. Speranţa sa nemărturisită era să devină sculptor în sticlă, dar asta însemna de-acum ştiinţă *şi* artă, constituia pasul spre consacrarea deplină.

Maiorul Gliga se mândrea cu sergentul, avea încredere în el, în special când manevra detectorul, când dezgropa muniţia sau organiza munca pe şantier. Înfigea cu trăinicie genunchiul în pământ, trăgea puţin casca în faţă, să nu-l deranjeze soarele şi se apleca peste proiectil într-un gest ocrotitor, amintind de gingăşia cu care înflorea o vază de cristal. Nimeni nu decretase: aceasta sau aceasta este poziţia de lucru ideală; soldatul Mitru Costoiu stătea ca o broască, negreşit că adoptase această poziţie după zeci şi zeci de încercări, alţii se lăsau cu toată greutatea peste bulgări, cazul soldatului Geamănu; el se sprijinea în coate şi mişca numai braţul, îndepărtând ţărâna cu pensula, răzuind crusta din jurul cămăşii demetal cu şpaclul sau cu lamele din alamă, înghiţind

praful fără să crâcnească.

„I. i f *

Discuţia pe care o purtase în Deltă cu Florin, într-a noapte cu lună, când aerul şi apa fierbeau de zăpuşeală, i se revela abum lui Virgil în alte nuanţe.

„Iartă-mă, tată, mi se pare că eşti mereu ocupat şi tot pe fugă acasă…”

Virgil îi cuprinsese umerii şi-l strânsese la piept.

„Dacă ai şti, măi copile, cât de fericit mă poţi face şi cu cât de puţină cheltuială! Vă lipseşte ceva, ţie sau mamei?”

Băiatul îl măsurase cu rezervă.

„Nu. Ne-am obişnuit; cu uniforma ta, cu cazarma, cu telefonul care te cheamă întruna, cu tăcerile tale, cu grija de a fi bine la toate punctele de lucru, cu teama…”; „Ce teamă? îndrugi prostii.”; „Bine, îndrug prostii. Cu totul altceva doream să-ţi spun… Tată, m-ai copleşit cu… personalitatea ta. Mă inhibă, îmi taie orice elan. Dacă nu voi fi la fel de bărbat!?”; „Te ştiu mândru şi e bine. Ai şi voinţa de a-ţi croi singur drumul în viaţă. Nu pricep de ce şovăi.”; „Pentru că, în mod cert, voi fi altfel decât tine.”; „Mai exact.”; „Am să le dau copiilor mei aripi. Nimic din ce vor simţi şi vor trăi n-o să-mi fie străin. Voi fi părtaş la bucuriile şi tristeţile lor, iar dacă ne vom despărţi, revederea va fi dorită, aşteptată…”; „Sunt nişte capete de acuzare împotriva tatălui tău? Uită-te în ochii mei. Nu ne putem lipsi unul de altul. Tu ai aripile, – eu am pământul sub picioare… Ştiu, mi-ai mărturisit, o iubeşti pe Constanţa…”; „Da şi sunt gata să fac orice pentru ea. Fără Constanţa totul e cenuşiu, trist, aşa cum ai locui într-o casă cu storurile trase permanent.”; „Am mai auzit asta şi te sfătuiesc sincer: mai lasă pentru o vreme plimbările în parcuri, ieşi din melancolie. Te aşteaptă bacalaureatul, examenul la facultate. Iar pentru. grija mea faţă de familie… De ce îmi faci proces de intenţii că nu sunt legat de casă?… Când te-ai născut; eram în aplicaţie. Alte vremuri. Abia mi s-au aprobat două zile permisie. Călătoream cu trenul. La o barieră, un tractor cu remorcă

a intrat în faţa locomotivei. O jumătate de zi am pierdut până s-a reluat circulaţia. Altă posibilitate să continui drumul nu aveam şi mă simţeam nedreptăţit. Întâmplarea caută uneori să te strivească. Trebuie să ai suficiente resurse pentru a-i da cu tifla. Când am sosit în oraş mai aveam exact două ore la dispoziţie până la trenul de întoarcere. Marna era în spital, la maternitate… Dacă aş întocmi o hartă cu punctele de lucru pe unde am cercetat pământul centimetru cu centimetru (o astfel de hartă exista în biroul său, dar se făcea că nu mai ştie de ea, pentru că biroul era o cameră rece, neprimitoare, un loc *pentru cei léazá hârtii*, cum se exprima el), cel mai uluit de răbdarea şi neliniştile trăite în aceste spaţii aş fi chiar eu, deşi în realitate mă simt liber şi uşor ca pasărea cerului.”; „E drept, e necesar să existe nişte oameni care să se ocupe cu dezamorsarea bombelor, cu adunatul muniţiei risipite în pământuri. Tu eşti unul dintre ei. Te invidiez pentru principiile pe care ţi-ai clădit viaţa, pentru felul cum depăşeşti orgoliile mărunte”.

Cu plutonierul-adjutant Ulişteanu trăise o vară întreagă pe drăgi în câteva raioane maritime ce urmau să fie circulate de flota comercială. „Ne făcurăm şi marinari, nea Costică.”; „Ne făcurăm, tovarăşe locotenent-major” (pe atunci era locotenent-major). „Nu s-a pus problema *să vedem*, *să ne gândim*.”; „Nu s-a pus. Numai s-o putem ţine aşa, pieptiş, până-n pânzele albe.”; „Îţi iei pijamaua, periuţa de dinţi, maşina de bărbierit şi hai la bal! Tinereţea o avem o singură dată”. „Şi viaţa, tot o singură dată”.

Echipajul drăgii fusese pregătit pentru confruntare. Asudaţi, nemaiştiind ce-i somnul şi mâncarea, secerând marea, parcelă cu parcelă, aşa cum ai călări o iapă îndărătnică prin desişul umed al pădurii, şfichiuit până la năucire de păienjenişul crengilor, marinarii militari stăteau înţepeniţi la posturi. Aşteptau cu încordare clipa când mina, tăiată din baraj, va ţâşni la suprafaţa apei ca o floare sângerie.

Ulişteanu se ataşase de marinari. „Îmi place de voi că sunteţi din acelaşi aluat. Ţineţi la tărbăceală. Mi-aduc bine

aminte, copii, ucenicia ostăşească am început-o şi eu tot pe apă. În zilele lui august eram pe o şalupă lângă Galaţi, unde hitleriştii pregătiseră aruncarea în aer a doua trenuri cu obuze. Asta ar fi însemnat distrugerea oraşului. Colonelul Matei Vasiliu a înconjurat depozitul amorsat cu batalionul şi i-a cerut ofiţerului german să-l predea intact. *Nein*, *nein*, *nein*! ţipa nemţoteiul cu vocea piţigăiată. *Dăm de bucluc*, *Uliştene*, *încearcă ceva*, *ăştia sunt turbaţi*, *nu ne putem înţelege*, mi-a ordonat comandantul de companie. M-am târât pe lângă nişte lăzi, cunoşteam bine portul, am dat de o gaură în zid şi am intrat. Explozorul, mecanismul pentru declanşarea nenorocirii, putea să se afle în buncărul de beton armat. Nu m-am înşelat. Dar firul, unde era firul care centraliza legăturile? L-am dibuit cu mare greutate. Lângă terasament patrulau santinele. Ori pier în explozie, ori tai cablul! M-a străbătut un fior rece pe şira spinării. Cu cleştele pregătit, am făcut un salt printre vagoane. Nu ştiu când am semnalizat cu o rachetă roşie că subunităţile puteau începe atacul fără niciun risc…”

La prima ieşire în larg, ofiţerul pirotehnist Virgil Gliga descoperise că răul de mare se manifestă la el printr-o poftă teribilă de mâncare. Ar fi dat gata la prânz două-trei porţii, cu toate că masa era bogată şi pregătită cu dichis de un ardelean, fruntaşul Ioan suntean, care nici nu visase că va face armata la marină, mai întâi ca ajutor de bucătar, apoi ca bucătar calificat.

Marea părea o oglindă vălurită în care cerul se reflecta cu îngâmfare, dându-i un luciu de cristal. Gliga urmărea siajul, dâra de spumă albă din urma navei. Impresia că ei ară, că desţelenesc marea nu i se mai părea o simplă figură de stil. Chiar asta făceau. Cu amendamentul că într-un pământ virgin plugul s-ar fi rupt de-atâta efort. Dragorii erau numai ochi şi urechi la aparate. Primul strigăt, venit de la pupa, îl avea şi acum distinct în auz: „Tracţiune 4.000 de kilograme. Mină în pupa – o sută de metri!” Şi din nou, ca un ecou prelungit: „Două mine în pupa, trei…”

Draga tăiase patru mine din baraj. Ghiftuite cu exploziv, şocate de acţiunea apei sărate şi a curenţilor, gata să detune. Comandantul, un căpitan-locotenent blond, cu mustaţă, stopase nava şi ordonase: „Barcă la apă! Echipa de distrugere să coboare!”

Zi de zi, Gliga şi Ulişteanu erau însoţiţi în aceste misiuni de doi ofiţeri de marină. Învăţau să lucreze cu explozivul şi fitilul, preluau din experienţa lor… După ce dădeau foc, barca se depărta cu viteză din preajma minei marine. Explozia cutremura adâncul apei, cerul era străpuns de o coloană imensă lichidă. Atunci Gliga răsufla uşurat, acceptând arşiţa ca pe o izbăvire. Se apleca mult peste bordul bărcii, îşi băga mâinile în apă şuviţele incolore, ca o răsucire de şerpi, când se mlădiau, când opuneau rezistenţă, dovedindu-se şi moi, şi vâscoase. Apa avea în consistenţa ei ceva irezistibil.

„Ştii de ce te ademeneşte? îl zădăra locotenentul-major de marină, pentru că este de *sex femeiesc*!” Nu spunea de *gen feminin*, ci aşa cum credea el că este mai voluptuos.

Marea încerca să-i dezvăluie lui Virgil Gliga un echilibru ascuns al lumii, perspectiva unor proporţii liniştitoare, nebănuite până atunci. Iar asta îl ajuta să înţeleagă mai uşor sentimentul dăruirii, în opoziţie cu mecanismul riscului.

Liniştea fu întreruptă de un bocănit ritmic: toc, toc. Ana se ridică şi observă un bărbat robust, cu pălărie şi ochelari. Lovea bordura aleii cu un baston alb. Ecaterina o lămuri imediat.

— E Marius Diaconu, rudă de-a lui Enăchel, cel din capătul străzii. A fost pilot de încercare… Într-un accident a rămas fără vedere.

Bărbatul se apropie şovăind, dădu bună-ziua, Ecaterina îl asigură că scaunul se găseşte la locul său şi Marius Diaconu îl nimeri imediat cu mâinile sale mari, păroase. Simţind că este fixat de cineva străin (abia mai târziu, derulând firul întâlnirii, Ana avea să gândească aşa, că Marius Diaconu îi intuise prezenţa cu cine ştie ce simţ

dezvoltat în compensaţie), rămăsese pironit locului şi întrebă:

— Cine mai este cu voi, tante Tina?

— Iartă-mă, n-am făcut prezentările, nepoata noastră Ana, ţi-am povestit câte ceva despre familia Gliga.

Bărbatul îşi scoase pălăria, se înclină.

— Marius Diaconu, spuse pe un ton neutru.

— Ana Gliga, zise ea, rămânând înţepenită.

Situaţia inedită îi spori timiditatea. Ascultă o vreme discuţia dintre gazde şi musafir. O străbătu un freamăt zvâcnit, se însufleţi. „Cam ce-ar vrea să însemne asta?!”, se miră ea. Cuvintele trecând de la femei la bărbat aveau şi nu aveau importanţă. Ana se gândea cât de mult îl iubeşte pe Virgil, că această iubire nu putea fi comparată cu nimic altceva. De ce să dea frâu liber tristeţii şi să se lase, inertă, în voia ei? Viaţa nu era pentru ea o speranţă şi o promisiune, ci o împlinire. Ce-i stătea în cale să fie plină de farmec, vioaie, să aibă izbucniri de veselie când Virgil apărea în canatul uşii? Nu i se năruise nicio iluzie, nu avea ce şterge cu buretele şi nu trebuia să o ia de la niciun capăt pentru a-şi găsi făgaşul prielnic. Trebuia, pur şi simplu, să continue să creadă în fericirea sa, să nu-şi piardă nădejdea aiurea, să încerce să fie înţeleaptă sau rezonabilă. Amărăciunile presărate ici-colo pe drumul ce-i fusese hărăzit i se păreau acum o bagatelă, un moft, un fleac. Poate că erau simple orgolii, poate că ele se datorau slăbiciunilor femeieşti şi nu reprezentau nimic altceva decât o stare de spirit trecătoare.

Ana îl privi stăruitor pe fostul pilot de încercare. Deşi slab, cu obrajii ciupiţi de vărsat, degaja o tărie inflexibilă. Un gând sfredeli mintea femeii: „Ce bucurii mai. poate avea Marius Diaconu?! Nici fluturi, nici curcubeul, nici amurgul de bronz...” Insidioasă, judecata îi înfierbântă mintea; nădejdea într-un viitor despovărat de neliniştile care-i pustiiseră sufletul o aşează în relaţie opusă faţă de Marius Diaconu. I se făcu ruşine, de parcă acesta i-ar fi descoperit, cu simţul său infailibil, motivul fericirii şi puterii ei virtuale.

Impresia tonică nu dăinui prea mult; resemnarea îi ampută iarăşi. aripile fragile, deoarece se trezi vorbind:

— Suntem ca nişte fire de nisip în bătaia vântului…

— Gorki spunea, se adresă Marius Diaconu Anei, că trebuie să urâm suferinţa. S-o urâm, nu să ne lamentăm… Eu am fost *pilot de încercare* (ultimele cuvinte le rosti cu o intonaţie din care Ana nu înţelese bine dacă voia să exprime regret sau ironie). În adolescenţă am fost robul ideii că în viaţă nu există cale de mijloc – ori faci o chestie teribilă, de care să se crucească lumea, ori creşti iepuri de casă şi porumbei. Aşa am ajuns *pilot de încercare* (aceeaşi intonaţie). Numai că uneori în viaţa omului există o secundă rece, neîndurătoare. Ai presentimentul a ceva iminent, dar odată angajat în luptă n-o mai poţi ocoli. Nu numai că nu poţi s-o eviţi, dar ai şi o dorinţă nebună să o înfrunţi… L-am cunoscut pe soţul dumneavoastră şi îl admir!

— Unde şi când l-aţi cunoscut? întrebă ea surprinsă.

— În armată. Chiar dacă aş fi vrut să-l uit… dar asta e altă poveste. E un privilegiu să trăieşti lângă un asemenea bărbat, cred că sunteţi o femeie fericită!

Ana nu se mai putu stăpâni, izbucni în plâns.

Pe Marius Diaconu scena nu-l impresionă. Zâmbi sfidător. Pipăi limbile ceasului fără geam de la mână. Stabili că e ora patru după-amiază şi adulmecă aerul încins. Nările îi fremătau. El nu mai avea dreptul să reacţioneze imprevizibil. Se despărţi cuviincios de cele trei femei. Plin de bun simţ, spontan, lipsit de convenţionalisme, Marius Diaconu o adusese pe Ana cu picioarele pe pământ.

*

După verificarea fugaselor şi a legăturilor la cablul principal, maiorul urcă spre adăpost. Plutonierul-adjutant Ulişteanu îl însoţi ca o umbră. Ţinea la maior, îl socotea ca pe unul din fiii săi. Afecţiunea se dovedise de-a lungul timpului reciprocă. Maiorul îl îndrăgise, fiind un destoinic tovarăş de muncă, îl iubea pentru necuprinsa lui omenie, pentru experienţa câştigată pe câmpul de luptă, unde se

târâse pe brânci prin câmpuri de mine, deschizând culoare de trecere, cu încărcături alungite, pentru tancuri şi infanterie, sub tirul necruţător al mitralierelor, sub trosnetul puştilor. Virgil Gliga era copleşit şi de tinereţea perpetuă a lui nea Costică; el nu mai îmbătrânea, avea ochii mereu limpezi, de o agerime care indica sănătate şi viaţă cumpătată. „Nea Costică, mata înfloreşti!”, îi spusese cândva. „Este bucuria de a trăi, pur şi simplu de a trăi; o au toţi cei care au trecut prin pârjolul războiului”. Când îşi amintea de război, glasul lui se frângea, Pomenea în şoaptă de tovarăşii de arme cu care înfruntase rigorile pustei şi ale munţilor troieniţi. De soldaţii Dumitrăchescu, Buluc şi Mangiurea, bătrânii companiei, neîntrecuţi în arta de a-şi îmbărbăta camarazii în clipe de suferinţă. Îşi legăna braţele, nările i se contractau, cum ar fi adulmecat aerul răvăşit de explozii, saturat de fumigene, aprins în minutele pregătirilor de artilerie. Despre Dumitrăchescu îi povestise de o sută de ori: „Dormea, tovarăşe maior, cu fruntea sprijinită de buza tranşeei, mâinile le avea încleştate pe ţeava puştii. Gulerul mantalei îi stătea ţeapăn, ploaia îl bătea în ceafă şi apa se prelingea pe şira spinării. Iar el visa şi râdea, uneori guiţa, alteori scheuna sau chiţăia ca un popândău. Bietul de el! în noaptea aceea spartă de explozii a rămas mut în urma unei răni adânci… Ploua mereu, cerul se unise cu pământul, norii, cei mai învârtoşaţi hori, supăraţi pe toată lumea, lumina absorbită de pusta lipsită de orice reper, ca un ocean de argilă moale… Noi, împreună cu genieştii, săpam tranşee, deminam culoare în lătrat de mitraliere, nemţii concentrau mereu tancuri, era o încrâncenare neînchipuită. În lanul de porumb necules, ce se nimerise ca un zid între noi şi inamic, zburau grenade cu tije lungi, ca nişte stoluri de ciori, brandurile băteau ca la fasole, aviaţia de bombardament trezea măruntaiele pământului. Dumnezeule mare, ce urgie… Atunci şi-a pierdut graiul… L-am întâlnit la câţiva ani după război, era prin patru şi nouă. L-am recunoscut imediat, dar am rămas pironit locului. Vorbea, îi turuia gura, dom’le! Plângea şi vorbea

încât i-am şi zis: «Mai leagă-ţi limba, omule!» Mi-a povestit cum s-a întâmplat. Într-o noapte a visat lupta: urale, împuşcături, gemete, explozii, înjurături, icneli, auzea şi vedea în orbeala nopţii morţii ghemuiţi acolo unde-i prinsese văleatul. S-a trezit din coşmar ţipând şi blestemându-i pe nemţi. Iar ai casei stăteau împrejurul patului şi nu ştiau dacă să se bucure sau să-l lege de mâini şi de picioare…”

Soldaţii se grăbeau să ajungă la adăpost.

Maiorul se aşează pe un trunchi prăbuşit în iarbă. Subofiţerul rămase în picioare.

— Mi-a scris Ana.

Plutonierul-adjutant Ulişteanu tresări.

— Florin a dispărut de-acasă… Iar examenul la facultate… o înscenare!

— Ce vreţi să spuneţi?

— Nu s-a prezentat. Băiatul ăsta e cuprins de la o vreme de… o febră, de o beţie, nu mai are răbdare, se simte frustrat… N-are cine-l zgâlţâi… Şi e tare orgolios…

— Nu-i rău dacă e orgolios. Tinerii…

— Ce *tineri*! Domnul nu are simţul realităţii, crede că i se cuvine totul de-a gata!

— Un copil, tovarăşe maior. Îşi caută locul sub soare. O fi undeva, în oraş, la vârsta lui o femeie îi suceşte uşor capul. S-a mai văzut.

— Îmi cunosc marfa, nea Costică. Precis că bate un vânt stârnit de mugurul dorinţei. E plecat cu o fată, Constanţa. Însă nu asta mă îngrijorează…

— Atunci?

— Mă surprinde circul acesta cu examenul la facultate. El, cel mai bun elev din clasă, numărul unu la fizico-matematici din liceu… Asta e copilul meu? Cum a fost posibil? Şi Ana să nu-l controleze! Să se fi convins personal că s-a înscris, că intră pe poarta facultăţii. Ana e profesoară, nea Costică, înţelegi!

— Cum de judecaţi atâta de greşit un suflet ales?

— Domnul şi-a dat arama pe faţă, un colţos! še zburli în continuare maiorul. Pierde vremea. Undeva am greşit. A

simţit că are mână liberă şi uite că şi-a dat în petec. Îi convine oare să fie arătat cu degetul? Să nu-ţi închipui că-mi face plăcere, nea Costică, să-ţi spun asemenea lucruri, mă doare sufletul de tot ce s-a întâmplat, dar trebuie să privim realitatea aşa cum e.

Obrajii i se înroşiră de mânie. Subofiţerul tăcea.

O pală de vânt clătina panoul de tablă pictat cu litere mari de tipar: INTERZIS: FUMATUL, ACCESUL PERSOANELOR STRĂINE, APRINDEREA FOCULUI, ANGAJAREA DE DISCUŢII CARE SA SUSTRAGĂ ATENŢIA. Iar dedesubt, cu vopsea albastră: NU *execută asanări pe ploaie şi descărcări electrice*; *cablurile dispozitivului electric trebuie să fie la cel puţin 200 m de centrale*, *uzine*, *staţii electrice*, *linii de înaltă tensiune*, *căi ferate*, *posturi de radio puternice*…

Dealul din coasta lacului fumega; fiind încărcat de pete de culoare, îţi trebuia o răbdare lăudabilă să-i descifrezi conturul, să precizezi: acolo e pădurea de fagi, dincolo – nisipurile mişcătoare, apoi scrumul incendiului de-acum un an, o potcoavă ca o felie de cozonac cu migdale, potecile, pământul acoperit cu muşchi, dolinele încărcate cu iarbă şi buruieni. Cu atât mai mult la ceasul înserării, când apa lacului lucea stins printre păpuriş.

Maiorul ordonă să se conecteze cablul principal la bornele explozorului. Scoase cheia din buzunar şi i-o întinse sergentului.

— Armaţi explozorul!

Sergentul introduse cheia tubulară, în formă de T, în borna din stânga. O învârti de opt ori. Arcul de oţel se comprimă la maximum.

— Foc! ordonă maiorul.

Sergentul realiză contactul la borna dreaptă. Un zumzet de jucărie mecanică: o secundă, două…

*

Din camera lui Florin răzbăteau zgomote suspecte. „Ce se întâmplă cu băiatul ăsta? Mută cărţile, mobila, face gimnastică?”

Atitudinea lui semăna cu aceea a unui infirm: se

înrăia cu fiecare zi, nu exista nimic în preajmă care să-i inspire pasiune şi poftă de muncă, nu mai credea în prietenia nimănui. Avea faţa trasă, iar privirea inertă trăda descumpănirea.

Deşi Ana nu se pripea de obicei, cunoscându-şi bine puterea de convingere, acum făcea eforturi disperate să nu izbucnească.

— Ai ceva, băiete, să ne reproşezi?

— În casă. noastră s-a creat un vid, mamă.

— Poftim? i

— În familie nu există un sentiment de comunitate.

— *Sentiment de comunitate*…

— Exact, *este ceea ce ne face casa goală*! Ne lipseşte zâmbetul neaşteptat şi plăcut, simpatia reciprocă, impulsul de a te manifesta în voie, fără niciun control preventiv, topirea intereselor într-un ţel comun…

— Bravo, mamă, ca la carte! E un adevărat rechizitoriu… Spune-mi ceva să mă liniştesc, spune-mi că e o glumă!

— Nicidecum! replică el.

— Grozav, n-am ce zice!

Ana ştia că în trupul lui mlădios clocotesc întrebările, bănuia că la mijloc era şi o poveste de dragoste. Nu există reţete de fericire, dar i-ar fi dat pe loc o mie de sfaturi pentru a-l feri de frământări iluzorii, pentru a rupe crusta sub care se credea în siguranţă. „A, dacă ar fi fost fată!” – Nu vrei să vorbim despre Constanţa?

— Nu.

— Uneori iubirea nu-i lipsită de furtuni, dar ele pot fi dominate şi iluminate de o înţelegere superioară, de entuziasmul alimentat de o mai mare capacitate de autocunoaştere…

— Nu-i cazul, mamă.

— Ascultă, de unde indiferenţa asta ursuză?

I se făcu milă de băiat. Îi cuprinse capul cu mâinile moi şi-l strânse la piept. Florin nu opuse nicio rezistenţă. Ana îşi băgă nasul în părul lui catifelat. Mila ei se transformă pe nesimţite în înţelegere. „O criză

adolescentină!”

— Florin se încăpăţână să tacă. Ochii lui erau plini de mustrare şi de suferinţă. Benzi colorate se deplasau rapid pe ecranul memoriei. O mare de nuferi şi în mijlocul lor – Constanţa. Speriată, cu ochii numai rugăminţi, cu trupul vânăt de frig. „Nu sunt încă bărbat, nu m-am culcat cu nicio femeie. E ruşinos ca la vârsta mea să nu ştiu ce înseamnă?!”

— Mamă, scânci băiatul, s-a rupt ceva în mine, ajută-mă, te rog!

*

Materia se urni încet, nesigur, pentru ca în final să capete aspect de avalanşă, un şuvoi pustiitor mistuind cerul, bucăţi de metal şi pământ calcinat rotindu-se în jerbe, căzând cu urlet, izbind acoperişul adăpostului ca o ploaie de plumb.

— Tangou la Nisa! exclamă soldatul Geamănu, proptit cu casca în deschizătura îngustă a adăpostului.

— Miroase a pârjol, băieţi, întări alt soldat.

— Poligonul pare mai bătrân şi mai pustiu ca oricând!

Maiorul observă explozia încordat, printr-o lunetă-foarfecă, iar Ulişteanu trăi senzaţia stranie că mai trecuse cândva prin acest timp. Pe front? În apele reci ale Hronului, acolo unde era să-şi dea obştescul sfârşit? Sau atunci când întâmplarea îl purtase orbeşte în spatele poziţiei inamice, unde auzise stupefiat somaţia: „Hände hoch!”, adică „Sus mâinile!” îşi aminti în fracţiunea aceea de secundă chiar de fotografia găsită în pachetul expediat pe front de Apărarea Patriotică; o fată-blondă, cu pleoapele grele parcă de neodihnă, îmbrăcată într-o rochie ieftină de stambă. Fotografia o păstra acum acasă, la loc sigur, împreună cu alte amintiri de campanie; un ceas de buzunar cu mecanism muzical, dăruit de un ceh în chiar Ziua Victoriei, pe valea Moraviei, nu departe de Humpolec, o statuetă de soldat din antimoniu, găsită pe o fereastră de la subsolul Poştei din Budapesta, un cartuş de mitralieră, o seringă pe care era gravat în latină: *Sol lucet omnibus*. Cineva îi tradusese: *soarele luminează pentru toţi*. Iar el

comentase: „Da, soarele nu face nicio deosebire, este acelaşi pentru mine, acelaşi pentru inamic. Soarele este mai bun decât noi, oamenii, care ne căsăpim unii pe alţii!” După război o căutase pe fata din poză (muncitoare la Atelierele C.F.R. Palas), ceruse şi sprijinul autorităţilor, dar tot efortul se dovedise zadarnic. „Oameni buni, explica el celor care săreau să-l ajute, fata asta mi-a salvat viaţa”. „Ce întâmplare!”, comentau oamenii. O altă fată, cu privirile triste, l-a luat în acele zile de mână şi l-a purtat pe străduţe lăturalnice până au dat peste o clădire veche. Trecuse printr-un gang plin cu rufe albe întinse la uscat, urcase la etajul întâi şi după ce intrase pe uşa unei camere de trei pe trei, luminate de la un geam rotund, ca un hublou, fata îl invitase cu sufletul la gură să ia loc pe canapeaua şubredă: „Stai jos, domnule…” Fata plânsese. Şi îi explicase că este singură pe lume. Trimisese şi ea pachete pe front, pentru că ştia să împletească şi era nevoie mare de pulovere şi ciorapi, dar nu-i dăduse prin cap să-şi pună fotografia în coletul pe care cineva scria lozinca mobilizatoare *„Totul pentru front, totul pentru*!”

Plutonierul-adjutant Ulişteanu mai deschise un nasture la salopetă, să poată respira în voie. În suflet avea un amestec de slăbiciune şi încăpăţânare. Senzaţia de ceva *deja văzut* era legată de împrejurările concrete ale exploziei. Aceasta îi trezise amintirile… Câte explozii nu înregistrase! Unele negre, altele roşii, gri… Trâmbe de fum şi foc, depozite sărind în aer, copaci despicaţi de branduri, soldaţi zdrobiţi, scrumiţi de vâlvătăi… Infernul liniei întâi…

Aştepta detaşat. Schijele ţiuiră pe deasupra adăpostului, coloana de bulgări şi cocoloaşe metalice se risipi haotic, fumul iute pătrunse în nări. Unda de şoc fu resimţită ca o năprasnică lovitură.

Sergentul Tatomir armă explozorul pentru a doua fugasă.

— Foc! tună iarăşi maiorul.

Sergentul roti cheia în declanşatorul electric. În jurul lui se răspândi zumzetul plăcut de jucărie mecanică. Atenţia încordată… Dar în locul exploziei nu se auzi decât

o bufnitură surdă. În câmpul lunetei maiorul avu imaginea eşecului la proporţiile sale naturale. Cât se temea de rateuri! Fugasa din stânga, puturoasă, scuipase pe alături obuze, grenade şi mine întregi. Trotilul, deşi în cantitate suficientă, nu detonase normal.

— Avem bal mascat, puiule! îl avertiză soldatul Costoiu pe Geamănu.

Muniţia fierbinte, risipită aiurea, trebuia adunată şi aşezată iarăşi în furnal. Dar cine mai putea garanta acum securitatea acţiunii?!

— Deconectează cablurile de la explozor! ordonă maiorul sergĕntului Tatomir. Cheia, te rog. Aşteptăm o jumătate de oră şi ne apropiem.

*

La şcoală, profesoara de biologie Florenţa Ungureanu, o femeie cu o mină mereu obosită, o trase pe Ana într-o clasă goală şi-i spuse:

— Dacă vrei, poţi, chestiunea este să vrei…

— Ce să vreau?!

— Nu te mai preface. Ai de toate, Ana. Casa îţi este ca o floare (vorbe, nu-i călcase niciodată pragul!), iar băiatul este *eminent*. („Iar e-mi-nent!”) Ce dacă a ratat prima sesiune?! Soţul are un nume, tu eşti apreciată… Draga mea, să nu fii cumva bolnavă de spleen! Îţi trebuie un şoc…

Ce să-i mai răspundă? Se tulbură, îşi pierdu capul.

— De unde ştii ce e în inima mea?

— Un ghimpe!

— Şi dacă este aşa, ce doreşti?

O şovăire uşoară stărui o clipă în aer.

— Aa… nimic! Nu-i treaba mea, dar nu-i atât de complicat să te schimbi.

— Ce-ţi veni aşa, deodată?

— Te-ai retras în tine şi viaţa nu ţi se mai pare atât de promiţătoare. Încearcă să vezi altfel lucrurile. O soţie de ofiţer trebuie să aibă un suflet care cutează.

— Foarte drăguţ, foarte drăguţ…

— Ai fi preferat o atitudine rezervată?

— Nu, mă bucur…

Glasul îi tremură. Vechea teamă o cuprinse din nou.

— Priveşte viaţa cu alţi ochi! stărui cu încăpăţânare Florenţa Ungureanu. Câţi bărbaţi nu sunt mânaţi, prin obligaţiile de serviciu, departe de traiul dulce, câţi nu-şi petrec zile şi săptămâni în misiuni, deplasări, convocări, reciclări. Ar însemna ca o armată întreagă de femei să se dea de ceasul morţii, dar uite că în realitate nu se plânge nimeni, nu se văicăreşte nimeni ca o coană mare. Zeul blând al aşteptării ne este suveran.

— Da cine te-a pus pe tine să mă prelucrezi?

— Vai, ce ciudată întrebare! exclamă ea tresărind.

— Nu ţi-e teamă că te pot repezi? Am oroare de clevetiri.

— Ascultă-mă bine, niciodată n-am procedat aşa. Ceva nu-i în regulă cu tine, se observă de la o poştă…

Ana încleştă dinţii ca să nu strige. Nu era brutală în reacţii. Totuşi, o părăsi pe neaşteptate pe Florenţa Ungureanu. Nici nu ştiu când ajunse acasă. Ţinuse să-i spună, dar renunţase: „Ce altceva aşteaptă o femeie de la căsnicie dacă nu căldură, delicateţe, devotament, tandreţe? Nu totdeauna mozaicul vieţii are corespondenţe în imaginea construită de mintea şi sufletul tinerelor fete. E greu, dar trebuie să încerci să corectezi mereu câte ceva, când înăuntru, când afară. Fiorul dorinţei are puteri îmbietoare. Simpla prezenţă a lui Virgil în garnizoană face ca răceala şi suspinul să se îngroape tot mai mult în uitare. Tu ştii ce înseamnă să fii prea înfometată de cineva? Ai dorit, cu o teamă nelămurită, să te apropii de bărbatul tău. Şi să ţi se frângă inima că n-o să-l mulţumeşti, că n-o să poţi pune stăpânire în întregime pe trupul şi sufletul lui? Nu-i suficient să fii mândră şi frumoasă, asta chiar că s-ar putea să nu însemne. mare lucru. Totul e să nu devii falsă, totul e să-ţi păstrezi puritatea, să visezi cu ochii deschişi, să te înalţi ca un murmur, ca un vuiet seducător, necontrolat, să te contopeşti cu răcoarea plăcută şi solemnă a febrei iscate din iubire…”

Virgil mirosea mai tot timpul a iarbă verde, a luncă şi

salcie; bineînţeles, nu folosea niciun spray, niciun şampon, niciun săpun special, era parfumul său natural, pe care-l răspândea pielea proaspăt spălată. Avea convingerea că unda subtilă a miresmei n-o simte decât ea… Virgil era viguros, când o strângea în braţe i se tăia respiraţia, mâna lui puternică îi alinta coapsa: „Eşti o femeie nemaipomenită, Ana!” O, Doamne, firescul mişcărilor, conversaţia stereotipă, declaraţiile (ridicole?) pentru vârsta lor: „Mă iubeşti?”; „Mai încape vorbă?!” Toate îi iluminau brusc ochii, o făceau să înflorească şi să se simtă mică, mică, deoarece uneori se resemnase la gândul că trăieşte o viaţă monotonă, searbădă, un anotimp din care nu ţâşnea nicio promisiune, numai avertismente. Virgil se strângea tot mai mult în sufletul femeii, îşi băga nasul în părul ei înfoiat, suplu, strălucitor. Era clipa când devenea stângaci şi pentru această tulburare Ana îl iubea cu o poftă ce-i usca buzele. Târziu, se răsturnau într-un somn fără vise, ca doi copii lipsiţi de griji, cu respiraţia reglată după un metronom care sfidează tot ce poate fi analizat şi comparat în realitate. Dimineaţa, Ana se trezea prima şi-l gâdila cu bentiţele moi cu care îşi lega cămaşa de noapte la piept.

Soneria. Ana se ridică buimacă, deblocă yala, răsuci butonul şi cercetă holul. Ţipenie. Lumina gălbuie ce pătrundea prin geamul acoperit cu o perdeluţă albă crea un halo misterios. Dintr-odată se simţi studiată de zeci de ochi ascunşi după uşile lăcuite. Cine să fi fost? auzise clinchetul soneriei! Dacă i se păruse? Asigură uşa cu lanţul şi intră în bucătărie. Calendarul de perete, cu reproduceri după maeştri ai picturii româneşti, era deschis la fila cu *Fraţii* lui Nicolae Tonitza. Privi căpşoarele cu ochi de cărbune şi gropiţe în obrajii rumeni: o fetiţă şi un băieţel ca două filamente aprinse în clipa eternă a copilăriei… Îşi dorise prea mult o fată ca să o şi aibă. Ar fi fost mai bine şi pentru Florin. Constatase că în familiile cu doi sau mai mulţi copii veselia este la ea acasă, copiii sunt vorbăreţi, dezgheţaţi, chiar mai sănătoşi, se îndeamnă reciproc la glume, aleargă, cântă. Florin se instala în scaunul de la

birou, stătea ore întregi concentrat, absent, nimeni nu ştia dacă învaţă sau doarme cu coatele sprijinite de marginea mesei. Cu timpul devenise tot mai ursuz. „Unde am greşit cu el? A fost ţinut prea din scurt sau, dimpotrivă, alintat, îndopat cu toate bunătăţile?”

Îşi turnă un pahar cu lapte rece scos de la frigider. Îl bău cu înghiţituri mici. Ceva mai liniştită, uită de întâmplarea cu soneria. Trecu prin faţa oglinzii şi avu o tresărire. „Nu cumva am îmbătrânit?!” Aprinse lumina şi-şi cercetă chipul.

*

Câteva zile Florin nu ieşi din dormitor. Cu toate eforturile, implorând, ameninţând, Ana nu reuşi să-i descleşteze gura. Asculta, privea nepăsător cum trec orele, respingea orice propunere de împăcare, cufundat într-o contemplare pasivă ca într-o ploaie rece şi deasă, atotstăpânitoare.

— Fetişcanele îţi dau bătaie de cap în mod serios. Păcat, eşti crud încă, mamă!

După această remarcă, Ana părăsi casă, trântind uşa.

Florin tresări ca dintr-un vis urât. Era într-o joi dimineaţă. Ecoul paşilor ei, coborând scările de ciment (liftul intrase în revizia anuală) îi răsună multă vreme în urechi. Înţelese bine amărăciunea din sufletul Anei, dar mânia îl făcea insensibil faţă de ea.

… Înnoda firul întâmplărilor din Insulă. Şi-l imagina pe Lucian Mihalache surâzând ironic, înrăit în păcat, lacom, cu ochii plini de langoare. Siguranţă de mitocan. Zăpăceala simulată, agresivitatea, mâna lui albă ca un pumnal de lumină desfăcând rochia fetei, clipocitul îndepărtat şi somnoros al Fluviului.

Florin amorţise în faţa ferestrei, ca un cocon ţesut în fire de păianjen, închis oricărei comunicări. Dar pâlpâia în el dorinţa de a scăpa din plasa lipicioasă, de a alerga sub cerul liber, într-o câmpie potopită de culoarea vâscului, într-un spaţiu magic; chemarea devenise irezistibilă, hrănindu-l cu vlaga speranţei. Şi jocul închipuirii îl prinse iar în mrejele sale…

... Înota până la geamandură, Constanţa îi făcea semne să fie prudent... Costumul de baie se mula provocator pe pielea ei udă. Exclamaţiile ce-i însoţeau salturile în apa limpede, grupul turiştilor străini de pe faleză cântând, din nou chipul neîmblânzit al Constanţei, chiar atunci când admirau arcul sângeriu al apusului, răbufnirile ei necontrolate ori de câte ori îi actualiza propunerea de la restaurant, încurajarea formală: „O să primeşti veşti bune într-o zi...". El se bosumfla, iar fata completa: „Vom fi toată viaţa împreună, Florine, vor veni zile când n-o să-ţi mai dau drumul, când o să devii mica mea proprietate".

Deschise ochii, aruncă perna şi coborî din pat. În gură îi persista încă gustul sărat al mării. Contactul cu obiectele din jur – fotoliu, dulap, cărţi, statueta gladiatorului – îi inoculă o tristeţe nedefinită. Trecu în bucătărie şi deschise frigiderul. Scoase o cratiţă şi ciuguli dintr-un ardei umplut fără să-l încălzească; mestecă absent, înghiţi în silă, cuprins de lehamite.

... Ultima seară la Costineşti, învinuirile aduse Constanţei, încercările ei de a le dezminţi răsturnaseră datele situaţiei şi-i luaseră pofta de mâncare. Începuse să-şi pună întrebări. Nu-şi putea desprinde mintea nicio clipă de la noua imagine a Constanţei. Simţămintele lui erau mult mai clar definite decât i le putea împărtăşi ei. Adevărul, aşa cum îl vedea el, îl asalta de dimineaţă, de cum deschidea ochii. Se deştepta, o secundă toate i se păreau normale, apoi îl împungea gândul că ceva nu-i în regulă şi, brusc, îşi amintea. Creştea în el o îndârjire surdă îndreptată împotriva întregii lumi. Evitase apropierea de prieteni şi colegi, refuzase orice explicaţie cerută de Ana, pretextând fel de fel de treburi presante, purtându-se ca un prinţ mofturos.

Constanţa sunase de câteva ori la telefon, conştientă că Florin o luase razna. Invariabil, răspunsese Ana. Timbrul fetei devenise docil, dispăruse şi ultima urmă de mândrie, o rugase emoţionată, arzând de dorinţa de a-l auzi pe Florin: „E târziu, doamnă, iertaţi-mă, sunteţi

ostenită…”; „Nu te formaliza, dragă, spune!”; „E o neînţelegere la mijloc, vreau să-l văd neapărat pe Florin, să-l aud cel puţin!”; „Aşteaptă”. După un timp: „Nu îngăduie, draga mea… Dar ce s-a întâmplat? Lămuriţi-mă şi pe mine!”; „Nu se poate să nu intuiţi. Florin… Oh! Ce-o fi în mintea lui! Trebuie sări revăd, faceţi ceva!”; „Uite, fată dragă, eu sunt foarte îngăduitoare, însă Florin… N-a mâncat nimic de două zile, stă cu uşa încuiată, iar când îi spun că aştepţi la telefon strigă, apucat de furii, că nu există nicio Constanţă!”

Uneori, protejându-şi ochii de lumină, Virgil îşi amintea de şcoala militară. Pe atunci era tânăr şi purificai de viaţa cazonă. Din apa capricioasă a memoriei ieşeau colegii lui: Atanasiu, Dumbravă, Nichifor… Aplicaţia, momentul primirii misiunii, prilej emoţionant. Vântul umfla pânza corturilor, ancorele rezistau ca prin minune, grupul de cercetare-diversiune „inamic” încercase o infiltrare în punctul de comandă; atunci au sărit cu toţii, şi cei din grupa de serviciu la bucătărie, şi mecanicii, şi şoferii, şi sanitarul. Apoi întreaga noapte au săpat lucrări genistice la profil normal, iar în zori… zgomot de motoare şi foc intens la flancul sting! Între rasul pământului şi pieptul văzduhului – priceperea lor de pistolari, mişcările agile, dublate de precauţie, tensiunea, grija ca fiecare glonţ să lovească ţinta. Şi finalul impresionant: în faţa companiei, el, elevul-Sergent Gliga, împreună cu lunetistul grupei, felicitaţi de comandantul de batalion.

Ceva mai târziu, după şcoala militară… Subunitatea se găsea în poziţie de aşteptare, nu departe de foişor. Şedinţa de aruncare a grenadelor de luptă, se desfăşura normal. Steagul alb flutura la locul său, dominând valea. Comenzile locotenentului-major Gliga răzbăteau până în adăpostul din plăci de beton: „Soldat, cu grenada – foc!” Liniştea tiuia în urechile soldaţilor şi atunci se găsea cineva să spună *sotto-voce*, ca să nu-l supere pe plutonierul-adjutant Ulişteanu: „Ardeee!” Imediat trosnea şi explozia. Plesnet sec, înghiţit în viteză de ceaţa caldă şi densă, ca o ninsoare de vată.

Când soarele spărgea cortina de aburi, arunca în poligon fâşii lungi de sidef. Soldatul Marius Diaconu revenise de la „baraj. Fusese detaşat. O lună de zile ca artificier. Lucrase zi şi noapte, tocmai începuse asaltul asupra ultimelor blocuri de rocă, o încleştare dură, de proporţii nebănuite, mecanicii de pe foreze şi artificierii asigurau zilnic peste o mie de găuri la un metru adâncime. Valea tăiată în munte avea o adâncime de şaptezeci de metri. Aşteptând în adăpost, soldatul Marius Diaconu mai era conectat la priza şantierului. Se vedea lucrând cu picamerul, coborând centimetru cu centimetru în rapel pe suprafaţa lunecoasă a stâncii. Poveţele tatălui îi gâdilau urechile ca un susur de izvor: „Să-ţi vezi de treabă! E cazul să te străduieşti, să fii printre primii şi, dacă poţi – recalifică-te! Viaţa, gândită de la un cap la altul, e ca gimnastica de dimineaţă, fiule, te menţine viguros”. Lui Marius Diaconu de obicei îi plăceau zilele pline; munca, instrucţia nu-i dădeau răgaz să reflecteze că în timpul liceului nu manifestase suficient interes pentru învăţătură, dar azi avea impresia că ceva şchioapătă, nu se putea concentra, gândurile îi fulgerau ba la ultima aplicaţie, ba la şedinţa de tragere pe timp de noapte, *trageri speciale*, cum spunea locotenentul-major Virgil Gliga, pentru că „inamicul” nu-şi luminează calea, nu face zgomot, de aceea, în câteva secunde, trăgătorul, cu toate simţurile încordate, e musai să descopere primul umbra şi să reacţioneze prompt…

Soldatul Marius Diaconu îşi auzi numele. Se ridică, luă arma la spate, o prinse trainic de curea şi părăsi adăpostul în fugă. Ceaţa se destrăma. Îşi verifică în grabă echipamentul – masca contra gazelor, geanta portîncărcătoare, lopata mică, sacul pentru grenade.

În şanţul de tragere primi grenada şi o strânse bine în pumn. Locotenentul-major Gliga îi simţi încordarea lăuntrică. „S-a întâmplat ceva?”; „Nu!”, zise, fixându-l pe ofiţer. „Pune arma pe parapet în dreapta, aşa… Grenada bag-o în sac, o scoţi la comanda mea… Acum îţi explic încă o dată cum vei proceda. Apuci cu mâna dreaptă grenada,

astfel ca podul palmei să protejeze pârghia. Cu arătătorul de la stânga tragi inelul de siguranţă şi-l aşezi pe brazda din faţă. Te sprijini de marginea tranşeei, duci piciorul drept înapoi, treci greutatea corpului pe acesta, apoi îţi iei avânt şi arunci cu forţă în ţintă. Pe urmă te adăposteşti. Ai înţeles?”)., Am înţeles, tovarăşe locotenent-major…”; „Fii gata… Soldat, cu grenada, fooc!”

Soldatul Marius Diaconu, viitorul pilot de încercare, prinse ţeapăn grenada, cu percutorul în sus, aşa cum învăţase, apăsând cu degetele pârghia de declanşare. Cu mâna stângă apropie capetele splintului pentru a-l scoate cât mai uşor. Trase cuiul de siguranţă cu stânga şi, cu cel mai nevinovat gest, aşează grenada pe parapet, îşi făcu vânt şi aruncă hăt departe cuiul percutor din mâna stângă.

Grenada aflată pe parapet se rostogoli în şanţul de tragere, la picioarele soldatului.

Ofiţerul, pe retina căruia mişcările executate invers de către se! lat se întipăriseră ca o arsură, se repezi ca un uhu asupra grenadei, o prinse cu sentimentul că era ultimul lucru pe care îl făcea în scurta sa viaţă, o aruncă şi-l trase disperat pe soldat la fundul tranşeei. În cădere se izbiră de mai. Grenada explodă chiar în momentul când ei atinseră pământul. Razant, schijele fulgerară parapetul…

După un timp cei doi se ridicară greoi, ca din mâlul unei nopţi adânci. „Of, băieţaş, băieţaş! e răbufni ofiţerul şi-l ciocăni dojenitor peste frunte. Soldatul, albit de spaimă, se stăpâni să nu izbucnească în plâns: „Eu sunt… eu sunt stângaci…” Locotenentul-major Gliga se îndoi de parcă primise în stomac un upercut. Pământul îi fugi de sub picioare. Un amănunt, un simplu, soldatul era stângaci! Ca o cursă la deminare…

*

Soldatul Geamănu ţinea morţiş să facă parte din echipa de şoc. Traversă adăpostul subteran. Nu era necesar să fie convins, îşi dorea asta cu ardoare. Avea în minte cuvintele sacre ale jurământului militar, se legase faţă de el însuşi să fie un om adevărat, voia să-şi aducă aminte de zilele acestea (de frica acaparatoare, nerostită,

nerecunoscută, dar şi de încercarea de a birui) ca de zilele cele mai bune ale vieţii lui. Mai trecuseră şi alte contingente prin aşa ceva, nu erau ei singurii. Dar cel mai important era faptul că trăise zilele şi nopţile din armată aşa cum ai parcurge drumul spre un ţel, cu luciditate şi dăruire. Şi începuse să înţeleagă un lucru: cu cât omul înfruntă mai des o primejdie, cu atât spiritul său se eliberează de tot mai multe prejudecăţi. Se apropia de capătul drumului, peste o lună, două avea să devină om cu armata făcută şi începuse deja să privească viaţa cu alţi ochi. Nu, nu se gândea la nicio schimbare, avea să se întoarcă la mină, să fie mai grijuliu cu Leonora şi să-i tragă o sfântă de bătaie lui Dobrotă. Avea convingerea că cele trei intenţii fuzionează perfect, că sunt în egală măsură rodul maturizării sale şi era satisfăcut.

— Am nevoie de doi oameni, zise maiorul, şi se înălţă în mijlocul adăpostului, expunându-se privirilor tuturor. Doi oameni pe care să mă pot bizui.

Transpiraţi, militarii se uitau la bârnele groase de pe margine *poleite* cu o crustă cenuşie. Aerul limitat, încins, Cu un miros violent de mucegai, devenise irespirabil.

Ofiţerul, prin siguranţa şi pregătirea lui, exercita o influenţă neobişnuită asupra lor. Mai bine zis un soi de atracţie, militarii fiind convinşi că maiorul Gliga era înzestrat cu însuşirea de a presimţi o nenorocire de la distanţă şi de a o preveni. Vorba lui era atunci ca un murmur plin de blândeţe, odihnitor.

Îl preţuiau şi pentru faptul că la instructaje şi la pregătirea militară de specialitate nu uita să le vorbească chiar despre întâmplarea banală, măruntă pe care trebuie s-o pui mereu în calcul, deşi nu-ţi aduce pacea sau mângâierea. Teama este ceva omenesc.

Soldaţii îşi strânseră rândurile, trupurile lor tinere fremătau de dorinţa de a trece la treabă. Deşi în adăpost lumina plutea într-un strat cenuşiu de praf, maiorul le desluşi fizionomiile de parcă i-ar fi aşezat sub o lupă uriaşă. Avea nevoie de doi oameni, regula jocului nu putea fi încălcată.

— Sergentul Tatomir, soldatul Geamănu, sunteţi gata?

— Gata, tovarăşe maior!

— Voi aşteptaţi în adăpost, îi avertiză pe ceilalţi ostaşi. Nimeni nu se clinteşte de aici fără aprobarea mea.

Virgil Gliga îşi descheie gulerul salopetei, îşi şterse ceafa şi privi insistent la cei doi ostaşi.

— Mergem!

Prin uşa deschisă de soldatul Mitru Costoiu – se vedeau vârfurile salcâmilor cu frunzele pudrate, albe, ca pe un clişeu; la mare înălţime zburau nişte păsări. Ieşiră în ordinea gradelor: maiorul, plutonierul-adjutant Ulişteanu, sergentul Tatomir şi soldatul Geamănu. Săriră peste şinele ruginite, care şerpuiau la câţiva metri în faţa adăpostului, apoi se îndreptară spre fugasa a doua, prin dârele calcaroase de praf. Păduricea de salcâm îşi fulguia frunzişul în adierea ce bătea dinspre lac.

Deasupra fugasei principale, acum o groapă uriaşă, plutea o pânză de fum albăstrui, cu iz acrişor. Furnalul celălalt era parţial rupt. Proiectilele, bombele de aruncător şi grenadele zăceau printre bolovani ca aruncate cu furca.

Munciră fără odihnă, adunând în groapa de rezervă un morman eterogen de piese de toate formele şi calibrele. Soldatul Geamănu se mişca sigur pe el, trăgea cu mâinile ţărâna din jurul proiectilului, îl strângea uşurel între palme, pentru a-şi da seama cât de cald e metalul, îl ridica pe orizontală în braţe şi-l căra pe malul gropii, unde îl prelua plutonierul-adjutant Ulişteanu, care clădea noua fugasă.

Pe o rază de zeci de metri materia fierbea imperceptibil în pământul răscolit. Timpul se oprise în loc. O transpiraţie rece, cu toate că din cer curgea magmă topită, şiroia pe sub bluza soldatului Geamănu.

Maiorul fixă o încărcătură activă de trotil în groapa veche, acolo tinde pământul şi muniţia ardeau, introduse capsele electrice, acoperi totul cu brazde tăiate din apropiere şi se îndreptă mulţumit către fugasa unde lucra Ulişteanu.

*

Avea nevoie de dragoste, de cuvinte calde, ocrotitoare. Virgil ar fi liniştit-o imediat. El era în stare să trezească iubirea şi s-o întreţină ca un amant înflăcărat. El ştia să aştearnă între ei acea punte care-i făceau să aparţină unul altuia fără nicio rezervă. Virgil o privea în extaz şi-i spunea: „Mă-ntreb de unde ai resurse ca să fii atât de bună. Eu sunt un profitor, Ana. Pentru mine este limpede că ai puterea să iubeşti, să ierţi, să suferi fără să ştie nimeni, să te zbaţi, să rezolvi treburile casnice de la A la Z, iar eu profit. Ştiu că în cele mai multe dimineţi te-ai trezit singură în aşternut, după ce ai născut te-ai agăţat de copil ca de un colac de salvare, cu toate că Florin a fost în copilărie un bâzâit, mai târziu ai luptat să-ţi ocupi timpul la maximum şi te-ai apucat de tricotat fulare lungi, a venit şi pasiunea pentru insigne, steme, blazoane, nu mai vorbesc de refugiul la mătuşi pentru că în grădina lor ai simţit gustul de zăbavă coclită…”

Ana îşi amintea cum Virgil lua câteodată şi hotărâri neaşteptate: „Astăzi mergem în Insulă”; „Aşa, tam-nisam?”; „Doar nu-i nevoie să planificăm o escapadă cu şapte luni înainte”.

Plimbările în Insulă îi dădeau fiori Anei şi credinţa că omului nu-i trebuie prea mult pentru a fi fericit, doar linişte sufletească. Atunci îndrăznea să rememoreze intimităţile dintre ea şi Virgil, era mândră că-i ghicea micile dorinţe, că are un soţ care ştie ce vrea şi în inimă îi picura seninul din cer gândindu-se că bărbatul acesta cu mers liniştit şi gesturi calme avea într-adevăr nevoie de o femeie ca ea, mai pricepută la fapte decât la vorbe.

Coborau pe malul apei, traversau pădurea de sălcii şi urcau pe drumul cu praf argilos, ca un fum roşcat, pe botul unui povârniş. De acolo priveau în neştire flacăra albăstruie, ce ardea zi şi noapte în mlaştină. Adunaţi grupuri-grupuri, oamenii îşi dădeau cu părerea. Unii susţineau că ar fi gaze de putrefacţie, care se autoaprind la un anumit grad de saturare a aerului din pâlnia naturală, alţii că ar fi o scurgere de gaze naturale printr-o

fisură a scoarţei terestre; de aici şi nedumerirea că nu se interesa nimeni de acest fenomen natural, că nu venise niciun specialist să întreprindă o cercetare mai atentă, cu mijloace adecvate, pentru a valorifica o sursă ieftină de energie sau a propune o explicaţie.

Hoinăreau toată ziua, departe de tumultul oraşului, nu se gândeau decât la ei, se cufundau în teritoriul Insulei ca într-un munte de zăpadă. Dădeau roată stejarilor bătrâni şi culegeau ghinde. În luna mai, anotimpul iubirii, nu-şi mai cenzurau reacţiile şi sentimentele. Virgil îi săruta gâtul şi părul cu nelinişte, cu putere, aşa cum săruţi o iubită credincioasă, discretă, fără pretenţii, o admira, ea îi dezlega pe loc dorinţele ce-i umpleau sufletul de nelinişte şi-l tempera cum putea. Se priveau cu mirare topindu-se până la ultima picătură.

La vremea amiezii se îndreptau spre restaurantul amenajat lângă vechile fortificaţii, din care rezistase vicisitudinilor vremii doar farul, numit *Ochiul de pisică*. Aici comandau, invariabil, bere şi ţâri prăjiţi, pe care-i ronţăiau cu poftă. Virgil devenea vorbăreţ, se amuza ca un copil, Ana îl asculta cu îngăduinţă, îl mustra uneori, parcă supărată pe vorbăria de prisos, alteori tăcea semnificativ sau fredona în surdină melodiile grupului orchestră! trecut în afişele mai vechi cu denumirea *Ostrovul*.

Căsuţele de lemn din preajma localului puteau fi închiriate pentru o noapte. Ana dormise cu Virgil într-o căsuţă verde care acum nu mai exista. Inima ei repeta bucuria ca un ecou ori de câte ori îşi amintea. După miezul nopţii ieşiseră în pădure, miraţi de liniştea nefirească şi de cerul plin de licăriri, vrăjiţi de mireasma delicată şi proaspătă a fluviului dinspre care sufla o adiere blândă, abandonaţi cu uşurinţă clipelor de frumuseţe. Mergând prin ninsoarea galbenă a lunii, îi scăpase un suspin uşor, simţindu-se vinovată de atâta fericire… Acum trebuia să se bizuie doar pe forţele proprii. Avea destulă putere? Pradă unor temeri încălcite, se încorda ca o sălbăticiune, refuza orice gând, numai se zbătea nevolnică, purtată de sentimente la voia întâmplării.

Nu se putea distanţa, nu putea privi calm, din afară… Tulburată peste măsură, abia nimeri uşa apartamentului. Aici avu o ezitare. „Poate am dramatizat prea mult lucrurile… Să fiu mai îndrăzneaţă”. Apăsă cu fermitate butonul negru al soneriei.

Florin rămase nemişcat pe fotoliul din sufragerie, unde răsfoia în neştire o culegere cu probleme de fizică. Se îndreptă spre intrare împins de obişnuinţă. Fără să cerceteze holul prin vizor, deblocă yala şi crăpă uşa. Stăpânindu-se, Constanţa îi zise cu o voce care nu admitea replică:

— Să nu închizi!

Ca la ruperea unui resort interior, băiatul scăpă cartea din mână.

— Nu pot să-ţi fac niciun rău, adăugă fata, măsurându-l cu privirea.

Florin împinse uşa, făcându-i loc. Expresia de iritare îi aşternu pe faţă un păienjeniş de riduri.

— Ce s-a întâmplat în Insulă, dacă îmi este permis să te întreb?

Constanţa răsuci în mâini geanta-plic. Simţi încordarea băiatului.

— Vino-ţi în fire, Florine… Doar nu crezi că…

Râse trist. Câteva minute rămase nemişcată. O dureau toate oscioarele, umblase în prostie pe străzi, încercase telefoanele de la cabinele răsărite în cale, însă Florin aşeza brusc receptorul în furcă după ce-i recunoştea glasul. Parcă mestecase cretă, saliva i se uscase, senzaţia de sete o chinuia. Nu avea curajul să ceară un pahar cu apă şi mei puterea să meargă la bucătărie. Îşi trase fusta peste genunchi cu un gest nervos. Îl cunoştea bine pe Floria; acum stătea ţeapăn, încăpăţânat, iar spiritul ei inventiv era în suferinţă. Băiatul lăsa impresia că a fost silit s-o vadă, s-o asculte şi că nu-şi asuma nicio răspundere pentru ce se putea întâmpla în continuare.

— De ce te porţi aşa? E vorba de obrăznicia de a-mi închide telefonul în nas, de nepăsarea cu care te macini… Pentru ce să înghit mofturile tale? De când am venit val-

vârtej de la Costineşti n-am avut o clipă de linişte. M-ai lăsat să mă perpelesc, umblu ca nebuna, iau somnifere, am făcut pungi sub ochi… Sunt o amărâtă care se gândeşte numai la tine, drept pentru care ţi-am suportat mereu toanele! Mi-ajunge!

O roşeaţă violentă năvăli în obrajii băiatului. Repetă cu voce calmă şi egală:

— Ce s-a întâmplat în Insulă?

— Nimic!

— Minţi! strigă Florin.

Constanţa se strădui să nu izbucnească în plâns, să-şi stăpânească mânia. Nu reuşi decât pe jumătate. Nu înţelegea prea bine învinuirea adusă. Privi dezorientată cele două tablouri: unul reprezentând o casă pierdută între arbori stufoşi, celălalt, desenat în peniţă, un colţ de baltă, cu păpurişul încâlcit de furtună.

— Crede-mă, Florine, habar n-am ce vrei.

— Cât ai stat cu *el* în Insulă?

— Cu cine?…

— Cu Lucian Mihalache.

— O săptămână.

— Şi ce-aţi făcut, ziua? Ce-aţi făcut noaptea?

Cu un gest maşinal Constanţa întinse iarăşi bucăţica de fustă peste genunchii rotunzi, atrăgători.

— Ce vrei, măi băiete?! Să-ţi jur că această dragoste curata, duioasă…

Florin ridică dispreţuitor din umeri.

— Am nevoie de tine. Eşti capabil să înţelegi, o să uit ofensele aduse, în sfârşit…

Nu erau numai vorbe, era şi puterea de convingere din vocea ei. Îl învălui un sentiment de pace adâncă. I se păru că cerul albastru promitea zile bogate, adânci şi frumoase. Nu, nu! Sufletul i se chirci într-o agonie chinuitoare.

— Iubire, fidelitate… zise el într-un târziu, cântărind cu grijă, cuvintele.

Fata îl privi nedumerită.

— Spune-mi, ce este iubirea, Constanţa?

— Iubirea este atunci când îţi întorci gândul de la prostie şi nebunie! îl atenţionă ea. Dragostea adevărată trebuie să fie răbdătoare? plină de bunătate, îl lămuri cu un licăr de speranţă. Pricepi?

Ochii lui priveau în gol.

— Nu am ce face cu ruinele trecutului. Numai dacă aş fi orb şi surd! Să las impresia că nu înţeleg? Poveşti de adormit copiii. Te-am ocrotit, ţi-am cruţat gingăşia… Oh, ce lovitură! N-ai fost decât o iluzie! Adevărul… Nu-mi rămâne decât să sufăr, n-am nevoie de mila ta, ci de puterea de a trece dincolo de suferinţă…

— Bine! exclamă ea îndurerată.

— Ce-i pierdut, pierdut rămâne!

— Calm, calm, băiete!

— De unde să-l iau?

— Ciudat! zise ea, întorcând capul într-o parte şi alta, de parcă ar fi fost înconjurată de oglinzi care-i urâţeau chipul.

— Mare naiv am putut să fiu! suspină Florin, rece la zbuciumul fetei. Îndrăzneala ei expansivă, în care nu desluşise decât dorinţă şi devotament, o socoti acum obrăznicie. Mare naiv am putut să fiu! repetă el răvăşit.

— Te îndoieşti de mine… Greşeala asta o să te coste scump!

Constanţa îl părăsi brusc, ieşind aproape sufocată din apartament.

*

Scoase un strigăt înfundat. O răbufnire mocnită, care aduse cu un geamăt într-un moment de furie. Maiorul intui dintr-o privire primejdia şi se prăvăli înainte. Soldatul Geamănu făcu un salt, evită cazmaua înfiptă în pământ, apoi se aruncă pe malul în formă de pâlnie.

Un focos oval, sensibil ca o mimoză, se rostogolea către mormanul de proiectile afumate. Exista riscul să plesnească imediat, ca un abces urât, să iniţieze mărea explozie a muniţiei din crater. Maiorul mai avu timp să strige un singur cuvânt:

— Culcat!

Întinderea verde a poligonului foşni ca o muzică de flaut; cu obrazul descompus, soldatul Geamănu reuşi să stopeze. focosul presându-l cu toată puterea în pământ.

Explozie!

Cu spinarea între omoplaţi, lipiţi de pământ, oamenii nu mai respirau. Sergentul Tatomir rămase cu privirea pironită în direcţia fulgerului. Bărbia îi tremura, imaginea lui Geamănu sărind peste cazma, arcuindu-se în aer ca o pisică sălbatică, se pietrificase pe retină. Se ţinea să nu vomite. Plutonierul-adjutant Ulişteanu avea pe obraji râuri de sudoare.

Soldatul Geamănu căzuse simţind o oarecare uşurare. Mâna dreaptă, barieră în calea focosului, era zdrobită. Casca îi alunecase într-o parte. Soarele difuza o lumină roşiatică pe chipul lui colbuit, cu urme de sânge.

— Foişorul, foişorul… recepţie…

Gliga trecu imediat pe emisie radiotelefonul pe care îl purta permanent asupra sa în poligon.

Peste câteva minute, salvarea militară, parcată la capătul unei schele ridicate lângă peretele sudic al turnului, trase lângă fugasă. Tropăind greoi, medicul militar, un căpitan cu vocea blajină, trase o sudalmă.

— … Nu te pierde, flăcăule, mă auzi? Un flecuşteţ, minimaliză el situaţia, deşi se vedea cât colo că trece prin şapte ape.

Îl luară cu atenţie şi-l aşezară pe targă.

— Să-i scoatem bluza?

— Apă, un bidonaş cu apă!

— Nu, nu! Dezlegaţi-i cureluşa de la cască. Luaţi-o! Urcară targa în maşină. Salvarea porni.

Abia îşi mai simţeau mâinile şi picioarele de oboseală. Observatorul înalt, văruit, cu scara de metal, fanioanele roşii, pulberea argiloasă pe încălţăminte, arborii ca de porţelan păreau nişte imagini dintr-un film vechi. Dinspre lac adia un vânticel cu miresme de ierburi încinse înecate de fumul exploziei. Maiorul avea chipul de ceară. Ştia din experienţă că acestea sunt momentele cele mai grele pentru oamenii din echipă.

Cei din adăpost priveau aiurea spre lac sau în direcţia colinei împădurite. Soldatul Milică Băjenaru îşi frecă nasul mare şi roşu, îl ghionti discret pe soldatul Teodor Şovei, acesta se întoarse şi-l întrebă din priviri ce doreşte.

— Măiculiţă! Ai văzut cum arăta?! exclamă el în şoaptă.

— Să nu fi păţit ceva la ochi…

— Asta e firea lui, să vină mereu în ajutor. Îţi aminteşti când s-a blocat camionul pe linie la Dobrina?

— Da… Haralambie e un băiat şi jumătate!

— Poate nu-i nimic grav… Să nu afle Leonora…

— Să nu afle…

În inima lor încolţi o stare de febrilitate. Se străduiau să nu comenteze accidentul.

— Cine vrea să bea ceai? întrebă soldatul Toma Ticulescu, sunând cana de aluminiu de toarta marmitei.

— Nu-i mai bună apa de la izvor? bombăni unul pe sub nas.

— Nu-i mai bună.

Toţi1 se bulucirăîn jurul lui Ticulescu.

Gesturile lor, trupurile înmuiate, pielea Strălucind. Ceaiul turnat de sus arunca scântei.

— De ce staţi posomorâţi? îi luă la zor plutonierul-adjutant Ulişteanu. O rană la mână, câteva ciupituri la faţă, un fleac pentru medici.

Soldatul Petre Negrea încercă să explice ceva, dar o bolboroseală fără noimă i se desprinse de pe buze. Nu-şi putea masca neliniştea.

Maiorul Gliga se apropie şi-i spuse lui Ulişteanu, astfel ca să nu fie auzit:

— Un focos nenorocit… A făcut explozie în mâna lui. Noi continuăm treaba la furnal. Până la asfinţit e gata.

Apoi se uită la chipurile ostaşilor. Erau voinici, cu pielea rumenă, frunţi înalte şi părul uşor ciufulit sub cască, ochi ageri, unii butucănoşi, alţii mai subţirei. „Bărbaţi adevăraţi!”, gândi maiorul. Zise:…

— Eu şi plutonierul-adjutant o să adunăm ce-a mai

rămas. Voi rămâneţi în adăpost.

Soldaţii tresăriră. Făcură un pas înainte.

— Mergem cu dumneavoastră!

Maiorul le aruncă o privire fugară, ca şi cum nu ar fi priceput dorinţa lor, apoi se uită fix la soldatul Ticulescu.

— Întinde mâna! îi ordonă. Aşa… Vezi cum îţi tremură degetele?! Sunteţi marcaţi de emoţie…

Soldatul Ticulescu rămase în poziţia drepţi, consternat de constatarea ofiţerului. Lacrimi fierbinţi îi alunecau pe chipul încremenit.

*

Oglinda apei, suportând razele soarelui greoi, de parafină, aducea cu o peliculă de email, cu o ninsoare de spumă carbonică. Tranzistorul de pe masă emitea o melodie ia modă. Stăteau tustrei în amorţire, la masa din grădină. Plutonierul-adjutant Ulişteanu povestea cum se încâlcise odată linia frontului de nu mai ştia nimeni unde era sus-ul şi unde jos-ul, sau, altfel spus, unde inamicul şi unde spatele frontului.

— Înaintam vijelios, în unele cazuri artileriştii se avântau până sub focul infanteriei inamicului, infanteriştii luptau împotriva tancurilor folosind grenade şi sticle cu lichid incendiar, transmisioniştii asigurau legăturile şi refăceau liniile întrerupte, iar noi, geniştii, asiguram victoria în câmpul de mine, mine antitanc şi mine antiinfanterie, plantate înaintea tranşeelor, prin locurile obligate de trecere, ascunse prin zăpadă şi sub brazdă. Eram în Ungaria; de după o linie de înălţimi au început să apară lanţuri dese de soldaţi germani. În rândurile noastre s-a produs un freamăt, însă nu ne-am pierdut cumpătul. Suferind pierderi mari, ne-am retras în ordine, apoi iar am pornit la atac, luptând cu îndârjire, timpul ne dădea ghes, dar situaţia devenise confuză. Subunitatea noastră era încercuită, însă îşi inamicul se afla în cleştele unor subunităţi de-ale noastre»

— Ce situaţie! replică maiorul.

— Aşa s-a întâmplat, continuă subofiţerul. În război se petrec şi lucruri anapoda. Aveam în subunitate pe unul

Tălăbuţă, sergent-major. A plecat cu vreo cinci oameni într-o incursiune, primise ordin să atace prin surprindere un canton izolat, întărit cu cuiburi de mitralieră. Dacă mi-aduc bine aminte, ne găseam, în februarie 1945, în apropierea localităţii Oremov Laz din Cehoslovacia. Nu s-a tras niciun foc de armă, n-a avut loc nicio încăierare. Toată noaptea am stat cu urechea la pândă. Când au licărit zorii şi am holbat ochii n-am mai zărit nici urmă de canton, terenul era neted ca-n palmă. Un oltean, Marin Mohor, fie-i ţărâna uşoară, zicea, mai în glumă, mai în serios că alde Tălăbuţă au luat cantonul în spinare şi l-au mutat, cu nemţi cu tot, în spatele liniilor noastre! Nimeni, niciodată, n-a mai dezlegat misterul.

— Cum aşa? făcu maiorul. A fost sau n-a fost acolo un canton?

— Ba bine că nu! Fusese marcat şi pe hărţile cehoslovace.

— Mă rog… Şi mai departe?

— În noaptea cu pricina, grupa comandată de sergentul-major Tălăbuţă s-a evaporat împreună cu cantonul. Dar cine mai avea timp să dezlege asemenea enigme?

Maiorul se foi pe scaun şi privi cu luare-aminte. Poate asupra Cristincăi, poate undeva, în adâncul grădinii.

— În dârdora aceea m-a chemat comandantul de batalion, vreau să precizez că m-am întors la chestia cu încercuirea, oare a fost să fie pe o ceaţă, vorba aia, lăsai toporul în aer şi nu pica, zăpadă berechet, ger năprasnic şi mi-a ordonat să iau plicul cu documente şi să-l duc la punctul de comandă de rezervă al diviziei. Şi cum ies din furnicar? mi-am exprimat eu of-ul. În vârful picioarelor, e» u» balerin, mi-a zis comandantul, iar după asta mi-a ordonat să dau pantalonii jos. Cum să… Hai, hai, repejor, sau ţi-e ruşine? a făcut el. Mi-am desfăcut cureaua. Mă gândeam că vrea să-mi ardă câteva la fund, să mă facă de ruşine pentru că o scăldasem. Planul era altul. Căpitanul a chemat pe sanitar cu nişte feşe murdare, a dosit plicul în ele şi mi-a pansat pulpa sănătoasă a piciorului stâng. Chiar

dacă mă răneau şi cădeam prizonier nu-şi băga nimeni nasul într-un pansament împuţit. Documentul era strict secret.

Plutonierul-adjutant se opri un moment. I se păru suspectă liniştea exagerată a ascultătorilor. Într-adevăr, nici maiorul, nici Cristinca nu-i prea dădeau atenţie. Nici nu sesizaseră că subofiţerul şovăie.

Cristinca nu-şi revenise încă din şocul pricinuit de plecarea fulgerătoare a lui Grigore. „Unde ai pornit, omule?”, îl întrebase ea, alergând după el prin lanul de secară. „După Ioana. Drumurile noastre se despart aici. Mergi liniştită acasă”.

Cristinca nu-şi dădea încă seama ce se petrecuse. Pentru asta era nevoie de timp. Casă, chioşcul, aerul, pomii, iarba o apăsau. Ca nişte întrebări rămase pentru totdeauna fără răspuns. Învăţa, cu un preţ teribil, că există limite peste care nu poţi trece. „A plecat definitiv cu Ioana. Ei, şi?! Dumnezeule, dar asta înseamnă… Ce înseamnă?”

Maiorul turnă sifon într-un pahar şi-l bău până la ultima picătură.

— Ce-a urmat? Cum te-ai strecurat din încercuire?

Surprins, plutonierul-adjutant Ulişteanu găsi de cuviinţă să încheie:

— Pe front nu există misiune neîndeplinită. Cade unul, îi ia locul altul…

Cristinca era albă şi mută. Lumina se reflecta pe pielea ei ca pe o blană lucioasă de hermină.

— Aşa e şi-n viaţa de toate zilele, cugetă ea sfielnic.

— Ce-i cu Ioana? se interesă maiorul.

Cristinca se împurpura…

— Ne aveam bine…

— Plecarea lor aduce cu o fugă, zise Ulişteanu.

— Aşa e… Nu ştiu… Se pierdu cu firea, oftă.

Ana se purta binişor cu Florin, cu un suprem efort de voinţă. Cu toate acestea îl avertiză:

— Dacă o ţii, tot aşa, în curând te vei apuca de băutură! Mă tem pentru tine.

— Imaginează-te în locul meu, mamă!

— N-am de gând. Însă prin comportare ai dat naştere la interpretări.

— Cine şi ce spune?

— Toţi vorbesc. De pildă, vecinul de palier mi-a zis: „Aşa sunt copiii de azi, se pripesc! Florin s-a schimbat, e… în derivă, iertaţi-mă…”

— Io-te-te! A simţit el asta? Deştept, n-am ce zice.

— Nu inventez nimic.

Florin stătea ca pe jăratic. Uneori se simţea vinovat, suferinţa îl rodea: „Constanţa e o fată cumsecade şi eu m-am purtat ca un sălbatic”. Se scutura de povara unei posibile erori şi se grăbea să-şi fabrice argumente. Ferestrele camerei păreau nişte oglinzi adânci în care defilau glodurile lui. Cântărea din priviri colecţia de ceasuri de masă vechi achiziţionate de la Consignaţia. O pasiune din primii ani de liceu. Acum nu mai funcţiona niciunul. Cadranele gălbui, cu cifre arabe şi romane, clipeau din rafturi ca stelele pe cale de a se stinge. Cotrobăi prin sertare după mica lui trusă de ceasornicar. Se opri întâmplător la ceasul cu inscripţia *Westminster*, o rablă cu maşinărie complicată, care indica, dacă era potrivit şi întors cu cheia, pe o jumătate de cadran montată în partea superioară, fazele lunii. Îl potrivi pe măsuţă ca pentru o operaţie vitală şi începu să-l demonteze. Se căzni mult cu şuruburile fine ca un fir de păr, îşi scrâşni dinţii, încercând să uite, să alunge din amintire chipul Constanţei. Piesele mărunte, filigranate, cu reflexe alb-albastre, semănau cu fulgii de zăpadă aşezaţi pe o mână fierbinte, dăruiţi privirilor preţ ne câteva clipe. Când depărta lupa conturul dantelat al zecilor de rotiţe şi suporturi se îngroşa, liniile netede se pierdeau în ceaţă. „Dumnezeule, ce puternic eram în prima seară la Costineşti! Chiar dacă lucrurile nu erau lămurite”. Privea în neştire tabloul format din măruntaiele ceasului şi întrezărea locuri cunoscute: marea înainte de răsăritul soarelui, marea ca o oglindă, casele satului de vacanţă, case sustrase din vitrina cofetarilor, cu acoperişuri de un argintiu foarte palid. Un zumzet ciudat plutea în aer.

„Constanţa este o fată inteligentă. Femeile, când sunt prea inteligente, devin reci”. Şi auzea cuvintele ei: „Tot ce nu ne-am spus în aceste zile face parte din fondul de aur al iubirii!”

Ana suna pe la mătuşi. Îi răspundea când Sultana, când Ecaterina.

— Bodogăneşte şi trânteşte prin cameră. Nu ştiu ce să mă fac.

— Lasă, dragă, nu intra la idei şi nu te consuma.

— Nu mai am linişte, sfaturile îl irită, l-am rugat să plece la ţară, în mijlocul naturii. Mi-a spus că nu are vocaţia sihăstriei.

— L-a îmbrobodit cineva…

— Mă sperii, tante Sultană!

— Acuma, ia-o cum vrei.

— Dar cum a fost posibil?

— Pfiii, l-a manevrat! Nu-i aşa că n-are poftă de mâncare, că i-a fugit somnul şi calcă-n strâchini?

— Cam ăsta e Florin. Copilul care a fost înclinat spre cărţi şi spre studiu, îndrăgostit de matematică şi fizică, băiatul care jinduia după ştiinţă…

— Trebuie să uite, să iasă din impas, ajută-l, fetiţo! Invită acasă un prieten, o prietenă de-a lui, în sfârşit, pe cineva la care ţine.

— Glumeşti! Pe el nu-l interesează decât Constanţa.

— Atunci cumpără ceva şampanie, pofteşte-o acasă şi stabileşte nunta.

— Pe cine să invit?

— Pe Constanţa. Sau aştepţi cumva o prinţesă?

— Eu nu mă ocup cu de astea.

— Dar cu ce te ocupi tu, Ana?

— Cu şcoala, cu…

— Fată dragă, ocupaţia principală e viaţa!

— Şcoala e viaţa mea…

— Nu te contrazic. Îţi spun doar că eşti obosită şi-mi torni prostioare. Nu fi aspră cu băiatul, e-n primăvara vieţii…

Ana luă cheia de la bucătărie (se potrivea la

dormitorul băiatului) şi deschise uşa. Găsi camera goală. „Când a plecat de-acasă? Pe unde a ieşit?” înregistrase cum se foia nervos de colo până colo, cum apăsa nemulţumit pe butoanele radiocasetofonului, rulând şi derulând benzile aiurea… Dar dacă toate acestea nu se petrecuseră decât în imaginaţia ei?!

Deschise larg fereastra de la sufragerie. O undă de aer proaspăt năvăli înăuntru. Respiră adânc şi-şi impuse să se liniştească.

Pe cărăruia dintre sălcii, maiorul se îndreptă spre plajă. Era îmbrăcat în salopeta cu urme de ulei şi arăta buhăit, cu ochii umflaţi de nesomn. Ploaia ciocănise toată noaptea în geamuri, iar el veghease între somn şi trezie, cotropit de gânduri. I se făcuse dor de Ana şi de Florin, deşi avea pielea tăbăcită de toamnele şi primăverile cu care se măsurase departe de garnizoană. Îl însoţeau peste tot, ca o apă când învolburată, când liniştită, visurile, îndârjirea, certitudinile, vocea catifelată a Anei.

Dinspre lacul învăluit în ceţuri arămii plutea un iz amărui de smârcuri.

Privi bomba şi o asemui cu o fotografie dintr-un album de familie. Aşeză cu grijă trusa de scule pe nisip. Stătu o vreme nemişcat. Şi-o imagină pe Ana, dar parcă nu era Ana, ci o femeie dorită şi neatinsă, pierdută dintr-o eroare. Şi, vizavi, bomba de avion. Cu un tip de focos pe care îl bănuia, plină de hachiţe, amorţită, cu vopseaua intactă. De ce? Probabil o reacţie ce protejase carcasa. Dar ce reacţie? Necunoscutul îl tulbura, când nu-şi putea explica un fenomen simţea cum i se deschid porii şi teama (numai oamenii lipsiţi de imaginaţie nu ştiu ce e frica!) vuia în trupul său ca într-o conductă goală, aşezată perpendicular pe direcţia furtunii, curenţii se răsuceau în piept ca nişte spirale introduse prin vene şi artere, era ceva asemănător cu o criză, cu o zguduire brutală.

Bomba avea cursă la demontare şi o întârziere de patruzeci şi cinci de zile. Nu explodase după lansare. Căzuse în mlaştină şi sistemul electric nu mai funcţionase.

— Să instalăm trepiedul şi s-o ridicăm la suprafaţă cu

macaraua.

— Nu sunt atât de sigur pe focoase, nea Costică. Forma lor e puţin modificată, priveşte. Nu fac parte din seria mare, e altceva. Nu ştii cum s-o iei. Ai impresia că-ţi este cunoscut totul despre ea, dar are gura pofticioasă şi-ţi dă sărutul cel de pe urmă!

— Dacă o distrugem pe loc?

— Ştii că nu se poate. Termocentrala este aproape, la câţiva paşi…

Plutonierul-adjutant Ulişteanu împietrise alături, ca un vajnic scutier. Sălciile cu fruntea în apă, tremurul frunzelor, cerul de cositor, tăuraşul speriat care alerga spre luncă, băieţii cu buldozerele sfărâmând pământurile înţelenite de la Moara Chiricăi purtau în ele miracolul dăinuirii şi exercitau asupra celor doi oameni o atracţie irezistibilă.

— Să nu ne lăsăm târâţi de curent!

— Care va să zică…

— De fapt nu sunt prea îngrijorat, zise Ulişteanu.

— Atunci?

— Toate bune şi frumoase. Partea proastă e că nu sunteţi în formă, spuse el pe un ton posomorât.

— Bine, dragă nea Costică. Mulţumesc.

*

Florin ar fi preferat să audă: *mai iubesc*! şi, gata, vraja s-ar fi destrămat. Însă Constanţa îl părăsise fără să-l lămurească, încurcând şi mai mult iţele cu acele cuvinte: „Am făcut tot ce-am putut pentru tine. Acum e rândul tău”. Ce fată! Se concentră, nutrind un sentiment ambiguu, nu voia să fie făcătorul-de-bine, însă descoperi că nu putea uita nimic din ce trăiseră împreună… Constanţa era o fată exuberantă, fermecătoare în puloverul mov cu dungi negre, în fusta din catifea de culoarea prunei pârguite… Unde rămăseseră alintul şi iubirea, veselia senină, fragilitatea ei, mângâierile, zâmbetul de copil, simţămintele generoase, privirea pe sub gene, teama de a risca, lumina de august care se revărsa pe geamul dinspre grădina casei Arnăutu, pauzele când stătea cuminte în

bancă? Tot ce ţinea de ea nu avea asemănare, fusese insuportabil de frumos! Florin se lăsă în voia acestor imagini aşa cum ar fi urmat o roată supusă unui monoton perpetuum mobile. „Dacă înţelegi, ştii să şi ierţi, Florine.”; „Noi ne înţelegem perfect, Constanţa, în sufletul meu este. numai lumină”. Avea Constanţa o putere magică asupra lui, de aceea se întorcea el acolo unde fusese biruit. Era de datoria lui să lămurească lucrurile, să încheie sau să deschidă un capitol. Îl străfulgerase ideea că istoria povestită de Traian Arnăutu poate atârna de un fir de aţă. Şi atunci nu era suficientă o simplă scânteie, un bob de jar aprins pentru a dezlega iţele? „Nu te grăbi, Florine, totul trebuie cântărit şi cugetat la rece”. Se furişă prin spatele grădinii, vizând aripa stângă a clădirii, unde era plasată camera fetei. Se opri, alb ca varul, Dintre tufişuri îl fixa o figură aspră, bărbătească, ciupită de vărsat, cu părul numai melci. O statuie! Lumina violentă desfăta luciul vânăt al pietrei, desenând spaţii aurii. Înaintă pe aleea greblată, imaginându-şi că fata stă la pat bolnavă, cu ochii îndureraţi.

În stânga era garajul cu zidul scorojit. Lângă perete, două canistre de tablă şi un butoi. Strada era pustie, dinspre covrigărie adia un miros îmbietor, zidurile vechi, cenuşii, cu coama în două ape, care ocroteau grădina şi casă, păstrau ici-colo pete galben-verzui pufoase ce se topeau într-o umbră sură. Florin părăsi aleea şi tăie grădina de-a dreptul către fereastra cu arabescuri metalice, pe care o mai încălecase de câteva ori. Trecu pe lângă dudul sub care o îmbrăţişase într-o seară cu ploaie… Atunci fata avea rochia udă, lipită de trupul cald; rochia cu volane de dantelă, un jabou romantic, elegant, înviorat de sclipirea funduliţelor bleu. O ţinea strâns în braţe, îl înfiorau coapsele moi care ascundeau mii de taine, mima ei bătând frenetic. Dragostea purifică fiecare gând şi fiecare gest. Crusta de gheaţă se topise. Avea pielea răcoroasă, părul moale, se înţelegeau fără cuvinte, noaptea din grădină se dăduse la o parte, copacii, iarba, zidul de beton, aerul încetaseră să mai fie copaci, iarbă, zid de beton, aer.

Graţia naturală, favorurile mărunte oferite cu înţeleaptă prevedere erau tot atâtea dovezi care-i însufleţeau dragostea.

Aceste trăiri galopau tot mai repede în trecut. Acum avea nevoie de certitudini, de o nouă realitate care să-l convingă. Refuzase, sistematic, orice explicaţie din partea Constanţei, căuta să depăşească singur obstacolul, să ştie precis dacă o *fost ceva* în Insulă. *A fost*, îi confirma spiriduşul din ureche. Şi cuvintele şoptite îl atingeau ca nişte furnicături electrice.

Îşi sprijini piciorul în bordura zidului şi privi înăuntru cu inima strânsă. Nicio mişcare. Ştia că fereastra nu se blochează cu foraibărul. Când o împinse puţin, cedă. Încălecă pervazul şi sări în cameră. În jur, lucrurile ştiute: cărţi, bibelouri, un urcior (ceramică de Horezu, semnat Victor Vicşoreanu), ceasul (pendulă cu suporţi de aramă) având pe o arcadă inscripţia în limba latină *Tempus edax rerum*, deci un avertisment sever, tabla de şah, tablouri cu rame subţiri, un pahar din bronz. Pe fotoliul de lângă pat, aliniate ca la paradă – cele zece păpuşi (ce-i păstrau contactul cu zilele copilăriei), pe care exersa şi acum pieptănături sofisticate. Câteodată însă vărsa lacrimi şi nu se mai bucura de ele. Atunci le privea de la oarecare distanţă, pieziş…

Pe un raft, sticluţe cu parfum, spray-uri, Amon-Ra (cremă), o cutie de pudră prinsă într-un carton, o rochie de seară cu broderie, o jachetă cu puzderie de buzunare şi fermoare (de care habar n-avea!), cutii cu ciorapi, două pachete de ţigări („Nu cumva s-a apucat de fumat?!”), fotografii, agrafe…

Gelozia îi dădu ghes şi mai abitir, de parcă aceste lucruri intime i-ar fi relevat un adevăr insuportabil. Un val fierbinte trecu prin el. Fără să-şi dea seama cum s-a întâmplat, se trezi cu un caiet în mână. Citi, cuvintele n-aveau niciun înţeles, mintea îi era goală, chipul dogorit de patimă. To* coiul de presupuneri se urzeau ca într-un vis şi se destrămau în neorânduială. În cele din urmă pricepu că este un caiet de teme la limba engleză, îşi aminti subit cum

făceau exerciţii de pronunţie în poiana pădurii Lunca: *Long Day's Journey in to night... Long Day's...*

*

O soră ducea în braţe un vraf de cearşafuri. Mirosea de la distanţă a detergent. Mergea elegant, legănându-se în ritmul paşilor, bocănind pe ciment cu tocurile înalte. Maiorul Gliga se feri din drumul ei, deşi coridorul era larg şi pustiu. La spitalul din S. soldatul Geamănu fusese instalat în rezerva 21. „În capătul coridorului, tovarăşe maior, la uşă este un ficus plantat într-un ciubăr", îi explicase plutonierul-adjutant Ulişteanu. Maiorul căută îndelung planta decorativă. Nici urmă de aşa ceva. Însă la ultimul salon descoperi plăcuţa nichelată cu numărul 21.

Soldatul Geamănu zăcea cu faţa în sus pe patul de la fereastră. Avea mâna dreaptă, capul, ochiul stâng şi pieptul acoperite de bandaje cumplit de albe. Bucata de piele descoperită era galben-verzuie. Cu ochiul teafăr ţintea un punct fix de pe tavan. Părea afundat într-un labirint de amintiri.

Intră sora cil o tavă în mână. Pe albul-sur de alpaca, două ceşti. Una cu lapte, alta cu ceai. Nu dădu nicio atenţie ofiţerului. Îl dojeni pe soldat cu un zâmbet vag, care nu spunea nimic precis:

— Mă supăr foc! Să ştii că mă supăr foc dacă mai verşi ceaşca în chiuvetă!

Geamănu rămase ca de lemn. Doar lumina ochiului drept se mişcă puţin. Sora îi desfăcu fesele cu gingăşie, spălă pielea, acoperi totul cu pudra-medicament, apoi cu pansamente sterile. Îl îmbrobodi ca pe o păpuşă. Când îi făcu invitaţia să bea lapte, acesta se supuse docil. În acest răstimp, gura ei nu tăcuse o secundă. O căldură familiară iradia din fiecare cuvânt pe care îl repeta de două sau de trei ori, pentru a-şi sublinia parcă prezenţa:

— Când eşti cuminte, când eşti cuminte îmi place, îmi place de tine. În prima zi, în prima zi doctorul a zis că faci pe nebunul, pe nebunul, hm! auzi? Pe nebunul! Dar uite că nu-i aşa! Dacă bei lăptic o să ieşi de aici ca un nou-născut, ca un nou-născut, ehei! ca un nou-născut. Ştii, doctorului i-

a plăcut gluma aceea. Când ţi-ai revenit, ai spus: „Uite-aşa, uite-aşa prinde vulpea rană”. Ai mai zis că ţi-e sete, dar mai cumplit, mai cumplit…

Uită ce voise să spună, atentă la gălăgia din salonul alăturat, unde câţiva pacienţi cântau în cor. Zâmbi amuzată şi se trezi că o fixează cineva.

— Şi… dumneavoastră, şi… dumneavoastră cum aţi intrat, că nu e oră de vizită? privi uluită la ofiţer cu frumoşii ei ochi negri.

— E comandantul nostru, mormăi Geamănu, tovarăşul maior Gliga.

— Poftiţi, poftiţi, vi-l dau în primire. Pentru un sfert de oră, un sfert de oră, să fim înţeleşi, urmează vizita doctorului, eu n-am văzut, n-am auzit, îl informă ea fără să-şi dea seama că nu este prea amabilă.

După ce rămaseră singuri, maiorul Gliga prinse mâna sănătoasă a soldatului şi o ţinu un timp între palmele sale fierbinţi. Pe urmă îşi aminti că venise cu flori. Le scoase din hârtie şi le aşeză într-un borcan aflat pe noptieră. Urmă o scurtă tăcere. Maiorul redepănă stăruitor în minte întâmplările din ultima vreme; bătaia de la Bufet, acordeonul făcut zob, intervenţia salvatoare când maşina cu muniţie se blocase pe linie, accidentul Leonorei, ameninţările la adresa maistrului Dobrotă, iar acum explozia focosului oprit din cursa primejdioasă. Această înlănţuire de lumini şi umbre îl derută. Soldatul Geamănu arăta uneori ca un copil singuratic, sperios, alteori ca un taur înfuriat, gata să ia în coarne pe oricine. Dacă-i atingeai o coardă sensibilă, se simţea lezat în amorul propriu, dacă încercai să-i câştigi încrederea, te privea suspicios. Rânjea, necheza, dar în fond era un om tare inimos. Uneori devenea însăşi întruchiparea binelui, alteori simţea că trebuie să-i dea una cuiva (pentru o pricină întemeiată sau nu) şi nú făcea uz de preaviz.

— Cum te simţi?

— În spital zilele sunt foarte lungi şi severe. Aştept să mă întorc în detaşament, tovarăşe maior.

— Mda-a…

— N-am făcut nicio poznă, nu-i aşa? Sunt cam emoţionat…

— Eşti un erou, Haralambie!

Soldatul se fâstâci, tuşi… x

— Păi… A fost un fleac, tovarăşe maior. Dacă nu mă împiedicam ca prostul, îl prindeam uşurel, uşurel… După explozie m-a învăluit o ceaţă şi am avut senzaţia că mi-e gura plină de var. Şi apoi nici nu m-am sinchisit de nimic, acum ştiu totul despre…

— Să stai liniştit şi să respecţi prescripţiile medicului. O să fie bine… Noi am adunat muniţia, am îngropat-o din nou şi i-am făcut de petrecanie…

*

Nori de funingine lunecau alene în direcţia debarcaderului. Întregul văzduh vibra. Păsări muşcate de arşiţă se înălţau speriate din stufăriş, survolând balta încremenită care aducea cu o tipsie de nichel.

Urcând la *Casa vânătorului*, maiorul Gliga desluşi, cu ochii minţii, în detaliu, alcătuirea focosului mecanic de fund. Elicea de armare şi siguranţă de la partea superioară avea palele îndoite. Schema era simplă, o suită de acte elementare: în momentul lansării din avion elicea se învârte până ce se deşurubează complet din blocul percutor. Acesta, fiind degajat, se sprijină numai pe arcul de susţinere. Când se produce lovirea de obstacol, datorită inerţiei percutorul izbeşte capsa. Atunci se aprind pastilele de pulverin comprimat, iar flacăra provoacă detonarea fulminatului de mercur sau a azoturii de plumb. Mai departe, iniţiatorul de tetril condiţionează explozia…

Există un întreg arsenal de motivări când algoritmul distrugerii nu funcţionează normal şi bomba cade, ca un sac de nisip, unde se nimereşte. Acest focos mecanic de fund semăna şi nu semăna cu cele pe care le demontase până atunci. Cunoştea foarte bine cursa întinsă de constructor, era în stare să deşurubeze acest tip de focos pe întuneric sau cu ochii legaţi, acum putea să jure că ceva nu-i în ordine, de aceea refuzase odihna, trăind de câteva zile terorizanta întrebare: „Ce se ascunde în gâlma asta

încorsetată de metal?” începuse să aibă coşmaruri: visa animale fantastice, căderi terifiante, scene de groază, scotea un geamăt surd, într-atât de tare îi bătea inima, şi se trezea surescitat.

„Ei, fir-ar să fie!” exclamă el, vlăguit de căldură şi de atâtea căutări, simţind ca niciodată cum creşte în el neputinţa şi cum bomba de cinci sute de kilograme îl sfidează. Dar nu îndrăznea să-l răsucească niciun milimetru. Se uita mut la focosul de oţel.

Două zile maiorul Gliga înconjurase porţiunea din plaja lacului marcată de pirotehnişti. Coborâse către coada lacului, lângă un pâlc de sălcii, unde plutonierul-adjutant Ulişteanu descoperise minele antitanc, la diferite adâncimi, în nămol. Sapa de foraj lucra de zor. Ulişteanu era numai ochi şi urechi. Ridică mâna şi făcu un semn scurt mecanicului să oprească utilajul. Apoi, echipat cu centură de siguranţă, lanternă, detector şi lopată mică de infanterie coborî prin coloana de foraj, un cilindru de oţel cu diametrul de 1, 5 metri, înalt cât o casă cu patru etaje. Ecoul metalic îi aduse vocea la suprafaţă: „Fierbe pământul, nu alta! Mine, proiectile…” Două zile şi două nopţi încheiate a lucrat Ulişteanu în tubul acela, cu lanterna într-o mână, cu lopata în alta. Din timp în timp ostaşii îl trăgeau afară să se odihnească.

Maiorul se uită iarăşi la forma exterioară a focosului şi se miră, deoarece găsi şi nu găsi ceva deosebit, raportându-l la focoase similare în faţa cărora nu ezitase şi totuşi parcă un păianjen de apă şi-ar fi ţesut pânza chiar pe ochii lui, întunecându-i limpezimea, făcându-l să simtă un gol în stomac. Privirea pătrunse dincolo de cămaşa de fier, încercând să dezlege enigma: bloc percutor, arc de susţinere, piuliţa de prindere a detonatorului… Soarele îl ardea feroce în ceafă, setea îl chinuia…

Înainte de a părăsi bomba, se odihni câteva minute pe malul gropii. Îşi frecă picioarele amorţite din cauza poziţiei chircite în care era nevoit să lucreze, îi trecu prin minte o remarcă a lui Grigore Poinăreanu: „Să trăieşti clipa prezentă, în rest: – fleacuri!” Clătină din cap. „A nu

face tot ce depinde de tine înseamnă a fi mai puţin om… Mâine, gândi el, va fi o zi decisivă. Nu pot amina la infinit dezamorsarea bombei”.

Hotărârea era grăbită într-un fel şi de nota telefonică primită de la comandament. Un pescador agăţase cu plasa o mină marină uriaşă. Plutonierul Dumitru Donici raporta că mina are flotorul spart şi nu poate fi ridicată la suprafaţă. Fiind aproape de ţărm, putea fi remorcată la mal. Astfel de mine au focos electric, or, mediul lichid acţionează distructiv, în primul rând asupra surselor de alimentare. Subofiţerul cerea aprobare pentru a scoate mina pe nisip. Maiorul Gliga avea de ales: să-i dea mână liberă lui Donici sau să se deplaseze urgent acolo.

Donici se formase ca pirotehnist în ultimii cinci ani. Maiorul Gliga îl asistase la dezamorsarea primei bombe lângă rafinăria de la Teleajen, unde, în timpul săpăturilor de extindere; se descoperise o bombă de avion de 250 kg, rămasă din al doilea război mondial, îngropată cam la un metru. Îşi aducea aminte perfect: la ogivă – focos M-103, la bază – M-101. Sergentul-major Donici îi ceruse voie să lase casca pe malul gropii. „Dumneata glumeşti, tovarăşe sergent-major! Nici nu-mi trece prin minte aşa ceva!” Subofiţerul rămase cu gura căscată, apoi spusese: „Cu cască sau fără cască, dacă se produce o explozie ne adună fărâmitură cu fărâmitură!” Adevărul cam acesta era, însă el, comandantul, trebuia să-l deprindă cu rigorile meseriei, să-i inoculeze sentimentul disciplinei ferme, regula de aur numărul unu a unui deminor, să-l facă să fie pătruns de ea ca de un ritual. Mai târziu le vorbise despre demnitate şi onoare, despre curaj, citind aforismul său preferat: „Curajul nu e, la urma-urmei, decât una din manifestările superioare ale bunului simţ”.

De ce în memoria maiorului Gliga se întipărise fidel filmul acelei misiuni? De ce, acum, se înfrupta din acea experienţă şi căpăta tot mai mult convingerea că, dacă o să mai tărăgăneze, risca să nu vină de hac bombei?

Filmul, imagine cu imagine: Donici aplecat asupra bombei, curăţând cu peria de sârmă pământul de jur-

împrejur, trusa cu chei, pensetele, cleştii, ciocanul, dălţile... O singură dată îl avertizase: „Să nu prinzi cu cheia niciodată focosul de discul de lovire, ci de guler!”, Donici extrăgând pe M-103 ca pe o tumoare, îndepărtând pământul cu şpaclul pentru a elibera din strânsoarea ţărânii pe M-101. Maiorul, tot mai aproape, suportându-şi răsuflarea, voind să se convingă de prezenţa tijei de armare. Dacă aceasta lipseşte, dezamorsarea e oprită. „Ştii ce înseamnă? a, îl sondase maiorul. „Vă raportez: cuiul percutor e liber, susţinut de un simplu arc şi la prima acţiune mecanică...”; „Concret, aici cum stăm?”; „Aici, aici...”; „încetişor, băiete, relaxează-te, respiră adânc, gândeşte, şpaclul trebuie mai mult mângâiat, nu slăbi din ochi o clipă conturul focosului, sprijină-te bine, să ai echilibru, şi nu te grăbi, nu te grăbi, învaţă să lucrezi aşa cum ai avea o veşnicie în faţa ta...”; „Aici, se bâlbâi el, nu există, tijă!” Faţa i se albise, nici nu mai sufla, părea complet dezarmat, cu voinţa mutilată prosteşte. „Ai dreptate, îi confirmase simplu ofiţerul. Ampenajul e detaşat. Cum procedăm?” Subofiţerul săltase din umeri. Soluţia o cunoştea, dar nu avea tăria s-o pronunţe. „Ei, ei?!” „O transportăm în poligon sau o distrugem pe loc...” „Prima variantă e riscantă, a doua imposibilă, rafinăria, este prea aproape de rafinărie...” „Uf...” „Ni-i un necaz, s-o mai examinăm niţel... Priveşte cu atenţie!” Subofiţerul făcuse ochii mari: „Ce noroc! Tija de armare nu lipseşte, ĕ doar ruptă, e numai ruptă, priviţi!” „Am văzut, Donici...”

Figura îi devenise iarăşi calmă după ce se răcori cu apă de la fântână. Îşi puse o cămaşă curată şi se instală comod la masa din chioşc. Se declară mulţumit de hotărârea luată: mâine va încerca focosul. Nu înainte de a telefona că este de acord cu propunerea lui Donici. Să remorcheze mina la ţărm, era capabil să se stăpânească în situaţii critice. Singurul lucru îngrijorător rămânea starea sufletească a Anei. Intenţiona s-o aducă aici, la *Cam Vânătorului, o* săptămână de relaxare, din zori şi până seara va bate la pas grădina şi lunca, va face plimbări pe lac, se va odihni sub cerul fără umbră de nor, bucurându-

se de linişte. Totul va fi plăcut şi reconfortant. Pădurea şi lacul îi vor împrumuta din forţa lor, o vor mângâia. Lângă ea şi încordarea lui interioară va mai ceda. Vor putea merge împreună în colţişorul acela colcăind de peşte, din partea opusă stăvilarului, unde, curios, mai tot timpul stăpânea ceaţa. Grigore avea o barcă cu grătar şi vâsle nou-nouţe. Planuri, planuri... Ana şi-ar fi putut recăpăta echilibrul în acest peisaj, niciun efort n-ar fi fost de prisos, nicio zi n-ar fi dezamăgit-o. Va tăbărî asupra ei cu scrisori şi cu telefoane până va consimţi. Ar fi fost o prostie ca Ana să refuze invitaţia...

Maiorul Gliga surâse la acest gând.

*

Mâinile şi picioarele băiatului deveniră dintr-odată străine de corp. Nu-l mai ascultau. Se aşeză pe bordura trotuarului. Tulburat, pluti o vreme între vis şi realitate. Cei câţiva oameni, vecini ai familiei Arnăutu, discutau încă aprins: cum venise Salvarea, cum transportaseră fata pe o targă, sirena mugind, speculaţii privind starea fetei, motive imaginare.

Florin se îndepărtă cu un mers nesigur. După un timp se trezi la marginea oraşului, pe o străduţă necunoscută. Mergea ca împins de vânt. Rătăci aşa până la trei după-amiază, încercând să aşeze într-o anumită logică cele trăite. Nu simţea nici oboseală, nici foame, doar o sete chinuitoare. Pipăia cu privirea absentă zidurile de cărămidă, ferestrele deschise, copiii jucându-se. Imaginile defilau, mai departe, ca un vis: multe nu aveau contur, fiind lipsite de sens. Înregistra, în zăpuşeala grea, scârţâitul roţilor şi paşii măsuraţi ai trecătorilor, larma grupului de elevi animaţi de o veselie atrăgătoare, cântecul lălăit al unui bărbat care se cumpănea când în stânga, când în dreapta. Sufletul băiatului se topea în deznădejde. Simţământul de neputinţă îl făcea să se zbată ca o pasăre în laţ; nu putea aştepta ajutor din nicio parte. Se opri câteva clipe în umbra unor castani; alături susura o fântână arteziană. Prin pânza fină a stropilor se desenau, ca într-un film mut, imaginile muncitorilor care descărcau

dintr-un camion baloturi şi lăzi uriaşe.

Florin intră în primul bufet şi comandă un pahar mare de coniac. Lichidul rubiniu îi arse măruntaiele, îl potopi un val de căldură şi de ameţeală. Căută cu luare-aminte în jur. Şi observă un tânăr în blugi, cu ochii încercănaţi, cu faţa suptă; desena cu halba de bere opt-uri pe suprafaţa mesei. Alături – o ceşcuţă cu cafea, golită numai pe jumătate. Tot ce îndurase el, tot ce ea ce urâse deodată se limpezi, căpătând chipul şi căutătura unui om real, concret.

Îl recunoscu pe Lucian Mihalache şi în el se trezi dorinţa să lămurească lucrurile numaidecât.

Se apropie de masa acestuia şi alunecă lin pe scaunul liber, fără niciun fel de introducere. Era nervos şi întunecat.

— Ascultă-mă cu atenţie, zise el cu tonul omului îndrăgostit şi nefericit. Ai stat o săptămână cu Constanţa în Insulă?

Dori să mai spună ceva, dar i se tăie glasul. Se întoarse şi privi în altă parte, îşi muşcă buzele pentru a-şi stăpâni emoţiile.

— Pe zăpuşeala asta nu se bea coniac, spuse celălalt cu milă „fără să clipească. Lasă paharul. Cum te numeşti? Dar să nu umbli cu pseudonime!

— Florin Gliga…

— Îmi pare bine…

Florin îl măsură intrigat. Se considera umilit.

— Bea, spuse Lucian Mihalache, şi-i oferi o halbă.

— Nu ştiu dacă mai pot… Coniacul…

Inima-i era plină de fiere. Pământul aluneca sub picioarele sale.

— Ar fi mai nimerit s-o uiţi pe Constanţa, adăugă Lucian Mihalache cu bunăvoinţă. Poate că nu e vorba de dragoste, ci de o bucurie limpede, trecătoare. Dacă o iubeşti, ce nevoie ai să-ţi clarific eu sentimentele?

Florin privi îngheţat la omul din faţa lui. Neştiinţa” de a lupta născu în el o suferinţă şi mai grea. „N-am să-i îngădui să mă lipsească de această fericire. Constanţa e

viaţa mea. u. Se străduí să-şi păstreze calmul, dar simţi cum îl încearcă turbarea.

— Inginerul Arnăutu mi-a spus…”

— Omul ăsta îndrugă vrute şi nevrute. Ai căzut în aceeaşi capcană pe care mi-a întins-o şi mie. Hm! Constanţa!… O dragoste de puştani. Ne vedeam uneori în salonul de dans de la capătul oraşului. Arnăutu credea că-i seduc fata. Într-o zi m-a prins de guler şi m-a întrebat cuprins de furie: „Ce-i poţi tu oferi fetei mele? O lefuşoară şi o garsonieră la etajul zece?! „I-am spus în silă: „Domnule Arnăutu, ai o fată foarte frumoasă şi foarte deşteaptă. Îşi măsoară singură paşii. Însă dacă mai procedezi cu altcineva aşa cum ai făcut cu mine s-ar putea să-ţi iasă pasienţa tocmai pe dos. Ai grijă să nu rămâi cu buzele umflate!” Nu-l pot ierta pe Arnăutu. În grija lui întrezăresc mai degrabă un egoism rece, nu-şi dă seama că fata poate călca oricând în foc, numai pentru a ieşi de sub tutelă, pentru a scăpa de aceste hotărâri de familie.

Lucian Mihalache arăta obosit, se lăsase cu totul furat de amărăciune. Fruntea i se umezise, amintirile îl tulburaseră.

— S-a întâmplat ceva cu Constanţa?

— Nu ştiu exact, au dus-o cu Salvarea la urgenţă.

Lucian Mihalache se trezi murmurând:

— Va să zică… Dar e absurd, e de-a dreptul absurd! Să mergem la spital! se precipită el.

*

Pe lângă silueta zveltă a podului trecea limita şantierului de extindere a termocentralei. Pe toată întinderea, apa lacului mângâia piatra rostuită în mal pentru protecţie. Un fapt neobişnuit trase luarea-aminte maiorului Gliga: excavatorul uriaş aflat într-un echilibru precar pe marginea gropii lui Paştină. Peste noapte, pământul se surpase şi utilajul se aplecase mult în golul căscat dedesubt. Braţul de oţel, cu colţii înfipţi în clisă, se transformase într-o proptea trainică, oprind mişcarea primejdioasă a maşinii. Acum se încerca remorcarea utilajului către înapoi, pe un drum nivelat rapid de lama

unui buldozer.

Maiorul croise un plan pentru dezamorsarea bombei aflate pe celălalt mal şi-şi încerca norocul la inginerul şef: venise să ceară un excavator cu cupa mică. Momentul nu se dovedea deloc prielnic, inginerul-şef circula furios printre oameni, operaţia pentru salvarea utilajului abia se declanşase, cei mai mulţi îşi dădeau cu părerea, puţini puseseră umărul efectiv. Acţiunea cerea multă chibzuinţă, o singură mişcare greşită putea da totul peste cap.

Îmbrăcat în salopetă, maiorul Gliga nu se deosebea cu nimic de muncitorii care forfoteau în incinta şantierului. Deodată, atenţia îi fu reţinută de un chip cunoscut. Nu se putea înşelă, era Grigore Poinăreanu. Să nu-şi creadă ochilor. Murdar de ulei ars şi vaselină, acesta dădea ajutor unui tânăr să pună şenilele la un buldozer de culoarea portocalei. Sări peste cofrajele din cale, abia se ţinu să nu alunece pe mâzga prezentă mereu pe drumurile şantierului şi ajunse într-un suflet lângă Grigore. Mai întâi se convinse că nu face vreo confuzie, deoarece Grigore plecase din sat fără să lase nicio vorbă, apoi îl bătu prieteneşte pe umăr.

— Ce-i cu tine, omule, aici?!

— Îi dau o mână de ajutor lui Gică. Blestemata asta de şenilă…

Fulgerat, Grigore ridică privirea şi rămase, la rândul său, uluit.

— Dumneata?

Îşi duse mâinile la ochi de parcă i-ar fi venit rău.

— Nu te simţi bine? sări tânărul de lângă el.

— N-am nimic.

Câteva clipe se scurseră în tăcere. Virgil îşi frământa mintea să priceapă ce-i cu Grigore pe şantier.

— Gică, mă duc până la baracă, am de rezolvat o treabă cu tovarăşul…

Până la baraca situată sub botul dealului nu deschise niciunul gura. În interiorul construcţiei din placaj mobilierul se reducea la strictul necesar. Se aşezară amândoi pe o banchetă înjghebată din scândură făţuită. Ochiul de geam din peretele opus le aducea în faţă,

panoramic, întregul şantier şi o porţiune din lacul Ulmetea. Într-un colţ al barăcii zăceau claie peste grămadă saci de ciment, ventilatoare, bidoane cu vinacet, colaci de sârmă, o lampă de benzină, canciocuri, cutii de linoxin.

— Ce-i cu tine, Grigore, aici? repetă maiorul întrebarea.

— Muncesc, ce ţi se pare nefiresc?

— Ai plecat de-acasă ca o furtună. Pe Cristinca a doborât-o plecarea ta…

— Înţeleg, şopti el. Povesteşte-mi ce face…

— Plânge, se frământă, nu mai este om. Spunea că trebuie să meargă la spitalul din oraşul I. pentru un control serios. De cu seară îşi pregătea valiza.

Convorbirea lor fu întreruptă de un bărbat mărunţel, nebărbierit, care se opri în uşa barăcii cu şapca în mână şi întrebă de mecanicul Dragomir. Grigore se uită la el cu simpatie, se cunoşteau, apoi clătină din cap, semn că nu ştia unde se află Dragomir. Bărbatul mărunţel ezită un moment, pe urmă dispăru.

— Mai concret, cu ce te ocupi pe şantier? insistă Gliga curios.

— Ung panourile cu decofrol, acţionez vibratoarele, mă pricep şi la mecanică…

— Nu te mai recunosc.

— Fiecare om cu mândria lui, suspină Grigore ca un copil.

— Şi noaptea de ce nu tragi acasă? Unde dormi?

Fără să mai ciocănească la uşă, intră din nou bărbatul mărunţel, nebărbierit, posac. Ocupă loc pe o margine a banchetei şi începu să trăncănească privind într-un punct fix.

— Nu l-am găsit pe Dragomir. Dar am venit să-ţi spun că o poţi salva pe Cristinca. Este un doctor în B. care a născocit un medicament. Nişte caşete… Te duci la el cu analizele şi radiografiile, îţi eliberează o reţetă şi cumperi caşetele de la farmacie. Fără recomandarea lui nu le obţii. Nea Toader, macaragiul, şi-a scăpat fata cu prafurile astea şi cu un ceai recomandat anume. Stai de vorbă cu el dacă

nu vrei să-ţi pierzi femeia.

Bărbatul mărunţel se scotoci de ţigări.

— Prostii, zise într-un târziu Grigore şi oftă adânc.

*

Constanţa fusese internată la Spitalul de Urgenţă.

Suferinţa se apropiase brusc de Florin şi-l zăpăcise, între el şi viaţa oraşului coborâse noaptea. O peşteră vastă şi de nepătruns, plină de ecouri, ca şi cum o năprasnică voce ar fi răcnit. Îndura cumplit, simţea nevoia imensă ca fata să afle, să ştie că este aici, deşi nu-i putea fi de niciun ajutor… Vedea aievea colibele de pescari de lângă Costineşti, cu atâtea lucruri fermecătoare, uliţele albe, strâmte, plantaţiile de piersici, ţărmul stâncos, valurile-ciorchini-de-pescăruşi, soarele ivindu-se triumfător din arşiţa orizontului, algele mânate de curenţi. Vorbele n-aveau niciun rost, sângele se învăpăia repede, tălăzuia ca o vrajă. Toate acestea nu erau acum decât o închipuire. Ghimpele remuşcării. Cel mai bun lucru era să nu mai aştepte nicio clipă, să meargă la Constanţa, s-o lămurească, s-o înduplece. Să recunoască fără teamă; „Sunt răspunzător pentru tot ce s-a întâmplat, am fost un încăpăţânat şi iată unde am ajuns. Nu există nimic în lume care să ţină mai mult de voinţa noastră decât iubirea. Vreau să vină zilele bune şi viaţa să pornească pe făgaşul obişnuit! Să te iau de mână şi să înfruntăm drumul nostru lung până la poiana din pădurea Lunca, unde cântă, numai pentru noi, o pasăre mică, albă, ghemuită pe o creangă de frasin”.

Privirea lui Florin nu-şi afla astâmpăr, se întâlni pentru o frântură de secundă cu aceea a lui Lucian, rivalul său. Tresăriră amândoi când uşa se izbi în rama de metal. Din sala de operaţie ieşi o Soră cu boneta gata-gata să-i cadă, robustă, cu o mină îngrijorată.

Florin se ridică automat şi-i tăie calea, implorând un cuvânt. Sora îl ocoli şi trecu fără să-i pese de frământările băiatului; nu părea deloc veselă sau prietenoasă. Bombăneala ei şi lipsa de bunăvoinţă sporiră şi mai mult emoţia lui Florin…

— Niciun dram de delicateţe! murmură el.

În urma ei aerul se impregnă de acid fenic. Florin rămase la pândă, nu putea să rateze o şansă. Când femeia în halat alb reveni, se agăţă de mâna ei.

— Soră, te rog…

— Eşti din familie?

— Nu… Eu… Constanţa este prietena mea…

Sora plecă mai departe, privindu-l cu reproş.

Dacă ar fi depins de puterile lui salvarea fetei… I se părea lipsită de sens şi cumplit de adevărată prezenţa lui Lucian Mihalache aici, la spital. Ce tulburare îi provocase în suflet întâlnirea cu el!

— Cred că s-a întâmplat ceva grav cu Constanţa, mormăi Lucian, simţind cum îmbătrâneşte la uşa blocului operator.

Florin rămase cu gura căscată.

— Ce vrei să spui?

Tânărul de lângă el tăcu îngândurat.

Florin patrulă mai departe pe coridorul care scânteia de curăţenie, frângându-şi mâinile în neştire. Cerşea un cuvânt, un singur cuvânt de la personalul medical şi nu era încurajat nici cu un simplu gest.

Se aşeză pe canapeaua îmbrăcată în piele sintetică, de culoarea castanei. Lucian, obosit, stătea pierdut la celălalt capăt.

Dincolo de uşa masivă, lăcuită, cu clanţă şi balamale de nichel, sumbră şi misterioasă, se petreceau lucruri care devastau imaginaţia celor doi băieţi şi nimeni, absolut nimeni, nu găsea de cuviinţă să le astâmpere, închipuirea.

Florin avea în acest moment tăria de a-şi recunoaşte iubirea, de a pleda în favoarea ei cu argumente.

— Cristinca e bolnavă? Ce tot îndruga bărbatul acela mărunţel?

— Da… Poftim, studiază-le!

Grigore Poinăreanu scoase din geantă un teanc de analize şi radiografii şi le aşeză pe măsuţa de brad. Zăbovi o clipă, era dezorientat, se pierduse cu firea. Corpul îi era încins şi o fierbinţeală interioară îi ardea măruntaiele.

Virgil Gliga răzbi cu greu în scrisul mărunt, ilizibil, îmbâcsit cu termeni de specialitate. Până la urmă înţelese esenţialul. Pleoapele i se ridicară anevoie, ca nişte membrane de plumb. Alături, Grigore respira zgomotos, cu faţa congestionată, mormăind câte o înjurătură.

— De ce nu mi-ai spus adevărul de la început?

— Pentru că nu-l ştie nici Cristinca. Doctorul consideră că ea nu trebuie să afle…

— Înţeleg. Dar ce inimă ai, omule, s-o părăseşti chiar acum?

Grigore privi peste umărul lui Virgil şi nu răspunse. Era tulburat. Într-un târziu se porni cu glasul tremurat:

— Nu mai pot suporta, mi-e ruşine! Mă simt vinovat când o privesc în ochi şi-i ascund realitatea. Cred că nu mai este nimic de făcut, are zilele numărate. O iubesc, Virgile, o iubesc pe Cristinca în felul meu, n-am simţit niciodată nevoia să mă destăinui, dar uite că acum o fac. Te rog să priveşti cu mai multă îngăduinţă toate ieşirile mele. E adevărat, mai bat şi câmpii, dar n-a fost dintotdeauna aşa. Necazurile îl schimbă pe om. Vezi pe câte unul care n-a zis în viaţa lui o trăsnaie, i-a fost teamă să calce şi pe umbra altuia, însă o dată o ia razna de te cruceşti. Dar lumea nu mai stă să-i adune faptele bune dinainte, nici nu le ştie, fapta bună rămâne neştiută, lumea se bulucește să comenteze în fel şi chip rătăcirea de moment.

— Bine, Grigore, spui c-o iubeşti, atunci datoria ta este s-o ocroteşti, să-i dai încredere, s-o menajezi prin răbdare şi tact, s-o încurajezi. Bolnavul trebuie să creadă numai şi numai în vindecare. De ce crezi că totul este pierdut?”

— Doctorii nu-i dau mai mult de jumătate de an.

— Niciodată nu poţi fi sigur. Uneori evoluţia bolii este imprevizibilă. Vorbeam adineauri de devotament, de protejarea fiinţei dragi. Şocul plecării tale nu-i poate face decât rău.

Grigore tresări. Încercă să-şi argumenteze din nou părăsirea casei, dar se încurcă în explicaţii. În cele din

urmă spuse fără convingere, cu glasul răguşit, fierbinte, dorind parcă să scape de prezenţa lui Virgil:

— Nu-mi duce grija, mă descurc eu.

Ostenit, Gliga se ridică şi părăsi baraca. Jos, în buza gropii lui Paştină, nici urmă de excavator. Fusese deja remorcat la o sută de metri mai departe, pe un front nou de lucru. În câmpia fără hotar oamenii lucrau cu sârg, luau cu asalt meterezele de pământ, maşinile trăgeau din plin. Cineva strigă la Virgil Gliga să iasă mai repede din raza macaralei care avea în cârlig panouri de beton. Deschise ochii mari şi iuţi pasul. Traversă lacul pe la stăvilar şi ajunse pe malul celălalt. În luncă, la o jumătate de kilometru, se afla bomba de avion îngropată în nisipul plajei. Drumul spre zona interzisă trecea printr-un lan de porumb. Deasupra apelor lunecau în zbor codobaturi cenuşii. Maiorul se opri undeva, pe malul lacului. Aici, în linia întâi, învăţase să cântărească lucrurile cu luciditate. Şi mai învăţase să privească oamenii cu drag, pentru că fac parte din existenţa ta şi te recunoşti în ei. Iscodi cu privirea în pâlcul de sălcii. Câteva, mai răzleţe, închipuiau, fără niciun retuş, constelaţia Carului mic. Cinci metri lateral faţă de roata stingă din faţă era groapa pe fundul căreia zăcea bomba. Acolo îl aşteptau ore grele de trudă. Hotărâse ea atacul decisiv să-l dea mâine. Până soseşte Ana cu trenul va termina, îşi va spăla mâinile ea un chirurg după operaţie şi va trece pe răboj încă o victorie asupra morţii.

Cerul era curat, culorile aveau o claritate ireală. Maiorul se urni din loc, îndreptându-se spre groapă. Cei doi ostaşi de pază se aflau la posturi. Era din nou faţă în faţă cu bomba. În bătaia soarelui apăruse fenomenul de transpiraţie a trotilului, componentele explozive migrând în zona periculoasă de la filetul de înşurubare al focosului.

Hotărâse ca bomba să rămână mereu acoperită cu un strat de nisip jilav. Suntem în misiune de luptă, gândi maiorul Gliga. Ofiţeri, subofiţeri, ostaşi. De o viaţă învăţăm la aspra şcoală a deminărilor, asanărilor şi distrugerilor. Prin mâinile celor cu care am lucrat au trecut vagoane de

muniţii. Cei oare au greşit au plătit cu viaţa. În munca noastră nu poţi greşi decât o dată. La început ne-a fost frică la toţi, ni se muiau genunchii, ni se răcea cămaşa în spate, ne fascina momentul contactului cu focosul. Legaţi unii de alţii printr-o solidaritate călită acolo unde primejdia fusese mai mare, înarmaţi cu sonde şi detectoare, am curăţat dealuri şi văi, am *pieptănat* păduri pas cu pas, am asanat poligoane de artilerie, am cercetat zeci de bordeie, tranşee, cazemate şi amplasamente de tun cu muniţii trecute prin gura de foc, adică trase şi neexplodate, deci cu atât mai primejdioase. Ca mine sunt mulţi…”

*

Soarele se mistui într-o mare cenuşie. Maiorul Gliga îşi petrecu palma peste frunte. Se simţi copleşit de un val moale şi cald. O aştepta pe Ana cu nerăbdare, îşi imagina rochia îmbrăcată anume pentru el, chipul vioi, părul bălai şi începu să zâmbească. Îl copleşi deodată un dor nemărginit. Simţea din nou aproape trupul Anei, atingerea ei fierbinte, catifelată, în clipele de tandreţe, tind se lipea de el cu duioşie, cuibărindu-i-se toată în braţe. Se simţea parcă ameţit de o sevă sănătoasă şi dulce.

Ajunse la bifurcaţie. Un drum ducea către *Casa Vânătorului*, celălalt spre halta de cale ferată. Se abătu pe drumul din stânga pentru a consulta încă o dată mersul trenurilor. Nu mică-i fu mirarea tind se întâlni cu Cristinca. Nenorocirea ce-o lovise, şi de care aflase în ziua aceea de la Grigore, îi înfierbântase capul, mâhnirea sporise treptat în sufletul său, îl făcea să se simtă ca un străin. Acum îi înţelegea grijile şi teama, dar era prea târziu. Mintea lui nu putea să accepte că femeia este sortită pieirii.

Virgil se opri în loc, îşi frământă degetele aspre şi trudite. O povară apăsătoare îi strivea sufletul. În singurătatea peronului – doar ea, Cristinca, alături cu o geantă mare de voiaj. O morişcă începu să se învârtă în capul maiorului: „Să-i spun că m-am întâlnit cu Grigore, să nu-i spun…” Căuta cuvintele potrivite şi nu le găsea.

— Vin de pe şantier…

— Ai plecat şi dumneata şi nea Costică dis-de-

dimineaţă, începu ea cu o voce blajină. Nu ştiam de unde să vă iau. Cheia o găsiţi în cuiul ide sub laviţă, mâncarea e în frigider. Dacă lipsesc mai mult, trebuie să vă găţiţi singuri.

— N-o fi pentru prima dată.

— Mi-e teamă să mai amân, mă duc la spital. Sunt bolnavă…

— Te-ai speriat, nu-i nimic serios.

— Noaptea mă sufoc, stărui femeia.

— Credeam, reluă el cu vocea scăzută, credeam că… De ce nu mai aştepţi? Poate se întoarce Grigore. Nu cunoşti rosturile pe acolo, singură nu-i uşor să te descurci. În viitoarea oraşului… E mai bine să-l aştepţi pe Grigore, hai acasă!

O clipă rămase ca împietrită, şi inima i-o luă razna. Nu, era cu neputinţă să stea închisă în odăiţa ei din *Vânătorului* şi să aştepte. Lăsă capul în jos. Din nou, ca de atâtea ori în visele ei, i se deschise în faţă o imagine luminoasă, curată; văzu grădina din jurul, casei săpată, via legată, aleile curăţate de iarbă, rondurile cu trandafiri, tufele de coacăză… Pe urmă îl văzu şi pe Grigore, viaţa care o aştepta şi din toată fiinţa ei răzbea din nou acel firesc feminin, tainic şi familiar. Se va întoarce sănătoasă, viitorul îi surâdea.

— Trebuie să dau de rostul bolii, altfel… Acuşi începe şcoala… Pe chipul ei se ivi un semn de îngrijorare. N-o să mai fie timp, toamna-i aproape şi repede se abat ploile şi ninsorile. Pe vreme urâtă cui îi mai arde să bată drumul la oraş?

Foşneau sălciile pe malul lacului Ulmetea, foşnea şi pădurea de salcâmi până în inima câmpiei. Femeile din sat dădeau încă zor cu topitul cânepei şi strânsul cartofilor. Ostaşii din ciclul doi se pregăteau să-şi ia rămas bun de la şantierul deminorilor. Plutonierul-adjutant Ulişteanu nu-şi vedea capul de treburi. Trecerea în rezervă era evenimentul numărul unu, o sumedenie de sarcini îşi cereau satisfacerea imediată. Subofiţerul nu scăpase niciun prilej să stea de vorbă cu sergentul Tatomir, cu

caporalul Roşea, cu soldaţii Ciocănescu, Negrea, Băjenaru... Acum, însă, în bucuria lui de a discuta cu băieţii se strecura şi o undă de tristeţe. Parcă ar fi răsfoit un album cu fotografii de familie. Asculta fără grabă, degusta fiecare detaliu, împărtăşea cu ei griji, speranţe, planuri. În blocul vechi de la S.M.A. se deschideau şi se închideau uşi, bocăneau paşi pe podele, bolborosea apa în robinete până seara târziu.

A doua zi, duminică, fusese programată adunarea de rămas bun. Maiorul Virgil Gliga urma să le înmâneze certificatele de bună apreciere în serviciul militar.

Pe drum, către blocul din incinta S.M.A.-ului, Ulişteanu îşi apropie din nou militarii din ciclul doi, între cei mai buni din unitate, vorbindu-le în gând. Inima îi vibra, ştiind că urmează despărţirea. Băieţii îl aşteptau nerăbdători. Chipuri tinere, arse de soare. Uitase cu desăvârşire micile lor năzbâtii. Avea în faţă o mână de oameni călіţi, trecuţi prin focul liniei întâi. Aceşti bărbaţi de ispravă îi îmbogăţiseră viaţa, amintirile.

Printre ei se afla şi soldatul Haralambie Geamănu. Avea o cicatrice pe obraz, iar mâna dreaptă şi-o mişca mai greu. Continua antrenamentul început în spital pentru readaptarea. muşchilor flexori.

— Cum merge? îl întrebă subofiţerul.

Soldatul Geamănu strânse pumnul drept eu putere, mulţumit că forţa-i revenise după chinuitoarele exerciţii făcute ziua şi noaptea când nu avea somn.

— Merge, merge! exclamă Ulişteanu cu însufleţire şi. cuprinse cu privirile întregul detaşament.

Îşi imaginä unde se va duce fiecare, ce va face, cu cine se va întâlni. Haralambie Geamănu îşi va îmbrăţişa nevasta şi-i va şopti: „Iartă-mă, Leonora! Te-am năpăstuit uneori. Ce vrei, aşa e când eşti departe... Noroc de tovarăşul maior Gliga, el m-a înţeles, el s-a interesat de sănătatea şi liniştea ta, de viaţa fetei, de gospodăria noastră, lui să-i mulţumeşti...” Sergentul Tatomir se va întoarce în fabrica de porţelanuri, degetele lui fine, cu care a îmblânzit focoase, mine, grenade, proiectile, vor scânteia

din nou în pilitura de argint. Şi n-o să treacă multă vreme până se va împlini visul lui cel mai drag, să păşească alături de sculptorii în sticlă. Soldatul Negrea va da buzna pe şantier, zâmbindu-le băieţilor: „Hei, mânjilor, veniţi la taica!” Iar ei „Io-te, bre, zâmbeşte şeful de echipă! E prima dată când zâmbeşte, minune, fraţilor! De trei ori hip-hip ura!”

Trăia prea intens clipa. Se nutrea din această stare şi încerca să dea faptului cotidian acel ceva ce te desprinde din obişnuit şi te înalţă spre o lumină nouă.

— Povestiţi-ne o întâmplare de pe front, îl rugară ostaşii, încredinţaţi că era bucuria cea mai mare pe care i-o puteau face.

Vocile lor potolite şi calde aveau un ce ademenitor. Ulişteanu nu rezistă tentaţiei şi reluă firul întrerupt cândva:

— Trecusem pe frontul din Transilvania. Eram cu frate-meu Ştefan la Oarba de Mureş. Aproape curgea râul cu malurile tivite de sălcii. Noi – uzi, îngheţaţi, scârbiţi de atâta mizerie. Drumurile desfundate, cerul toamnei învârtoşat de nori, crestele dezgolite pe unde sufla vântul în rafale reci… Pământul tăcea şi ne înghiţea sângele, dospea de sângele nostru şi tot mai voia. Eram tineri, dar îmbătrânisem de atâtea misiuni. Cu gândul la libertate, ne băteam din răsputeri. Ştefan era încadrat la compania vecină şi venea să mă vadă tot la două, trei zile, după atacuri ce înghiţeau soldaţi cu nemiluita. Fumam câte o ţigară, el trăgea un fum, eu unul.

În primele ceasuri, după ce am ajuns la Oarba, am privit Mureşul ca pe o altă minime. El m-a întrebat: „Ce apă-i asta, Costică?” „Mureşul, bădiţă” „Frumos nume, dacă o să rămân pe aici n-o să-mi pară rău…” „Ce vorbe-s astea?!”, l-am repezit eu.

Auzisem şi învăţasem multe nume de ape, multe nume de dealuri şi de văi, multe nume de sate şi de oraşe eliberate de noi. Furat de spusele lui, n-am înţeles atunci că Mureşul e un nume deosebit, aşa cum ai zice floare, sau cum ai zice copil.

„Costică, frate, mai sunt multe sate până la graniţă?”, m-a întrebat el pripit. „Dacă mergem tot aşa, le eliberăm repede, bădiţă”, l-am asigurat eu.

Târziu, când oboseala ne-a picurat plumb în gene, am avut o vedenie şi am presimţit că unul dintre noi va pieri. În noaptea aceea şi a doua zi la Oarba de Mureş am îndurat cel mai cumplit bombardament de pe front. Mulţi au căzut în apele Mureşului! Cei rămaşi în picioare, chemaţi de vocile pământului pângărit de fascişti, au trecut râul cu disperare şi credinţă în victorie. Aşa am înaintat până la Cărei şi mai departe, în Ungaria şi Cehoslovacia. Prin sate lăcrimau, emoţionaţi, bătrâni şi femei, ne vorbeau cu dragoste şi ne salutau până la pământ, eram eliberatorii Transilvaniei noastre sfinte. Parcă-i aud strigând: Ura! Ura! Ura!

*

Dimineaţa de vară semăna cu toate celelalte. Maiorul Gliga îşi cercetă într-un colţ (oglindă chipul înăsprit. Noaptea trecută fusese pentru el fără somn; o umbră pâsloasă, ce se întindea peste tot, se pregătea să-l înghită, iar el nu avea puteri să i se împotrivească. În zori, când aţipise pentru scurt timp, visase ceva, şi visul acela fusese minunat: se făcea că o pasăre mare şi puternică îl poartă deasupra pământului, de unde îl priveau o mulţime de oameni uimiţi de acel zbor îndrăzneţ, de care numai el era în stare. Zborul era ca o lunecare în altă lume, în înalturi neatinse de nimeni.

Primul gând când se trezi fu la Ana. Viaţă din jurul lui Îşi redobândi strălucirea, fiind pătrunsă de cele. mai dulci arome, numai pentru că o fiinţă bună şi dragă, cum era Ana, îi zâmbea încurajator. „Până apare Ana cu trenul de unsprezece şi douăzeci eu am încheiat socotelile cu bomba!” Limpezit, îşi aranjă în grabă lucrurile din valiză (Ana avea obiceiul să-l controleze şi să-l tachineze dacă i se părea că domneşte vraiştea), deretică prin cameră, netezi cutele aşternutului. Când apăru bine dispus în curte, Ulişteanu tocmai pregătea ceaiul.

— TBună dimineaţa, nea Costică.

— Să trăiţi, tovarăşe maior.

— Veni şi ziua de asalt… declamă Gliga.

— Veni…

— Programul e încărcat, să planificăm totul judicios, propuse maiorul după ce se aşează la masă. Dumneata te ocupi de deplasarea militarilor la unitate: să aibă documente de transport, hrană, ţinuta corespunzătoare. Eu plec direct în luncă. Îmi trimiţi trusa pirotehnică prin soldatul Costoiu. După masa de prânz mă întâlnesc şi eu cu băieţii. Vreau să le spun câteva cuvinte la despărţire. Cei care rămân trebuie să le urmeze exemplul, linia dreaptă pe care au mers să fie ca o promisiune, ca o chemare pentru toţi. Din luncă o să trec pe la haltă, ştii că astăzi soseşte Ana…

— Ştiu, zâmbi mulţumit subofiţerul. Însă am şi eu o propunere.

— Te rog, îl invită maiorul.

— Vreau să dezamorsez eu bomba, e o rugăminte.

— Nu se poate, nea Costică! E bomba mea, glumi Virgil.

— Este ultima dorinţă înainte de a ieşi la pensie, insistă Ulişteanu.

Maiorul căzu pe gânduri.

— Îmi pare tare rău, şopti mai mult pentru el. O cunosc foarte bine, adică eu o cunosc cel mai bine. Nu-i nimic complicat, nu te frământa. Doar prudenţa a făcut să exagerez, bomba trebuia dezamorsată de multişor…

Plutonierul-adjutant Ulişteanu oftă. Nădăjduise că maiorul va fi mai mlădios.

La despărţire, subofiţerul strigă în urma lui:

— Să nu uitaţi, la unsprezece şi douăzeci trenul e în haltă!

— Se poate să uit tocmai asta?!

*

Detaşamentul era adunat. Sergentul Tatomir ţinea în braţe un buchet de flori şi o carte. Comandă drepţi şi raportă:

— Tovarăşe plutonier-adjutant, noi cei care plecăm vrem să vă lăsăm o amintire.

Îi întinse florile şi un album cu picturi de Grigorescu. Pe prima pagină – semnăturile lor. Ulişteanu abia îşi reţinu emoţia. Îi îmbrăţişă pe rând. Câte contingente nu trecuseră prin mâna lui! Acesta era ultimul. Se hotărâse, anii nu mai aşteptau, se împlinise sorocul pensionării. Ei, Tatomir, Roşea, Ciocănescu, Şovei, Geamănu, Costoiu, Băjenaru, Negrea şi toţi ceilalţi erau ultimii ostaşi din viaţa lui de bătrân soldat pe care urma să-i petreacă la gară. Când platoul va fi pustiu, el va deveni dintr-odată mai sărac. Toată zestrea lui sufletească îl părăsea brusc, lăsându-l în mijlocul câmpiei ca pe un copac dezgolit de frunze. Nu va putea să uite feţele lor aspre, hotărâte şi atât de tinere, mâinile lor aprige, voinţa demnă de toată invidia. Pentru aceşti tineri imposibilul nu exista. Acolo, în şanţurile cu muniţie, se bizuise totdeauna pe ei.

În primă urgenţă îl expedie pe soldatul Mitru Costoiu la lacul Ulmetea cu trusa pirotehnică. Pe urmă se ocupă de pregătirea militarilor pentru deplasarea lor în cele mai bune condiţii la unitate, unde urmau să îmbrace hainele civile. Meticulos, cum îi era firea, se interesă de cele mai mici amănunte. În jurul orei unsprezece îşi aminti de sosirea Anei, soţia maiorului. Pregăti un buchet de flori de câmp, culori pastelate, îmbietoare, apoi se îndreptă spre haltă. Spre surprinderea lui, maiorul Gliga nu apăruse. Ulişteanu rămase o vreme. cu ochii pironiţi către luncă. „Pesemne n-a terminat, blestemata îi dă de furcă!” Vântul începuse să adie uşor când se auzi fluierul locomotivei. Subofiţerul arboră un zâmbet liniştitor şi o căută cu privirile pe Ana. O recunoscu imediat, coborâse din primul vagon. Era îmbrăcată cu o rochie de culoarea paiului, părul dß un auriu natural îi era tuns scurt şi coafat. Legăna în mână o valiză. micuţă de pânză.

— Bună ziua şi bine aţi venit!

— Nea Costică, dumneata?!

— Eu, eu… Tovarăşul maior n-a reuşit să ajungă.

Daţi-mi, vă rog, geamantanul, mergem la

Vânătorului…

Ana. respiră – adânc şi îmbrăţişă cu privirea satul. Până pe costişă Ulişteanu îi relată cu de-amănuntul cum trăiesc şi se descurcă ei în acest capăt de ţară. Ana abia aştepta să îl întâlnească pe Virgil.

Maiorul nu era acasă. Ulişteanu o asigură că trebuie să pice din clipă în clipă. Până una, alta o invită să viziteze grădina.

Poposiră în chioşcul de pe malul lacului. Ana era obosită. Lumina crudă, umbrele care se înfiripau liniştit o înfrumuseţau şi mai mult, îi puneau în evidenţă fruntea imaculată, părul ca spicul griului, umerii gingaşi, ochii încărcaţi de o lucire neobişnuit de blândă.

— Sunt nespus de bucuroasă, nea Costică! Simt norocul plutind aşa, prin aer… Să mă liniştesc şi eu… Am avut necazuri cu Florin, poate ţi-a spus Virgil, acum sunt lămurită. O iubire zvăpăiată… Florin vrea să dea examen la şcoala de ofiţeri, acesta e motivul pentru care nu s-a înscris, la facultate…

— E bine, e bine, o asigură Ulişteanu.

În acea clipă o detunătură puternică se înălţă în tării, se rostogoli deasupra lacului Ulmetea, grădina tresări, nisipul lunecă în şuviţe către apă.

Plutonierul-adjutant Ulişteanu se ridică de la masă, ca împins de un resort.

— Ce-a fost asta, nea Costică?

— O explozie! murmură bărbatul cu chipul palid şi ochii plini de o nemărginită uimire.

SFÂRŞIT